

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Στο σχέδιο νόμου: «για τη Λειτουργία Ενεργειακών Αγορών Ηλεκτρισμού και Φυσικού Αερίου, για Έρευνα, Παραγωγή και δίκτυα μεταφοράς Υδρογονανθράκων και άλλες ρυθμίσεις».

ΕΝΟΤΗΤΑ Α' - Λειτουργία Ενεργειακών Αγορών Ηλεκτρισμού και Φυσικού αερίου

Α'. ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

1. Σκοπός του παρόντος νόμου είναι η προσαρμογή της εθνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2009/72/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουλίου 2009 «Σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και για την κατάργηση της οδηγίας 2003/54/ΕΚ» (ΕΕ L 211 της 14.8.2009) και της Οδηγίας 2009/73/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουλίου 2009 «Σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά φυσικού αερίου και την κατάργηση της οδηγίας 2003/55/ΕΚ» (ΕΕ L 211 της 14.8.2009) και η δημιουργία ενιαίου, σαφούς και εναρμονισμένου με τις ανωτέρω οδηγίες νομοθετικού πλαισίου για την οργάνωση και την εποπτεία της αγοράς της ηλεκτρικής ενέργειας και του φυσικού αερίου.

Ήδη με την θέση σε ισχύ της Συνθήκης της Λισσαβόνας, ο τομέας της ενέργειας συγκαταλέγεται πλέον στις συντρέχουσες αρμοδιότητες της Ένωσης και των κρατών μελών, κι επιπρόσθετα με το άρθρο 194 (1) της ΣΛΕΕ (Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης), ως καίριες επιδιώξεις της Ένωσης ρητώς ορίζονται η διασφάλιση της λειτουργίας της αγοράς ενέργειας και του ενεργειακού εφοδιασμού, η προώθηση της ενεργειακής αποδοτικότητας και των διασυνδέσεων των ενεργειακών δικτύων. Η Ένωση έχει θέσει ως καίρια επιδίωξη της τη δημιουργία μίας ενιαίας εσωτερικής αγοράς ενέργειας, η οποία βασίζεται πάνω από όλα στην ύπαρξη ενός ευρωπαϊκού ασφαλούς και συνεκτικού δικτύου ενέργειας. Οι οδηγίες 2009/72/ΕΚ και 2009/73/ΕΚ εντάσσονται στο ενιαίο ρυθμιστικό πλαίσιο της 3^{ης} Ενεργειακής Δέσμης και θέτουν τις βάσεις για την επίτευξη του στόχου αυτού. Ως εκ τούτου, ένας εκ των πρωτίτων σκοπών τους είναι ο καθορισμός σε ενωσιακό επίπεδο των ρυθμίσεων σχετικά με τον αποτελεσματικό διαχωρισμό των δραστηριοτήτων μεταφοράς και διανομής από τις δραστηριότητες της παραγωγής και της προμήθειας τόσο στον τομέα ηλεκτρικής ενέργειας όσο και στον τομέα φυσικού αερίου, συμπεριλαμβανομένης της θέσπισης μίας διαδικασίας πιστοποίησης των διαχειριστών των συστημάτων μεταφοράς φυσικού αερίου.

Ο επιδιωκόμενος από τις οδηγίες 2009/72/ΕΚ και 2009/73/ΕΚ αποτελεσματικός διαχωρισμός της δραστηριότητας της μεταφοράς μπορεί να γίνει μόνο με την άρση της συστηματικής

σύγκρουσης συμφερόντων που είναι εγγενής στην κάθετη ενοποίηση των δραστηριοτήτων προμήθειας και δικτύου. Και αυτό γιατί, όπως κατέδειξε η από 01 Ιανουαρίου 2007 Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο «Έρευνα δυνάμει του άρθρου 17 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003 στον ευρωπαϊκό κλάδο του αερίου και της ηλεκτρικής ενέργειας (Τελική Έκθεση)» (COM(2006) 851 τελικό), η κάθετη ενοποίηση συνεπάγεται τη διακριτική μεταχείριση της πρόσβασης των ανταγωνιστών των ολοκληρωμένων επιχειρήσεων στα δίκτυα και την έλλειψη επενδύσεων στην ανάπτυξη των υποδομών των δικτύων. Οι στρεβλώσεις αυτές συνιστούν εμπόδιο στην ουσιαστική απελευθέρωση της αγοράς και την ικανοποίηση της επιδίωξης ολοκλήρωσής της σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ώστε όλοι οι καταναλωτές, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που βρίσκονται στην Ελληνική Επικράτεια, να απολαμβάνουν την ουσιαστική ευχέρεια της επιλογής και ψηλότερα πρότυπα παρεχόμενων υπηρεσιών στο πλαίσιο της απελευθερωμένης αγοράς με τη ταυτόχρονη ενίσχυση της ασφάλειας του εφοδιασμού και της αειφορίας.

Τα μέτρα που θεσπίζονται με τις οδηγίες της 3^{ης} Ενεργειακής Δέσμης ως προς τον αποτελεσματικό διαχωρισμό των ρυθμιζόμενων δραστηριοτήτων της μεταφοράς και της διανομής και, εν προκειμένω για το φυσικό αέριο και της αποθήκευσης φυσικού αερίου και της εγκατάστασης υδροποιημένου φυσικού αερίου (ΥΦΑ), από τις ανταγωνιστικές δραστηριότητες της παραγωγής και της προμήθειας ερείδονται στην αρχή της αναλογικότητας. Έτσι, οι εκτενείς (και σε μεγάλο βαθμό περιοριστικές των ατομικών περιουσιακών δικαιωμάτων και των βασικών αρχών του δικαίου της Ένωσης για την ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων και την ελευθερία εγκατάστασης) ρυθμίσεις του αποτελεσματικού διαχωρισμού των δραστηριοτήτων της μεταφοράς φυσικού αερίου δεν επεκτείνονται και στην έτερη μη ανταγωνιστική δραστηριότητα της διανομής ούτε στις δραστηριότητες της αποθήκευσης φυσικού αερίου ή της εγκατάστασης ΥΦΑ.

Η αναλογικότητα του μέτρου των περιοριστικών αυτών ρυθμίσεων έγκειται στην, κατά κοινή παραδοχή, ουσιαστική επιρροή των δικτύων της μεταφοράς στην ολοκλήρωση της ευρωπαϊκής αγοράς, εν αντιθέσει με τα δίκτυα διανομής. Κι αυτό γιατί ο ρόλος των διαχειριστών και των κυρίων των δικτύων μεταφοράς είναι καίριος λαμβάνοντας υπόψη ότι (α) τα δίκτυα μεταφοράς συνενώνουν τις αγορές των κρατών μελών κι ως εκ τούτου καθορίζουν τα όρια των ενδοευρωπαϊκών/διασυνοριακών συναλλαγών, (β) το εγγενές χαρακτηριστικό των δικτύων αυτών είναι ότι η δυνατότά τους να απορροφούν την εγχεόμενη ενέργεια καθορίζει το δυναμικό της παραγωγής και συνεπώς την ίδια την ανάπτυξη της αγοράς και την τελική ωφέλεια των καταναλωτών, και (γ) ο διαχειριστής του συστήματος μεταφοράς έχει την αρμοδιότητα κατανομής στο δίκτυο μεταφοράς και συνεπώς είναι σε θέση να επηρεάζει μεροληπτικά προς όφελος των συνδεδεμένων με αυτόν επιχειρήσεων και να εμποδίζει την ανάπτυξη του υγιούς ανταγωνισμού σε βάρος των τελικών καταναλωτών.

Υπό τα δεδομένα αυτά, οι οδηγίες 2009/72/EK και 2009/73/EK θέτουν αυστηρούς κανόνες για την εξασφάλιση της ανεξαρτησίας των διαχειριστών των δικτύων μεταφοράς. Η ανεξαρτησία αυτή σε μεγάλο βαθμό ταυτίζεται με τον περιορισμό του ελέγχου της δραστηριότητας της μεταφοράς από τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή ή την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου και προς το σκοπό αυτό η οδηγία της 3^{ης} Ενεργειακής Δέσμης θεσπίζει τρία διαφορετικά πρότυπα:

(Α) Πρότυπο Ιδιοκτησιακού Διαχωρισμού

Ο Ιδιοκτησιακός Διαχωρισμός προϋποθέτει αφενός ότι ο διαχειριστής έχει και την κυριότητα των παγίων του δικτύου της μεταφοράς και αφετέρου ότι είναι ανεξάρτητος από συμφέροντα προμήθειας και παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου. Η ανεξαρτησία του διαχειριστή εξασφαλίζεται με τον πλήρη διαχωρισμό του από τα συμφέροντα της παραγωγής ή της προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου, ο οποίος (διαχωρισμός) προϋποθέτει αφενός ότι επιχειρήσεις παραγωγής ή προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου δεν θα ασκούν τον έλεγχο του διαχειριστή ή του δικτύου μεταφοράς, ούτε αντίστοιχα ο διαχειριστής θα ασκεί έλεγχο στις επιχειρήσεις αυτές κι αφετέρου ότι το ίδιο πρόσωπο δεν θα μπορεί να είναι μέλος του διοικητικού συμβουλίου διαχειριστή συστήματος μεταφοράς ή συστήματος μεταφοράς και να είναι μέλος του διοικητικού συμβουλίου επιχείρησης που εκτελεί οποιαδήποτε από τις λειτουργίες παραγωγής ή προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου αντίστοιχα. Αντιστοίχως, το ίδιο πρόσωπο δεν θα πρέπει να έχει το δικαίωμα να διορίζει μέλη του διοικητικού συμβουλίου του διαχειριστή συστήματος μεταφοράς ή συστήματος μεταφοράς και να ασκεί έλεγχο ή οιοδήποτε δικαίωμα σε επιχείρηση παραγωγής ή προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου αντίστοιχα. Εντός των ως άνω ορίων, επιχείρηση παραγωγής ή προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου θα μπορεί να έχει μετοχές μειοψηφίας σε διαχειριστή συστήματος μεταφοράς ή σε σύστημα μεταφοράς. Το πρότυπο του Ιδιοκτησιακού Διαχωρισμού είναι υποχρεωτικά εφαρμοστέο για τη διαχείριση των ανεξάρτητων συστημάτων μεταφοράς φυσικού αερίου(ΑΣΦΑ), δεδομένου ότι αυτά δεν ανήκαν σε κάθετα ολοκληρωμένη επιχείρηση μέχρι τις 3 Σεπτεμβρίου 2009. Με το παρόν σχέδιονόμουπροκρίνεται η εφαρμογή του προτύπου αυτού συνολικά στην αγορά φυσικού αερίου (δηλ. και ως προς τη διαχείριση του ΕΣΦΑ), ενόψει και της επικείμενης αποκρατικοποίησης της κάθετα ολοκληρωμένης επιχείρησης της ΔΕΠΑ.

(Β) Πρότυπο Ανεξάρτητου Διαχειριστή Συστήματος

Οι νέες ρυθμίσεις της 3ης Ενεργειακής Δέσμης δίνουν την επιλογή στα κράτη μέλη διορισμού Ανεξάρτητου Διαχειριστή Συστήματος, ώστε να παρέχεται στις κάθετα ολοκληρωμένες επιχειρήσεις η δυνατότητα να διατηρούν την ιδιοκτησία των παγίων στοιχείων του δικτύου, διασφαλίζοντας παράλληλα τον αποτελεσματικό διαχωρισμό των συμφερόντων του διαχειριστή από τις δραστηριότητες της παραγωγής ή της προμήθειας

ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου. Ειδικότερα, τούτο προϋποθέτει ότι πρόσωπο ανεξάρτητο από τις ανταγωνιστικές αυτές δραστηριότητες ασκεί όλες τις αρμοδιότητες του διαχειριστή συστήματος μεταφοράς φυσικού αερίου με βάση εκτενείς μηχανισμούς ρυθμιστικού ελέγχου. Η ανεξαρτησία του διαχειριστή και πάλι βασίζεται στην αμφίδρομη απουσία οποιουδήποτε ελέγχου μεταξύ του διαχειριστή και των επιχειρήσεων που ασκούν δραστηριότητες παραγωγής ή προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου, κατά το πρότυπο ανεξαρτησίας του Ιδιοκτησιακού Διαχωρισμού. Κατά παραλλαγή του προτύπου αυτού ασκεί μέχρι και σήμερα τις δραστηριότητες μεταφοράς ηλεκτρισμού ο ΔΕΣΜΗΕ ΑΕ. Ωστόσο, η ανάγκη για την αμεσότητα της εκτέλεσης των αποφάσεων ως προς την ανάπτυξη των αναγκαίων υποδομών σε συνάρτηση με τα προβλήματα που αναμφίβολα ανακύπτουν ως προς την ευθύνη διαχείρισης του συστήματος από τον ΔΕΣΜΗΕ ΑΕ, δηλ. από επιχείρηση που δεν έχει στην κυριότητά της τα πάγια στοιχεία του συστήματος, καθιστούν το πρότυπο αυτόως το λιγότερο πρόσφορο για την ελληνική αγορά.

(Γ) Πρότυπο Ανεξάρτητου Διαχειριστή Μεταφοράς

Ο αποτελεσματικός διαχωρισμός για τον Ανεξάρτητο Διαχειριστή Μεταφοράς βασίζεται σε έντονο ρυθμιστικό έλεγχο που δίδει αφενός την οργάνωση της διοίκησης του (καίτοι επιτρέπεται ο διαχειριστής να αποτελεί μέρος κάθετα ολοκληρωμένης επιχείρησης) κι αφετέρου την ανάπτυξη των υποδομών του δικτύου και την διαφάνεια της ενάσκησης των αρμοδιοτήτων του. Τα επιπλέον μέτρα ανεξαρτησίας που τίθενται με τις διατάξεις του κεφαλαίου V της οδηγίας 2009/72/EK σκοπό έχουν να περιορίσουν (σε σημείο εξάλειψης) την ουσιώδη επιρροή της κάθετα ολοκληρωμένης επιχείρησης στην δραστηριότητα του διαχειριστή και να αποτρέψουν τη μεροληπτική κοινοποίηση πληροφοριών σε βάρος των λοιπών χρηστών του δικτύου μεταφοράς. Με το παρόντα σχέδιο προκρίνεται η εφαρμογή του προτύπου του Ανεξάρτητου Διαχειριστή Μεταφοράς για την ενάσκηση των δραστηριοτήτων μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς με το πρότυπο αυτό εξασφαλίζεται η παροχή των υπηρεσιών μεταφοράς ηλεκτρισμού με τον βέλτιστο οικονομικά τρόπο, αφού ο κύριος των παγίων του συστήματος μεταφοράς έχει την πλήρη ευθύνη της διαχείρισης, εκμετάλλευσης και ανάπτυξης του δικτύου. Η ανεξαρτησία του διαχειριστή επαληθεύεται μέσω της διαδικασίας πιστοποίησης που για πρώτη φορά θεσπίζεται με τις διατάξεις της 3^{ης} Ενεργειακής Δέσμης τις οποίες ενσωματώνουν οι διατάξεις του παρόντος νόμου.

Περαιτέρω, η 3η Ενεργειακή Δέση στοχεύει στη βελτίωση του νομοθετικού πλαισίου για την αύξηση της διαφάνειας στην αγορά, την ενίσχυση της ενοποίησης της αγοράς, τη βελτίωση της πρόσβασης σε τελικούς καταναλωτές και τη διευκόλυνση της πρόσβασης τρίτων σε υποδομές καίριας σημασίας. Κι αυτό γιατί έχει διαπιστωθεί ότι η εσωτερική αγορά πάσχει από έλλειψη ρευστότητας και διαφάνειας που εμποδίζει την αποδοτική κατανομή πόρων, περιορίζοντας τις δυνατότητες αντιστάθμισης κινδύνων και αναστέλλοντας την είσοδο νέων παικτών. Με τις διατάξεις της 3^{ης} Ενεργειακής Δέσμης

επιδιώκεται η αύξηση της εμπιστοσύνης στην αγορά με τον πολλαπλασιασμό των πληροφοριών που διατίθενται σε αυτήν. Ειδικότερα, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν την εφαρμογή ενός συστήματος για την πρόσβαση τρίτων στα συστήματα μεταφοράς, διανομής αποθήκευσης, και ΥΦΑ με βάση δημοσιευμένα τιμολόγια, το οποίο θα ισχύει για όλους τους επιλέξιμους πελάτες και θα εφαρμόζεται αντικειμενικά και χωρίς διακρίσεις μεταξύ των χρηστών του συστήματος. Προς το σκοπό ενίσχυσης της διαφάνειας, τα εν λόγω τιμολόγια ή οι μεθοδολογίες που διέπουν τον υπολογισμό τους, εγκρίνονται προτού τεθούν σε ισχύ και δημοσιεύονται πριν από την έναρξη ισχύος τους.

Οι διατάξεις της 3^{ης} Ενεργειακής Δέσμης αποσκοπούν στη διάπλαση εκείνων των συνθηκών που θα επιταχύνουν την επιδιωκόμενη ολοκλήρωση της αγοράς, δηλαδή τη δημιουργία μίας ενιαίας αγοράς ενέργειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση μέχρι και το 2014, σύμφωνα και με σχετική απόφαση που έλαβε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο την 04.02.2011. Στο πλαίσιο της ενιαίας αυτής ευρωπαϊκής αγοράς αναγνωρίζεται περαιτέρω ότι οι ευάλωτοι πελάτες θα πρέπει να απολαμβάνουν προστασίας. Ως εκ τούτου, με τις Οδηγίες 2009/72/EK και 2009/73/EK ορίζεται ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για την αντιμετώπιση της ενεργειακής πενίας, αναπτύσσοντας για το σκοπό αυτό εθνικά προγράμματα δράσης ή άλλα κατάλληλα πλαίσια δράσης, τα οποία θα αποβλέπουν στη μείωση του αριθμού των ανθρώπων που υποφέρουν από μια τέτοια κατάσταση και σε κάθε περίπτωση θα διασφαλίζουν τον απαραίτητο ενεργειακό εφοδιασμό των ευάλωτων καταναλωτών. Στο πλαίσιο αυτό με το παρόν σχέδιο νόμου παρέχεται για πρώτη φορά μία στοχευμένη προσέγγιση για την προστασία όχι μόνο των ευάλωτων αλλά και του συνόλου των πελατών, καθώς καθορίζονται οι υπηρεσίες Τελευταίου Καταφυγίου τόσο για το φυσικό αέριο όσο και για τον ηλεκτρισμό όσο και οι υπηρεσίες του Προμηθευτή Καθολικής Υπηρεσίας για τον ηλεκτρισμό.

Τέλος, για να επιτευχθεί η ολοκλήρωση της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς ενέργειας, με τις οδηγίες 2009/72/EK και 2009/73/EK ενισχύεται η αρμοδιότητα των ρυθμιστικών αρχών και αναβαθμίζεται η λειτουργική, διοικητική και οικονομική του ανεξαρτησία. Έτσι, αντιμετωπίζονται οι θεσμικές αδυναμίες ως προς την απονομή ουσιαστικών αρμοδιοτήτων στις ρυθμιστικές αρχές υπό το καθεστώς των οδηγιών της 2^{ης} Ενεργειακής Δέσμης (Οδηγίες 2003/55/EK και 2003/54/EK).

3. Δεδομένης της εμβέλειας των τροποποιήσεων των Οδηγιών 2003/54/EK και 2003/55/EK (Οδηγίες της 2^{ης} Ενεργειακής Νομοθετικής Δέσμης), προτιμήθηκε, για λόγους σαφήνειας και εξορθολογισμού, να ενσωματωθούν οι διατάξεις τους στο ενιαίο κείμενο των νέων Οδηγιών της 3^{ης} Ενεργειακής Δέσμης. Αντιστοίχως, με τον παρόντα νόμο δημιουργείται νέο πλαίσιο ρύθμισης της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου, με το οποίο επιδιώκεται να βελτιωθεί, απλουστευθεί και κωδικοποιηθεί σε ένα νέο, ενιαίο και συνεκτικό νομοθετικό κείμενο η ισχύουσα νομοθεσία, σύμφωνα με το πνεύμα και τις διατάξεις των Οδηγιών της 3^{ης} Ενεργειακής Δέσμης. Για το σκοπό αυτό, καταργούνται οι

διατάξεις του ν. 2773/1999 (ΦΕΚ Α' 286), όπως αυτές τροποποιήθηκαν με τους νόμους 3175/2003 (ΦΕΚ Α' 207) και 3426/2005 (ΦΕΚ Α' 309), καθώς και οι διατάξεις του ν. 3428/2005 (ΦΕΚ Α' 313), οι οποίες, ωστόσο, στο βαθμό που δεν καταργούνται, ενσωματώνονται και κωδικοποιούνται στον παρόντα νόμο και ταυτόχρονα προσαρμόζονται στις διατάξεις των Οδηγιών της 3^{ης} Ενεργειακής Δέσμης.

Ο παρών νόμος αποτελείται από έξι (6) μέρη και 148 άρθρα με συνεχή αρίθμηση. Στο πρώτο μέρος (άρθρα 3 - 45) ενσωματώνονται οι διατάξεις των οδηγιών της 3^{ης} Ενεργειακής Δέσμης αναφορικά με την ενίσχυση της ανεξάρτητης ρυθμιστικής αρχής. Στο δεύτερο μέρος (άρθρα 46 - 59) θεσπίζονται μέτρα για την προστασία των καταναλωτών και των ευάλωτων πελατών, σύμφωνα με τις απαιτήσεις των οδηγιών της 3^{ης} Ενεργειακής Δέσμης. Στο τρίτο μέρος (άρθρα 60 - 93) εναρμονίζεται η εθνική νομοθεσία με τις διατάξεις της οδηγίας 2009/73/EK και τροποποιούνται και κωδικοποιούνται σε ενιαίο κείμενο οι διατάξεις του ν. 3428/2005 «Απελευθέρωση Αγοράς Φυσικού αερίου» (ΦΕΚ Α' 313). Στο τέταρτο μέρος (άρθρα 94 - 143) εναρμονίζεται η εθνική νομοθεσία με τις διατάξεις της οδηγίας 2009/72/EK και αναθεωρείται το θεσμικό πλαίσιο της λειτουργίας της αγοράς ηλεκτρισμού. Στο πέμπτο μέρος (άρθρο 145) περιέχονται οι ποινικές κυρώσεις και στο έκτο μέρος (άρθρα 146 -147) οι καταργούμενες και λοιπές διατάξεις του παρόντος σχεδίου νόμου.

4. Το Μέρος Πρώτο του παρόντος νόμου καταργεί τις διατάξεις των άρθρων 3 έως 8 του ν. 2773/1999, όπως ισχύουν σήμερα. Επιφέρει μία σημαντική, συνολική αναμόρφωση του τρόπου οργάνωσης της ρυθμιστικής εποπτείας στο πεδίο της ενέργειας. Η αναμόρφωση αυτή κατέστη απαραίτητη για δύο βασικούς λόγους. Αφενός, ενόψει της προσαρμογής του εσωτερικού δικαίου στις διατάξεις της λεγόμενης «Τρίτης Δέσμης Νομοθετικών Μέτρων για την Απελευθέρωση της Εσωτερικής Αγοράς Ενέργειας» (εφεξής «Τρίτου Ενεργειακού Πακέτου») δηλαδή στις ευρωπαϊκές οδηγίες 2009/72/EK και 2009/73/EK, καθώς και στους Κανονισμούς (ΕΚ) 713/2009, (ΕΚ) 714/2009 και (ΕΚ) 715/2009. Με τους κανόνες αυτούς του ευρωπαϊκού παραγωγού δικαίου, αναβαθμίζεται θεσμικά ο ρόλος της εθνικής ρυθμιστικής αρχής – στην Ελλάδα, της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας (ΡΑΕ) – στην οποία ανατίθεται πλέον η καθημερινή ρυθμιστική εποπτεία επί των ενεργειακών αγορών. Αφετέρου, για λόγους νομοτεχνικής σαφήνειας, οι αμιγώς οργανωτικές διατάξεις για τη ρύθμιση των ενεργειακών αγορών έπρεπε να αποσπαστούν από το κείμενο του ν. 2773/1999, το οποίο αφορά μόνον ένα τμήμα της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας. Το νέο νομοθετικό κείμενο περιγράφει τις αρμοδιότητες και το ρόλο της ΡΑΕ πάνω στο σύνολο των ενεργειακών αγορών, οπότε και το πεδίο εφαρμογής του υπερβαίνει τις επί μέρους διατάξεις του ν. 2773/1999.

Το Μέρος Πρώτο του νόμου αποτελείται από επτά (7) κεφάλαια.

Στο πρώτο κεφάλαιο, τίθενται οι γενικοί κανόνες που διέπουν τις ενεργειακές αγορές, τους αμοιβαίους ρόλους της κεντρικής

Διοίκησης και της ΠΑΕ, καθώς και οι θεμελιώδεις αρχές αναφορικά με την άσκηση ενεργειακών δραστηριοτήτων από τις επιχειρήσεις και με τη ρυθμιστική εποπτεία επί των δραστηριοτήτων αυτών.

Το δεύτερο κεφάλαιο περιέχει τις επί μέρους οργανωτικές διατάξεις για τη ΠΑΕ, δηλαδή τον τρόπο συγκρότησης και λειτουργίας της για τη λήψη των αποφάσεών της, τις αρμοδιότητες του Προέδρου, τις εγγυήσεις αμεροληψίας και ανεξαρτησίας που αφορούν στα μέλη της, τον τρόπο επιλογής των τελευταίων και τα κωλύματα/ασυμβίβαστα που συναρτώνται με το έργο τους, καθώς και την ειδική διαδικασία για τον πειθαρχικό τους έλεγχο.

Το τρίτο κεφάλαιο απαριθμεί τις σημαντικότερες εποπτικές αρμοδιότητες της ΠΑΕ, οι οποίες αυξάνονται σημαντικά με την ενσωμάτωση του Τρίτου Ενεργειακού Πακέτου στην ελληνική νομοθεσία και αφορούν τόσο στη ρύθμιση των μη ανταγωνιστικών δραστηριοτήτων (πρόσβαση στις υποδομές μεταφοράς και διανομής), όσο και στην *ex ante* και *ex post* εποπτεία επί των απελευθερωμένων, ανταγωνιστικών δραστηριοτήτων. Στο κεφάλαιο αυτό, περιλαμβάνονται και διατάξεις για την περιφερειακή ενεργειακή συνεργασία σε υπερεθνικό επίπεδο, καθώς και για τις σχέσεις της ΠΑΕ με την Επιτροπή Ανταγωνισμού, οι οποίες για πρώτη φορά διευκρινίζονται κατά τρόπο σαφή.

Το τέταρτο κεφάλαιο περιλαμβάνει τα μέσα άσκησης των διευρυμένων δραστηριοτήτων της ΠΑΕ, δηλαδή τα εργαλεία με τα οποία ασκείται η ρυθμιστική της λειτουργία. Πλέον, το έργο της ΠΑΕ δεν είναι πρωτίστως γνωμοδοτικό, αλλά περιλαμβάνει γενικές αποφασιστικές αρμοδιότητες, άρα τη λήψη ατομικών και κανονιστικών πράξεων, καθώς και τη σύναψη συμβάσεων, τη διεξαγωγή διαβουλεύσεων, τη συλλογή στοιχείων, τη διεξαγωγή ερευνών, τη διενέργεια διαιτησιών, την εξέταση καταγγελιών και την επιβολή κυρώσεων, καθώς και αρμοδιότητες οι οποίες έλειπαν από το ισχύον καθεστώς, όπως η λήψη προσωρινών μέτρων για τη διασφάλιση της ενεργειακής αγοράς. Αναμορφώνεται ακόμη ο δικαστικός έλεγχος επί των πράξεων της ΠΑΕ.

Το πέμπτο κεφάλαιο αφορά στους πόρους και την οικονομική διαχείριση της ΠΑΕ, ζήτημα στο οποίο δίνει ιδιαίτερη έμφαση το ευρωπαϊκό δίκαιο, διότι μέσω αυτού διασφαλίζεται εν τοις πράγμασι η ανεξαρτησία και η αποτελεσματικότητα του ρυθμιστή, έχει δε νόημα η δημοσιονομική αυτοτέλεια που του αναγνωρίζουν ευθέως οι ευρωπαϊκές οδηγίες. Με τις διατάξεις του παρόντος νόμου περαιτέρω εξασφαλίζεται η κοστοστρέφεια των ανταποδοτικών τελών που θεσπίζονται υπέρ της ΠΑΕ και επιβαρύνουν τις υπόχρεες επιχειρήσεις.

Το έκτο κεφάλαιο έχει επίσης οργανωτικό περιεχόμενο και αναφέρεται στον τρόπο οργάνωσης της Γραμματείας της ΠΑΕ, δηλαδή του ειδικού διοικητικού μηχανισμού ο οποίος επιτελεί στην πράξη το μεγαλύτερο μέρος του ρυθμιστικού έργου. Τίθενται οι κανόνες για τη διάρθρωση και τη στελέχωση των υπηρεσιών της Γραμματείας.

Τέλος, συναφές είναι και το έβδομο κεφάλαιο, το οποίο οριοθετεί το περιεχόμενο του Κανονισμού Εσωτερικής Λειτουργίας και Διαχείρισης της ΠΑΕ. Πρόκειται για το κανονιστικό κείμενο το οποίο κατεχοχύν συμπληρώνει και εξειδικεύει τις διατάξεις του παρόντος για τη ΠΑΕ και το οποίο πρέπει να εκπονείται, με βάση τα οριζόμενα στο παράγωγο ευρωπαϊκό δίκαιο, ευθέως από την εθνική ρυθμιστική αρχή ως επιπλέον εγγύηση της ανεξαρτησίας της.

Γενικότερα, με το Μέρος Πρώτο του παρόντος νόμου επιχειρείται η θεσμική αναβάθμιση της ΠΑΕ, αφενός, μέσω της σημαντικής ενίσχυσης των εγγυήσεων ανεξαρτησίας και αμεροληψίας της Αρχής και, αφετέρου, μέσω της ενδυνάμωσης του ρυθμιστικού της ρόλου, με την διεύρυνση των εκχωρούμενων σε αυτήν αρμοδιοτήτων και εξουσιών, όπως επιβάλλει το ευρωπαϊκό δίκαιο. Πλέον, το τεκμήριο ρυθμιστικής αρμοδιότητας, δηλαδή η λήψη των διοικητικών πράξεων και μέτρων που άπτονται της ρύθμισης των ενεργειακών αγορών και αφορούν στην εφαρμογή του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου (χορήγηση αδειών, παρακολούθηση και εποπτεία της αγοράς, κ.λπ.), ανήκει στη ΠΑΕ, με εξαίρεση τις αρμοδιότητες οι οποίες ρητά παραμένουν στην Κεντρική Διοίκηση και δη στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και αφορούν ιδίως στη χάραξη της γενικής πολιτικής της Χώρας στο νευραλγικό τομέα της ενέργειας, καθώς και στην εκπόνηση σημαντικών κανονιστικών πράξεων.

Πιο συγκεκριμένα, στη ΠΑΕ ανατίθενται αποφασιστικές αρμοδιότητες αναφορικά με την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού, την αδειοδοτική διαδικασία, την ανάπτυξη και παρακολούθηση του προγράμματος ανάπτυξης, τα τιμολόγια μη ανταγωνιστικών δραστηριοτήτων (λειτουργία δικτύων και υποδομών), την εποπτεία επί των διαχειριστών ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου και την πιστοποίησή τους, την τοποθέτηση και απομάκρυνση του υπεύθυνου συμμόρφωσης, τη διαφανή, ισότιμη και αμερόληπτη πρόσβαση στις διασυνδέσεις και στα δίκτυα εν γένει, την παρακολούθηση και εποπτεία της αγοράς ενέργειας και την προστασία των καταναλωτών.

Η αποτελεσματική άσκηση των ανωτέρω διευρυμένων αρμοδιοτήτων της ΠΑΕ προϋποθέτει τη θεσμική αναβάθμιση της τελευταίας, η οποία επιχειρείται, αφενός, μέσω της σημαντικής ενίσχυσης των εγγυήσεων ανεξαρτησίας, αυτονομίας και αμεροληψίας αυτής και, αφετέρου, μέσω της ενίσχυσης των εξουσιών και των μέσων δράσης της.

Ειδικότερα, η πρόβλεψη ύπαρξης διακριτής νομικής προσωπικότητας, διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας, αυτονομίας ως προς την εκτέλεση του προϋπολογισμού της και συμμετοχής της Βουλής των Ελλήνων στην επιλογή των μελών της Αρχής, μέσω της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας, συνιστούν απαραίτητα εχέγγυα για τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας, της διαφάνειας και της αμεροληψίας της. Συναφώς, το νομικό καθεστώς των μελών της ΠΑΕ και η πειθαρχική διαδικασία για τον έλεγχό τους, αποτελούν τα θεσμικά αντίβαρα του αυξημένου ρόλου ο οποίος ανατίθεται πλέον στο συγκεκριμένο φορέα.

Εξάλλου, προκειμένου να δύναται να ασκήσει αποτελεσματικά τις αρμοδιότητές της και να επιτελέσει επιτυχώς το ρυθμιστικό της έργο, με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις παρέχονται στη ΡΑΕ συγκεκριμένα εργαλεία, όπως, ενδεικτικά, η δυνατότητα συλλογής στοιχείων, διεξαγωγής ερευνών, εξέτασης καταγγελιών και συνακόλουθης επιβολής κυρώσεων, λήψης προσωρινών μέτρων κ.λπ.. Δυνάμει αυτών των εργαλείων παρέχεται η δυνατότητα στη ΡΑΕ, αφενός, να αναζητά όλα τα στοιχεία που θεωρεί αναγκαία για την άσκηση των ρυθμιστικών της αρμοδιοτήτων προκειμένου, ενδεχομένως, να προετοιμάσει την επιβολή διοικητικών κυρώσεων και να προβαίνει σε αυτήν και, αφετέρου, να συμμετέχει στο δικαιопαραγωγικό έργο, κάθε φορά που η παρέμβαση της διασφαλίζει την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των θεσπιζόμενων ρυθμίσεων.

5. Το Μέρος Δεύτερο του νόμου αποτελείται από τρία (3) κεφάλαια.

Το πρώτο κεφάλαιο περιλαμβάνει τις ρυθμίσεις για την προστασία των πελατών στον τομέα της Προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας και Φυσικού αερίου. Σημειώνεται ότι για πρώτη φορά ορίζεται η έννοια του Ευάλωτων Πελατών και εξειδικεύονται τα κριτήρια προσδιορισμού των προσώπων που θα απολαμβάνουν των μέτρων αντιμετώπισης της ενεργειακής πείνας. Περαιτέρω, με τις διατάξεις του κεφαλαίου αυτού καθορίζονται τα δικαιώματα των πελατών και οι υποχρεώσεις των προμηθευτών και θεσπίζονται για πρώτη φορά ειδικές ρυθμίσεις ως προς τη διαφάνεια των χρεώσεων και των πληροφοριών, ώστε οι πελάτες να έχουν πρόσβαση στις πληροφορίες που θα διευκολύνουν την ελεύθερη επιλογή του Προμηθευτή τους. Το σύνολο των ανωτέρω ρυθμίσεων εξειδικεύεται με τον κώδικα προμήθειας που εκδίδεται από τη ΡΑΕ στο πλαίσιο της ρυθμιστικών αρμοδιοτήτων της Αρχής.

Το δεύτερο κεφάλαιο ρυθμίζει τις υπηρεσίες κοινής ωφέλειας (ΥΚΩ) και τη διαδικασία του καθορισμού των υποχρεώσεων αυτών καθώς και της επιλογής με αντικειμενικά κριτήρια που δεν επιφέρουν στρεβλώσεις στον ανταγωνισμό των επιχειρήσεων που θα επιφορτίζονται με την παροχή τους. Ως υποχρεώσεις κοινής ωφέλειας ορίζονται οι Υπηρεσίες Προμηθευτή Τελευταίου Καταφυγίου για την αγορά ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου και οι Υπηρεσίες Καθολικής Υπηρεσίας για την αγορά ηλεκτρισμού. Σημειώνεται ότι για πρώτη φορά προβλέπεται ότι η θέσπιση ΥΚΩ, εκτός αυτών που ήδη προβλέπονται εκ του νόμου, προϋποθέτει την προηγούμενη διενέργεια έκθεσης επιπτώσεων, από την οποία θα προκύπτει τόσο η αναγκαιότητα λήψης του προτεινόμενου μέτρου όσο και η ανάλυση των επιπτώσεων του στον ανταγωνισμό. Περαιτέρω, με το παρόν σχέδιο νόμου προσδιορίζονται οι προϋποθέσεις της διαδικασίας επιλογής του παρόχου των ΥΚΩ κατά τρόπο αντικειμενικό που δεν εισάγει διακρίσεις και εξασφαλίζει την ισότιμη συμμετοχή των επιχειρήσεων και τον ορθό υπολογισμό του κόστους παροχής των ΥΚΩ. Με το σύνολο των διατάξεων αυτών αναμορφώνεται το πλαίσιο της παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, κατά τρόπο ώστε να μην συνιστά εμπόδιο στην ελεύθερη λειτουργία της αγοράς.

Με το τρίτο κεφάλαιο προσδιορίζεται η διαδικασία αντικατάστασης των υφιστάμενων συστημάτων μέτρησης με τα νέα ευφυή συστήματα, ώστε στο πλαίσιο της ενεργειακής αποδοτικότητας να παρέχεται η δυνατότητα ενεργούς συμμετοχής των καταναλωτών στην αγορά ενέργειας.

6. Το τρίτο μέρος του νόμου αποτελείται από δέκα (10) κεφάλαια (άρθρα 60 – 93) και περιέχει τις ρυθμίσεις με τις οποίες ενσωματώνονται στην εθνική έννομη τάξη οι διατάξεις της οδηγίας 2009/73/ΕΚ. Προς το σκοπό αυτό τροποποιούνται και κωδικοποιούνται σε ενιαίο κείμενο οι καταργούμενες δια του παρόντος σχεδίου νόμου διατάξεις του ν. 3428/2005.

Ειδικότερα, το πρώτο κεφάλαιο ρυθμίζει τις ειδικές αρμοδιότητες της ΡΑΕ ως προς την αγορά του φυσικού αερίου, οι οποίες περιέχονταν στην καταργούμενη διάταξη του άρθρου 3 του ν. 3428/2005.

Με το δεύτερο κεφάλαιο ενσωματώνονται στην εθνική νομοθεσία οι διατάξεις των άρθρων 9, 10, 11 και 16 της Οδηγίας 2009/73/ΕΚ. Έτσι, αφενός προσδιορίζεται ότι κάθε διαχειριστής συστήματος μεταφοράς, συμπεριλαμβανομένου του ΔΕΣΦΑ ΑΕ, θα πρέπει να πληροί τα κριτήρια του ιδιοκτησιακού διαχωρισμού κι αφετέρου καθορίζεται η διαδικασία πιστοποίησής του.

Με το τρίτο κεφάλαιο επικαιροποιείται ο ορισμός του ΕΣΦΑ, η διαχείριση του οποίου ανατίθεται εκ του νόμου στον ΔΕΣΦΑ ΑΕ, ώστε να μην απαιτείται πλέον η έκδοση σχετικής άδειας κυριότητας ή διαχείρισης του ΕΣΦΑ. Περαιτέρω, με το κεφάλαιο αυτό ρυθμίζονται οι κανόνες διαχείρισης του ΕΣΦΑ, κατά τρόπο που να πληροί τις προϋποθέσεις της 3^{ης} Ενεργειακής Δέσμης. Προς το σκοπό αυτό, αναμορφώνεται μεταξύ άλλων και το περιεχόμενο του προγράμματος ανάπτυξης του ΕΣΦΑ, ώστε αυτό να είναι συμβατό με το διακοινοτικό πρόγραμμα ανάπτυξης, σύμφωνα με τις διατάξεις του στοιχείου (β) της παραγράφου 3 του άρθρου 8 και της παραγράφου 1 του Κανονισμού 715/2009.

Με το τέταρτο και το πέμπτο κεφάλαιο μεταφέρονται οι καταργούμενες δια του παρόντος ρυθμίσεις των κεφαλαίων Γ και Δ του ν. 3428/2005, τροποποιούμενες προς το σκοπό εναρμόνισης με το ρυθμιστικό πλαίσιο της 3^{ης} Ενεργειακής Δέσμης. Σημειώνεται, ότι η οδηγία 2009/73/ΕΚ παρέχει στην Ελλάδα τη δυνατότητα να παρεκκλίνει από τα άρθρα 4, 24, 25, 26, 32, 37 ή/και 38 της οδηγίας για τις γεωγραφικές περιοχές και τις χρονικές περιόδους που καθορίζονται στις άδειες που έχει εκδώσει πριν από την 15 Μαρτίου 2002 και σύμφωνα με την οδηγία 98/30/ΕΚ, για την ανάπτυξη και την αποκλειστική εκμετάλλευση των δικτύων διανομής σε ορισμένες γεωγραφικές περιοχές. Με τις διατάξεις του παρόντος νόμου γίνεται χρήση της διακριτικής αυτής ευχέρειας με σκοπό την περαιτέρω ανάπτυξη της διανομής φυσικού αερίου στην Ελληνική Επικράτεια.

Με το έκτο, έβδομο, όγδοο, ένατο και δέκατο κεφάλαιο μεταφέρονται οι καταργούμενες δια του παρόντος ρυθμίσεις των κεφαλαίων ΣΤ ως και Η του ν. 3428/2005, και με το δέκατο κεφάλαιο διευκρινίζεται, όπως και με την αντίστοιχη διάταξη

του άρθρου 38 του ν. 3428/2005 ότι η μεταβολή με τις διατάξεις του παρόντος του νομικού πλαισίου που διέπει τις συμβάσεις προμήθειας φυσικού αερίου δεν συνιστά σπουδαίο λόγο καταγγελίας αυτών. Σημειώνεται περαιτέρω ότι για πρώτη φορά ορίζεται με το σχέδιο νόμου αυτό η διαδικασία της παραχώρησης της χρήσης, ανάπτυξης και εκμετάλλευσης υπόγειου φυσικού χώρου σε χώρο αποθήκευσης φυσικού αερίου.

7. Το τέταρτο μέρος αποτελείται από έξι (6) κεφάλαια (άρθρα 94 – 143) και περιέχει τις ρυθμίσεις με τις οποίες ενσωματώνονται στην εθνική έννομη τάξη οι διατάξεις της οδηγίας 2009/72/EK. Με τις ρυθμίσεις του τέταρτου μέρους επέρχονται ουσιαστικές αλλαγές στην οργάνωση της αγοράς ηλεκτρισμού, καθώς για πρώτη φορά διακρίνονται οι αρμοδιότητες του λειτουργού της αγοράς από τις αρμοδιότητες του διαχειριστή του συστήματος μεταφοράς. Έτσι, εκσυγχρονίζεται το πλαίσιο λειτουργίας της αγοράς και εμπειδώνεται η εμπιστοσύνη των συμμετεχόντων σε αυτή. Περαιτέρω, εξασφαλίζεται ο λειτουργικός και νομικός διαχωρισμός των μη ανταγωνιστικών δραστηριοτήτων της μεταφοράς και της διανομής ηλεκτρισμού από τις λοιπές δραστηριότητες της κάθετα ολοκληρωμένης επιχείρησης.

Με το πρώτο κεφάλαιο ενσωματώνονται στην εθνική έννομη τάξη οι διατάξεις των άρθρων 5, 8, 12 και 41 της Οδηγίας 2009/72/EK.

Με το δεύτερο κεφάλαιο ρυθμίζεται η διαδικασία σύστασης του νέου φορέα διαχείρισης του συστήματος μεταφοράς ηλεκτρισμού (ΕΣΜΗΕ), στον οποίο μεταβιβάζεται και η κυριότητα των παγίων του συστήματος, κατόπιν απόσχισης του συνόλου των περιουσιακών στοιχείων της ΔΕΗ ΑΕ, τα οποία υπάγονται λειτουργικά στις δραστηριότητες της Γενικής Διεύθυνσης Μεταφοράς της ΔΕΗ ΑΕ. Περαιτέρω με τις διατάξεις του κεφαλαίου αυτού εναρμονίζεται η εθνική νομοθεσία προς τις διατάξεις του κεφαλαίου V της Οδηγίας 2009/72/EK.

Με το τρίτο κεφάλαιο ενσωματώνονται στην εθνική έννομη τάξη οι διατάξεις των άρθρων 9, 10, 11, 17 και 16 της Οδηγίας 2009/72/EK.

Με το τέταρτο κεφάλαιο επαναπροσδιορίζονται οι αρμοδιότητες του ΔΕΣΜΗΕ, ο οποίος μετεξελίσσεται σε λειτουργό της αγοράς ηλεκτρισμού, καθώς η δραστηριότητα της διαχείρισης, εκμετάλλευσης και ανάπτυξης του ΕΣΜΗΕ περιέρχεται στον ΑΔΜΗΕ που θα λειτουργεί υπό το πρότυπο του Ανεξάρτητου Διαχειριστή Μεταφοράς.

Με πέμπτο κεφάλαιο ρυθμίζεται η διαδικασία λειτουργικού και νομικού διαχωρισμού του διαχειριστή του συστήματος διανομής, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Οδηγίας 2009/72/EK. Περαιτέρω, με τις διατάξεις του κεφαλαίου αυτού ορίζεται ότι ο διαχειριστής του δικτύου διανομής είναι υπεύθυνος και για τη διαχείριση των ηλεκτρικών συστημάτων των Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών. Τέλος με το κεφάλαιο αυτό εναρμονίζεται η εθνική νομοθεσία και προς τις διατάξεις του

άρθρου 28 της Οδηγίας 2009/72/EK ως προς τα κλειστά συστήματα διανομής.

Με το έκτο κεφάλαιο ρυθμίζονται οι αδειοδοτικές διαδικασίες για την κατασκευή απευθείας γραμμών, την παραγωγή, προμήθεια και εμπορία ηλεκτρισμού, καθώς και οι γενικότερες διατάξεις για την οργάνωση του τομέα.

Το πέμπτο μέρος περιέχει τις ποινικές κυρώσεις σε βάρος των προσώπων που ασκούν τις δραστηριότητες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος, χωρίς σχετική άδεια και τα ο έκτος μέρος τις τελικές, μεταβατικές και καταργούμενες διατάξεις.

Β΄. ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ

Άρθρο 1

Σκοπός και πεδίο εφαρμογής

Στην πρώτη παράγραφο προσδιορίζεται ο σκοπός του παρόντος νόμου, ήτοι η προσαρμογή της εθνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2009/72/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουλίου 2009 «Σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και για την κατάργηση της οδηγίας 2003/54/EK» (ΕΕ L 211 της 14.8.2009) και της Οδηγίας 2009/73/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουλίου 2009 «Σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά φυσικού αερίου και την κατάργηση της οδηγίας 2003/55/EK» (ΕΕ L 211 της 14.8.2009)

Με τη δεύτερη παράγραφο αναγνωρίζεται ρητά η γενικότερη αρχή που διέπει την εποπτεία των δραστηριοτήτων της μεταφοράς, διανομής, προμήθειας και αγοράς ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου, καθώς και των δραστηριοτήτων αποθήκευσης αεριοποίησης υγροποιημένου φυσικού αερίου, δηλαδή ότι οι δραστηριότητες αυτές είναι κοινής ωφέλειας.

Άρθρο 2

Στο άρθρο 2 περιέχονται οι ορισμοί του παρόντος νόμου.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Κεφάλαιο Α΄: Γενικές διατάξεις

Άρθρο 3

Κρατική εποπτεία και γενικές αρχές

Η πρώτη παράγραφος επαναλαμβάνει τις διατάξεις του άρθρου 3 του ν. 2773/1999, σύμφωνα με τις οποίες η άσκηση ενεργειακών δραστηριοτήτων τελεί υπό την εποπτεία του Κράτους, με τη διαφορά όμως ότι η κατανομή των εποπτικών αρμοδιοτήτων μεταξύ του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργείου και της ΡΑΕ επανακαθορίζεται υπέρ της τελευταίας. Επαναλαμβάνονται, ακόμη, οι διατάξεις για το μακροχρόνιο ενεργειακό σχεδιασμό με προσθήκη νέων παραμέτρων, οι οποίες πρέπει να λαμβάνονται υπόψη.

Στις επόμενες παραγράφους τίθενται οι θεμελιώδεις αρχές οι οποίες διέπουν αντίστοιχα τον εποπτικό ρόλο του Κράτους πάνω στην ενέργεια, την ανάπτυξη ενεργειακών

δραστηριοτήτων από επιχειρήσεις, καθώς και την άσκηση των αρμοδιοτήτων τόσο του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής όσο και της ΠΑΕ. Οι θεμελιώδεις αρχές είναι οι ίδιες που έχουν τεθεί εξαρχής από την ελληνική νομοθεσία στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών κανόνων για την ενέργεια και αποσκοπούν στην ιδανική σύζευξη της λειτουργίας της αγοράς υπό συνθήκες πραγματικού ανταγωνισμού με την εξυπηρέτηση κρίσιμων πτυχών του δημοσίου συμφέροντος, από την ενεργειακή επάρκεια και την προστασία του περιβάλλοντος μέχρι τη διασφάλιση της οικονομικής ανάπτυξης και των συμφερόντων του καταναλωτή.

Κεφάλαιο Β': Οργάνωση και Λειτουργία της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας (ΠΑΕ)

Άρθρο 4

Με το άρθρο αυτό διευκρινίζεται ότι πλέον το τεκμήριο της ρυθμιστικής εποπτείας επί των ενεργειακών αγορών ασκείται από τη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (ΠΑΕ), η οποία έχει ήδη συσταθεί και αποτελεί την «εθνική ρυθμιστική αρχή» για θέματα ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου, όπως ο όρος αυτός τίθεται με τα άρθρα 35 παρ. 1 και 39 παρ. 1 των οδηγιών 2009/72/ΕΚ και 2009/73/ΕΚ αντίστοιχα.

Άρθρο 5

Νομική φύση της ΠΑΕ

Το συγκεκριμένο άρθρο δίνει απάντηση σε μία σειρά από νομικού χαρακτήρα ερωτήματα τα οποία είχαν ανακύψει σχετικά με τη φύση της ΠΑΕ, διευκρινίζοντας ότι ανήκει στην κατηγορία των ανεξάρτητων αρχών. Περαιτέρω, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 35 παρ. 4 εδ. α' και 39 παρ. 4 περ. α' των οδηγιών 2009/72/ΕΚ και 2009/73/ΕΚ αντίστοιχα και προς ενίσχυση της ανεξαρτησίας της, ο νόμος χορηγεί στη ΠΑΕ για πρώτη φορά αυτοτελή νομική προσωπικότητα. Στο προαναφερθέν Ερμηνευτικό Σημείωμά της, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διευκρινίζει ότι για να πληροίται η προϋπόθεση της ύπαρξης «νομικά διακριτής» ρυθμιστικής αρχής, η τελευταία πρέπει να αποτελεί χωριστή και διακριτή νομική οντότητα από κάθε Υπουργείο ή άλλο κυβερνητικό όργανο (βλ. σημείο 2.2.3., στο οποίο αναλύονται τα άρθρα 35 παρ. 5 και 39 παρ. 5 των οδηγιών 2009/72/ΕΚ και 2009/73/ΕΚ αντίστοιχα, σελ. 6, όπου αναφέρεται ότι "Legally distinct means that the NRA must be created as a separate and distinct legal entity from any Ministry or other government body") και, υπ' αυτή την έννοια, η εκχώρηση νομικής προσωπικότητας στη ΠΑΕ συνιστά έκφραση της ανεξαρτησίας της, διότι την αποσυνδέει από το νομικό πρόσωπο του Κράτους.

Ακόμη, διευκρινίζεται ότι, ως αμιγώς και όχι μόνο κατ' όνομα ανεξάρτητη αρχή, η ΠΑΕ έχει πλήρη διοικητική αυτοτέλεια και δεν υπόκειται σε οποιασδήποτε μορφής διοικητική εποπτεία, καθ' όσον η υπαγωγή σε αυτή θα υπονόμειε κάθε προσπάθεια απεξάρτησής της από τις κεντρικές δομές του Κράτους. Η ΠΑΕ υπόκειται μόνο σε κοινοβουλευτικό και δικαστικό έλεγχο. Γενικότερα, ο ρόλος του Ελληνικού Κοινοβουλίου ως προς την εποπτεία της ΠΑΕ αναβαθμίζεται σημαντικά με τον παρόντα

νόμο, δημιουργώντας τα κατάλληλα θεσμικά αντίβαρα από την κατάργηση της διοικητικής εποπτείας.

Άρθρο 6

Διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια

Με την πρώτη παράγραφο του άρθρου 6 επαναλαμβάνεται ο κανόνας περί διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας της ΠΑΕ, προστίθεται όμως και μία επιπλέον εγγύηση η οποία τίθεται ρητά από το ευρωπαϊκό δίκαιο: η «πλήρης αυτονομία» της ΠΑΕ στην εκτέλεση προϋπολογισμού τον οποίο εκπονεί η ίδια (βλ. άρθρα 35 παρ. 5 εδ. α' και 39 παρ. 5 εδ. α' των οδηγιών 2009/72/ΕΚ και 2009/73/ΕΚ αντίστοιχα). Η Επιτροπή αποσαφηνίζει στο Ερμηνευτικό της Σημείωμα την πρόβλεψη αυτή, θεωρώντας ότι μόνη η ρυθμιστική αρχή είναι αυτή που μπορεί να αποφασίζει πώς θα δαπανηθούν οι πόροι οι οποίοι προβλέπονται στον προϋπολογισμό της (βλ. προαναφερθέν σημείο 2.2.3., σελ. 9, όπου αναφέρεται ότι "only the NRA can decide on how the allocated budget is spent"). Κατά τούτο, δεν μπορεί ούτε να ζητά ούτε να δέχεται οδηγίες ως προς την εκτέλεση του προϋπολογισμού της (βλ. ανωτέρω σημείο 2.2.3., σελ. 9, όπου αναφέρεται ότι "it may neither seek nor receive any instruction on its budget spending").

Εντούτοις, δεδομένου ότι η αυτονομία στην εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΠΑΕ πρέπει να συμβιβάζεται με το νομικό πλαίσιο που θέτουν οι εθνικοί κανόνες του δημοσιονομικού δικαίου, προβλέπεται με την παράγραφο 2 του εν λόγω άρθρου ότι ο προϋπολογισμός της ΠΑΕ προσαρτάται στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και η εκτέλεσή του παρακολουθείται από την Επιτροπή του Απολογισμού και του Γενικού Ισολογισμού του Κράτους και ελέγχου της εκτέλεσης του Προϋπολογισμού του Κράτους, όπως ορίζεται από τον Κανονισμό της Βουλής.

Με την παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου προβλέπεται ότι παρά την πλήρη οικονομική αυτοτέλεια που απολαμβάνει η ΠΑΕ, αυτή υποχρεούται να υποβάλλει ετήσια έκθεση σχετικά με τη δραστηριότητα και την εκπλήρωση των καθηκόντων της, στην οποία περιλαμβάνεται απολογισμός. Με αυτόν τον τρόπο, η ΠΑΕ λογοδοτεί για τον τρόπο με τον οποίο δαπάνησε τους πόρους της στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της.

Σύμφωνα με την παράγραφο 4, το Ελεγκτικό Συνέδριο διενεργεί τον καταστατικό έλεγχο της ΠΑΕ όπως ίσχυε μέχρι σήμερα..

Άρθρο 7

Συγκρότηση της ΠΑΕ

Με το παρόν άρθρο διατηρείται το ευέλικτο και λειτουργικό σχήμα της επταμελούς σύνθεσης της ΠΑΕ και προβλέπεται, για πρώτη φορά, η απαίτηση τα προς επιλογή μέλη να πληρούν τα απαραίτητα εχέγγυα ανεξαρτησίας και αμεροληψίας.

Με την παράγραφο 2, ενόψει της σκοπούμενης θεσμικής και λειτουργικής αναβάθμισης της ΠΑΕ επέρχεται μια ουσιαστική αλλαγή στον τρόπο συγκρότησης της Αρχής. Η διαδικασία

επιλογής όλων των μελών αποκτά ιδιαίτερη θεσμική βαρύτητα, λόγω της συμμετοχής της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής των Ελλήνων στην επιλογή όλων των μελών της PAE – η οποία έως σήμερα προβλεπόταν μόνο για την επιλογή του Προέδρου και των Αντιπροέδρων της – με τη μορφή παροχής σύμφωνης γνώμης επί της πρότασης του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Η συμμετοχή της Βουλής των Ελλήνων στην επιλογή των μελών της PAE, καθώς και οι σαφείς προβλέψεις για προθεσμίες στη διαδικασία και δημοσιοποίηση των υποψηφιοτήτων, παρέχουν τα απαραίτητα εγγύγια διαφάνειας, αμεροληψίας και αξιοκρατίας στη διαδικασία.

Ας σημειωθεί ότι η πρόβλεψη μεταβατικής διάταξης, σύμφωνα με την οποία η προβλεπόμενη νέα διαδικασία επιλογής εφαρμόζεται μετά τη λήξη της θητείας έκαστου εκ των εν ενεργεία μελών της, εισάγεται, αφενός, κατ' επιταγή της αρχής της συνέχειας της δημόσιας υπηρεσίας με λειτουργική έννοια [βλ. αντί άλλων, ΣτΕ (ΠΕ) 158/1992 και 355/2006], όσο και της εκ περιτροπής συνεχούς λειτουργίας της PAE, η οποία επιβάλλεται από τις διατάξεις των ευρωπαϊκών οδηγιών (βλ. σελ. 11 του Ερμηνευτικού Σημειώματος της Επιτροπής) και διασφαλίζεται με τη λήξη της θητείας των υφιστάμενων μελών της σε διαφορετικά χρονικά σημεία.

Επιπρόσθετα, με την παράγραφο 3, τα μέλη της PAE εξοπλίζονται με σημαντικές εγγυήσεις προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας. Η περιορισμένη εκ του νόμου θητεία των μελών και η δυνατότητα ανανέωσης μόνο μια φορά, καθώς και η μη δυνατότητα ανάκλησης των μελών είναι μερικά από τα στοιχεία της θεσμικής κατοχύρωσης, αλλά και της ουσιαστικής ενίσχυσης της λειτουργικής ανεξαρτησίας της PAE. Εξάλλου, προς διασφάλιση της συνέχειας της λειτουργίας της Αρχής προβλέπεται για πρώτη φορά με τον παρόντα νόμο ότι η PAE συνεχίζει να λειτουργεί έως ένα εξάμηνο, αν κάποια από τα μέλη της εκλείψουν ή αποχωρήσουν για οποιονδήποτε λόγο, εφόσον, κατά τις συνεδριάσεις της, τα λοιπά μέλη της επαρκούν ώστε να υπάρχει απαρτία.

Άρθρο 8

Σύνθεση και λειτουργία της PAE

Στο άρθρο 8 ορίζονται οι κανόνες σύνθεσης και λειτουργίας της PAE και ρυθμίζονται ζητήματα αναφορικά με τη διαδικασία και τη λήψη αποφάσεων.

Σύμφωνα με την παράγραφο 1, η PAE συνέρχεται σε συνεδρίαση μετά από πρόσκληση του Προέδρου της, όπως ορίζεται ειδικότερα στον Κανονισμό Εσωτερικής Λειτουργίας και Διαχείρισής της.

Στην παράγραφο 2 τίθενται οι κανόνες της απαρτίας και της πλειοψηφίας. Για πρώτη φορά με τον παρόντα νόμο προβλέπεται αυξημένη πλειοψηφία όταν η Αρχή αποφασίζει για την επιβολή κυρώσεων, ενώ με την παράγραφο 3 τίθεται εξαιρεση στην αρχή σύμφωνα με την οποία, σε περίπτωση ισοψηφίας, υπερισχύει η γνώμη του Προέδρου ή του Αντιπροέδρου, όταν η απόφαση συνεπάγεται την επιβολή κυρώσεων, σε σεβασμό προς το τεκμήριο αθωότητας.

Με την παράγραφο 4 παρέχεται νομοθετική εξουσιοδότηση για ρύθμιση των σχετικών με τις συνεδριάσεις της PAE ζητημάτων με τον Κανονισμό Εσωτερικής Λειτουργίας και Διαχείρισής της.

Στην παράγραφο 5 προβλέπεται για πρώτη φορά η δυνατότητα μεταβίβασης των αρμοδιοτήτων που ανατίθενται στη PAE στα μέλη αυτής, ώστε να ενισχύεται η ευελιξία και, συνακόλουθα, η αποτελεσματικότητα της Αρχής. Η δυνατότητα αυτή κρίνεται απαραίτητη λόγω της μεγάλης αύξησης των αποφασιστικών αλλά και ρυθμιστικών αρμοδιοτήτων που εκχωρούνται πλέον στη PAE.

Άρθρο 9

Αρμοδιότητες του Προέδρου της PAE

Με το άρθρο 9 επαναλαμβάνονται οι αρμοδιότητες του Προέδρου της PAE, όπως αυτές προβλέπονται ήδη στον Κανονισμό Εσωτερικής Λειτουργίας και Διαχείρισής της (ΠΔ 139/2001, ΦΕΚ Α' 121/18.06.2001) και αφορούν τόσο στην εσωτερική διαχείριση της Αρχής όσο και στην εκπροσώπησή της, με την προσθήκη των αρμοδιοτήτων που περιγράφονται στις αμέσως επόμενες παραγράφους, για λόγους ευελιξίας και με απώτερο στόχο την άσκηση αποτελεσματικού ρυθμιστικού ελέγχου.

Η παράγραφος 2 ρυθμίζει το ζήτημα της αναπλήρωσης του Προέδρου και της ανάθεσης της δικαστικής ή εξώδικης εκπροσώπησης της PAE σε άλλο μέλος της Αρχής ή της Γραμματείας της.

Με τις παραγράφους 3, 4 και 5 παρέχονται στον Πρόεδρο εργαλεία για την αποτελεσματικότερη οργάνωση και λειτουργία της Αρχής. Συγκεκριμένα, προβλέπεται η δυνατότητα συγκρότησης, με απόφαση του Προέδρου, μόνιμων ή έκτακτων επιτροπών και ομάδων για την εξέταση και έρευνα θεμάτων ειδικού ενδιαφέροντος, η δυνατότητα μεταβίβασης των αρμοδιοτήτων που του ανατίθενται με το παρόν άρθρο σε άλλα μέλη της PAE ή σε μέλη της Γραμματείας της, καθώς και η δυνατότητα παροχής εξουσιοδότησης υπογραφής σε αυτά. Γενικότερα, η ευελιξία είναι από τα πλέον απαραίτητα στοιχεία για την άσκηση αποτελεσματικού ρυθμιστικού ελέγχου.

Άρθρο 10

Νομικό καθεστώς των μελών της PAE

Με το άρθρο 10 ρυθμίζεται το νομικό καθεστώς των μελών της PAE υπό το πρίσμα των αρχών της αμεροληψίας, τη διαφάνειας και της ανεξαρτησίας που πρέπει να διέπουν τη λειτουργία της Αρχής.

Στην παράγραφο 1 εξαγγέλλεται η προσωπική και λειτουργική ανεξαρτησία των μελών της PAE και η αναγκαία συνακόλουθη μη υπαγωγή τους σε ιεραρχικό έλεγχο ή διοικητική εποπτεία κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Με την παράγραφο 2 επιβάλλεται στα μέλη της PAE η υποχρέωση τήρησης των αρχών της αμεροληψίας και της ανεξαρτησίας, οι οποίες μεταφράζονται στην υποχρέωσή τους να ενεργούν ανεξάρτητα από οποιοδήποτε οικονομικό συμφέρον. Αμεροληψία του ρυθμιστή και επιστημονικά άρθρα

ρυθμιστική απόφαση συνδέονται άρρηκτα, υπό την έννοια ότι η τελευταία είναι αναγκαίο να λαμβάνεται ανεπηρέαστα, έξω από επιχειρηματικά-οικονομικά συμφέροντα και πολιτικές σκοπιμότητες. Η αμεροληψία/ανεξαρτησία των μελών της ρυθμιστικής αρχής επιβάλλεται ρητά από τα άρθρα 35 παρ. 4 εδ. β' και 39 παρ. 4 εδ. β' των οδηγιών 2009/72/EK και 2009/73/EK αντίστοιχα, σύμφωνα με τις διατάξεις των οποίων αυτά πρέπει να «...i) ενεργούν ανεξάρτητα από οποιοδήποτε αγοραίο συμφέρον...» και να μην «ii) (...) ζητούν ούτε [να] λαμβάνουν απευθείας οδηγίες από οποιαδήποτε κυβέρνηση ή άλλη δημόσια ή ιδιωτική οντότητα κατά την άσκηση των ρυθμιστικών καθηκόντων...».

Στην παράγραφο 3 θεσπίζεται πλήρης και αποκλειστική απασχόληση για τον Πρόεδρο και τους Αντιπροέδρους της PAE και πλήρης απασχόληση για τα λοιπά μέλη, ώστε αυτά να αφιερώνονται απερίσπαστα στο ρυθμιστικό τους έργο, με εξαίρεση τυχόν ακαδημαϊκά και αμιγώς ερευνητικά καθήκοντα.

Με τις παραγράφους 3 και 4 ενισχύεται η ανεξαρτησία των μελών της PAE σε σχέση με τους ελεγχόμενους και εποπτευόμενους φορείς, ώστε οι αποφάσεις του ρυθμιστή να λαμβάνονται ανεξάρτητα από τα συμφέροντα των επιχειρήσεων του ενεργειακού κλάδου. Έτσι, αφενός, εξαιρουμένων των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και των κάθε είδους ερευνητικών φορέων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, άλλων Ρυθμιστικών Αρχών ή φορέων ή ιδρυμάτων που παρέχουν εκπαίδευση ή υπηρεσίες σε στελέχη Ρυθμιστικών Αρχών, τα μέλη της PAE δεν επιτρέπεται να κατέχουν τις ιδιότητες του εταίρου, μετόχου, μέλους διοικητικού συμβουλίου, διαχειριστή, υπαλλήλου, τεχνικού ή άλλου συμβούλου ή μελετητή σε επιχείρηση που υπάγεται άμεσα ή έμμεσα, στον έλεγχο και την εποπτεία της PAE, και, αφετέρου, δεν επιτρέπεται να κατέχουν εταιρικά μερίδια ή μετοχές των ανωτέρω επιχειρήσεων, με εξαίρεση την έμμεση κατοχή τέτοιων μετοχών μέσω αμοιβαίων κεφαλαίων ή συνταξιοδοτικών προγραμμάτων με επενδύσεις σε μετοχές. Οι ως άνω απαγορεύσεις τίθενται κατ' επιταγή των προαναφερθέντων άρθρων των οδηγιών του Τρίτου Ενεργειακού Πακέτου, όπως αυτά ερμηνεύονται στο Σημείωμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Σύμφωνα με την παράγραφο 5 και προς το σκοπό της ενίσχυσης της διαφάνειας που πρέπει να διέπει τη λειτουργία της PAE, διατηρείται η διάταξη του ν. 2773/1999 σύμφωνα με την οποία τα μέλη της Αρχής περιλαμβάνονται στους υπόχρεους προς υποβολή δήλωσης περιουσιακής κατάστασης σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ν. 3213/2003.

Με την παράγραφο 6 ορίζεται ότι οι πάσης φύσεως αποδοχές των μελών της PAE καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

Η παράγραφος 8 συγκαταλέγεται μεταξύ των διατάξεων που επιδιώκουν την κατοχύρωση της αμεροληψίας και ανεξαρτησίας των μελών της PAE από τα επιχειρηματικά-οικονομικά συμφέροντα του ενεργειακού κλάδου, όχι μόνο κατά τη διάρκεια της θητείας τους, αλλά και για εύλογο χρόνο μετά

τη λήξη της. Προς το σκοπό αυτό, μέλος της PAE δεν επιτρέπεται για δύο (2) έτη μετά τη λήξη της θητείας του να απασχοληθεί με οποιονδήποτε τρόπο σε εταιρεία ή επιχείρηση των οποίων οι δραστηριότητες υπήχθησαν στον έλεγχο της PAE στο διάστημα της θητείας του. Να σημειωθεί ότι η διάταξη αυτή είναι σαφώς πιο αυστηρή από αντίστοιχες διατάξεις που υφίστανται στην ελληνική νομοθεσία για άλλες ανεξάρτητες αρχές (για παράδειγμα, την Επιτροπή Ανταγωνισμού).

Άρθρο 11

Πειθαρχική διαδικασία

Με το άρθρο 11 θεσπίζεται, για πρώτη φορά, ειδική πειθαρχική διαδικασία για τα μέλη της PAE, δεδομένου ότι η υπαγωγή των μελών της Αρχής σε απ' ευθείας πειθαρχικό έλεγχο από όργανα της κεντρικής διοίκησης θα συνιστούσε ουσιαστική παρέμβαση στην ανεξαρτησία της και θα αντέβαινε στις οδηγίες 2009/72/EK και 2009/73/EK. Έτσι, να μην η ύπαρξη πειθαρχικού ελέγχου είναι επιβεβλημένη, ώστε να διασφαλίζεται ότι συντρέχουν στο πρόσωπο των μελών τα αυξημένα προσόντα που είναι απαραίτητα για την επιτέλεση των καθηκόντων τους, θα πρέπει, ωστόσο, ο έλεγχος αυτός να ανατίθεται σε όργανα που παρέχουν αυξημένα εχέγγυα ανεξαρτησίας.

Ενόψει των ανωτέρω, με την παράγραφο 1 προβλέπεται ότι ο καταλογισμός της πειθαρχικής ευθύνης των μελών της PAE γίνεται με πλήρως αιτιολογημένη απόφαση ειδικού πειθαρχικού συμβουλίου, η συγκρότηση του οποίου, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 2, από δικαστικούς λειτουργούς και καθηγητές πανεπιστημίου και όχι από όργανα της εκτελεστικής εξουσίας, πληροί όλα τα εχέγγυα ανεξαρτησίας της PAE.

Με την παράγραφο 3 ορίζεται ότι η αμοιβή των μελών και του γραμματέα του συμβουλίου καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και βαρύνει τον προϋπολογισμό της PAE, ενώ στις παραγράφους 4, 5, 6, 7 και 8 προσδιορίζεται η διαδικασία πειθαρχικού ελέγχου από την κίνησή της έως και την έκδοση απόφασης.

Με την παράγραφο 9 προσδιορίζονται οι ποινές που δύναται να επιβληθούν στα μέλη της PAE. Πρέπει να τονιστεί ότι η παραβίαση των αρχών της ανεξαρτησίας και της αμεροληψίας από μέλος της PAE επισύρει την οριστική παύση του.

Με την παράγραφο 10 καθορίζονται οι περιπτώσεις αυτοδίκαιης έκπτωσης των μελών της PAE, η οποία διαπιστώνεται με απόφαση του ειδικού πειθαρχικού συμβουλίου.

Στην παράγραφο 11 προβλέπονται οι περιπτώσεις αναστολής της ιδιότητας του μέλους με απόφαση του ειδικού πειθαρχικού συμβουλίου. Στην περίπτωση αναστολής της ιδιότητας μέλους, διορίζεται αναπληρωματικό κατά τη διαδικασία της παραγράφου 2 του άρθρου 7, η θητεία του οποίου διαρκεί όσο διαρκεί η αναστολή. Εντούτοις, και στην περίπτωση αυτή έχει εφαρμογή η διάταξη σύμφωνα με την οποία η PAE συνεχίζει να

λειτουργεί, όχι όμως πέρα από ένα εξάμηνο, χωρίς τη συμμετοχή του μέλους του οποίου η ιδιότητα έχει ανασταλεί, εφόσον κατά τις συνεδριάσεις της τα λοιπά μέλη επαρκούν, ώστε να υπάρχει απαρτία.

Τέλος, με την παράγραφο 12 παρέχεται νομοθετική εξουσιοδότηση για ρύθμιση κάθε λεπτομέρειας σχετικά με την πειθαρχική διαδικασία καθορίζεται με απόφαση της ΠΑΕ ύστερα από έγκριση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

Κεφάλαιο Γ': Αρμοδιότητες της ΠΑΕ

Η αναβάθμιση του ρυθμιστικού ρόλου της ΠΑΕ ως εθνικής ρυθμιστικής αρχής ενέργειας συνδέεται άρρηκτα με την αύξηση των αρμοδιοτήτων που ανατίθενται σε αυτήν κατ' επιταγή του Τρίτου Ενεργειακού Πακέτου, το οποίο φαίνεται να ανάγει τις εθνικές ρυθμιστικές αρχές σε «εγγυητές» της εύρυθμης λειτουργίας της αγοράς ενέργειας. Υπ' αυτή την έννοια, με το παρόν κεφάλαιο ενισχύεται σημαντικά ο ρόλος της ΠΑΕ μέσω της ανάθεσης σε αυτήν αποφασιστικών αρμοδιοτήτων αναφορικά με τη ρύθμιση των αγορών ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου. Σημειώνεται ότι με βάση τα προοίμια των οδηγιών 2009/72/EK και 2009/73/EK, «οι ρυθμιστικοί φορείς ενέργειας θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να λαμβάνουν αποφάσεις σε κάθε συναφές ρυθμιστικό θέμα προκειμένου να λειτουργεί ορθώς η εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας...».

Άρθρο 12

Ασφάλεια εφοδιασμού

Η διασφάλιση του ενεργειακού εφοδιασμού συνιστά σημαντικό στοιχείο της δημόσιας ασφάλειας, η διαφύλαξη της οποίας συνδέεται με την ευημερία των πολιτών.

Με την παράγραφο 1 ανατίθεται στη ΠΑΕ η αρμοδιότητα να παρακολουθεί την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού αναφορικά με συγκεκριμένες κρίσιμες παραμέτρους και επιβάλλεται σε αυτήν η υποχρέωση να συντάσσει κάθε δύο (2) έτη και το αργότερο έως το τέλος Ιουλίου για τον τομέα ηλεκτρικής ενέργειας και κάθε έτος και το αργότερο έως το τέλος Ιουλίου για τον τομέα Φυσικού αερίου, έκθεση στην οποία συνοψίζονται οι παρατηρήσεις από την παρακολούθηση της ασφάλειας εφοδιασμού.

Με την παράγραφο 2 ανατίθεται στη ΠΑΕ η αρμοδιότητα της παρακολούθησης της υλοποίησης των μέτρων διασφάλισης που είναι αναγκαία σε έκτακτες περιπτώσεις.

Με την παράγραφο 3 η ΠΑΕ ορίζεται ως η αρμόδια Αρχή (Competent Authority) για τη διασφάλιση της εφαρμογής των μέτρων που ορίζονται στον Κανονισμό Ασφάλειας Εφοδιασμού του φυσικού αερίου 2010/994 της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Άρθρο 13

Χορήγηση αδειών

Με το παρόν άρθρο επιχειρείται μια σημαντική μεταρρύθμιση του υφιστάμενου νομικού πλαισίου, η οποία είναι, εξάλλου,

σύμφωνη με τις κατευθύνσεις του ευρωπαϊκού δικαίου (βλ. σημεία 34 και 30 των προοιμίων των οδηγιών 2009/72/EK και 2009/73/EK αντίστοιχα, σύμφωνα με τα οποία «Οι ρυθμιστικοί φορείς ενέργειας θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να λαμβάνουν αποφάσεις σε κάθε συναφές ρυθμιστικό θέμα...»). Ειδικότερα, η ΠΑΕ αποκτά αποφασιστική αρμοδιότητα αναφορικά με την αδειοδοτική διαδικασία και, σύμφωνα με την παράγραφο 1, είναι η μόνη αρμόδια για τη χορήγηση, την τροποποίηση και την ανάκληση των αδειών που προβλέπονται για την άσκηση δραστηριότητας στους τομείς της ηλεκτρικής ενέργειας και του φυσικού αερίου, με εξαίρεση τις αμιγώς περιβαλλοντικές άδειες (συμπεριλαμβανομένης, επομένως, της άδειας εγκατάστασης). Για το λόγο αυτό, επιβάλλεται μια συνολική αναθεώρηση του υφιστάμενου νομοθετικού καθεστώτος αναφορικά με την αδειοδότηση επιχειρήσεων ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου, δεδομένου ότι μέχρι τη θέση σε ισχύ του παρόντος νόμου, οι άδειες αυτές χορηγούνται καταρχήν από την κεντρική διοίκηση, εκτός των αδειών παραγωγής έργων ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ, η χορήγηση των οποίων ανατέθηκε πρόσφατα στη ΠΑΕ με το νέο νόμο 3851/2010.

Σύμφωνα με την παράγραφο 2, η ΠΑΕ καθορίζει τη διαδικασία χορήγησης, τροποποίησης και ανάκλησης των ως άνω αδειών, καθώς και τους όρους και τις προϋποθέσεις άσκησης των δραστηριοτήτων ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου, ενώ παρέχεται σχετική εξουσιοδότηση για έκδοση Κανονισμών, με τους οποίους θα ρυθμίζεται κάθε ζήτημα σχετικά με τη διαδικασία και τις προϋποθέσεις χορήγησης, τροποποίησης και ανάκλησης των αδειών αυτών, καθώς και τα κριτήρια που λαμβάνονται κάθε φορά υπόψη.

Με την παράγραφο 3 ορίζεται ότι η ΠΑΕ παρακολουθεί και ελέγχει τον τρόπο ασκήσεως των δικαιωμάτων που παρέχονται με τις άδειες αυτές, καθώς και την τήρηση των υποχρεώσεων των κατόχων αδειών. Η αρμοδιότητα αυτή τελεί σε συνάρτηση με τις δυνατότητες ελέγχου, λήψης ασφαλιστικών μέτρων και επιβολής κυρώσεων εκ μέρους της ΠΑΕ.

Άρθρο 14

Ανάπτυξη υποδομών και παρακολούθηση προγράμματος ανάπτυξης

Με το παρόν άρθρο περιγράφονται οι αρμοδιότητες της ΠΑΕ αναφορικά με την ανάπτυξη των ενεργειακών υποδομών. Με βάση και τις επιταγές του ευρωπαϊκού δικαίου, η ανάπτυξη των δικτύων και εν γένει των υποδομών, αφενός, αποτελεί ζήτημα που υπόκειται σε διαβούλευση, αφετέρου, τίθεται υπό το ρυθμιστικό έλεγχο της ΠΑΕ, ιδίως όταν το πρόγραμμα ανάπτυξης δεν υλοποιείται προσηκόντως.

Άρθρο 15

Τιμολογία μη ανταγωνιστικών δραστηριοτήτων

Η επιταγή των ευρωπαϊκών οδηγιών για λήψη μέτρων προκειμένου να διασφαλιστούν τιμολόγια διαφανή και άνευ διακρίσεων για την πρόσβαση στα δίκτυα, οδήγησε σε πλήρη αναμόρφωση του νομικού πλαισίου αναφορικά με τον

καθορισμό των τιμολογίων μη ανταγωνιστικών δραστηριοτήτων.

Σύμφωνα με την παράγραφο 1, η PAE έχει αρμοδιότητα να καθορίζει, με κανονιστική πράξη της, τη μεθοδολογία για τον υπολογισμό των τιμολογίων σύνδεσης και χρήσης των εθνικών δικτύων έπειτα από γνώμη των αρμόδιων διαχειριστών.

Επί τη βάση της κατά την παράγραφο 1 καθορισθείσας μεθοδολογίας, σύμφωνα με την παράγραφο 2, οι αρμόδιοι διαχειριστές διατυπώνουν τη γνώμη τους στη PAE αναφορικά με τα τιμολόγια σύνδεσης και χρήσης και η τελευταία προβαίνει σε έγκρισή τους διατηρώντας το δικαίωμα, σύμφωνα με την παράγραφο 5, να ζητήσει από τους αρμόδιους διαχειριστές την τροποποίησή τους, εφόσον κρίνει αιτιολογημένα ότι δεν διασφαλίζεται η αναλογική και αμερόληπτη τιμολόγηση της χρήσης των δικτύων (Συστημάτων Μεταφοράς και Δικτύων Διανομής).

Με την παράγραφο 4 προσδιορίζονται τα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη από τη PAE κατά τον καθορισμό της μεθοδολογίας τιμολόγησης κατά την παράγραφο 1, ενώ προβλέπεται, με την παράγραφο 6, η δυνατότητα εκ μέρους της PAE να καθορίζει με απόφασή της προσωρινά τιμολόγια ή μεθοδολογίες, σε περιπτώσεις καθυστέρησης ορισμού των οριστικών τιμολογίων.

Άρθρο 16

Εξαιρέση από υποχρεώσεις παροχής πρόσβασης σε τρίτους

Με το παρόν άρθρο μεταφέρονται στο εσωτερικό δίκαιο οι διατάξεις των άρθρων 36 και 49 παρ. 4 της οδηγίας 2009/73/EK.

Άρθρο 17

Διαχείριση Κλειστών Συστημάτων Διανομής

Με την παράγραφο 1 παρέχεται η αρμοδιότητα στη PAE να καθορίζει Κλειστά Συστήματα Διανομής ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου και τα πρόσωπα που τα διαχειρίζονται, με στόχο την εξασφάλιση της βέλτιστης αποτελεσματικότητας του ολοκληρωμένου ενεργειακού εφοδιασμού. Με την ίδια απόφαση της PAE, καθορίζονται οι αρμοδιότητες, οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των διαχειριστών Κλειστών Συστημάτων Διανομής, οι όροι, οι προϋποθέσεις και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για τη ρύθμιση του τρόπου διαχείρισης των παραπάνω συστημάτων.

Με την παράγραφο 2 παρέχεται η δυνατότητα να εξαιρεθεί, με απόφαση της PAE, ο διαχειριστής Κλειστού Συστήματος Διανομής από υποχρεώσεις οι οποίες θα αποτελούσαν περιττή διοικητική επιβάρυνση, λόγω της ιδιαίτερης φύσης του διαχειριστή και των χρηστών του συστήματος. Με την ίδια όμως παράγραφο, παρέχεται και σε κάθε χρήστη Κλειστού Συστήματος Διανομής, για το οποίο έχει παρασχεθεί εξαίρεση κατά τα ανωτέρω, η δυνατότητα να αιτείται την έγκριση από τη PAE των εφαρμοζόμενων από τον διαχειριστή του Κλειστού

Συστήματος Διανομής τιμολογίων σύνδεσης και χρήσης ή και της μεθοδολογίας βάσει της οποίας υπολογίζονται αυτά.

Άρθρο 18

Διαχωρισμός των διαχειριστών - Εποπτεία επί των Ανεξάρτητων Διαχειριστών Μεταφοράς

Ο αποτελεσματικός διαχωρισμός των δικτύων από τις δραστηριότητες παραγωγής και προμήθειας αποτελεί θεμελιώδη στόχο των οδηγιών του Τρίτου Ενεργειακού Πακέτου, κατά την έννοια των οποίων ο διαχωρισμός συνιστά το πιο αποτελεσματικό μέσο για την απελευθέρωση της αγοράς ενέργειας, μέσω της προώθησης των επενδύσεων σε υποδομές χωρίς διακρίσεις, τη δίκαιη πρόσβαση των νεοεισερχομένων στα δίκτυα και τη διαφάνεια της λειτουργίας της αγοράς.

Στο πλαίσιο αυτό, με την παράγραφο 1 ανατίθεται στη PAE η αρμοδιότητα να παρακολουθεί την επικοινωνία των ανεξάρτητων διαχειριστών μεταφοράς με τις κάθετα ολοκληρωμένες επιχειρήσεις, ώστε να διασφαλίζεται η από μέρους των πρώτων τήρηση των υποχρεώσεών τους για ισότιμη πρόσβαση των χρηστών σε πληροφορίες και στοιχεία.

Για την αποτελεσματική άσκηση των αρμοδιοτήτων της αναφορικά με την εποπτεία των διαχειριστών, παρέχεται στη PAE με τις παραγράφους 2 και 3 η δυνατότητα να έχει πρόσβαση, αφενός, σε κάθε στοιχείο αναφορικά με τις εμπορικές και οικονομικές σχέσεις ανεξάρτητων διαχειριστών μεταφοράς και κάθετα ολοκληρωμένων επιχειρήσεων και, αφετέρου, στην έδρα, τα υποκαταστήματα και τις εν γένει εγκαταστάσεις των διαχειριστών και των κάθετα ολοκληρωμένων επιχειρήσεων. Οι αρμοδιότητες αυτές συναρτώνται με τις δυνατότητες ελέγχου, επιβολής κυρώσεων και λήψης προσωρινών μέτρων κατά τα οριζόμενα σε επόμενα άρθρα του παρόντος νόμου.

Με την παράγραφο 4 μεταφέρεται στην ελληνική νομοθεσία η δυνατότητα που παρέχεται από τις οδηγίες για διορισμό ανεξάρτητου διαχειριστή συστήματος μεταφοράς, στον οποίο ανατίθενται όλες ή συγκεκριμένες αρμοδιότητες του διαχειριστή του ΕΣΜΗΕ, σε περίπτωση διαρκούς παραβίασης των υποχρεώσεών του, ιδίως σε σχέση με μεροληπτική συμπεριφορά προς όφελος της κάθετα ολοκληρωμένης επιχείρησης.

Τέλος, με την παράγραφο 5 ορίζεται ότι η PAE δύναται να ζητά αιτιολόγηση από τις Κάθετα Ολοκληρωμένες Επιχειρήσεις, σε περίπτωση αναφοράς από τον Υπεύθυνο Συμμόρφωσης του Ανεξάρτητου Διαχειριστή Μεταφοράς για θέματα που αφορούν την εκτέλεση του Προγράμματος Ανάπτυξης.

Άρθρο 19

Πιστοποίηση διαχειριστών συστημάτων μεταφοράς

Με το παρόν άρθρο η αρμοδιότητα τόσο της πιστοποίησης των επιχειρήσεων ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου προκειμένου αυτές να διοριστούν διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς όσο και της παρακολούθησής τους αναφορικά με τη

συμμόρφωσή τους προς τα κριτήρια που τίθενται στον παρόντα νόμο ανατίθεται στη ΠΑΕ.

Άρθρο 20

Υπεύθυνος συμμόρφωσης

Με το παρόν άρθρο προσδιορίζονται οι αρμοδιότητες της ΠΑΕ αναφορικά με την τοποθέτηση και απομάκρυνση του υπεύθυνου συμμόρφωσης, οι αρμοδιότητες του οποίου καθορίζονται στο άρθρο 21 των οδηγιών 2009/72/EK και 2009/73/EK.

Άρθρο 21

Πρόσβαση στις διασυνδέσεις

Η διαφανής, ισότιμη και αμερόληπτη πρόσβαση στις διασυνδέσεις αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την επίτευξη του στόχου μιας εύρυθμη λειτουργούσας αγοράς ενέργειας. Συναφώς, η ρυθμιστική εποπτεία επί της πρόσβασης των χρηστών στα δίκτυα και τις υποδομές ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου αποτελεί sine qua non προϋπόθεση για την απελευθέρωση των σχετικών αγορών.

Το παρόν άρθρο διευκρινίζει ότι η εποπτεία αυτή ασκείται από τη ΠΑΕ και αφορά σε κάθε ζήτημα το οποίο άπτεται της πρόσβασης στις υποδομές (εφαρμογή κανόνων πρόσβασης, τιμολόγια, μηχανισμός κατανομής και αποδέσμευσης δυναμικότητας, κ.λπ.). Η λήψη των σχετικών αποφάσεων από τη ΠΑΕ προϋποθέτει τη διατύπωση απλής γνώμης των αρμόδιων διαχειριστών.

Με την παράγραφο 2 και προκειμένου η ΠΑΕ να μπορεί να ασκεί αποτελεσματικά την αρμοδιότητά της αυτή, προβλέπεται ότι η Αρχή παρακολουθεί τη δημοσίευση των απαραίτητων πληροφοριών από τους διαχειριστές των συστημάτων και των δικτύων σχετικά με τις διασυνδέσεις, τη διαχείριση των συστημάτων μεταφοράς και των δικτύων διανομής ενέργειας και την κατανομή του δυναμικού στους ενδιαφερομένους και δύναται να ζητήσει από αυτούς κάθε πληροφορία σχετική με την εκτέλεση των καθηκόντων τους, τηρώντας την εμπιστευτικότητα των εμπορικά ευαίσθητων πληροφοριών.

Με την παράγραφο 3 ορίζεται ότι η ΠΑΕ συνεργάζεται με τις αρμόδιες αρχές των κρατών-μελών, των Συμμετεχόντων στην Ενεργειακή Κοινότητα, των όμορων χωρών, καθώς και με όργανα που λειτουργούν στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ενεργειακής Κοινότητας, και της Ευρω - Μεσογειακής Συνεργασίας.

Με την παράγραφο 4 η ΠΑΕ εξουσιοδοτείται να καθορίσει με απόφασή της τη διαδικασία εξωδικαστικής επίλυσης των διαφορών που αναφέρονται κατά την εφαρμογή των κανόνων που θεσπίζονται με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου και του Κανονισμού Ανοικτής Διαδικασίας Δέσμευσης Δυναμικότητας Μεταφοράς στο υποθαλάσσιο Τμήμα του αγωγού Φυσικού Αερίου Ελλάδας – Ιταλίας (Αγωγός Ποσειδών), σύμφωνα με τα στοιχεία SG-Greffe (2007) D/203046 απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Άρθρο 22

Παρακολούθηση και εποπτεία της αγοράς ενέργειας

Σύμφωνα με τις οδηγίες 2009/72/EK και 2009/73/EK, η εμπιστοσύνη και η ρευστότητα στην αγορά καθώς και ο αριθμός των συμμετεχόντων στην αγορά θα πρέπει να αυξηθούν και, προς τούτο, θα πρέπει να αναβαθμιστεί η ρυθμιστική εποπτεία επί των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους τομείς της ηλεκτρικής ενέργειας και του φυσικού αερίου.

Προς το σκοπό αυτό, σύμφωνα με την παράγραφο 1, η ΠΑΕ διαθέτει πλείονα εργαλεία εποπτείας και παρακολούθησης του βαθμού και της αποτελεσματικότητας του ανταγωνισμού στις ενεργειακές αγορές, των τιμών για τους οικιακούς καταναλωτές, της εμφάνισης περιοριστικών πρακτικών ή στρεβλώσεων των συνθηκών ανταγωνισμού, της συμβατότητας όρων συμβάσεων προμήθειας με την ισχύουσα νομοθεσία, καθώς και της τήρησης από τις επιχειρήσεις ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου των υποχρεώσεων τους. Η παράγραφος αυτή κατοχυρώνει γενικά την αρμοδιότητα άσκησης ex ante και ex post ρυθμιστικής εποπτείας από τη ΠΑΕ επί των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου σε ζητήματα που άπτονται της λειτουργίας των εν λόγω αγορών, από τη σκοπιά της τήρησης των ειδικών κανόνων που διέπουν τις αγορές αυτές, με εξαίρεση τους γενικούς κανόνες ανταγωνισμού (Ν. 703/1977, άρθρα 101 και 102 της Συνθήκης Λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης).

Με τις παραγράφους 2 και 3 παρέχεται αρμοδιότητα στη ΠΑΕ για παρακολούθηση του επιπέδου διαφάνειας στην ενεργειακή αγορά και του διαχωρισμού των λογαριασμών, ώστε να διασφαλίζεται ότι δεν υπάρχουν διασταυρούμενες επιδοτήσεις μεταξύ των δραστηριοτήτων μεταφοράς και διανομής και παραγωγής, προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας και αποθήκευσης και προμήθειας φυσικού αερίου.

Με την παράγραφο 4 ορίζεται ότι η ΠΑΕ δύναται να εκδίδει μη δεσμευτικές οδηγίες προς τρίτους σχετικά με θέματα που εμπíπτον στο πεδίο των αρμοδιοτήτων της για να διασφαλίζεται η ορθή και ομοίμορφη εφαρμογή του κανονιστικού πλαισίου του παρόντος και η πληρέστερη πληροφόρηση των ενδιαφερομένων.

Άρθρο 23

Λήψη ρυθμιστικών μέτρων για την εύρυθμη λειτουργία των ενεργειακών αγορών

Εκτός των αρμοδιοτήτων της ΠΑΕ του προηγούμενου άρθρου αναφορικά με την παρακολούθηση και την εποπτεία της αγοράς ενέργειας, με στόχο την προώθηση του ανταγωνισμού και την τήρηση των ρυθμιστικών υποχρεώσεων των εποπτευόμενων επιχειρήσεων, η ΠΑΕ έχει, κατ' επιταγή της ευρωπαϊκής νομοθεσίας, τη δυνατότητα να αποφασίζει τη λήψη κατάλληλων μέτρων ώστε να εξασφαλίζονται οφέλη για τους καταναλωτές μέσα από την προώθηση του αποτελεσματικού ανταγωνισμού που είναι αναγκαίος για την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς ενέργειας. Στο πλαίσιο αυτό, όπως αναφέρεται ρητά στο προοίμιο των

οδηγιών 2009/72/EK και 2009/73/EK, μερικά από τα πιθανά μέτρα που δύναται να λάβει η PAE για την προώθηση του αποτελεσματικού ανταγωνισμού και την εξασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της αγοράς, δυνάμει των αρμοδιοτήτων που της παρέχονται από το παρόν άρθρο, είναι αφενός τα προγράμματα απελευθέρωσης φυσικού αερίου, αφετέρου η εγκαθίδρυση εικονικών εγκαταστάσεων ηλεκτροπαραγωγής, μέσω των οποίων μια επιχείρηση παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας είναι υποχρεωμένη είτε να πωλήσει είτε να καταστήσει διαθέσιμη μια ορισμένη ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας ή να χορηγήσει πρόσβαση σε μέρος του παραγωγικού δυναμικού της στους ενδιαφερόμενους προμηθευτές για ορισμένο χρονικό διάστημα.

Η άσκηση των αρμοδιοτήτων του παρόντος άρθρου συναρτάται με τις δυνατότητες έρευνας που εκχωρούνται στη PAE από το άρθρο 28 του παρόντος νόμου και ασκούνται σε συνεργασία με την Επιτροπή Ανταγωνισμού.

Άρθρο 24

Προστασία των καταναλωτών

Η προστασία των συμφερόντων των καταναλωτών βρίσκεται στο επίκεντρο των οδηγιών του Τρίτου Ενεργειακού Πακέτου, στόχος των οποίων είναι η ενίσχυση και διασφάλιση τους. Βασική πτυχή της προστασίας των καταναλωτών είναι η παροχή δυνατότητας πρόσβασης σε αντικειμενικά και διαφανή δεδομένα που αφορούν την κατανάλωση ενέργειας, τις συναφείς τιμές και τις δαπάνες εξπηρέτησής τους, ώστε να μπορούν να προβαίνουν σε συγκρίσεις και να ζητούν από ανταγωνιστές προμηθευτές να υποβάλουν προσφορές βάσει των δεδομένων αυτών.

Με το άρθρο 24 ανατίθεται στη PAE η διασφάλιση των ανωτέρω δικαιωμάτων των καταναλωτών.

Με την παράγραφο 3 διευκρινίζεται ότι η PAE εξετάζει τις καταγγελίες καταναλωτών μόνο εφόσον απορρέουν από ή αφορούν σε ρυθμιστικά ζητήματα, ενώ ζητήματα που αφορούν αστικές ή εμπορικές αντιδικίες υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα των Αρχών προστασίας των καταναλωτών.

Άρθρο 25

Περιφερειακή Συνεργασία- Οργανισμός Συνεργασίας Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας

Ο στόχος της ενοποίησης της εσωτερικής αγοράς ενέργειας και της δημιουργίας ίσων όρων ανταγωνισμού για όλες τις εγκατεστημένες στην Ευρωπαϊκή Ένωση επιχειρήσεις ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου καταδεικνύει τη σημασία της περιφερειακής συνεργασίας, η οποία ενισχύεται σημαντικά με το Τρίτο Ενεργειακό Πακέτο. Η συνεργασία των εθνικών ρυθμιστικών αρχών μεταξύ τους και με τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και με τον Οργανισμό Συνεργασίας Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας, ο οποίος ιδρύθηκε με τον Κανονισμό (ΕΚ) 713/2009, είναι απαραίτητη για την εφαρμογή της ευρωπαϊκής νομοθεσίας με στόχο την πραγμάτωση της εσωτερικής αγοράς ενέργειας.

Με την παράγραφο 1 ορίζεται ότι η PAE μπορεί να συνεργάζεται, καθ' οιονδήποτε τρόπο, με όργανα που λειτουργούν στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, διεθνείς οργανισμούς ή άλλα όργανα που προβλέπονται από διεθνείς συμφωνίες και συνθήκες, με στόχο την ανάπτυξη εναρμονισμένου ρυθμιστικού πλαισίου, την ενίσχυση της ασφάλειας εφοδιασμού, την προστασία του καταναλωτή, την προστασία του περιβάλλοντος και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας. Στο πλαίσιο αυτό, η PAE συμμετέχει σε επιτροπές και ομάδες, συνεδριάσεις και συνόδους συμβουλίων και οργάνων.

Με την παράγραφο 2 ορίζεται το περιεχόμενο της συνεργασίας και θεσπίζονται συγκεκριμένες υποχρεώσεις της PAE.

Με τις παραγράφους 3 και 4 καθορίζεται η σχέση της PAE με τον Οργανισμό Συνεργασίας Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας, στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΚ) 713/2009.

Με την παράγραφο 5 τίθενται οι στόχοι της διαβούλευσης και συνεργασίας της PAE με τις ρυθμιστικές αρχές άλλων κρατών μελών, τον Οργανισμό Συνεργασίας Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Άρθρο 26

Σχέσεις PAE με την Επιτροπή Ανταγωνισμού

Προς την επίτευξη του στόχου της ενίσχυσης του ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά ενέργειας, ενθαρρύνεται η συνεργασία της PAE με την Επιτροπή Ανταγωνισμού. Παράλληλα, προσδιορίζονται σαφώς και κατανέμονται οι αρμοδιότητες των δύο Αρχών.

Σχηματικά, η εφαρμογή του ειδικού δικαίου της ενέργειας ανήκει στη PAE, ενώ η αρμοδιότητα ελέγχου της τήρησης των γενικών κανόνων προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού (Ν. 3959/2011, άρθρα 101 και 102 της Συνθήκης Λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης) παραμένει στην Επιτροπή Ανταγωνισμού. Επειδή όμως το πεδίο των νομοθετικών αυτών κειμένων επικαλύπτεται, με αποτέλεσμα οι δύο αυτές Αρχές να καλούνται να ασκήσουν παράλληλα τις αρμοδιότητές τους (έρευνες, συλλογή στοιχείων, λήψη προσωρινών μέτρων, επιβολή κυρώσεων), διαμορφώνεται με τον παρόντα νόμο ένα σαφές πλαίσιο κοινής δράσης και δυνατότητας επιτάχυνσης των διαδικασιών, αφενός, με τη συμμετοχή εκπροσώπων της μίας Αρχής στο ερευνητικό έργο που ασκεί η άλλη και, αφετέρου, με τη δυνατότητα από κοινού χρήσης των ευρημάτων του ελέγχου στο πλαίσιο των αμοιβαίων αρμοδιοτήτων τους.

Κεφάλαιο Δ': Μέσα άσκησης των αρμοδιοτήτων της PAE

Άρθρο 27

Συλλογή στοιχείων

Η ενδελεχής ενημέρωση της PAE είναι κρίσιμη για την αποτελεσματικότητα του ρυθμιστικού της έργου. Με την παράγραφο 1 παρέχεται στην Αρχή η δυνατότητα να αναζητεί τα στοιχεία που η ίδια θεωρεί αναγκαία για την άσκηση των ρυθμιστικών της αρμοδιοτήτων.

Με την παράγραφο 2 παρέχεται η αρμοδιότητα στη ΠΑΕ να απαιτεί τη διαβίβαση πληροφοριών αναφορικά με τις δραστηριότητες ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου. Αποδέκτες της εντολής για διαβίβαση πληροφοριών είναι οι επιχειρήσεις που παρέχουν την υπό ρύθμιση υπηρεσία, ήτοι όσες ασκούν ενεργειακές δραστηριότητες. Η υποχρέωση παροχής πληροφοριών της παραγράφου 2 έχει διπλό χαρακτήρα: αφενός, αφορά στοιχεία τα οποία εκ του νόμου οφείλουν να δημοσιεύουν ή να γνωστοποιούν οι επιχειρήσεις στη ΠΑΕ, αφετέρου, περιλαμβάνει και κάθε είδους πληροφορία την οποία ζητεί η Αρχή με ρητή πράξη της, στο πλαίσιο της γενικής αρμοδιότητας ενημέρωσης που διαθέτει.

Η παράλειψη συμμόρφωσης προς το συγκεκριμένο καθήκον επισύρει τις διοικητικές κυρώσεις του άρθρου 38 παρ. 3 του ν. 3959/2011, όπως ισχύει, τις οποίες δύναται να επιβάλει η ΠΑΕ με απόφασή της.

Η γενική αρμοδιότητα συλλογής στοιχείων του παρόντος νόμου εφαρμόζεται σωρευτικά με τις ειδικότερες αρμοδιότητες συλλογής στοιχείων που προβλέπονται από άλλες διατάξεις του παρόντος νόμου και την ενεργειακή νομοθεσία γενικότερα.

Άρθρο 28

Διεξαγωγή ερευνών

Με το παρόν άρθρο δίδεται γενική αρμοδιότητα στη ΠΑΕ, όταν εξετάζει κατά πόσον οι εποπτευόμενες επιχειρήσεις τηρούν τις υποχρεώσεις τις οποίες τους επιβάλλει η νομοθεσία, να κάνει χρήση οιονεί προανακριτικών αρμοδιοτήτων για να προετοιμάσει την ενδεχόμενη επιβολή διοικητικών κυρώσεων. Ανάλογη διάταξη υπάρχει στο άρθρο 39 του ν. 3959/2011.

Πιο συγκεκριμένα, μέλη της ΠΑΕ ή το προσωπικό της Γραμματείας της, μετά από έγγραφη εντολή της Αρχής, ασκούν τις αρμοδιότητες και τα δικαιώματα που προβλέπονται στο άρθρο 39 του ν. 3959/2011, όπως ισχύει. Υπενθυμίζεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο αυτό, «α) να ελέγχουν κάθε είδους και κατηγορίας βιβλία, στοιχεία και λοιπά έγγραφα των επιχειρήσεων και ενώσεων επιχειρήσεων, καθώς και την ηλεκτρονική εμπορική αλληλογραφία των επιχειρηματιών, διοικητών, διευθυνόντων συμβούλων, διαχειριστών και γενικά εντεταλμένων τη διοίκηση ή διαχείριση προσώπων, καθώς και του προσωπικού των επιχειρήσεων ή ενώσεων επιχειρήσεων, ανεξαρτήτως της μορφής αποθήκευσής τους, και οπουδήποτε και εάν αυτά φυλάσσονται και να λαμβάνουν αντίγραφα ή αποσπάσματά τους, β) να προβαίνουν σε κατασχέσεις βιβλίων, εγγράφων και άλλων στοιχείων, καθώς και ηλεκτρονικών μέσων αποθήκευσης και μεταφοράς δεδομένων, τα οποία αποτελούν επαγγελματικές πληροφορίες, γ) να ελέγχουν και να συλλέγουν πληροφορίες και δεδομένα κινητών τερματικών, φορητών συσκευών, καθώς και των εξυπηρετητών τους σε συνεργασία με τις αρμόδιες κατά περίπτωση αρχές, που βρίσκονται μέσα ή έξω από τις κτιριακές εγκαταστάσεις των ελεγχόμενων επιχειρήσεων ή ενώσεων αυτών, δ) να ενεργούν έρευνες στα γραφεία και τους λοιπούς χώρους και τα μεταφορικά μέσα των επιχειρήσεων ή ενώσεων επιχειρήσεων, ε) να σφραγίζουν οποιονδήποτε επαγγελματικό χώρο, βιβλία ή

έγγραφα, κατά την περίοδο που διενεργείται ο έλεγχος και στο μέτρο των αναγκών αυτού, στ) να ενεργούν έρευνες στις κατοικίες των επιχειρηματιών, διοικητών, διευθυνόντων συμβούλων, διαχειριστών και γενικά εντεταλμένων τη διοίκηση ή διαχείριση προσώπων, καθώς και του προσωπικού των επιχειρήσεων ή ενώσεων επιχειρήσεων, εφόσον υπάρχουν εύλογες υπόνοιες, ότι φυλάσσονται εκεί βιβλία ή άλλα έγγραφα που συνδέονται με την επιχείρηση και το αντικείμενο του ελέγχου, ζ) να λαμβάνουν, κατά την κρίση τους, ένορκες ή ανωμοτί καταθέσεις, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 212 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, και να ζητούν από κάθε αντιπρόσωπο ή μέλος του προσωπικού της επιχείρησης ή ένωσης επιχειρήσεων, επεξηγήσεις για τα γεγονότα ή τα έγγραφα που σχετίζονται με το αντικείμενο και το σκοπό του ελέγχου και να καταγράφουν τις σχετικές απαντήσεις. Η διαδικασία συλλογής, φύλαξης και επεξεργασίας ηλεκτρονικών αρχείων και αλληλογραφίας, που συλλέγονται για τους σκοπούς του παρόντος νόμου, καθορίζεται με απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Κατά την άσκηση των εξουσιών τους, σύμφωνα με τις περιπτώσεις α΄ μέχρι ζ΄, οι υπάλληλοι Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού τηρούν τις διατάξεις του άρθρου 9 του Συντάγματος για το άσυλο της κατοικίας».

Άρθρο 29

Διαβούλευση

Με το παρόν άρθρο κατοχυρώνεται ο θεσμός της διαβούλευσης, ως το κατεχόμενη διαδικαστικό εργαλείο για την πραγμάτωση του στόχου της «καλής ρύθμισης» των ενεργειακών αγορών, τον οποίο έχει αναλάβει η ΠΑΕ.

Το άρθρο 29 αποτελεί νομοθετική κατοχύρωση της παρέμβασης των ενδιαφερομένων φορέων στο δημόσιο διάλογο επί των προτεινόμενων λύσεων, με στόχο την ενσωμάτωση των πορισμάτων του διαλόγου στα επιλεγόμενα τελικά ρυθμιστικά μέτρα. Σύμφωνα με τις εν λόγω διατάξεις, η ΠΑΕ δύναται να προβαίνει σε διαδικασία διαβούλευσης οποτεδήποτε το κρίνει αναγκαίο και, σε κάθε περίπτωση, πριν από τη λήψη αποφάσεων και μέτρων με σημαντικές επιπτώσεις στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου. Επιπρόσθετα, πρέπει να τίθεται επαρκές χρονικό πλαίσιο για τη διενέργεια της διαβούλευσης, εντός του οποίου τα ενδιαφερόμενα μέρη θα έχουν την ευχέρεια να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους.

Κάθε ειδικότερο ζήτημα αναφορικά με την διαδικασία της δημόσιας διαβούλευσης ρυθμίζεται στον Κανονισμό Εσωτερικής Λειτουργίας και Διαχείρισης της ΠΑΕ.

Άρθρο 30

Κανονιστικές και νομοπαρασκευαστικές αρμοδιότητες

Στην παράγραφο 1 προβλέπεται ότι για την έκδοση έκδοσης κανονιστικών πράξεων που εμπíπτουν στις αρμοδιότητες της ΠΑΕ, αρμόδια για την έκδοσή τους είναι η ΠΑΕ, εφόσον δεν προβλέπεται διαφορετικά. Δηλαδή με την επιφύλαξη ρητής

αντίθετης πρόβλεψης, κάθε κείμενο κανονιστικού περιεχομένου εμπίπτει στην αποφασιστική αρμοδιότητα της Αρχής.

Στην περίπτωση που, ενόψει των επιταγών του άρθρου 43 παρ. 2 του Συντάγματος, απαιτείται η έκδοση προεδρικών διαταγμάτων για τη ρύθμιση ζητημάτων που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της ΠΑΕ, η ΠΑΕ προβαίνει σε κάθε αναγκαία ενέργεια για την έκδοση αυτών και καταθέτει προς του καθ' ύλην αρμόδιους υπουργούς τις απόψεις της επί των σχεδίων των εν λόγω διαταγμάτων.

Στην παράγραφο 2 προβλέπεται η δυνατότητα της ΠΑΕ να αναφέρεται προς τη Βουλή των Ελλήνων και τον καθ' ύλην αρμόδιο Υπουργό προτείνοντας νομοθετικές ρυθμίσεις σχετικά με την προώθηση και επίλυση θεμάτων που ανάγονται στην εκπλήρωση της αποστολής της. Αφετηρία της διάταξης αυτής αποτέλεσε η παράγραφος 7 εδ. α' του άρθρου 138^Α του Κανονισμού της Βουλής, αναφορικά με τις συνταγματικά κατοχυρωμένες ανεξάρτητες αρχές.

Με την παράγραφο 3 παρέχεται στη ΠΑΕ εξουσιοδότηση να εκδίδει, με απόφασή της, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, Κανονισμό Εσωτερικής Λειτουργίας και Διαχείρισης, Κανονισμό Ακροάσεων, Κανονισμό Προμηθειών, καθώς και κάθε άλλη κανονιστική πράξη που αφορά στον τρόπο άσκησης του ρυθμιστικού της έργου. Η Επιτροπή σημειώνει στο Ερμηνευτικό της Σημείωμα ότι η ρυθμιστική αρχή είναι αποκλειστικά αρμόδια για να προσδιορίσει τον τρόπο λειτουργίας και διαχείρισής της (βλ. προαναφερθέν σημείο 2.2.3., σελ. 6, όπου αναφέρεται ότι "Notwithstanding national administrative rules, it is the sole responsibility of the NRA to determine how it operates and is managed..."). Επομένως, οι κανονιστικές πράξεις που αναφέρονται στην παράγραφο 3 δεν μπορεί παρά να εκδίδονται με απόφαση της ΠΑΕ. Ωστόσο, στο πλαίσιο του κοινοβουλευτικού ελέγχου επί των δραστηριοτήτων της ΠΑΕ, ορίζεται ότι το σχέδιο του Κανονισμού Εσωτερικής Λειτουργίας και Διαχείρισης τίθεται σε συζήτηση πριν από την οριστικοποίησή του ενώπιον της αρμόδιας Επιτροπής της Βουλής, σύμφωνα με τους όρους των άρθρων 43 Α παρ. 3 και 14 (στ) του Κανονισμού της Βουλής.

Σύμφωνα με την παράγραφο 4, παρέχεται στη ΠΑΕ εξουσιοδότηση για την έκδοση των προβλεπόμενων στη νομοθεσία για την ηλεκτρική ενέργεια και το φυσικό αέριο Κανονισμών και Κωδίκων, ύστερα από γνώμη του αρμόδιου διαχειριστή, όπου αυτή απαιτείται, καθώς και των λοιπών κανονιστικών πράξεων. Ενόψει των αυξημένων αρμοδιοτήτων της ΠΑΕ μετά και την ενσωμάτωση των οδηγιών 2009/72/ΕΚ και 2009/73/ΕΚ, η εν λόγω κανονιστική αρμοδιότητα ασκείται κατόπιν απλής γνώμης των διαχειριστών, όπου αυτή απαιτείται για τεχνικές λεπτομέρειες, και όχι κατόπιν εισήγησης ή σύμφωνης γνώμης αυτών, διότι κάτι τέτοιο αυξάνει τον κίνδυνο καθυστερήσεων και διατήρησης κενών στο εφαρμοστέο κανονιστικό πλαίσιο.

Με την παράγραφο 5 προστίθεται η αρμοδιότητα εκπόνησης κειμένων softlaw (Ανακοινώσεις) εκ μέρους της ΠΑΕ, τα οποία έχουν αποδειχθεί ιδιαίτερω χρήσιμα για την ευέλικτη και

αποτελεσματική άσκηση του ρυθμιστικού έργου. Αντίστοιχες αρμοδιότητες έχουν εκχωρηθεί και σε άλλες ανεξάρτητες αρχές (Επιτροπή Ανταγωνισμού, Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοηλεκτρονικής).

Άρθρο 31

Συμβάσεις

Η κατάρτιση συμβάσεων από τη ΠΑΕ συνιστά ένα από τα εργαλεία που αυτή διαθέτει για την επιτέλεση του ρυθμιστικού της έργου. Η ΠΑΕ δύναται να συνάψει συμβάσεις έργων, υπηρεσιών, μελετών και προμηθειών για να αποκτήσει τα μέσα που χρειάζεται για τη δράση της. Με την παράγραφο 1 προσδιορίζεται το ειδικό νομικό πλαίσιο το οποίο διέπει τη σύναψη και την εκτέλεση των συμβάσεων αυτών, καθώς και κάθε άλλο σχετικό ζήτημα. Μετά την εκπόνηση Κανονισμού Εσωτερικής Λειτουργίας και Διαχείρισης ή ειδικότερου Κανονισμού Προμηθειών, οι γενικές διατάξεις περί σύναψης διοικητικών και δημοσίων συμβάσεων εφαρμόζονται μόνο κατά το μέρος που δεν αντιβαίνουν στους εν λόγω ειδικούς κανόνες.

Σύμφωνα με την παράγραφο 2, η ΠΑΕ μπορεί να συνάπτει συμβάσεις με ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, ερευνητικά πανεπιστημιακά ιδρύματα και ερευνητικά ιδρύματα, καθώς και με ειδικούς επιστήμονες ή τεχνικούς με ειδικές γνώσεις και εμπειρία, για την εκτέλεση έργων ή την εκπόνηση μελετών που εντάσσονται στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

Άρθρο 32

Αποφάσεις της ΠΑΕ

Με την παράγραφο 1 επιβάλλονται δύο σημαντικότερες υποχρεώσεις στη ΠΑΕ αναφορικά με τις αποφάσεις και τις πράξεις της. Αφενός, αυτές πρέπει να είναι πλήρως και ειδικά αιτιολογημένες και, αφετέρου, κατά κανόνα να δημοσιεύονται είτε στην επίσημη ιστοσελίδα της, εκτός αν αφορούν την εθνική άμυνα, είτε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως εάν έχουν κανονιστικό χαρακτήρα.

Με την παράγραφο 2 θεσπίζεται ενδικοφανής διοικητική προσφυγή κατά των ατομικών εκτελεστών διοικητικών πράξεων της ΠΑΕ, η άσκηση της οποίας συνεπάγεται την επανεξέταση της προσβαλλόμενης πράξης από τη ΠΑΕ. Με τον τρόπο αυτόν περιορίζονται και οι εν δυνάμει διαφορές από πράξεις της ΠΑΕ οι οποίες θα άγονται ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων.

Άρθρο 33

Δικαστικός έλεγχος των αποφάσεων της ΠΑΕ

Με το παρόν άρθρο αναμορφώνεται το νομοθετικό πλαίσιο αναφορικά με τον δικαστικό έλεγχο των αποφάσεων της ΠΑΕ.

Με την παράγραφο 1 προσδιορίζονται τα ένδικα βοηθήματα με τα οποία προσβάλλονται οι αποφάσεις/πράξεις της ΠΑΕ. Με αίτηση ακύρωσης προσβάλλονται, αφενός, οι πράξεις που αφορούν τη χορήγηση, την άρνηση χορήγησης, την τροποποίηση ή την ανάκληση διοικητικών αδειών και,

αφετέρου, οι κανονιστικού χαρακτήρα αποφάσεις της Αρχής. Το ένδικο βοήθημα ασκείται, στην πρώτη περίπτωση, ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, ενώ, στη δεύτερη περίπτωση, ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, το οποίο αποφαινεται σε πρώτο και τελευταίο βαθμό. Οι υπόλοιπες πράξεις της ΡΑΕ προσβάλλονται με το ένδικο βοήθημα της προσφυγής, το οποίο ασκείται ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών.

Κατά της απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών επί αίτησης ακύρωσης χωρεί έφεση ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, ενώ κατά της απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών επί προσφυγής χωρεί αίτηση αναιρέσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Με την παράγραφο 2 επαναλαμβάνονται οι σύντομες χρονικές προθεσμίες εντός των οποίων εκδικάζονται τα ένδικα βοηθήματα που ασκούνται κατά των πράξεων της ΡΑΕ και εκδίδονται οι δικαστικές αποφάσεις.

Άρθρο 34

Καταγγελία ενώπιον της ΡΑΕ

Με τις διατάξεις του άρθρου 34 κατοχυρώνεται ο θεσμός της καταγγελίας ως γενικό διαδικαστικό δικαίωμα οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον να στραφεί ενώπιον της ΡΑΕ κατά των κυρίων και των διαχειριστών συστήματος μεταφοράς ή δικτύου διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, κατά των διαχειριστών συστημάτων μεταφοράς, αποθήκευσης, ΥΦΑ ή διανομής φυσικού αερίου, κατά του διαχειριστή μη διασυνδεδεμένων νησιών, καθώς και κατά των επιχειρήσεων ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου. Η καταγγελία αποτελεί το μέσο για να διαπιστωθεί κατά πόσον ο καθ' ου η καταγγελία παραβίασε μια ή περισσότερες υποχρεώσεις που του επιβάλλονται από το ισχύον νομικό πλαίσιο, κατά το μέρος που αυτό εμπίπτει στη ρυθμιστική αρμοδιότητα της ΡΑΕ, παραβίαση η οποία πλήττει εξ ανανακλάσεως τα έννομα συμφέροντα του καταγγέλλοντος.

Άρθρο 35

Προσωρινά μέτρα

Με το άρθρο 35 καλύπτεται ένα υφιστάμενο νομοθετικό κενό και προβλέπεται για πρώτη φορά η δυνατότητα της ΡΑΕ για λήψη προσωρινών μέτρων σε συνθήκες επείγοντος, ως αυτονόητη συνιστώσα των εποπτικής φύσεως αρμοδιοτήτων που ασκεί η Αρχή. Αρμοδιότητα λήψης προσωρινών μέτρων σε περίπτωση επείγουσας ανάληψης δράσης, προκειμένου να διασφαλισθεί ο ανταγωνισμός και να προστατευτούν τα συμφέροντα των χρηστών, διαθέτει και η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων δυνάμει του άρθρου 16 παρ. 5 του ν. 3431/2006.

Η ΡΑΕ έχει αρμοδιότητα για λήψη προσωρινών μέτρων όταν πιθανολογείται η ύπαρξη παράβασης της κείμενης εθνικής και ευρωπαϊκής νομοθεσίας περί ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου, η οποία ενέχει άμεση, σοβαρή και επικείμενη απειλή για τη δημόσια ασφάλεια, τη δημόσια τάξη, τη δημόσια υγεία ή τις συνθήκες υγιούς ανταγωνισμού στις σχετικές

αγορές της ηλεκτρικής ενέργειας και του φυσικού αερίου, ή δημιουργεί σοβαρά οικονομικά ή λειτουργικά προβλήματα σε άλλες επιχειρήσεις. Τα μέτρα διατάσσονται με απόφαση της ΡΑΕ αφού ακουστεί, εφόσον το επιθυμεί, η ενδιαφερόμενη επιχείρηση, εκτός εάν λόγοι κατεπείγοντος δεν το επιτρέπουν.

Με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου καταλείπεται ευρεία διακριτική ευχέρεια στη ΡΑΕ ως προς το είδος και το περιεχόμενο των προσωρινών μέτρων που δύναται να επιλέξει.

Άρθρο 36

Διοικητικές κυρώσεις

Η δυνατότητα επιβολής διοικητικών κυρώσεων συνιστά απαραίτητη συνιστώσα των αρμοδιοτήτων της ΡΑΕ. Και τούτο, διότι η ανάθεση της ρυθμιστικής λειτουργίας σε ανεξάρτητο φορέα, όπως η ΡΑΕ στον τομέα της ενέργειας, δεν μπορεί παρά να συνοδεύεται από την ανάθεση σε αυτόν της αρμοδιότητας να επιβάλλει κυρώσεις όταν διαπιστώνει παραβίαση της ρυθμιστικής νομιμότητας. Εξάλλου, στα σημεία 37 και 33 των προοιμίων των οδηγιών 2009/72/EK και 2009/73/EK αντίστοιχα τονίζεται ότι οι ρυθμιστικοί φορείς ενέργειας θα πρέπει να έχουν την δυνατότητα «...να επιβάλλουν αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις...» σε επιχειρήσεις ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου που αθετούν τις υποχρεώσεις τους.

Με την παράγραφο 1 ορίζεται ότι με απόφαση της ΡΑΕ, η οποία εκδίδεται μετά από ακρόαση των ενδιαφερομένων, επιβάλλονται στους κυρίους και διαχειριστές των συστημάτων μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου και στις επιχειρήσεις του κλάδου ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου, εφόσον παραβιάζουν τις διατάξεις της κείμενης εθνικής και ευρωπαϊκής νομοθεσίας περί ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου ή τους όρους των αδειών που τους έχουν χορηγηθεί, ανάλογα με τη βαρύτητα και τη συχνότητα της παράβασης, πρόστιμα ύψους έως 10% του ετήσιου κύκλου εργασιών τους.

Ναι μεν καταλείπεται διακριτική ευχέρεια στη ΡΑΕ αναφορικά με την επιμέτρηση της ποινής, η Αρχή όμως δεσμεύεται από την αρχή της αναλογικότητας, αλλά και από άλλες ουσιαστικές εγγυήσεις όπως η αρχή nullumcrimennulla poenasinalege και η αρχή indubioprogeo. Επιπρόσθετα, μολονότι κατά την παράγραφο 3 η επιβολή των προστίμων του παρόντος άρθρου δεν αποκλείει την επιβολή, για την ίδια παράβαση, άλλων διοικητικών κυρώσεων που προβλέπονται από άλλες διατάξεις και αντίστροφα, κατά την επιμέτρηση, όμως, του προστίμου, η τυχόν επιβολή άλλης κύρωσης από άλλη Αρχή πρέπει να λαμβάνεται υπόψη.

Άρθρο 37

Διαιτησία

Η εξωδικαστική επίλυση διαφορών, οι οποίες ανακύπτουν κατά την δραστηριοποίηση στις ενεργειακές αγορές, από τη ΡΑΕ κατοχυρώνεται με το παρόν άρθρο, το οποίο προβλέπει το θεσμό της μόνιμης διαιτησίας, όπως απαιτεί και η νέα ευρωπαϊκή νομοθεσία για την ενέργεια.

Με το παρόν άρθρο θεσπίζονται κάποιες εξαιρετικές ρυθμίσεις, οι οποίες αποκλίνουν από τα ισχύοντα στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (ΚπολΔ).

Για να κινηθεί η διαδικασία απαιτείται συμφωνία των μερών, σε αντίθεση προς την καταγγελία, στην οποία αρκεί η προσφυγή κάθε προσώπου με έννομο συμφέρον ενώπιον της ΠΑΕ.

Η διαιτητική απόφαση τέμνει τη διαφορά στο σύνολό της, ενώ, σύμφωνα με την παράγραφο 6 του παρόντος άρθρου, η δημοσίευση της απόφασης λαμβάνει χώρα στο πολύ σύντομο χρονικό διάστημα των έξι (6) μηνών από την κίνηση της διαδικασίας.

Κεφάλαιο Ε': Πόροι- Οικονομική διαχείριση της ΠΑΕ

Άρθρο 38

Η ανεξαρτησία της ΠΑΕ τελεί σε άμεση συνάρτηση με την εκχώρηση σε αυτήν των αναγκαίων πόρων για την άσκηση του ρυθμιστικού της έργου. Επιπρόσθετα, η οικονομική αυτοτέλεια της ΠΑΕ, που κατοχυρώνεται από την ευρωπαϊκή νομοθεσία και συνίσταται στη δυνατότητά της να καταρτίζει η ίδια τον προϋπολογισμό της (βλ. άρθρο 6 του Πρώτου Μέρους του παρόντος νόμου), συνδέεται με το ύψος των πόρων της ΠΑΕ οι οποίοι είναι ως επί το πλείστον ανταποδοτικοί των υπηρεσιών που αυτή παρέχει. Ως εκ τούτου, τα οικονομικά της ΠΑΕ καθορίζονται κυρίως από το τρίπτυχο: α) κατάρτιση του προϋπολογισμού (στον οποίο προϋπολογίζονται τα έσοδα και τα έξοδα), β) καθορισμός μεθοδολογίας τελών υπέρ της ΠΑΕ (τα οποία είναι ανταποδοτικά, αντίστοιχα, δηλαδή, των εύλογων εξόδων της ΠΑΕ για την άσκηση του ρυθμιστικού της έργου), γ) καθορισμός ύψους τελών (με βάση τον εγκεκριμένο από τη Βουλή των Ελλήνων προϋπολογισμό της Αρχής και τα κριτήρια ανταποδοτικότητας του τέλους). Ειδικότερα:

Με την παράγραφο 1 προσδιορίζονται οι πόροι της ΠΑΕ, οι οποίοι κατατάσσονται σε δύο κατηγορίες: α) ανταποδοτικά τέλη, τα οποία επιβάλλονται στις εποπτευόμενες επιχειρήσεις και β) επιδοτήσεις, επιχορηγήσεις, χρηματοδοτήσεις ερευνητικών προγραμμάτων και κάθε άλλο έσοδο που προέρχεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και από διεθνείς οργανισμούς.

Με την παράγραφο 3 παρέχεται νομοθετική εξουσιοδότηση στη ΠΑΕ να καθορίσει τη μεθοδολογία υπολογισμού των ανταποδοτικών τελών ανά δραστηριότητα και την ακολουθούμενη πρακτική διαδικασία, στο πλαίσιο της εν γένει άσκησης των αρμοδιοτήτων της. Με την ίδια παράγραφο τίθενται τα κριτήρια τα οποία η ΠΑΕ υποχρεούται να λάβει υπόψη της κατά την κατάρτιση της εν λόγω μεθοδολογίας.

Με την παράγραφο 4 παρέχεται νομοθετική εξουσιοδότηση στον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής να καθορίσει το ύψος των ανταποδοτικών τελών που επιβάλλονται υπέρ της ΠΑΕ, τα όργανα, τον τρόπο, τη διαδικασία είσπραξής τους και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια. Η απόφαση εκδίδεται μετά από σύμφωνη γνώμη της ΠΑΕ.

Στην παράγραφο 5 προβλέπεται η δυνατότητα της ΠΑΕ να εισπράττει συνδρομές από συμμετέχοντες σε συνέδρια ή αντίστοιχες εκδηλώσεις, με αποκλειστικό στόχο την επιτυχή και αποτελεσματική διοργάνωση αυτών. Οι συνδρομές αυτές δεν αποτελούν πόρους της ΠΑΕ, όπως αυτοί ορίζονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου.

Με την παράγραφο 6 ορίζεται ότι το πλεόνασμα που προκύπτει από την οικονομική διαχείριση της ΠΑΕ στο τέλος κάθε διετίας δύναται σε ποσοστό το ογδόντα τοις εκατό (80%) είτε να διατίθεται ως έσοδο του Κρατικού Προϋπολογισμού, είτε το ποσό αυτό να μειώνει ισόποσα και συμμετρως το ύψος των ανταποδοτικών τελών που επιβάλλονται στις επιχειρήσεις του τομέα της ενέργειας, ώστε να πληρούται το κριτήριο της κοστοστρέφειας των ανταποδοτικών τελών. Στην περίπτωση αυτή με την ίδια απόφαση καθορίζεται κατά τρόπο διαφανή, αντικειμενικό και αμερόληπτο, που δεν εισάγει διακρίσεις, η μεθοδολογία επιμερισμού του ποσού αυτού στις υπόχρεες επιχειρήσεις, μετά από σύμφωνη γνώμη της ΠΑΕ.

Με τις παραγράφους 7 και 8 επαναλαμβάνονται διατάξεις του ν. 2773/1999 αναφορικά με την υποχρέωση της ΠΑΕ για τήρηση λογαριασμών και δημοσίευση ισολογισμού και τον εσωτερικό έλεγχο των οικονομικών στοιχείων και των ετήσιων λογαριασμών από ορκωτούς λογιστές. Προστίθεται τελευταίο εδάφιο με το οποίο προσδιορίζεται ότι οι δαπάνες του ελέγχου βαρύνουν τον προϋπολογισμό της ΠΑΕ.

Κεφάλαιο ΣΤ': Γραμματεία της ΠΑΕ

Άρθρο 39

Με το παρόν άρθρο προσδιορίζεται ο ρόλος της Γραμματείας της ΠΑΕ, ο οποίος συνίσταται στη διοικητική και επιστημονική υποστήριξη της Αρχής.

Άρθρο 40

Διάρθρωση της Γραμματείας

Με το παρόν άρθρο αναδιαρθρώνεται η Γραμματεία της ΠΑΕ κατά τρόπο ώστε η εσωτερική της οργάνωση να ανταποκρίνεται στην ανάγκη της αποτελεσματικής άσκησης του πλήρους εύρους των αρμοδιοτήτων που της ανατίθενται δυνάμει του παρόντος νόμου και την επιτέλεση των ρυθμιστικών της καθηκόντων.

Σύμφωνα με την παράγραφο 1, η βασική διάρθρωση της ΠΑΕ γίνεται σε Διευθύνσεις και Γραφείο Προέδρου. Για την υποστήριξη του Γραφείου Προέδρου, διατηρούνται οι πέντε (5) θέσεις ειδικών συνεργατών, οι οποίες είχαν συσταθεί με το άρθρο 37 παρ. 2 του ν. 3428/2005. Οι πέντε (5) ειδικοί συνεργάτες εξομοιούνται ως προς το νομικό καθεστώς τους προς τους μετακλητούς δημοσίους υπαλλήλους, με εξαίρεση τα εργασιακά τους ζητήματα ως προς τα οποία εξομοιούνται με το λοιπό προσωπικό της Γραμματείας της ΠΑΕ. Η πρόσληψη στις θέσεις αυτές γίνεται με απόφαση Προέδρου, ενώ μπορούν να καλύπτονται και από μέλη του προσωπικού των Διευθύνσεων της Γραμματείας της ΠΑΕ, τα οποία, στην περίπτωση αυτή, εξακολουθούν να εμπύπουν στο πεδίο εφαρμογής του νομικού καθεστώτος που διέπει τα μέλη της Γραμματείας της ΠΑΕ.

Με την παράγραφο 2 ορίζεται ότι οι αρμοδιότητες των επιμέρους Διευθύνσεων και του Γραφείου Προέδρου, καθώς και η κατανομή των θέσεων του προσωπικού σε αυτά, καθορίζονται στον Κανονισμό Εσωτερικής Λειτουργίας και Διαχείρισης της ΠΑΕ.

Με την παράγραφο 3 προβλέπεται η συγκρότηση κάθε Διεύθυνσης σε Τμήματα και παρέχεται εξουσιοδότηση στη ΠΑΕ να καθορίσει τις επιμέρους αρμοδιότητες των Τμημάτων και να τοποθετήσει τα μέλη της Γραμματείας της ΠΑΕ κατά Διευθύνσεις και Τμήματα.

Με την παράγραφο 4 προβλέπεται η ύπαρξη Προϊσταμένου σε κάθε Διεύθυνση και Τμήμα και καθορίζεται ο τρόπος επιλογής του.

Στο πλαίσιο της διαφάνειας που πρέπει να διέπει την οργάνωση και λειτουργία της ΠΑΕ, θεσπίζεται με την παράγραφο 5 υποχρέωση δημοσίευσης στην επίσημη ιστοσελίδα της των πληροφοριών σχετικά με την οργανωτική δομή, τη διάρθρωση της Γραμματείας και τον ορισμό των Προϊσταμένων των Διευθύνσεων και των Τμημάτων.

Άρθρο 41

Προσωπικό της Γραμματείας

Η παράγραφος 1 προβλέπει σύσταση ορισμένων νέων θέσεων στη Γραμματεία της ΠΑΕ, η οποία είναι αναγκαία ενόψει των νέων σημαντικότερων αρμοδιοτήτων που ανατίθενται στη ΠΑΕ δυνάμει του παρόντος νόμου που μεταφέρει στην ελληνική έννομη τάξη τις διατάξεις των οδηγιών του Τρίτου Ενεργειακού Πακέτου. Αξίζει να σημειωθεί ότι στα άρθρα 35 παρ. 5 και 39 παρ. 5 των οδηγιών 2009/72/EK και 2009/73/EK αντίστοιχα ορίζεται ότι «Για να προστατεύσουν την ανεξαρτησία της ρυθμιστικής αρχής, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ιδίως ότι: α) η ρυθμιστική αρχή μπορεί (...) να διαθέτει (...) επαρκείς ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους για την εκτέλεση των καθηκόντων της...». Με την ίδια παράγραφο συνιστάται μία πρόσθετη κατηγορία προσωπικού, το οποίο καλείται ειδικό τεχνικό προσωπικό και παρέχει έργο υποδομής στη λειτουργία της Γραμματείας, προσφέροντας εξειδικευμένες τεχνικές υπηρεσίες για την αρτιότερη εκτέλεση του έργου της. Η παράγραφος 1 αποσκοπεί στη διασφάλιση της αποτελεσματικής και απρόσκοπτης λειτουργίας της Αρχής, η οποία εξαρτάται άμεσα από την υψηλής ποιότητας διοικητική και επιστημονική υποστήριξη της Γραμματείας.

Με την παράγραφο 2 ορίζεται ότι η πλήρωση των νέων θέσεων διενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2190/1994 (ΦΕΚ 28 Α'), όπως ισχύουν, ύστερα από προκήρυξη της ΠΑΕ., στην οποία καθορίζονται τα απαιτούμενα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. 50/2001 (ΦΕΚ Α'39).

Με την παράγραφο 4 προβλέπεται η δυνατότητα κάλυψης θέσεων της Γραμματείας της ΠΑΕ με απόσπαση προσωπικού των νομικών προσώπων της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 2190/1994, όπως ισχύει, με εξαίρεση τις επιχειρήσεις του τομέα ενέργειας. Καινοτομίες του παρόντος νόμου, με τις

οποίες διασφαλίζεται η ανεξαρτησία της ΠΑΕ, συνιστούν: α) η απαίτηση της προηγούμενης σύμφωνης γνώμης της ΠΑΕ για την άρση της απόσπασης και β) η υποχρεωτική διακοπή της απόσπασης μετά από εισήγηση της ΠΑΕ, σε περίπτωση που οι ανάγκες της Γραμματείας της, για την κάλυψη των οποίων έγινε η απόσπαση συγκεκριμένου υπαλλήλου, μπορούν πλέον να καλυφθούν από το προσωπικό της.

Με την παράγραφο 5 προβλέπεται η δυνατότητα κάλυψης θέσεων της Γραμματείας της ΠΑΕ με μετάταξη προσωπικού. Η διαδικασία κινείται από τη ΠΑΕ με σχετική ανακοίνωσή της. Οι αιτήσεις μετάταξης εξετάζονται από τη ΠΑΕ, η οποία αποφαινεται, αφού συνεκτιμήσει την καταλληλότητα των υποψηφίων για την άσκηση των καθηκόντων της θέσης στην οποία θα γίνει η μετάταξη, κατ' εφαρμογή της διαδικασίας της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 42

Υπηρεσιακό Συμβούλιο

Τα θέματα υπηρεσιακής κατάστασης του προσωπικού της Γραμματείας της ΠΑΕ κρίνονται από υπηρεσιακό συμβούλιο, το οποίο λειτουργεί και ως πειθαρχικό συμβούλιο και ασκεί τις αρμοδιότητες που προβλέπονται από τον Κανονισμό Εσωτερικής Λειτουργίας και Διαχείρισης της ΠΑΕ και, συμπληρωματικά, από τις διατάξεις του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. (Ν.3528/2007, ΦΕΚ Α' 26) και του π.δ. 410/1988, όπως κάθε φορά ισχύουν.

Άρθρο 43

Αποδοχές, αποζημιώσεις προσωπικού της Γραμματείας

Με το άρθρο ορίζεται ότι οι αποδοχές, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται οι μισθοί, τα επιδόματα και οι απολαβές για υπερωριακή απασχόληση, καθώς και το ύψος κάθε είδους δαπανών σχετικών με τις πρόσθετες αποζημιώσεις και την αποζημίωση μετακίνησης του προσωπικού που υπηρετεί στη ΠΑΕ με οποιαδήποτε σχέση εργασίας ή έμμισθης εντολής, συμπεριλαμβανομένων των πέντε (5) ειδικών συνεργατών του Γραφείου Προέδρου, καθορίζονται, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

Άρθρο 44

Με το παρόν άρθρο επιβάλλονται στα μέλη του προσωπικού της Γραμματείας υποχρεώσεις εχεμύθειας και επαναλαμβάνεται η διάταξη που ισχύει και για τα μέλη της ΠΑΕ αναφορικά με την απαγόρευση να κατέχουν, κατά τη διάρκεια της θητείας τους, θέση εταίρου, μετόχου, μέλους διοικητικού συμβουλίου, διαχειριστή, υπαλλήλου, τεχνικού ή άλλου συμβούλου ή μελετητή σε επιχείρηση, η οποία εμποτεύεται άμεσα ή έμμεσα από τη ΠΑΕ, εξαιρουμένων των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, των Διεθνών Οργανισμών και των κάθε είδους ερευνητικών φορέων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

Κεφάλαιο Ζ': Κανονισμός Εσωτερικής Λειτουργίας και Διαχείρισης της ΡΑΕ

Άρθρο 45

Ο Κανονισμός Εσωτερικής Λειτουργίας και Διαχείρισης της ΡΑΕ, ως το κατεχοχόν κείμενο που διέπει την εσωτερική λειτουργία και διαχείριση της ΡΑΕ, εκδίδεται αποκλειστικά από την ίδια.

Με την παράγραφο 2 προσδιορίζεται το ελάχιστο περιεχόμενο του Κανονισμού με αναφορά στα ζητήματα που αυτός ρυθμίζει.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

Κεφάλαιο Α': Γενικές διατάξεις

Άρθρο 46

Με το άρθρο αυτό διευκρινίζεται το πεδίο εφαρμογής του κεφαλαίου αυτού καθώς και η δυνατότητα επιβολής σχετικών κυρώσεων από τη ΡΑΕ.

Άρθρο 47

Δικαιώματα Επιλεγόντων Πελατών

Με την παράγραφο 1 κατοχυρώνεται το βασικότερο δικαίωμα των Επιλεγόντων Πελατών, που είναι η ελευθερία επιλογής Προμηθευτή, και η αλλαγή Προμηθευτή χωρίς οικονομική επιβάρυνση. Υπό ορισμένες προϋποθέσεις, για μεγάλους πελάτες επιτρέπεται η προμήθεια από περισσότερους του ενός Προμηθευτές ταυτοχρόνως.

Ο Πελάτης προστατεύεται από αθέμιτες συναλλακτικές πρακτικές με την υποχρέωση σύναψης προσφοράς Προμήθειας και Σύμβασης Προμήθειας οι οποίοι είναι γνωστοί στον Πελάτη εκ των προτέρων (παράγραφο 2). Έτσι διασφαλίζονται τα δικαιώματα του Πελάτη μιας και έχει την δυνατότητα να συναινέσει ή να αρνηθεί τους προσφερόμενους όρους Προμήθειας. Σε κάθε περίπτωση, στην παράγραφο 3, δίνεται το δικαίωμα στον Οικιακό Πελάτη να υπαναχωρήσει από την Σύμβαση Προμήθειας εντός τουλάχιστον 14 ημερών σε περίπτωση που δεν είχε στην διάθεσή του τα απαραίτητα στοιχεία κατά την υπογραφή της Σύμβασης.

Άρθρο 48

Υποχρεώσεις των Προμηθευτών

Με το άρθρο αυτό επιβάλλονται υποχρεώσεις στους Προμηθευτές για παροχή πληροφοριών και υπηρεσιών ώστε να διασφαλίζεται η προστασία των ευάλωτων πελατών και των πελατών σε απομακρυσμένες περιοχές και η ενημέρωση των καταναλωτών σε ότι αφορά τα δικαιώματά τους για αλλαγή Προμηθευτή, ένταξη σε κατηγορία ευάλωτων καταναλωτών, ή πρόσβαση σε Υπηρεσίες Τελευταίου Καταφυγίου και Καθολικής Υπηρεσίας (παράγραφος 1).

Επιπλέον, με την παράγραφο 2 ορίζεται η υποχρέωση ενημέρωσης του καταναλωτή σχετικά με τις πηγές και τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις της ενέργειας που κατανάλωσε.

Με τις παραγράφους 3 και 4, ορίζονται οι υποχρεώσεις του Προμηθευτή σχετικά με την εξυπηρέτηση πελατών και την διαδικασία υποβολής και διαχείρισης αιτημάτων και παραπόνων πελατών.

Τέλος, με την παράγραφο 5 διασφαλίζεται το δικαίωμα του καταναλωτή να γνωρίζει εκ των προτέρων τους πιθανούς λόγους άρνησης προσφοράς Προμήθειας από τον Προμηθευτή.

Άρθρο 49

Διαφάνεια των χρεώσεων και των πληροφοριών

Οι καταναλωτές πρέπει να διαθέτουν σαφείς και κατανοητές πληροφορίες όσο αφορά τα δικαιώματά τους σε σχέση με τον ενεργειακό τομέα ώστε να είναι σε θέση να επωφεληθούν από τον ανταγωνισμό στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου. Οι πληροφορίες αυτές αφορούν ιδίως τους προσφερόμενους συμβατικούς όρους, τις ισχύουσες χρεώσεις των Προμηθευτών και εκτίμηση του ετήσιου κόστους παροχής (παράγραφος 1).

Η παράγραφος 2 εξειδικεύει τις υποχρεώσεις για δημοσιοποίηση πληροφοριών κατ' ελάχιστο στην ιστοσελίδα τους, ενώ στη παράγραφο 3 αναφέρεται αντίστοιχη υποχρέωση της ΡΑΕ. Οι υποχρεώσεις αυτές δύναται να εξειδικεύονται στους Κώδικες Προμήθειας.

Με την παράγραφο 4 ορίζονται υποχρεώσεις δημοσιοποίησης γενικότερων στοιχείων σχετικά με την δραστηριότητα των Προμηθευτών έτσι ώστε να είναι σε θέση ο καταναλωτής να αξιολογήσει τους Προμηθευτές βάσει γενικότερων κριτηρίων, όπως οικονομικά κριτήρια, μέγεθος δραστηριότητας, σχετικές αγορές στις οποίες δραστηριοποιούνται, κλπ.

Άρθρο 50

Διαδικασίες επίλυσης διαφορών

Εγγύηση για μεγαλύτερη προστασία των καταναλωτών αποτελεί η διαθεσιμότητα αποτελεσματικών μέσων διακανονισμού διενέξεων για όλους τους καταναλωτές. Σύμφωνα με την παράγραφο 1, το πρώτο στάδιο επίλυσης διαφορών μεταξύ Προμηθευτή και πελάτη αποτελεί η φιλική επίλυση. Στην συνέχεια (Παράγραφος 2), ο Πελάτης μπορεί να απευθυνθεί στον Συνήγορο του Καταναλωτή ή κάθε άλλο αρμόδιο φορέα. Με στόχο τον ταχύ και αποτελεσματικό διακανονισμό των παραπόνων, οι διαδικασίες επίλυσης διαφορών δύναται να εξειδικεύονται περαιτέρω στους Κώδικες Προμήθειας σύμφωνα με την παράγραφο 3.

Άρθρο 51

Κώδικας Προμήθειας

Με το άρθρο αυτό, εξειδικεύονται οι ρυθμίσεις που περιλαμβάνονται στους Κώδικες Προμήθειας με στόχο την προστασία των καταναλωτών, ειδικότερα σχετικά με την διαδικασία αλλαγής Προμηθευτή και σύναψη Σύμβασης Προμήθειας, το ελάχιστο περιεχόμενό της, υποχρεώσεις των Προμηθευτών για παροχή πληροφοριών και ενημέρωσης των

Πελατών, διαδικασία έκδοσης και ελάχιστο περιεχόμενο λογαριασμού κατανάλωσης, διαδικασία χειρισμού ληξιπρόθεσμων οφειλών, διαδικασία τροποποίησης όρων και καταγγελίας Σύμβασης Προμήθειας.

Άρθρο 52

Προστασία Ευάλωτων Πελατών

Το άρθρο αυτό διασφαλίζει τον απαραίτητο ενεργειακό εφοδιασμό των ευάλωτων πελατών με την πρόβλεψη για ειδικά μέτρα προστασίας των καταναλωτών αυτών. Κατηγορίες ευάλωτων πελατών ορίζονται στην παράγραφο 1, και περιλαμβάνουν πελάτες οι οποίοι δεν είναι σε θέση είτε να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους έναντι του Προμηθευτή, είτε να διαπραγματευτούν τη συμβατική τους σχέση με τον Προμηθευτή, είτε να αξιώσουν να δικαιωμάτα τους απέναντι στον τελευταίο, ένεκα αντικειμενικά ιδιαίτερα δυσχερών και αναπότρεπτων κοινωνικών ή ατομικών συνθηκών που εκφεύγουν του ελέγχου τους, και ως εκ τούτου χρήζουν ειδικών μέτρων υποστήριξης και προστασίας.

Στην παράγραφο 2 αναφέρονται ενδεικτικά μέτρα που μπορούν να ληφθούν για την προστασία των ευάλωτων πελατών ανάλογα με τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει η κάθε κατηγορία. Στην παράγραφο 3 δίνονται οι απαραίτητες εξουσιοδοτήσεις για τον καθορισμό κριτηρίων, προϋποθέσεων ένταξης, διαδικασιών και μέτρων προστασίας ευάλωτων καταναλωτών.

Άρθρο 53

Η ενεργειακή πενία είναι ένα ολοένα αυξανόμενο πρόβλημα. Με το άρθρο αυτό, δίνεται εξουσιοδότηση για απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ή για κοινές υπουργικές αποφάσεις με τις οποίες καθορίζονται κατάλληλα μέτρα για την αντιμετώπισή της. Τέτοια μέτρα θεωρούνται τα εθνικά προγράμματα δράσης, βελτιώσεις της ενεργειακής απόδοσης για την κατοικία ή άλλα κατάλληλα μέτρα για την αντιμετώπιση της ενεργειακής πενίας, που αποβλέπουν στη μείωση του αριθμού των ανθρώπων που υποφέρουν από μια τέτοια κατάσταση.

Άρθρο 54

Οι καταναλωτές πρέπει να έχουν εύκολη και δωρεάν πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματά τους, την ισχύουσα νομοθεσία και τους τρόπους προσφυγής που διαθέτουν σε περίπτωση διαφοράς με τον Προμηθευτή τους. Για την επίτευξη του στόχου αυτού, το άρθρο αυτό ορίζει ως ενιαία σημεία επαφής τα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών, με διαδικασίες που εξειδικεύονται σε κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

Κεφάλαιο Β΄: Υπηρεσίες Κοινής Ωφέλειας

Άρθρο 55

Υπηρεσίες Κοινής Ωφέλειας

Με το άρθρο αυτό προβλέπεται η παροχή Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας για λόγους προστασίας ευάλωτων καταναλωτών, την ασφάλεια συμπεριλαμβανομένης και της ασφάλειας του εφοδιασμού, την τακτική παροχή, την ποιότητα και τις τιμές παροχής, καθώς και την προστασία του περιβάλλοντος συμπεριλαμβανομένης της ενεργειακής αποδοτικότητας, της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και της προστασίας κλίματος. Ορίζονται βασικές αρχές και υποχρεώσεις καθώς και εξουσιοδοτήσεις σχετικά με την ανάθεση της παροχής ΥΚΩ μέσω διαγωνισμού ή ως υποχρέωση, τον καθορισμό του τρόπου επιμερισμού των δαπανών για την παροχή των ΥΚΩ, τον καθορισμό των μοναδιαίων χρεώσεων, την διαχείριση των λογαριασμών που σχετίζονται με την παροχή ΥΚΩ και τις σχετικές χρεώσεις.

Άρθρο 56

Διαδικασία ανάθεσης της παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας με πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος

Με το άρθρο αυτό, εξειδικεύονται οι βασικές αρχές και η διαδικασία διενέργειας του διαγωνισμού και ανάθεσης των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας όπως ορίζονται στα άρθρα 55, 57 και 58. Περαιτέρω ρυθμίζονται και οι βασικές αρχές για την μεθοδολογία υπολογισμού του ανταλλάγματος που οφείλεται για την παροχή της υπηρεσίας κοινής ωφέλειας.

Άρθρο 57

Προμηθευτής Τελευταίου Καταφυγίου

Για να διασφαλιστεί το δικαίωμα του πελάτη να προμηθευτεί ηλεκτρική ενέργεια ή φυσικό αέριο και να αποφευχθεί η διακοπή παροχής του λόγω υπαιτιότητας του Προμηθευτή του, θεσπίζεται με το άρθρο αυτό η Υπηρεσία Τελευταίου Καταφυγίου. Ο Προμηθευτής Τελευταίου Καταφυγίου αναλαμβάνει προσωρινά την προμήθεια πελατών του Προμηθευτή που έχει αστοχήσει, και έως ότου διαπραγματευτούν νέα Σύμβαση Προμήθειας. Με την παράγραφο 2 ορίζεται η διαδικασία επιλογή των Προμηθευτών που θα παρέχουν τις υπηρεσίες Τελευταίου Καταφυγίου

Άρθρο 58

Προμηθευτής Καθολικής Υπηρεσίας Ηλεκτρικής Ενέργειας

Για να διασφαλιστεί το δικαίωμα των οικιακών καταναλωτών και των μικρών επιχειρήσεων να απολαύουν του δικαιώματος εφοδιασμού με ηλεκτρική ενέργεια συγκεκριμένης ποιότητας σε σαφώς συγκρίσιμες, διαφανείς και λογικές τιμές, ακόμα και αν δεν έχουν εξασκήσει το δικαίωμά τους να επιλέξουν εναλλακτικό Προμηθευτή ή αδυνατούν να συμβληθούν με εναλλακτικό προμηθευτή στην απελευθερωμένη αγορά, θεσπίζεται ο Προμηθευτής Καθολικής Υπηρεσίας ως ο ύστατος προμηθευτής σύμφωνα με την Οδηγία 2009/72/ΕΚ.

Κεφάλαιο Γ΄: Ευφυή συστήματα μέτρησης

Άρθρο 59

Εφαρμογή ευφυών συστημάτων μέτρησης

Το άρθρο αυτό ρυθμίζει τις λεπτομέρειες εφαρμογής ευφυών συστημάτων μέτρησης τα οποία βοηθούν την ενεργό συμμετοχή των καταναλωτών στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, αλλά και γενικότερα την πιο αποτελεσματική και πιο οικονομική λειτουργία της. Η υλοποίηση αυτών των συστημάτων μέτρησης ρυθμίζεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (παράγραφος 1), και υπόκειται σε οικονομική αξιολόγηση όλων των μακροπρόθεσμων στοιχείων κόστους και οφέλους για την αγορά και τους επιμέρους καταναλωτές, σε σχέση με τη μορφή ευφυούς μέτρησης που είναι οικονομικά περισσότερο εύλογη και αποδοτική, καθώς και το χρονικό πλαίσιο στο οποίο είναι εφικτή η εξάπλωση των συστημάτων (παράγραφος 3). Η ΡΑΕ με απόφασή της (παράγραφος 2) ρυθμίζει την ένταξη του έργου αυτού στον προγραμματισμό της ανάπτυξης των δικτύων ώστε να διασφαλίζεται η λειτουργικότητα, η υλοποίηση και η ανάκτηση της δαπάνης του έργου.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ: ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ

Κεφάλαιο Α΄: Αρμοδιότητες της ΡΑΕ

Άρθρο 60

Αρμοδιότητες της ΡΑΕ

Με το άρθρο 60 αναδιατυπώνονται οι διατάξεις του καταργούμενου άρθρου 3 του ν. 3428/2005 για λόγους νομικής συνοχής και ασφάλειας δικαίου με την απαλοιφή όλων εκείνων των ρυθμίσεων που περιέχονται και εξειδικεύονται στο Πρώτο Μέρος του παρόντος.

Κεφάλαιο Β΄: Διαχωρισμός συστημάτων μεταφοράς φυσικού αερίου

Άρθρο 61

Με το άρθρο 60 ορίζεται ότι κάθε επιχείρηση που έχει στην ιδιοκτησία της Σύστημα Μεταφοράς Φυσικού αερίου ασκεί τις αρμοδιότητες του διαχειριστή του συστήματος. Με την παράγραφο 2 ορίζεται περαιτέρω, ότι από τις διατάξεις του τρίτου μέρους του παρόντος νόμου, δύναται να χορηγούνται εξαιρέσεις για καθορισμένο χρονικό διάστημα υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις του άρθρου 36 της Οδηγίας 2009/73/EK, κατά τα ειδικώς οριζόμενα με το άρθρο 76, ή παρεκκλίσεις υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις των παραγράφων 4 και 5 του άρθρου 49 της Οδηγίας 2009/73/EK.

Άρθρο 62

Διαχωρισμένοι Διαχειριστές Συστημάτων Μεταφοράς Φυσικού Αερίου

Με το άρθρο 62 και τον τίτλο «Διαχωρισμένοι Διαχειριστές Συστημάτων Μεταφοράς Φυσικού αερίου», εναρμονίζεται η εθνική νομοθεσία με τις διατάξεις του άρθρου 9 της οδηγίας 2009/73/EK. Συνεπώς, εφόσον στις 3 Σεπτεμβρίου 2009 το σύστημα μεταφοράς φυσικού αερίου δεν ανήκει σε κάθετα ολοκληρωμένη επιχείρηση ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου, τότε για την άσκηση των αρμοδιοτήτων του άρθρου 13 της Οδηγίας 2009/73/EK, θα πρέπει σωρευτικά ο διαχειριστής

να έχει στην κυριότητά του το σύστημα μεταφοράς, όπως ορίζεται με την παράγραφο 1 του άρθρου 61, και επιπρόσθετα να μην ασκείται άμεσα ή έμμεσα έλεγχος επί του διαχειριστή από επιχείρηση που εκτελεί οποιαδήποτε από τις δραστηριότητες παραγωγής ή προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας ή Φυσικού αερίου ή και το ανάστροφο. Παράλληλα, και προς το σκοπό της αποφυγής μεροληπτικής κοινοποίησης εμπορικά ευαίσθητων πληροφοριών απαγορεύεται το ίδιο ή τα ίδια πρόσωπα να διορίζουν ή να είναι τα ίδια μέλη του διοικητικού συμβουλίου ή οργάνων με εκπροσωπευτική εξουσία στο διαχειριστή του συστήματος μεταφοράς ή στο σύστημα μεταφοράς και να ασκούν άμεσα ή έμμεσα έλεγχο ή να ασκούν οποιοδήποτε δικαίωμα σε επιχείρηση που εκτελεί οποιαδήποτε από τις δραστηριότητες παραγωγής ή προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου.

Η έννοια του ελέγχου ορίζεται σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) 139/2004 του Συμβουλίου, της 20 Ιανουαρίου 2004, για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων. Αντιστοίχως η έννοια του δικαιώματος ορίζεται σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 62 ως :

- (α) η εξουσία άσκησης δικαιωμάτων ψήφου,
- (β) η εξουσία διορισμού μελών του διοικητικού συμβουλίου ή των οργάνων που εκπροσωπούν νόμιμα την επιχείρηση· ή
- (γ) η κατοχή πλειοψηφικού μεριδίου στο μετοχικό ή εταιρικό κεφάλαιο της επιχείρησης ή του διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Φυσικού αερίου

Έτσι, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 9 της οδηγίας 2009/73/EK, μία επιχείρηση που δραστηριοποιείται στον τομέα της παραγωγής ή της προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου, μπορεί να έχει συμμετοχή στο εταιρικό κεφάλαιο του διαχειριστή του συστήματος μεταφοράς, ωστόσο η συμμετοχή αυτή θα πρέπει να είναι μειοψηφική και να μην συναρτάται με την άσκηση οιαδήποτε δικαιώματος ψήφου επί του Διαχωρισμένου Διαχειριστή Μεταφοράς.

Η αναφορά στην άσκηση ελέγχου ή δικαιώματος σε διαχειριστή του συστήματος μεταφοράς ή στο σύστημα μεταφοράς, αν και φαίνεται να συνιστά εννοιολογικό πλεονασμό, αφού κατά κανόνα ο διαχειριστής του συστήματος έχει και την κυριότητα των παγίων, είναι δόκιμη και σύμφωνη με το γράμμα της οδηγίας. Κι αυτό γιατί σε περίπτωση εφαρμογής του προτύπου του Ανεξάρτητου Διαχειριστή Συστήματος σύμφωνα με τα άρθρα 14 και 15 της οδηγίας 2009/73/EK, που αποτελεί μέχρι σήμερα και το πιο διαδεδομένο πρότυπο διαχωρισμού της δραστηριότητας της μεταφοράς εντός της Ευρωπαϊκής Ένωση, ο διαχειριστής αποτελεί διακριτή προσωπικότητα από τον κύριο του συστήματος. Συνεπώς, τα κριτήρια του ιδιοκτησιακού διαχωρισμού εξετάζονται σε συνάρτηση με τη δυνατότητα άσκησης ελέγχου επί του συστήματος και όχι επί του διαχειριστή του.

Η οριζόντια εφαρμογή των κανόνων περί ιδιοκτησιακού διαχωρισμού στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται και

στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας, εναρμονίζει την εθνική νομοθεσία με την παράγραφο 3 του άρθρου 9 της οδηγίας 2009/73/EK, η οποία ρητώς ορίζει ότι, για τους σκοπούς της παραγράφου 1 στοιχείο (β) του άρθρου 9 της οδηγίας, η έννοια «επιχείρηση που ασκεί οποιαδήποτε από τις δραστηριότητες παραγωγής ή προμήθειας» περιλαμβάνει την έννοια «επιχείρηση που ασκεί οποιαδήποτε από τις δραστηριότητες παραγωγής ή προμήθειας» κατά την έννοια της οδηγίας 2009/72/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας. Προς το σκοπό της αποφυγής περαιτέρω εκμετάλλευσης εμπιστευτικά ευαίσθητων πληροφοριών έχει επεκταθεί η οριζόντια εφαρμογή και των περιπτώσεων β' και γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 62 που ενσωματώνουν τις διατάξεις των περιπτώσεων γ και δ της παραγράφου 1 του άρθρου 9 της οδηγίας 2009/73/EK. Κι αυτό γιατί εντός της ελληνικής αγοράς παρατηρείται έντονη αλληλεξάρτηση και παράλληλη δραστηριοποίηση των επιχειρήσεων τόσο στον τομέα του φυσικού αερίου όσο και στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας.

Με την παράγραφο 3 του άρθρου 62 ενσωματώνονται οι διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 9 της οδηγίας 2009/73/EK, έτσι ώστε η απαίτηση της οδηγίας σύμφωνα με την οποία τα πάγια του συστήματος μεταφοράς πρέπει να ανήκουν κατά κυριότητα στον διαχειριστή του συστήματος να θεωρείται ότι πληρούται εφόσον δύο ή περισσότερες επιχειρήσεις που έχουν στην ιδιοκτησία τους Συστήματα Μεταφοράς Φυσικού αερίου έχουν συστήσει κοινοπραξία, η οποία ενεργεί ως διαχειριστής Συστήματος Μεταφοράς Φυσικού αερίου σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη για τα εν λόγω Συστήματα Μεταφοράς Φυσικού αερίου. Ουδεμία άλλη επιχείρηση επιτρέπεται να συμμετέχει στην κοινοπραξία, εκτός εάν έχει εγκριθεί σύμφωνα με το άρθρο 14 της Οδηγίας 2009/73/EK ως Ανεξάρτητος Διαχειριστής Συστήματος ή αν έχει εγκριθεί ως Ανεξάρτητος Διαχειριστής Μεταφοράς για τους σκοπούς του κεφαλαίου IV της Οδηγίας 2009/73/EK.

Με την παράγραφο 4 του άρθρου 62 ενσωματώνονται οι διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 9 της οδηγίας 2009/73/EK, ώστε τα κριτήρια περί ιδιοκτησιακού διαχωρισμού να πληρούνται εφόσον δύο διαφορετικοί φορείς του Δημοσίου τομέα που ασκούν έλεγχο αφενός στο διαχειριστή του συστήματος μεταφοράς ή στο σύστημα μεταφοράς και αφετέρου σε επιχείρηση που ασκεί οποιαδήποτε από τις δραστηριότητες παραγωγής ή προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου να θεωρούνται για τους σκοπούς του αποτελεσματικού διαχωρισμού διαφορετικά πρόσωπα. Η ρύθμιση αυτή της οδηγίας συνάδει με το άρθρο 345 της ΣΛΕΕ κι ως εκ τούτου δεν επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρεωτική ιδιωτικοποίηση των δικτύων στο πλαίσιο του Ιδιοκτησιακού Διαχωρισμού. Εφόσον όμως ο ίδιος φορέας του Ελληνικού Δημοσίου, π.χ. το ίδιο Υπουργείο ασκεί τον έλεγχο στον ΔΕΣΦΑ και σε επιχείρηση παραγωγής ή προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας φυσικού αερίου, τότε συνεχίζουν να εφαρμόζονται οι διατάξεις του προτύπου του Ανεξάρτητου

Διαχειριστή Μεταφοράς των άρθρων 63 ως και 71 του παρόντος νόμου.

Με την παράγραφο 6 του άρθρου 62 ενσωματώνονται η παράγραφος 12 του άρθρου 9 της οδηγίας 2009/73/EK, με την οποία ορίζεται ότι οι επιχειρήσεις που ασκούν δραστηριότητες παραγωγής ή προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας ή Φυσικού αερίου δεν δικαιούνται σε καμία περίπτωση να αποκτούν τον Έλεγχο ή να ασκούν οιοδήποτε δικαίωμα άμεσα ή έμμεσα επί διαχωρισμένων διαχειριστών Συστημάτων Μεταφοράς Φυσικού αερίου της Χώρας ή άλλων κρατών μελών.

Άρθρο 63

Απόκτηση συμμετοχής σε Διαχωρισμένο Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Φυσικού Αερίου

Με το άρθρο 63 θεσπίζεται η υποχρέωση κοινοποίησης στη ΡΑΕ της πρόθεσης απόκτησης εταιρικού μεριδίου σε Διαχωρισμένο Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Φυσικού αερίου που εμπίπτει στην εποπτεία της ΡΑΕ, καθώς και σε περίπτωση αύξησης ήδη υφιστάμενης Συμμετοχής, ούτως ώστε η αναλογία των δικαιωμάτων ψήφου ή του κεφαλαίου που κατέχει ένα πρόσωπο στον Διαχωρισμένο Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Φυσικού αερίου, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων που κατά την εκάστοτε ισχύουσα εθνική και ενωσιακή νομοθεσία δύνανται να εξομοιωθούν με κατοχή δικαιωμάτων ψήφου από το αυτό πρόσωπο, να φθάνει ή να υπερβαίνει τα κατώτατα όρια του 20%, 33% ή 50% του συνόλου των δικαιωμάτων ψήφου ή του κεφαλαίου ή ο Διαχωρισμένος Διαχειριστής Συστήματος Μεταφοράς Φυσικού αερίου να καθίσταται θυγατρική του προσώπου που αποκτά τη Συμμετοχή. Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού ουσιαστικά επιδιώκεται η αποφυγή καταστρατήγησης της απαγόρευσης που τίθεται με την παράγραφο 6 του άρθρου 62. Έτσι παρέχεται η δυνατότητα στη ΡΑΕ να εκκινήσει τη διαδικασία πιστοποίησης σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 3 του παρόντος, εφόσον εκτιμά ότι, εξαιτίας της απόκτησης Συμμετοχής στο Διαχωρισμένο Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς, καθίσταται αναγκαία η επανεκτίμηση της πλήρωσης των κριτηρίων του άρθρου 62 ή να εναντιωθεί, εφόσον η Συμμετοχή συνεπάγεται όντως την απόκτηση Ελέγχου ή την άσκηση οποιουδήποτε δικαιώματος, άμεσα ή έμμεσα, επί Διαχωρισμένων Διαχειριστών Συστημάτων Μεταφοράς Φυσικού αερίου από επιχειρήσεις που ασκούν οποιαδήποτε δραστηριότητα παραγωγής ή προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας ή Φυσικού αερίου. Περαιτέρω προβλέπεται ότι σε περίπτωση που πραγματοποιηθεί η Συμμετοχή ή αυξηθεί η ήδη υφιστάμενη Συμμετοχή χωρίς να ανακοινωθεί εκ των προτέρων στη ΡΑΕ ή χωρίς να εγκριθεί η πραγματοποίησή της, ή σε περίπτωση μη γνωστοποίησης στη ΡΑΕ της μεταβολής της ταυτότητας του φυσικού ή νομικού προσώπου που ελέγχει νομικό πρόσωπο με Συμμετοχή σε Διαχωρισμένο Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Φυσικού αερίου, τότε αυτοδικαίως παύει να έχει αποτέλεσμα η άσκηση των δικαιωμάτων ψήφου που απορρέουν από τη Συμμετοχή του προσώπου καθώς και διοικητικές κυρώσεις.

Άρθρο 64

Διορισμός και πιστοποίηση των διαχειριστών Συστημάτων Μεταφοράς Φυσικού Αερίου

Με το άρθρο 64 ενσωματώνονται οι διατάξεις του άρθρου 10 της Οδηγίας 2009/73/EK αναφορικά με την πιστοποίηση του διαχειριστή του συστήματος μεταφοράς.

Άρθρο 65

Πιστοποίηση σε σχέση με τρίτες χώρες

Με το άρθρο 65 ενσωματώνονται οι διατάξεις του άρθρου 11 της Οδηγίας 2009/73/EK αναφορικά με την πιστοποίηση του διαχειριστή του συστήματος μεταφοράς. Προϋπόθεση για τη χορήγηση πιστοποίησης, σε περίπτωση που τον έλεγχο του διαχειριστή του συστήματος μεταφοράς ή του κυρίου του συστήματος μεταφοράς αποκτήσει πρόσωπο τρίτης χώρας, είναι ότι στην περίπτωση αυτή δεν διακυβεύεται η ασφάλεια εφοδιασμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σε κάθε περίπτωση και προς τον σκοπό της διαφύλαξης των συμφερόντων της χώρας, η ΡΑΕ διατηρεί, σύμφωνα με την παράγραφο 9, το δικαίωμα να αρνηθεί την πιστοποίηση του διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Φυσικού αερίου, εφόσον τον έλεγχο του έχει αποκτήσει πρόσωπο τρίτης χώρας.

Άρθρο 66

Εχεμύθεια διαχειριστών Συστημάτων Φυσικού Αερίου

Με το άρθρο 66 υπό τον τίτλο «Εχεμύθεια διαχειριστών Συστημάτων Φυσικού αερίου» αφενός ενσωματώνονται οι διατάξεις του άρθρου 16 της οδηγίας 2009/73/EK κι αφετέρου θεσπίζονται υποχρεώσεις εχεμύθειας και για τους διαχειριστές συστημάτων αποθήκευσης φυσικού αερίου και ΥΦΑ.

Κεφάλαιο Γ': Διαχείριση του εθνικού συστήματος φυσικού αερίου

Άρθρο 67

Εθνικό Σύστημα Φυσικού Αερίου

Με το άρθρο αυτό τροποποιούνται και κωδικοποιούνται σε ενιαίο κείμενο τις καταργούμενες διατάξεις του άρθρου 6 του ν. 3428/2005, με το οποίο ορίζεται το Εθνικό Σύστημα Φυσικού Αερίου (ΕΣΦΑ). Ειδικότερα, επικαιροποιείται ο ορισμός του ΕΣΦΑ και διευκρινίζεται ότι ο εσωτερικός χώρος των αγωγών του Συστήματος Μεταφοράς Φυσικού αερίου και οι δεξαμενές στη νήσο Ρεβυθούσα δεν αποτελούν Εγκατάσταση Αποθήκευσης Φυσικού αερίου. Ρητώς ορίζεται ότι τα έργα που εντάσσονται στο ΕΣΦΑ αναγνωρίζονται ως έργα μείζονος εθνικής σημασίας, ότι είναι προφανούς δημόσιας ωφέλειας και γενικά δημοσίου συμφέροντος. Περαιτέρω, με την παράγραφο 3 ανατίθεται εκ του νόμου η διαχείριση του ΕΣΦΑ στον ΔΕΣΦΑ και ορίζεται ότι υποχρεούται να υποβάλλει αίτημα πιστοποίησης, σύμφωνα με τα άρθρα 64 ή 65.

Άρθρο 68

Αρμοδιότητες του ΔΕΣΦΑ ΑΕ

Με το άρθρο αυτό τροποποιούνται προς το σκοπό ενσωμάτωσης προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2009/73/EK και κωδικοποιούνται σε ενιαίο κείμενο τις καταργούμενες διατάξεις του άρθρου 8 του ν. 3428/2005. Ως προς τις αρμοδιότητες του ΔΕΣΦΑ ΑΕ, το προϋφιστάμενο πλαίσιο αποτυπώνει τις ρυθμίσεις των διατάξεων του άρθρου 13 της οδηγίας 2009/73/EK, ωστόσο με τις υφιστάμενες τροποποιήσεις ενσωματώνονται και οι διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 22 της οδηγίας 2009/73/EK. Έτσι με την παράγραφο 2 του παρόντος αυτού ορίζεται ρητώς ότι ο ΔΕΣΦΑ ΑΕ δεν έχει το δικαίωμα να αρνηθεί τη σύνδεση νέων εγκαταστάσεων αποθήκευσης, εγκαταστάσεων επαναεριοποίησης ΥΦΑ ή Μεγάλων Πελατών λόγω πιθανών μελλοντικών περιορισμών στις διαθέσιμες δυνατότητες του ΕΣΦΑ ή πρόσθετων δαπανών συνδεόμενων με την απαραίτητη αύξηση δυναμικού. Επιπρόσθετα θεσπίζεται η υποχρέωση του ΔΕΣΦΑ ΑΕ να προβαίνει στις αναγκαίες βελτιώσεις του ΕΣΦΑ για την παροχή πρόσβασης, όταν αυτό είναι οικονομικά εφικτό ή όταν ένας δυνητικός πελάτης είναι διατεθειμένος να πληρώσει γι' αυτές. Περαιτέρω, σε εναρμόνιση με τη διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 35 της οδηγίας 2009/73 θεσπίζεται υποχρέωση του ΔΕΣΦΑ ΑΕ να εξασφαλίζει το κατάλληλο δυναμικό εισόδου και εξόδου για τη νέα σύνδεση, σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις του Κώδικα Διαχείρισης του ΕΣΦΑ. Περαιτέρω, ρητώς ορίζεται η υποχρέωση του διαχειριστή του ΕΣΦΑ να συμμετέχει στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Διαχειριστών Συστημάτων Μεταφοράς Αερίου καθώς και σε κοινοπραξίες, μεταξύ άλλων με έναν ή περισσότερους διαχειριστές Συστημάτων Μεταφοράς Φυσικού αερίου, χρηματιστήρια φυσικού αερίου και άλλους σχετικούς φορείς με στόχο να αναπτυχθεί η δημιουργία περιφερειακών αγορών στο πλαίσιο της διαδικασίας ελευθέρωσης της αγοράς.

Τέλος, με τις παραγράφους 3 και 4 ορίζονται οι προϋποθέσεις για την αγορά φυσικού αερίου και σύναψης σύμβασης πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας από τον ΔΕΣΦΑ ΑΕ.

Άρθρο 69

Κώδικας διαχείρισης του ΕΣΦΑ

Με το άρθρο αυτό τροποποιούνται προς το σκοπό ενσωμάτωσης προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2009/73/EK και κωδικοποιούνται σε ενιαίο κείμενο τις καταργούμενες διατάξεις του άρθρου 9 του ν. 3428/2005. Σημειώνεται ότι η ΡΑΕ αποκτά διευρυμένες αποφασιστικές αρμοδιότητες σε σχέση με το προϋφιστάμενο καθεστώς κατά το οποίο είχε κυρίως γνωμοδοτικό έργο και, μεταξύ άλλων, καθίσταται αρμόδια για την έγκριση του κώδικα διαχείρισης του ΕΣΦΑ. Περαιτέρω το πλαίσιο που διέπει το πρόγραμμα ανάπτυξης του ΕΣΦΑ εναρμονίζεται με το κοινοτικό πλαίσιο, καθώς τίθεται ως ρητή υποχρέωση του ΔΕΣΦΑ να λαμβάνει υπόψη του κατά τη σύνταξη του προγράμματος ανάπτυξης το διακοινοτικό πρόγραμμα ανάπτυξης και τα περιφερειακά επενδυτικά προγράμματα σύμφωνα με τις διατάξεις του στοιχείου (β) της παραγράφου 3 του άρθρου 8 και της παραγράφου 1 του άρθρου 12 του κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 715/2009.

Άρθρο 70

Τεχνικοί κανόνες

Με το άρθρο αυτό τροποποιούνται και κωδικοποιούνται οι διατάξεις του καταργούμενου άρθρου 11 του ν. 3428/2005, οριοθετείται η αρμοδιότητα εισήγησης του ΔΕΣΦΑ ΑΕ σε σχέση με τον καθορισμό των τεχνικών κανόνων. Έτσι, σε αντίθεση με το προϋφιστάμενο πλαίσιο, ο ΔΕΣΦΑ ΑΕ εισηγείται μόνο για τους τεχνικούς σχέσης Εξωτερικών Εγκαταστάσεων Αερίου που θα αφορούν στη μελέτη, τα υλικά, την εγκατάσταση, την επιθεώρηση, τις δοκιμές, την ασφάλεια και τη λειτουργία των Συστημάτων Μεταφοράς, Εγκαταστάσεων ΥΦΑ και Εγκαταστάσεων Αποθήκευσης.

Άρθρο 71

Δέσμευση δυναμικότητας ΕΣΦΑ

Με το άρθρο αυτό τροποποιούνται προς το σκοπό ενσωμάτωσης προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2009/73/ΕΚ και κωδικοποιούνται σε ενιαίο κείμενο τις καταργούμενες διατάξεις του άρθρου 11 του ν. 3428/2005.

Άρθρο 72

Μητρώο Χρηστών ΕΣΦΑ

Με το άρθρο αυτό τροποποιούνται προς το σκοπό ενσωμάτωσης προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2009/73/ΕΚ και κωδικοποιούνται σε ενιαίο κείμενο τις καταργούμενες διατάξεις του άρθρου 13 του ν. 3428/2005.

Άρθρο 73

Αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών

Με το άρθρο αυτό τροποποιούνται προς το σκοπό ενσωμάτωσης προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2009/73/ΕΚ και κωδικοποιούνται σε ενιαίο κείμενο τις καταργούμενες διατάξεις του άρθρου 14 του ν. 3428/2005.

Κεφάλαιο Δ΄: Ανεξάρτητα Συστήματα Φυσικού αερίου

Άρθρο 74

Άδεια ΑΣΦΑ

Με το άρθρο αυτό τροποποιούνται προς το σκοπό ενσωμάτωσης προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2009/73/ΕΚ και κωδικοποιούνται σε ενιαίο κείμενο τις καταργούμενες διατάξεις του άρθρου 15 του ν. 3428/2005. Ειδικότερα οι αλλαγές που έχουν επέλθει σε σχέση με τις καταργούμενες διατάξεις αφορούν αφενός στη διεύρυνση των αρμοδιοτήτων της ΡΑΕ, που είναι αρμόδια και για την έκδοση της άδειας ΑΣΦΑ. Περαιτέρω, λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις ιδιοκτησιακού διαχωρισμού για τα συστήματα μεταφοράς φυσικού αερίου που την 3^η Σεπτεμβρίου 2009 δεν ανήκαν σε κάθετα ολοκληρωμένη επιχείρηση, με την παράγραφο 2 ορίζεται ως κριτήριο για την χορήγηση άδειας ΑΣΦΑ η ικανοποίηση των κριτηρίων της παραγράφου 1 του άρθρου 61 και του άρθρου 62 κι επιπλέον με την παράγραφο 6 διευκρινίζεται ότι η χορήγηση Άδειας ΑΣΦΑ δεν απαλλάσσει τον κάτοχο της από την υποχρέωση πιστοποίησης σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 64 και 65.

Άρθρο 75

Διαγωνισμός χορήγησης Άδειας ΑΣΦΑ

Με το άρθρο αυτό τροποποιούνται προς το σκοπό ενσωμάτωσης προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2009/73/ΕΚ και κωδικοποιούνται σε ενιαίο κείμενο τις καταργούμενες διατάξεις του άρθρου 16 του ν. 3428/2005.

Άρθρο 76

Απαλλαγή από την υποχρέωση παροχής πρόσβασης τρίτων σε ΑΣΦΑ και την υποχρέωση ιδιοκτησιακού διαχωρισμού

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού μεταφέρονται οι καταργούμενες διατάξεις του άρθρου 17 του ν. 3428/2005 τροποποιούμενες ώστε η χορηγούμενη απαλλαγή να μην αφορά μόνο την πρόσβαση τρίτων αλλά και τις υποχρεώσεις ιδιοκτησιακού διαχωρισμού σύμφωνα με το άρθρο 9 της Οδηγίας 2009/73/ΕΚ. Με την παράγραφο 3 διευκρινίζεται ότι η εφαρμογή της διαδικασίας των παραγράφων 1 και 2 δεν απαιτείται, εφόσον πρόκειται για ΑΣΦΑ που συνιστά τμήμα διασύνδεσης, για την οποία έχει χορηγηθεί απαλλαγή από την υποχρέωση παροχής πρόσβασης σε τρίτους κατά τα προβλεπόμενα στις διατάξεις του άρθρου 22 της Οδηγίας 2003/55/ΕΚ ή του άρθρου 36 της Οδηγίας 2009/73/ΕΚ.

Άρθρο 77

Διαχειριστής ΑΣΦΑ

Με το άρθρο αυτό τροποποιούνται προς το σκοπό ενσωμάτωσης προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2009/73/ΕΚ και κωδικοποιούνται σε ενιαίο κείμενο τις καταργούμενες διατάξεις του άρθρου 18 του ν. 3428/2005. Με την παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου αναθεωρείται η προγενέστερη ρύθμιση του καταργούμενου άρθρου 18 του ν. 3428/2005, σύμφωνα με την οποία, σε περίπτωση διασύνδεσης του ΑΣΦΑ με το ΕΣΦΑ, άδεια διαχείρισης του ΑΣΦΑ χορηγείται στο ΔΕΣΦΑ ΑΕ Αντιθέτως προβλέπεται ρητώς αφενός ότι άδεια διαχείρισης του ανεξάρτητου συστήματος μεταφοράς φυσικού αερίου χορηγείται αποκλειστικά στον κάτοχο της άδειας ΑΣΦΑ, καθώς τούτο επιβάλλεται από την παράγραφο 1 του άρθρου 9 της Οδηγίας 2009/73/ΕΚ. Σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση, η Άδεια Διαχείρισης ΑΣΦΑ δύναται να χορηγηθεί βάσει κριτηρίων αποδοτικότητας και οικονομικής ισορροπίας σε πρόσωπο άλλου εκτός του κατόχου της Άδειας ΑΣΦΑ. Στην περίπτωση αυτή, ο κάτοχος της Άδειας ΑΣΦΑ συνάπτει σύμβαση με τον κάτοχο της Άδειας Διαχείρισης ΑΣΦΑ, με την οποία καθορίζεται το αντάλλαγμα που οφείλεται για την ανάληψη της διαχείρισης του ΑΣΦΑ από το συνολικά εισπρακτέο έσοδο του ΑΣΦΑ με βάση τα δημοσιεύσιμα τιμολόγια χρήσης του, νομοθετική ρύθμιση που ενσωματώνει τις διατάξεις του άρθρου 12 της οδηγίας 2009/73/ΕΚ, σύμφωνα με τις οποίες τα κράτη μέλη ορίζουν ή απαιτούν από τις επιχειρήσεις φυσικού αερίου που έχουν στην ιδιοκτησία τους εγκαταστάσεις αποθήκευσης ή ΥΦΑ να ορίσουν, για χρονικό διάστημα που καθορίζεται από τα κράτη μέλη βάσει κριτηρίων αποδοτικότητας και οικονομικής ισορροπίας, έναν ή

περισσότερους διαχειριστές συστημάτων αποθήκευσης και ΥΦΑ. Τέλος, με την παράγραφο 6 του άρθρου αυτού ορίζεται ότι για τη διασφάλιση της ισότιμης μεταχείρισης των Χρηστών του ΑΣΦΑ, εφόσον ο διαχειριστής του αποτελεί μέρος κάθετα ολοκληρωμένης επιχείρησης υποχρεούται να καταρτίσει πρόγραμμα συμμόρφωσης, στο οποίο αναφέρει τα μέτρα που λαμβάνονται προκειμένου να αποκλείεται οποιαδήποτε μεροληπτική συμπεριφορά υπέρ της κάθετα ολοκληρωμένης επιχείρησης και να διασφαλίζεται η δέουσα παρακολούθηση της τήρησης του προγράμματος.

Άρθρο 78

Αρμοδιότητες Διαχειριστή ΑΣΦΑ

Με το άρθρο αυτό τροποποιούνται προς το σκοπό ενσωμάτωσης προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2009/73/EK και κωδικοποιούνται σε ενιαίο κείμενο τις καταργούμενες διατάξεις του άρθρου 19 του ν. 3428/2005. Οι αρμοδιότητες του διαχειριστή του ΑΣΦΑ εναρμονίζονται με τις διατάξεις της οδηγίας 2009/73/EK αναφορικά με τις προϋποθέσεις άρνησης πρόσβασης και ειδικότερα ορίζεται ότι ο διαχειριστής ανεξάρτητου συστήματος μεταφοράς φυσικού αερίου υποχρεούται να προβαίνει στις αναγκαίες βελτιώσεις του συστήματος για την παροχή της πρόσβασης όταν αυτό είναι οικονομικά εφικτό ή όταν ένας δυνητικός πελάτης είναι διατεθειμένος να πληρώσει γι' αυτές. Τέλος, με τις παραγράφους 4 και 5 του άρθρου αυτού ορίζονται οι προϋποθέσεις για την αγορά φυσικού αερίου και σύναψης σύμβασης πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας από το διαχειριστή του ΑΣΦΑ.

Άρθρο 79

Κώδικας Διαχείρισης ΑΣΦΑ

Με το άρθρο αυτό τροποποιούνται προς το σκοπό ενσωμάτωσης προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2009/73/EK και κωδικοποιούνται σε ενιαίο κείμενο τις καταργούμενες διατάξεις του άρθρου 20 του ν. 3428/2005. Σημειώνεται και πάλι ότι η ΡΑΕ καθίσταται αρμόδια για τη θέσπιση του Κώδικα Διαχείρισης, αρμοδιότητα που κατά το προϋφιστάμενο καθεστώς είχε ανατεθεί στον αρμόδιο καθ' ύλην Υπουργό.

Κεφάλαιο Ε': Διανομή Φυσικού Αερίου

Άρθρο 80

Άδεια Διανομής Φυσικού Αερίου

Με το άρθρο αυτό τροποποιούνται προς το σκοπό ενσωμάτωσης προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2009/73/EK και κωδικοποιούνται σε ενιαίο κείμενο τις καταργούμενες διατάξεις του άρθρου 22 του ν. 3428/2005. Οι τροποποιήσεις που επέρχονται σε σχέση με το προηγούμενο νομοθετικό καθεστώς εστιάζονται στην ενσωμάτωση των υποχρεώσεων αποτελεσματικού διαχωρισμού του διαχειριστή του δικτύου διανομής, εφόσον αυτός αποτελεί τμήμα κάθετα ολοκληρωμένης επιχείρησης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 26 της οδηγίας 2009/73/EK.

Κεφάλαιο Ζ': Προμήθεια φυσικού αερίου

Άρθρο 81

Άδεια Προμήθειας Φυσικού Αερίου

Με το άρθρο αυτό τροποποιούνται προς το σκοπό ενσωμάτωσης προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2009/73/EK και κωδικοποιούνται σε ενιαίο κείμενο τις καταργούμενες διατάξεις του άρθρου 24 του ν. 3428/2005. Έτσι, η ΡΑΕ αποκτά διευρυμένες αποφασιστικές αρμοδιότητες και, μεταξύ άλλων, εκδίδει τις άδειες προμήθειας. Περαιτέρω με την παράγραφο 5 ορίζεται ότι η νόμιμη άσκηση δραστηριοτήτων Προμήθειας Φυσικού Αερίου σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με την οικεία νομοθεσία, παρέχει δικαίωμα Άδειας Προμήθειας Φυσικού Αερίου στην Ελλάδα, σύμφωνα με ειδική διαδικασία που προβλέπεται στον Κανονισμό Αδειών Φυσικού Αερίου, ώστε να μην εισάγονται διακρίσεις μεταξύ των προμηθευτών που δραστηριοποιούνται ή επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν στην Ελληνική Επικράτεια.

Άρθρο 82

Επιλέγοντες Πελάτες

Με το άρθρο αυτό κωδικοποιούνται οι καταργούμενες διατάξεις του άρθρου 25 του ν. 3428/2005 ως προς τον ορισμό των Επιλεγόντων Πελατών, ώστε να μην είναι δαιδαλώδης ο προσδιορισμός τους.

Άρθρο 83

Προμηθευτές με υψηλό μερίδιο αγοράς

Με το άρθρο αυτό τροποποιούνται προς το σκοπό ενσωμάτωσης προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2009/73/EK και κωδικοποιούνται σε ενιαίο κείμενο τις καταργούμενες διατάξεις του άρθρου 26 του ν. 3428/2005. Προς το σκοπό της εναρμόνισης με τις απαιτήσεις της Οδηγίας, η ΡΑΕ αποκτά διευρυμένες αποφασιστικές αρμοδιότητες ως προς τη ρύθμιση των υποχρεώσεων των προμηθευτών με υψηλό μερίδιο αγοράς.

Άρθρο 84

Μεταπώληση Φυσικού Αερίου

Με το άρθρο αυτό μεταφέρονται στο πλαίσιο της κωδικοποίησης της νομοθεσίας που διέπει τη λειτουργία της αγοράς φυσικού αερίου, οι καταργούμενες διατάξεις του άρθρου 27 του ν. 3428/2005.

Άρθρο 85

Κώδικας Προμήθειας Φυσικού Αερίου σε Επιλέγοντες Πελάτες

Με το άρθρο αυτό τροποποιούνται προς το σκοπό ενσωμάτωσης προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2009/73/EK και κωδικοποιούνται σε ενιαίο κείμενο τις καταργούμενες διατάξεις του άρθρου 28 του ν. 3428/2005.

Άρθρο 86

Ενιαία Αγορά Φυσικού Αερίου

Με το άρθρο αυτό τροποποιούνται προς το σκοπό ενσωμάτωσης προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2009/73/EK και κωδικοποιούνται σε ενιαίο κείμενο τις καταργούμενες διατάξεις του άρθρου 29 του ν. 3428/2005. Και στην περίπτωση αυτή η ΡΑΕ έχει πλέον αυξημένες αρμοδιότητες σε σχέση με το προϋφιστάμενο πλαίσιο. Περαιτέρω με την παράγραφο 5 παρέχεται η εξουσιοδότηση στον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής να αυξήσει το ποσοστό της Ποσότητας Φυσικού Αερίου που κάθε προμηθευτής υποχρεούται να προσφέρει προς πώληση σε ετήσια βάση μέσω της ΕΑΦΑ, ώστε να επαυξηθεί η ρευστότητά της.

Άρθρο 87

Περιορισμός ανώτατου περιθωρίου κέρδους Προμηθευτών Φυσικού Αερίου

Με το άρθρο αυτό τροποποιούνται προς το σκοπό ενσωμάτωσης προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2009/73/EK και κωδικοποιούνται σε ενιαίο κείμενο τις καταργούμενες διατάξεις του άρθρου 30 του ν. 3428/2005. Και στην περίπτωση αυτή η ΡΑΕ έχει πλέον αυξημένες αρμοδιότητες σε σχέση με το προϋφιστάμενο πλαίσιο.

Κεφάλαιο Η': Τιμολόγια Υπηρεσιών – Τήρηση Λογαριασμών

Άρθρο 88

Τιμολόγηση Βασικών Δραστηριοτήτων

Με το άρθρο αυτό τροποποιούνται προς το σκοπό ενσωμάτωσης προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2009/73/EK και κωδικοποιούνται σε ενιαίο κείμενο τις καταργούμενες διατάξεις του άρθρου 31 του ν. 3428/2005. Και στην περίπτωση αυτή η ΡΑΕ έχει πλέον αυξημένες αρμοδιότητες σε σχέση με το προϋφιστάμενο πλαίσιο, καθώς έχει αποφασιστική αρμοδιότητα για την έκδοση του Κανονισμού Τιμολόγησης.

Άρθρο 89

Τήρηση λογαριασμών - Λογιστικός Διαχωρισμός

Με το άρθρο αυτό μεταφέρονται προς το σκοπό κωδικοποίησης του νομοθετικού πλαισίου που διέπει την λειτουργία της αγοράς φυσικού αερίου οι καταργούμενες διατάξεις του άρθρου 32 του ν. 3428/2005.

Κεφάλαιο Θ': Κανονισμός Αδειών

Άρθρο 90

Κανονισμός Αδειών

Με το άρθρο αυτό τροποποιούνται προς το σκοπό ενσωμάτωσης προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2009/73/EK ως προς τις αρμοδιότητες της ΡΑΕ και την ενίσχυση των ρυθμιστικών της αρμοδιοτήτων και κωδικοποιούνται σε ενιαίο κείμενο τις καταργούμενες διατάξεις του άρθρου 34 του ν. 3428/2005.

Κεφάλαιο Ι': Λοιπές Διατάξεις

Άρθρο 91

Υφιστάμενες συμβάσεις

Με το άρθρο αυτό τροποποιούνται προς το σκοπό ενσωμάτωσης προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2009/73/EK ως προς τις αρμοδιότητες της ΡΑΕ και την ενίσχυση των ρυθμιστικών της αρμοδιοτήτων και κωδικοποιούνται σε ενιαίο κείμενο τις καταργούμενες διατάξεις του άρθρου 38 του ν. 3428/2005.

Άρθρο 92

Με το άρθρο αυτό μεταφέρονται προς το σκοπό κωδικοποίησης του νομοθετικού πλαισίου που διέπει την λειτουργία της αγοράς φυσικού αερίου οι καταργούμενες διατάξεις του άρθρου 39 του ν. 3428/2005.

Άρθρο 93

Με το άρθρο αυτό ορίζεται ότι για τη χρήση και εκμετάλλευση υπογείου φυσικού χώρου ως χώρου αποθήκευσης Φυσικού Αερίου απαιτείται η προηγούμενη παραχώρηση της χρήσης, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ: ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Κεφάλαιο Α: Μεταφορά Ηλεκτρικής Ενέργειας

Άρθρο 94

Καθήκοντα του Διαχειριστή του Ελληνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΕΣΜΗΕ)

Με το άρθρο αυτό ενσωματώνονται στην εθνική έννομη τάξη οι διατάξεις του άρθρου 12 της Οδηγίας 2009/72/EK. Ειδικότερα, με την παράγραφο 1 καθορίζεται ο ρόλος του Διαχειριστή του Ελληνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΕΣΜΗΕ). Στην παράγραφο 2 απαριθμούνται οι επιμέρους αρμοδιότητές του, σύμφωνα με τις προβλέψεις της Οδηγίας 2009/72/EK. Με την παράγραφο 3 καθορίζεται η δυνατότητα του Διαχειριστή να προβαίνει στη σύναψη συμβάσεων αγοραπωλησίας ηλεκτρικής ενέργειας. Στην παράγραφο 4 καθορίζεται το γενικό πλαίσιο συνεργασίας του Διαχειριστή με τον Λειτουργό της Αγοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας. Η παράγραφος 5 προβλέπει τη δυνατότητα του Διαχειριστή να παρέχει συμβουλευτικές υπηρεσίες έναντι αμοιβής, ενώ η παράγραφος 6 εντάσσει τη λειτουργία του Διαχειριστή στο ευρύτερο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς ενέργειας.

Άρθρο 95

Δημιουργία νέου δυναμικού παραγωγής μέσω διαδικασίας υποβολής προσφορών

Στο άρθρο αυτό προβλέπεται η δυνατότητα σύναψης από τον Διαχειριστή του ΕΣΜΗΕ συμβάσεων ισχύος παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, για λόγους ασφάλειας εφοδιασμού, καθώς και συμβάσεων διαχείρισης της ζήτησης και βελτίωσης της ενεργειακής αποδοτικότητας, εφόσον το αδειοδοτημένο δυναμικό παραγωγής και τα μέτρα ενεργειακής αποδοτικότητας και διαχείρισης της ζήτησης που ήδη εφαρμόζονται δεν διασφαλίζουν την επάρκεια εφοδιασμού. Σκοπός του άρθρου αυτού να οριοθετήσει τη διαδικασία

πρόσκλησης προς υποβολή προσφορών για τη δημιουργία νέου δυναμικού βάσει δημοσιευμένων κριτηρίων.

Ειδικότερα, με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις προβλέπεται ότι η εκτίμηση σχετικά με την ύπαρξη ανάγκης σύναψης τέτοιων συμβάσεων ανήκει στην αποφασιστική αρμοδιότητα της ΠΑΕ, με απόφαση της οποίας καθορίζονται, ιδίως, η επιλογή του φορέα που διενεργεί τον διαγωνισμό, η διαγωνιστική διαδικασία, οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής, τα κριτήρια επιλογής για την ανάδειξη της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς, το μέγιστο και ελάχιστο των προσφορών, η διαδικασία σύναψης της σύμβασης με τον Διαχειριστή, ο τρόπος ανάκτησης του σχετικού κόστους του Διαχειριστή, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Η καθιέρωση διαφανούς αδειοδοτικής διαδικασίας προκειμένου να διασφαλίζεται αποτελεσματικά ο ανταγωνισμός στην αγορά παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, ήδη αποτελεί επιλογή του έλληνα νομοθέτη, σε πλήρη συμφωνία με το κοινοτικό δίκαιο και την καθιερωμένη πρακτική στα κράτη μέλη της Ε.Ε. Εντούτοις, για λόγους κατοχύρωσης της ασφάλειας του εφοδιασμού, σε περίπτωση που με τη διαδικασία χορήγησης αδειών δεν δημιουργείται επαρκές δυναμικό παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, οφείλει να ληφθεί πρόνοια για τη δημιουργία νέου δυναμικού μέσω διαδικασίας υποβολής προσφορών, υπό την εποπτεία του ρυθμιστή. Το νέο δυναμικό είναι δυνατόν να αφορά, μεταξύ άλλων, ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και συμπαραγωγή ηλεκτρισμού και θερμότητας. Καινοτομία της παρούσας Οδηγίας αποτελεί η ρύθμιση ότι για λόγους ασφάλειας εφοδιασμού παράλληλα με τη διαδικασία για κατασκευή νέου δυναμικού παραγωγής πρέπει να συνεκτιμώνται και μέτρα για τη διαχείριση της ζήτησης και εξοικονόμησης ενέργειας.

Άρθρο 96

Κώδικας Διαχείρισης του Ελληνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας

Στην παράγραφο 1 προβλέπεται ότι η διαχείριση του ΕΣΜΗΕ διενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Διαχείρισης του Ελληνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (Κώδικας Διαχείρισης ΕΣΜΗΕ), ο οποίος καταρτίζεται από τον Διαχειριστή του ΕΣΜΗΕ. Η ΠΑΕ εγκρίνει τον Κώδικα μετά από δημόσια διαβούλευση.

Με την παράγραφο 2 καθορίζεται το περιεχόμενο του Κώδικα Διαχείρισης του ΕΣΜΗΕ

Κεφάλαιο Δ': Σύσταση, οργάνωση και λειτουργία του διαχειριστή του ελληνικού συστήματος μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας

Άρθρο 97

Σκοπός του Διαχειριστή του Ελληνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας

Με την παράγραφο 1 εναρμονίζεται η εθνική νομοθεσία με τις προβλέψεις του Κεφαλαίου V της Οδηγίας 2009/72/ΕΚ, σχετικά με τη δυνατότητα δημιουργίας Ανεξάρτητου Διαχειριστή του

Ελληνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας και ιδίως, καθορίζεται η μεταβίβαση της κυριότητας του Ελληνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας σε αυτόν.

Με τη ρύθμιση της παραγράφου 4 καθορίζεται ότι η ΑΔΜΗΕ ΑΕ θα πρέπει να προβαίνει σε κάθε αναγκαία ενέργεια, ώστε να είναι εφικτή η χορήγηση πιστοποίησής της ως Ανεξάρτητου Διαχειριστή Μεταφοράς το αργότερο μέχρι την 3η Μαρτίου 2012 και ρυθμίζεται μεταβατικώς ότι μέχρι την πιστοποίησή της η ΑΔΜΗΕ ΑΕ ασκεί τις αρμοδιότητες του Διαχειριστή του ΕΣΜΗΕ δυνάμει της υπ' αριθ. Υ.Α. Δ5/ΗΛ/Β/Φ1/7705/25.04.2001 (ΦΕΚ Β' 492) απόφασης του Υπουργού Ανάπτυξης.

Η μορφή διαχωρισμού του Ανεξάρτητου Διαχειριστή Μεταφοράς (ΑΔΜ) στην οποία θα υπακούει ο ΑΔΜΗΕ Α.Ε έχει σαφώς ορισμένα χαρακτηριστικά τα οποία προκύπτουν από την κοινοτική νομοθεσία: Προβλέπεται συγκεκριμένα, ότι η κυριότητα του συστήματος μεταφοράς, μαζί με την αρμοδιότητα διαχείρισής του, θα μεταφερθεί σε ανεξάρτητη εταιρία, η οποία θα αποτελεί τμήμα του εταιρικού σχήματος της ενοποιημένης μητρικής εταιρίας, ως θυγατρική της. Σύμφωνα με το σχήμα αυτό, ο Διαχειριστής θα αποτελεί νομικό πρόσωπο με μορφή διακριτή από εκείνη της μητρικής εταιρίας, στη δομή της οποίας θα συνεχίσει να εντάσσεται. Παράλληλα, θα διαθέτει εκτός από τη διαχείριση και πλήρες δικαίωμα κυριότητας του Συστήματος μεταφοράς, καθώς και των μελλοντικών επεκτάσεών του 'όπως προβλέπει το αμέσως επόμενο άρθρο.

Με την παράγραφο 5 διασφαλίζεται ότι η ΑΔΜΗΕ ΑΕ θα τελεί πάντοτε υπό τον άμεσο ή έμμεσο έλεγχο του Δημοσίου. Τυχόν μεταβίβαση μετοχών είναι δυνατό μόνο εφόσον διασφαλίζεται είτε καταστατικά είτε με εξωεταιρικές συμφωνίες ότι η διοίκηση τής εταιρείας ασκείται κατά πλειοψηφία από μέλη που διορίζονται από το Δημόσιο ή/και ότι η λήψη μείζονος σημασίας αποφάσεων που ανάγονται στη διαχείριση του δικτύου γίνεται μόνον με τη σύμφωνη γνώμη του Δημοσίου.

Άρθρο 98

Απόσχιση της δραστηριότητας Μεταφοράς της ΔΕΗ ΑΕ

Στο άρθρο αυτό καθορίζεται η διαδικασία μεταβίβασης της κυριότητας του Ελληνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας από τη ΔΕΗ ΑΕ στον Ανεξάρτητο Διαχειριστή του Ελληνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας, με τη διαδικασία της απόσχισης και εισφοράς κλάδου, και ειδικότερα, επιβάλλεται στη ΔΕΗ ΑΕ η υποχρέωση να προβεί στο νομικό και λειτουργικό διαχωρισμό της δραστηριότητας της διαχείρισης του Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας, με την εισφορά του κλάδου της Γενικής Διεύθυνσης Μεταφοράς στη θυγατρική της εταιρεία με την επωνυμία «Ανεξάρτητος Διαχειριστής Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΔΜΗΕ) ΑΕ».

Συνέπεια της εφαρμογής της μορφής του διαχωρισμού που προβλέπεται στο αμέσως προηγούμενο άρθρο, είναι ότι, η ΔΕΗ ΑΕ, αποξενούμενη από την κυριότητα του Συστήματος μεταφοράς, λαμβάνει τη θέση μητρικής εταιρίας σε ένα νέο

καθετοποιημένο σχήμα, στο οποίο θα διαθέτει την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου.

Άρθρο 99

Μεταφορά δραστηριοτήτων της ΔΕΣΜΗ ΑΕ

Με το άρθρο αυτό καθορίζεται η διαδικασία μεταβίβασης στην ΑΔΜΗ Α.Ε από τη ΔΕΣΜΗ ΑΕ, εκείνων των οργανωτικών μονάδων και δραστηριοτήτων που αφορούν τη διαχείριση, λειτουργία και ανάπτυξη του Συστήματος Μεταφορά συμπεριλαμβανομένων των αντίστοιχων παγίων καθώς και του προσωπικού του ΔΕΣΜΗ που απασχολείται στις εν λόγω δραστηριότητες.

Άρθρο 100

Εμπορικές σχέσεις της ΑΔΜΗ ΑΕ με τη ΔΕΗ ΑΕ

Με το άρθρο αυτό καθορίζονται οι εμπορικές σχέσεις της ΑΔΜΗ ΑΕ με τη ΔΕΗ ΑΕ και ειδικότερα οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες η πρώτη επιτρέπεται να παρέχει (αλλά όχι να της παρέχονται) υπηρεσίες στη δεύτερη και στις συνδεδεμένες με αυτήν επιχειρήσεις.

Στην παράγραφο 1 προβλέπεται ιδίως ότι οι όροι και οι προϋποθέσεις παροχής των εν λόγω υπηρεσιών τελούν υπό την προηγούμενη έγκριση της ΡΑΕ. Με την παράγραφο 2 ορίζεται ότι σε περίπτωση υποβολής αιτήματος της ΑΔΜΗ ΑΕ, οι μέτοχοι της ΑΔΜΗ οφείλουν να της παρέχουν τους κατάλληλους οικονομικούς πόρους για την αντικατάσταση των παρόντων πάγιων στοιχείων του Συστήματος και, καθώς και για μελλοντικά επενδυτικά σχέδια. Με την παράγραφο 3 ορίζεται ότι η ΑΔΜΗΑΕ προβαίνει σε κάθε ενέργεια αναγκαία ώστε να έχει διακριτή εμπορική ταυτότητα, ιδίως έναντι της μητρικής της εταιρείας. Στην παράγραφο 4 εισάγονται υποχρεώσεις λειτουργικού διαχωρισμού της ΑΔΜΗΑΕ σε σχέση με οποιαδήποτε επιχείρηση ασκεί δραστηριότητα παραγωγής ή προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου, ή άλλες συνδεδεμένες με αυτές επιχειρήσεις, και ιδίως με οποιοδήποτε τμήμα της κάθετα ολοκληρωμένης επιχείρησης της ΔΕΗ ΑΕ. Με την παράγραφο 5 διασφαλίζεται ο λογιστικός διαχωρισμός της ΑΔΜΗΑΕ σε σχέση με την κάθετα ολοκληρωμένη επιχείρηση της ΔΕΗ ΑΕ με την εισαγωγή της υποχρέωσης ελέγχου του Διαχειριστή από ορκωτούς ελεγκτές διάφορους αυτών της ΔΕΗ ΑΕ. Τέλος, με την παράγραφο 6 ορίζεται ότι για τα οχήματα της ΑΔΜΗ ΑΕ εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις του Π.Δ. 764/1978.

Άρθρο 101

Ανεξαρτησία της ΑΔΜΗ ΑΕ

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με την κατοχύρωση της ανεξαρτησίας της ΑΔΜΗ Α.Ε από πλευράς αυτόνομης επάρκειας ανθρωπίνων, οικονομικών και τεχνικών πόρων καθώς και ότι διαθέτει αυτονομία κατά την εκτέλεση των καθηκόντων της ως Ανεξάρτητος Διαχειριστής Μεταφοράς τόσο έναντι της καθετοποιημένης μητρικής της ΔΕΗ ΑΕ όσο και έναντι οποιουδήποτε συμφέροντος παραγωγής και προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου.

Ειδικότερα, μεταξύ άλλων, ορίζεται ότι η ΑΔΜΗΑΕ διαθέτει ουσιαστικές εξουσίες λήψης αποφάσεων, ανεξάρτητα από την ολοκληρωμένη επιχείρηση της ΔΕΗ ΑΕ, ιδίως όσον αφορά τους πόρους που είναι αναγκαίοι για τη λειτουργία, συντήρηση ή ανάπτυξη του Συστήματος και επιπλέον, διαθέτει εξουσία άντλησης κεφαλαίων από τη χρηματαγορά, ιδίως μέσω δανεισμού και αύξησης κεφαλαίου.

Με την παράγραφο 2 κατοχυρώνεται ότι η ΑΔΜΗΑΕ διασφαλίζει ότι διαθέτει επαρκείς πόρους για την εύρυθμη διενέργεια της δραστηριότητας της μεταφοράς, καθώς και για την ανάπτυξη και διατήρηση ενός επαρκούς, οικονομικά αποτελεσματικού και ασφαλούς Συστήματος Μεταφοράς.

Στην παράγραφο 3 ορίζεται ότι οι θυγατρικές επιχειρήσεις της ΔΕΗ ΑΕ ή άλλες επιχειρήσεις που ασκούν δραστηριότητες παραγωγής ή προμήθειας φυσικού αερίου ή ηλεκτρικής ενέργειας απαγορεύεται να αποκτήσουν άμεση ή έμμεση συμμετοχή στην ΑΔΜΗ ΑΕ. Και αντίστοιχα, η ΑΔΜΗΑΕ απαγορεύεται να αποκτήσει άμεση ή έμμεση συμμετοχή σε επιχειρήσεις που εκτελούν τέτοιες δραστηριότητες.

Στην παράγραφο 4 ορίζεται ότι η συνολική οργάνωση της δραστηριότητας της ΑΔΜΗ Α.Ε και το καταστατικό της, διασφαλίζουν την ουσιαστική ανεξαρτησία της σε σχέση με τις καθημερινές δραστηριότητες της και τη διαχείριση του Συστήματος Μεταφοράς, καθώς και σε σχέση με τις δραστηριότητες που είναι απαραίτητες για την προετοιμασία του 10ετούς Προγράμματος Ανάπτυξης του Ελληνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας.

Στην παράγραφο 5 ορίζεται ότι κατά την εκτέλεση των καθηκόντων της σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία η ΑΔΜΗ Α.Ε δεν προβαίνει σε διακρίσεις και δεν παρεμποδίζει τη λειτουργία του ελεύθερου ανταγωνισμού στην παραγωγή ή την προμήθεια.

Με την παράγραφο 6 καθορίζεται ότι όλες οι εμπορικές και οικονομικές σχέσεις μεταξύ των μερών της κάθετα ολοκληρωμένης επιχείρησης της ΔΕΗ ΑΕ και της ΑΔΜΗ Α.Ε θα πρέπει να εναρμονίζονται με τις συνθήκες λειτουργίας της αγοράς και του ελεύθερου ανταγωνισμού και εισάγονται υποχρεώσεις ελέγχου και ρυθμιστικής εποπτείας.

Στις παραγράφους 7 και 8 προβλέπεται ότι η ΑΔΜΗ Α.Ε υποβάλλει προς έγκριση στη ΡΑΕ όλες τις εμπορικές και οικονομικές συμφωνίες με την κάθετα ολοκληρωμένη επιχείρηση της ΔΕΗ ΑΕ και ενημερώνει τη ΡΑΕ για τους οικονομικούς πόρους που είναι διαθέσιμοι για επενδύσεις στο Σύστημα.

Στην παράγραφο 9 εισάγεται η υποχρέωση της ΔΕΗ ΑΕ να απέχει από κάθε πράξη που επηρεάζει τη συμμόρφωση της ΑΔΜΗΑΕ με τις υποχρεώσεις του Κεφαλαίου αυτού.

Άρθρο 102

Προσωπικό της ΑΔΜΗ ΑΕ

Με το άρθρο αυτό καθορίζονται ζητήματα που αφορούν τη μεταφορά προσωπικού της ΔΕΗ ΑΕ στον ΑΔΕΣΜΗΕ και ρυθμίζονται οι εργασιακές σχέσεις του προσωπικού αυτού, σύμφωνα και με την επιταγή της οδηγίας περί ανεξαρτησίας του προσωπικού από την μητρική –κάθετα ολοκληρωμένη επιχείρηση, χωρίς να επέρχεται βλαπτική μεταβολή των όρων εργασίας και ασφάλισης του εν λόγω προσωπικού, ένεκα της μεταφοράς αυτής.

Άρθρο 103

Μεταφορά Προσωπικού της ΔΕΣΜΗΕ ΑΕ

Με το άρθρο αυτό καθορίζονται ζητήματα που αφορούν τη μεταφορά προσωπικού της Δ.Ε.Σ.Μ.Η.Ε στην ΑΔΜΗΕ ΑΕ και τους όρους εργασίας του προσωπικού αυτού, σύμφωνα και με την επιταγή της οδηγίας περί ανεξαρτησίας του προσωπικού από την μητρική –κάθετα ολοκληρωμένη επιχείρηση, χωρίς να επέρχεται βλαπτική μεταβολή των όρων εργασίας και ασφάλισης του εν λόγω προσωπικού, ένεκα της μεταφοράς αυτής.

Άρθρο 104

Μεταφορά Προσωπικού της ΔΕΣΜΗΕ ΑΕ που προέρχεται από τη ΔΕΗ ΑΕ

Με το άρθρο αυτό καθορίζονται ζητήματα που αφορούν τη μεταφορά στον ΑΔΕΣΜΗΕ προσωπικού της ΔΕΗ ΑΕ που έχει διατεθεί στον Δ.Ε.Σ.Μ.Η.Ε. και ρυθμίζονται οι εργασιακές σχέσεις του προσωπικού αυτού, σύμφωνα και με την επιταγή της οδηγίας περί ανεξαρτησίας του προσωπικού από την μητρική –κάθετα ολοκληρωμένη επιχείρηση, χωρίς να επέρχεται βλαπτική μεταβολή των όρων εργασίας και ασφάλισης του εν λόγω προσωπικού, ένεκα της μεταφοράς αυτής.

Άρθρο 105

Ανεξαρτησία του προσωπικού και διοίκηση της ΑΔΜΗΕ ΑΕ

Οι διατάξεις του άρθρου αυτού κατοχυρώνουν την ανεξαρτησία της διοίκησης και των υψηλόβαθμων στελεχών της ΑΔΕΣΜΗΕ ΑΕ, μεταφέροντας τους σχετικούς κανόνες της Οδηγίας 2009/72/ΕΚ. Ορίζεται ειδικότερα ότι, οι αποφάσεις σχετικά με τον διορισμό, την ανανέωση και τους όρους εργασίας, των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου της ΑΔΜΗΕ Α.Ε, λαμβάνονται από το Εποπτικό Συμβούλιο της εταιρίας και κοινοποιούνται στη ΡΑΕ, που μπορεί να εγείρει αντιρρήσεις στην περίπτωση που προκύψουν αμφιβολίες όσον αφορά την επαγγελματική ανεξαρτησία των προσώπων αυτών, καθώς και στην περίπτωση πρόωρης λήξης της περιόδου απασχόλησής τους. Επιπλέον, προβλέπεται ρητά η δυνατότητα των μελών του διοικητικού συμβουλίου της ΑΔΜΗΕΑΕ, ή άλλου συλλογικού οργάνου με εκτελεστικές αρμοδιότητες, να προσφύγουν ενώπιον της ΡΑΕ, σε περίπτωση καταγγελίας της σύμβασης τους ή οποιασδήποτε άλλης μορφής πρόωρης λήξης της απασχόλησής τους. Περαιτέρω, εξειδικεύονται οι προϋποθέσεις επαγγελματικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου της ΑΔΜΗΕ Α.Ε και ιδίως η υποχρέωση να μην κατέχουν καμία επαγγελματική

θέση ή ευθύνη, συμφέρον ή επιχειρηματική σχέση, που να συνδέεται με οποιοδήποτε μέρος της κάθετα ολοκληρωμένης επιχείρησης της ΔΕΗ ΑΕ, πέραν της ΑΔΜΗΕ Α.Ε, για ορισμένη περίοδο τόσο πριν, όσο και μετά τη λήξη της θητείας τους. Με το άρθρο αυτό οι περιορισμοί επεκτείνονται και στα υψηλόβαθμα στελέχη της εταιρείας τα οποία λογοδοτούν απευθείας στη διοίκηση αυτής. Επιπλέον, ορίζονται οι διοικητικές κυρώσεις που επιβάλλονται με απόφαση της ΡΑΕ, για παράβαση των σχετικών διατάξεων τόσο στο Διαχειριστή, όσο και σε άλλες επιχειρήσεις παραγωγής /προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου

Άρθρο 106

Αρμοδιότητες και σύνθεση του Εποπτικού Συμβουλίου

Το άρθρο αυτό μεταφέρει στην εθνική έννομη τάξη τις διατάξεις της Οδηγίας σχετικά με το Εποπτικό Συμβούλιο που οφείλει να διαθέτει η ΑΔΜΗΕΑΕ ως Ανεξάρτητος Διαχειριστής Μεταφοράς και το οποίο θα είναι υπεύθυνο για τη λήψη αποφάσεων που αναμένεται να έχουν επίπτωση στην αξία των πάγιων στοιχείων, και ειδικότερα αποφάσεων σχετικά με την έγκριση του ετήσιου σχεδίου χρηματοδότησης, τον καθορισμό του επιπέδου δανεισμού της ΑΔΜΗΕΑΕ, και το ύψος των μερισμάτων που διανέμονται στους μετόχους. Επιμέρους διατάξεις ορίζουν τη σύνθεση του Εποπτικού Συμβουλίου, τους όρους ανεξαρτησίας και επαγγελματικής επάρκειας, και όσον αφορά στη θητεία των μελών του και τη δυνατότητα της ΡΑΕ να προβάλει αντιρρήσεις και να ασκεί έλεγχο σχετικά με τη σύνθεση και λειτουργία του οργάνου αυτού.

Άρθρο 107

Πρόγραμμα Συμμόρφωσης και Υπεύθυνος Συμμόρφωσης

Με το άρθρο αυτό εξειδικεύεται η υποχρέωση της ΑΔΜΗΕΑΕ να καταρτίζει και να εκτελεί Πρόγραμμα Συμμόρφωσης στο οποίο αναφέρονται τα μέτρα που λαμβάνονται προκειμένου να αποκλείεται η διακριτική συμπεριφορά και να διασφαλίζεται η κατάλληλη παρακολούθηση της συμμόρφωσης των υπαλλήλων της για την επίτευξη των στόχων που ορίζονται σε αυτό. Το Πρόγραμμα αυτό υπόκειται στην έγκριση της ΡΑΕ και η συμμόρφωση προς αυτό υπόκειται στον ανεξάρτητο έλεγχο του Υπευθύνου Συμμόρφωσης, φυσικό ή νομικό πρόσωπο, που διορίζεται από το Εποπτικό Συμβούλιο, με την επιφύλαξη της έγκρισης της ΡΑΕ. Καθορίζονται περαιτέρω οι αρμοδιότητες του Υπευθύνου Συμμόρφωσης και ιδίως η υποχρέωσή του για εκπόνηση ετήσιας έκθεσης στην οποία καθορίζονται τα μέτρα που λαμβάνονται για την εκτέλεση του Προγράμματος Συμμόρφωσης και την υποβολή της στη ΡΑΕ, την υποβολή έκθεσης στο Εποπτικό Συμβούλιο και την έκδοση συστάσεων σχετικά με το πρόγραμμα συμμόρφωσης και την εκτέλεσή του, την κοινοποίηση προς τη ΡΑΕ κάθε ουσιαστικής παράβασης ως προς την εφαρμογή του προγράμματος συμμόρφωσης, και την υποβολή έκθεσης στη ΡΑΕ για όλες τις εμπορικές και οικονομικές σχέσεις μεταξύ της κάθετα ολοκληρωμένης επιχείρησης της ΔΕΗ Α.Ε και της ΑΔΜΗΕΑΕ. Ειδικότερα, θεσπίζεται το πλαίσιο αρμοδιοτήτων του

Υπευθύνου Συμμόρφωσης, η ένταξή του στο σύστημα ρυθμιστικής εποπτείας, οι εγγυήσεις λειτουργικής ανεξαρτησίας του, οι όροι της θητείας του, η συμμετοχή του στα όργανα της ΑΔΜΗΕΑΕ και οι κυρώσεις που επιβάλλει η ΡΑΕ για παράβαση των σχετικών διατάξεων.

Οι κανόνες που εισάγει το άρθρο αυτό αναγιγνώσκονται σε συνδυασμό με τις διατάξεις εκείνες που απονέμουν στη ΡΑΕ την αρμοδιότητα να εξασφαλίζει τη συμμόρφωση όλων των συμμετεχόντων στην αγορά ενέργειας προς τις υποχρεώσεις που υπέχουν από την κείμενη νομοθεσία καθώς και τις αρμοδιότητες της τελευταίας επί ειδικών ζητημάτων ανταγωνισμού στην αγορά ενέργειας : Εδώ περιλαμβάνεται και η λήψη όλων των απαραίτητων μέτρων (καταγραφή καταχρηστικών πρακτικών, γενικότερης συμμόρφωσης διαχειριστών, ιδιοκτητών συστημάτων , κ.ο.κ).

Άρθρο 108

Ανάπτυξη του ΕΣΜΗΕ και εξουσία λήψης αποφάσεων για επενδύσεις

Με το άρθρο αυτό ενσωματώνονται οι προβλέψεις του Άρθρου 22 της Οδηγίας 2009/72/ΕΚ και συγκεκριμένα η υποχρέωση της ΑΔΜΗΕ Α.Ε να καταθέτει σε ετήσια βάση 10ετές Πρόγραμμα Ανάπτυξης του Ελληνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας, το οποίο αφορά την περίοδο με έναρξη την 1η Ιανουαρίου του αμέσως επόμενου έτους και βασίζεται στην υφιστάμενη και την προβλεπόμενη προσφορά και ζήτηση. Στις επιμέρους διατάξεις του άρθρου αυτού εξειδικεύονται τα μέτρα που περιλαμβάνει το Πρόγραμμα ώστε να διασφαλίζεται η επάρκεια του Συστήματος και η ασφάλεια του εφοδιασμού, θεσπίζονται ειδικοί κανόνες που αφορούν στη διαμόρφωσή του και καθορίζονται οι αρμοδιότητες της ΡΑΕ στο πεδίο αυτό, ιδίως σε ότι αφορά τη δημόσια διαβούλευση και τη δημοσίευση των αποτελεσμάτων της ΑΔΜΗΕΑΕ και τον εποπτικό ρόλο του ρυθμιστή επί της κατάρτισης και υλοποίησής του σχετικού Προγράμματος. Συγκεκριμένα, με τις διατάξεις του άρθρου αυτού παρέχεται επαρκής νομική βάση για την ενάσκηση εκ μέρους της ΡΑΕ όλων εκείνων των αρμοδιοτήτων που σχετίζονται με την ανάπτυξη του συστήματος και την υλοποίηση των αναγκαίων επενδύσεων. Σε αυτές περιλαμβάνονται ενδεικτικά η παρακολούθηση των επενδυτικών προγραμμάτων των διαχειριστών συστημάτων μεταφοράς, όσον αφορά ιδίως τη συμμόρφωσή τους με τα διακοινοτικά προγράμματα ανάπτυξης των συστημάτων μεταφοράς που προβλέπονται στους διασυνοριακούς Κανονισμούς της 3ης Ενεργειακής Δέσμης, καθώς και η διατύπωση συστάσεων για τροποποίηση τους. Επίσης, μεταφέρεται η εξαιρετικά σημαντική ρύθμιση της παραγράφου 7 του άρθρου 22 της Οδηγίας 2009/72/ΕΚ, η οποία προβλέπει τα μέτρα που η ρυθμιστική αρχή έχει την υποχρέωση να λάβει σε περίπτωση κατά την οποία διαχειριστής συστήματος μεταφοράς δεν εκτελεί μια προγραμματισμένη επένδυση σύμφωνα με το δεκαετές πρόγραμμα ανάπτυξης και ιδίως, διοργανώνει ανοικτό διαγωνισμό, ή επιτρέπει σε ανεξάρτητους επενδυτές να συμμετάσχουν στο εταιρικό κεφάλαιο της

ΑΔΜΗΕΑΕ προκειμένου να χρηματοδοτηθούν οι απαραίτητες επενδύσεις.

Άρθρο 109

Σύνδεση νέων εγκαταστάσεων ηλεκτροπαραγωγής στο ΕΣΜΗΕ

Το άρθρο αυτό εξειδικεύει την αρμοδιότητα λήψης αποφάσεων εκ μέρους της ΑΔΜΗΕ Α.Ε σχετικά με τη σύνδεση νέων εγκαταστάσεων ηλεκτροπαραγωγής στο σύστημα μεταφοράς, μεταφέροντας τις σχετικές διατάξεις της Οδηγίας 2009/72/ΕΚ. Ορίζεται ειδικότερα ότι η ΑΔΜΗΕΑΕ καταρτίζει και δημοσιεύει διαφανείς και αποτελεσματικές διαδικασίες για τη σύνδεση νέων εγκαταστάσεων ηλεκτροπαραγωγής στο Σύστημα, που υπόκεινται στην έγκριση της ΡΑΕ, ενώ παράλληλα δεν έχει το δικαίωμα να αρνηθεί τη σύνδεση νέων εγκαταστάσεων ηλεκτροπαραγωγής παρά μόνο για συγκεκριμένους λόγους που εγκρίνονται από τη ΡΑΕ.

Το άρθρο αυτό μεταφέρει μεταξύ άλλων τις διατάξεις του άρθρου 22 της Οδηγίας 2009/72/ΕΚ και παρέχει μια ειδική νομική βάση για την ενάσκηση βασικών ρυθμιστικών αρμοδιοτήτων, όπως η παρακολούθηση τήρησης υποχρεώσεων πρόσβασης τρίτων και η εν γένει εποπτεία εφαρμογής των υποχρεώσεων των διαχειριστών συστημάτων μεταφοράς και διανομής, των προμηθευτών, των πελατών και άλλων παραγόντων της αγοράς.

Κεφάλαιο Ε : Διαχωρισμός Συστημάτων μεταφοράς & Διαχειριστών Συστημάτων Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας

Άρθρο 110

Ιδιοκτησιακός διαχωρισμός της δραστηριότητας μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας

Στο άρθρο αυτό θεσπίζεται το δικαίωμα της ΔΕΗ ΑΕ να επιλέξει τον ιδιοκτησιακό διαχωρισμό κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 9 της Οδηγίας 2009/72 ΕΚ, όσον αφορά στη διαχείριση του Συστήματος Μεταφοράς. Κι αυτό γιατί, βάσει ρητής πρόβλεψης του κοινοτικού δικαίου, τα κράτη μέλη δεν έχουν το δικαίωμα να αποκλείσουν από την κάθετα ολοκληρωμένη επιχείρηση τη δυνατότητα να επιλέξει με δική της πρωτοβουλία τη λύση του ιδιοκτησιακού διαχωρισμού.

Άρθρο 111

Διορισμός τρίτου Ανεξάρτητου Διαχειριστή Συστήματος

Με το άρθρο αυτό προβλέπεται η δυνατότητα της ΡΑΕ με αιτιολογημένη απόφασή της να διορίσει τρίτο πρόσωπο ως Ανεξάρτητο Διαχειριστή Συστήματος, σε περίπτωση συστηματικής παραβίασης από την ΑΔΜΗΕΑΕ των υποχρεώσεων που υπέχει, ιδίως μάλιστα σε περίπτωση κατ'εξακολούθηση μεροληπτικής συμπεριφοράς προς όφελος της κάθετα ολοκληρωμένης επιχείρησης ΔΕΗ ΑΕ. Εξειδικεύονται περαιτέρω οι υποχρεώσεις του διοριζόμενου ως διαχειριστή σε σχέση με την εθνική και τη κοινοτική νομοθεσία, και ιδίως όσον αφορά στην ανεξαρτησία του έναντι συμφερόντων παραγωγής

και προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου καθώς και σε ότι αφορά τη συνεργασία με διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς σε ευρωπαϊκό και περιφερειακό επίπεδο κατά τον Κανονισμό (ΕΚ) 714/2009. Επιπλέον, διαρρυθμίζονται οι σχέσεις του Ανεξάρτητου Διαχειριστή Συστήματος με τον Κύριο του Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας, που οφείλει, ιδίως, να συνεργάζεται με τον διοριζόμενο ως Ανεξάρτητο Διαχειριστή Συστήματος και να τον συνδράμει στην εκπλήρωση των καθηκόντων του, να χρηματοδοτεί τις επενδύσεις τις οποίες αποφασίζει ο τελευταίος και εγκρίνει η ΡΑΕ, να παρέχει τα εχέγγυα για την κάλυψη των ευθυνών που ανακύπτουν από την χρήση των παγίων στοιχείων του Συστήματος. Τέλος, ορίζεται ότι η ΡΑΕ εποπτεύει την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της ΑΔΜΗΕΑΕ η οποία διατηρεί την Κυριότητα του ΕΣΜΗΕ και λαμβάνει κάθε σχετικό μέτρο σε συνεργασία με την Επιτροπή Ανταγωνισμού.

Το άρθρο αυτό εξειδικεύει τη γενική αρχή που διαπερνά το σύνολο του δικαίου εσωτερικής αγοράς ενέργειας, κατά την οποία οι ρυθμιστικές αρχές οφείλουν να διαθέτουν εξουσία να επιβάλουν αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις και να αποφασίζουν τη λήψη κατάλληλων μέτρων ώστε να εξασφαλίζονται οφέλη για τους καταναλωτές μέσω της προώθησης του αποτελεσματικού ανταγωνισμού που είναι αναγκαίος για την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας.

Άρθρο 112

Ανεξαρτησία του Κυρίου του Συστήματος Μεταφοράς

Με τις επιμέρους ρυθμίσεις που εισάγει το άρθρο αυτό, διασφαλίζεται ότι στην περίπτωση του προηγούμενου άρθρου 111, ο Κύριος του Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας, εφόσον αποτελεί μέρος κάθετα ολοκληρωμένης επιχείρησης, είναι ανεξάρτητος, τουλάχιστον ως προς τη νομική μορφή, την οργάνωση και τη λήψη των αποφάσεων, από άλλες δραστηριότητες που δεν σχετίζονται με τη μεταφορά. Ορίζεται επιπλέον ότι η ΡΑΕ εφαρμόζει τις κατευθυντήριες γραμμές που εκδίδονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 14 της Οδηγίας 2009/72/ΕΚ προκειμένου να διασφαλίζεται η πλήρης και αποτελεσματική συμμόρφωση του Κυρίου του Συστήματος Μεταφοράς με τις ελάχιστες προϋποθέσεις διαχωρισμού.

Άρθρο 113

Πιστοποίηση του Διαχειριστή του ΕΣΜΗΕ

Με το άρθρο αυτό εναρμονίζεται η εθνική νομοθεσία με τις προβλέψεις του άρθρου 10 της Οδηγίας 2009/72/ΕΚ, σχετικά με την υποχρέωση της ΑΔΜΗΕΑΕ, ως υποψήφιος Ανεξάρτητος Διαχειριστής Μεταφοράς, να γνωστοποιήσει στη ΡΑΕ τη συμμόρφωσή του με τις διατάξεις και με τις απαιτήσεις του νόμου και να αιτηθεί τη χορήγηση πιστοποίησης από τη ΡΑΕ ως Ανεξάρτητος Διαχειριστής Μεταφοράς. Παρατηρείται σχετικά ότι βάσει της τρίτης δέσμης νομοθετικών μέτρων για την εσωτερική αγορά ενέργειας, οι εθνικές Ρυθμιστικές Αρχές είναι αρμόδιες για την Πιστοποίηση των διαχειριστών

μεταφοράς. Το υπόψη άρθρο εξειδικεύει ιδίως τα στάδια της διαδικασίας πιστοποίησης και τις σχετικές εξουσίες της ΡΑΕ και ιδίως, τη δυνατότητα της ΡΑΕ να ζητά - όποτε το κρίνει απαραίτητο - συμπληρωματικά ή διευκρινιστικά στοιχεία επί της υποβληθείσας αίτησης για πιστοποίηση, και τη διαρκή ρυθμιστική εποπτεία σχετικά με την πλήρωση των όρων της: Οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς γνωστοποιούν στη Ρυθμιστική Αρχή κάθε συναλλαγή που ενδεχομένως καθιστά αναγκαία την επανεκτίμηση της συμμόρφωσής τους προς τις υποχρεώσεις για το διαχωρισμό. Αντίστοιχα, οι Ρυθμιστικές Αρχές μπορούν να κινήσουν τη διαδικασία πιστοποίησης μετά από κάθε τέτοια γνωστοποίηση καθώς και με δική τους πρωτοβουλία, όταν περιέλθει σε γνώση τους ότι μελλοντικές αλλαγές μετοχικής σύνθεσης ή άσκησης ελέγχου επί των Κυρίων ή των Διαχειριστών συστημάτων μεταφοράς ενδέχεται να καταλήξουν σε παράβαση των υποχρεώσεων για το διαχωρισμό. Η σχετική επανεξέταση μπορεί να γίνει και ύστερα από αιτιολογημένο αίτημα της Επιτροπής.

Η υποχρέωση πιστοποίησης των διαχειριστών είναι ανεξάρτητη της μορφής διαχωρισμού που θα επιλεγεί για κάθε έναν από τους διαχειριστές συστημάτων. Η πιστοποίηση περιλαμβάνει τον έλεγχο συμμόρφωσης προς τις προϋποθέσεις του άρθρου 9 της Οδηγίας 2003/54, ενώ η απόφαση της ΡΑΕ για την Πιστοποίηση κοινοποιείται στην Επιτροπή που είναι δυνατόν να παρέχει σχετική γνώμη. Η ίδια η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει και να λάβει υπόψη της σχετικά και γνώμη του Οργανισμού Συνεργασίας των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας. Η Πιστοποίηση από τη ΡΑΕ αφού λάβει υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής, συνιστά προϋπόθεση για το νόμιμο διορισμό των διαχειριστών συστημάτων μεταφοράς, ο οποίος κοινοποιείται στην Επιτροπή και δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ.

Άρθρο 114

Πιστοποίηση της ΑΔΜΗΕ ΑΕ στην περίπτωση που ενδέχεται να ελέγχεται από πρόσωπα τρίτης χώρας.

Με το άρθρο αυτό μεταφέρονται οι διατάξεις του άρθρου 11 της Οδηγίας 2009/72/ΕΚ, σύμφωνα με τις οποίες, στην περίπτωση που η ΑΔΜΗΕΑΕ ενδέχεται να τεθεί ή έχει ήδη τεθεί υπό τον έλεγχο προσώπου από τρίτη χώρα ή τρίτες χώρες, η ΡΑΕ ειδοποιεί σχετικά την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και εκδίδει σχέδιο απόφασης σχετικά με την πιστοποίηση της ΑΔΜΗΕΑΕ εντός τεσσάρων μηνών. Καθορίζονται ειδικότερα το περιεχόμενο και οι όροι της σχετικής πιστοποίησης, οι υποχρεώσεις της ΑΔΜΗΕΑΕ πριν και μετά τη χορήγησή της, καθώς και η συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στη διαμόρφωση της απόφασης της ΡΑΕ σχετικά με κατά πόσον ο έλεγχος προσώπου ή προσώπων από την οικεία τρίτη χώρα ή τρίτες χώρες θα θέσει σε κίνδυνο την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού της χώρας ή άλλου Κράτους Μέλους της ΕΕ καθώς και στην περίπτωση που διαπιστώσει ότι διακυβεύεται η προστασία των έννομων συμφερόντων της χώρας..

Άρθρο 115

Απαλλαγή από την υποχρέωση παροχής πρόσβασης τρίτων και τις υποχρεώσεις ιδιοκτησιακού διαχωρισμού

Στο άρθρο αυτό κατοχυρώνεται η δυνατότητα χορήγησης εξαιρέσεων για νέα υποδομή μεταφοράς, ιδίως για υποβρύχιες διασυνδέσεις με συστήματα άλλων χωρών.

Άρθρο 116

Διαφάνεια και τήρηση εμπιστευτικότητας

Με το άρθρο αυτό εξειδικεύονται οι υποχρεώσεις του Διαχειριστή του Συστήματος Μεταφοράς και του Λειτουργού της Αγοράς να τηρούν την αρχή της διαφάνειας και να δημοσιεύουν έγκαιρα όλες τις απαραίτητες πληροφορίες για την ενίσχυση του ελεύθερου ανταγωνισμού και την αποτελεσματική πρόσβαση στην αγορά και λειτουργία αυτής και εισάγεται ορισμός των εμπορικά ευαίσθητων πληροφοριών στη διαφύλαξη των οποίων υποχρεούνται. Ορίζονται επιπλέον οι κυρώσεις που επισύρει η παραβίαση των σχετικών διατάξεων καθώς και οι ειδικές υποχρεώσεις του Διαχειριστή προκειμένου για την τήρηση της διαφάνειας, της εχεμύθειας και της έγκυρης πληροφόρησης.

Δεδομένου ότι η αγορά ηλεκτρικής ενέργειας πάσχει από έλλειψη ρευστότητας και διαφάνειας, η οποία εμποδίζει την αποτελεσματική κατανομή των πόρων, την αντιστάθμιση του κινδύνου και την είσοδο νέων επιχειρήσεων, απαιτείται ενίσχυση του ανταγωνισμού. Προκειμένου να αυξηθεί η εμπιστοσύνη στην αγορά και ο αριθμός των συμμετεχόντων σε αυτή, παράλληλα με την αναβάθμιση της ρυθμιστικής εποπτείας επί των επιχειρήσεων που προμηθεύουν ηλεκτρική ενέργεια, απαιτείται ενίσχυση της διαφάνειας κατά τρόπον ώστε να μη θίγεται η νομοθεσία περί εμπορικού απορρήτου.

Κεφάλαιο Δ΄: Αγορά Συναλλαγών Ηλεκτρικής Ενέργειας

Άρθρο 117

Ανεξάρτητος Λειτουργός της Αγοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας

Με την πρώτη παράγραφο του άρθρου αυτού ορίζεται ότι με την ολοκλήρωση της μεταφοράς των δραστηριοτήτων της ΔΕΣΜΗΕ ΑΕ στην ΑΔΜΗΕ Α.Ε., η ΔΕΣΜΗΕ ΑΕ μετονομάζεται σε "ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΣ ΑΓΟΡΑΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ (ΛΑΓΗΕ) ΑΕ και ασκεί τις δραστηριότητες τις οποίες ασκούσε η ΔΕΣΜΗΕ ΑΕ, πλην εκείνων που μεταφέρονται στην ΑΔΜΗΕΑΕ. Με τη δεύτερη παράγραφο ορίζεται ότι παραμένουν στο Λειτουργό τα πάγια στοιχεία που κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου χρησιμοποιούνται στις παραμένουσες σε αυτόν δραστηριότητες.

Με την τρίτη παράγραφο προβλέπεται η δυνατότητα του Ελληνικού Δημοσίου να περιορίζει το ποσοστό συμμετοχής του στο Λειτουργό της Αγοράς σύμφωνα με διαδικασία που ορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

Άρθρο 118

Σκοπός – Αρμοδιότητες του Λειτουργού της Αγοράς

Το άρθρο αυτό ορίζει ότι ο Λειτουργός της Αγοράς εφαρμόζει τους κανόνες για τη λειτουργία της Αγοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου και των κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδιδόμενων πράξεων και ιδίως τον Ημερήσιο Ενεργειακό Προγραμματισμό, σύμφωνα με τις επιμέρους διατάξεις της παραγράφου 2. Σε αυτές, εξειδικεύονται συγκεκριμένα οι αρμοδιότητες της ΛΑΓΗΕ ΑΕ σχετικά με τον Ημερήσιο Ενεργειακό Προγραμματισμό (προγραμματισμός εγχύσεων, υπολογισμός Οριακής Τιμής Συστήματος, εκκαθάριση συναλλαγών), καθορίζεται το πλαίσιο συνεργασίας με τον Διαχειριστή του ΕΣΜΗΕ σύμφωνα με τις ειδικότερες προβλέψεις του Κώδικα Συναλλαγών Ηλεκτρικής Ενέργειας και του Κώδικα Διαχείρισης του ΕΣΜΗΕ, και οι επιμέρους υποχρεώσεις του, μεταξύ των οποίων και η υποχρέωση του να τηρεί τους αναγκαίους διαχειριστικούς λογιστικούς λογαριασμούς για την είσπραξη των τελών ή άλλων χρεώσεων, να συνάπτει συμβάσεις αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 12 του 3468/2006 που παράγονται από εγκαταστάσεις ΑΠΕ και να διενεργεί τη διευθέτηση των χρηματικών συναλλαγών στο πλαίσιο του Ημερήσιου Ενεργειακού Προγραμματισμού σε συνεργασία με τους Διαχειριστές του Συστήματος και του Δικτύου. Τέλος, εισάγονται μεταβατικές διατάξεις για το διάστημα έως την ολοκλήρωση αφενός των διαδικασιών για τη δημιουργία της υποδομής και των εν γένει ενεργειών που απαιτούνται προκειμένου να είναι δυνατή η άσκηση των αρμοδιοτήτων που ανατίθενται στη ΛΑΓΗΕ ΑΕ.

Άρθρο 119

Προσωπικό της ΛΑΓΗΕ ΑΕ

Στο άρθρο αυτό εξειδικεύονται ζητήματα σχετικά με το εργασιακό καθεστώς των υπαλλήλων της ΛΑΓΗΕ ΑΕ.

Άρθρο 120

Κώδικας Συναλλαγών Ηλεκτρικής Ενέργειας

Στο άρθρο αυτό καθορίζεται η διαδικασία κατάρτισης, το πεδίο εφαρμογής και το περιεχόμενο του Κώδικα Συναλλαγών Ηλεκτρικής Ενέργειας, με τον οποίο καθορίζονται ιδίως οι οικονομικοί και οι τεχνικοί κανόνες που διέπουν τον προγραμματισμό και τις συναλλαγές οι οποίες αφορούν την εξυπηρέτηση του φορτίου ηλεκτρικής ενέργειας, υπό όρους καλής και ασφαλούς λειτουργίας του Συστήματος και των εγκαταστάσεων που συνδέονται με αυτό, καθώς και οι προϋποθέσεις δημιουργίας και οι κανόνες λειτουργίας βραχυχρόνιων και μακροχρόνιων αγορών ηλεκτρισμού.

Σκοπός του άρθρου αυτού, μεταξύ άλλων είναι, η παροχή επαρκούς νομικής βάσης καθώς και των σχετικών εξουσιοδοτήσεων που θα επιτρέψουν αφενός την κατάρτιση του ρυθμιστικού πλαισίου λειτουργίας της αγοράς, το οποίο θα εφαρμόσει ο Λειτουργός της Αγοράς, και αφετέρου την εποπτεία της λειτουργίας των αγορών και ιδίως της λειτουργίας του ελεύθερου ανταγωνισμού σε αυτές : Η Ρυθμιστική Αρχή, σύμφωνα με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις που θα εξειδικευθούν περαιτέρω στον Κώδικα Συναλλαγών, παρακολουθεί το επίπεδο διαφάνειας, συμπεριλαμβανομένων

των τιμών χονδρικής, και διασφαλίζει τη συμμόρφωση των επιχειρήσεων προς τις υποχρεώσεις περί διαφάνειας, παρακολουθεί τη λειτουργία της αγοράς και το επίπεδο του ανταγωνισμού σε επίπεδο χονδρικής και λιανικής, συμπεριλαμβανομένων των οργανωμένων αγορών ενέργειας, τη διαμόρφωση των τιμών για τους οικιακούς καταναλωτές, καθώς και οποιαδήποτε στρέβλωση ή περιορισμό του ελεύθερου ανταγωνισμού, και παραπέμπει ενώπιον των οικείων αρχών ανταγωνισμού τις σχετικές υποθέσεις. Επιπλέον, η Ρυθμιστική Αρχή παρακολουθεί την εμφάνιση περιοριστικών συμβατικών πρακτικών, συμπεριλαμβανομένων ρητρών αποκλειστικότητας οι οποίες μπορεί να εμποδίζουν μεγάλους μη οικιακούς καταναλωτές να συνάπτουν συμβάσεις ταυτόχρονα με περισσότερους από έναν προμηθευτές ή να περιορίζουν τη δυνατότητα επιλογής τους και αντίστοιχα, ενημερώνουν τις εθνικές αρχές ανταγωνισμού για παρόμοιες πρακτικές.

Ορίζεται επιπλέον ότι με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής Ανταγωνισμού και κάθε άλλης αρμόδιας αρχής, η ΡΑΕ επιβάλλει ρυθμιστικά μέτρα που αποβλέπουν στην εύρυθμη λειτουργία της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και την προώθηση του αποτελεσματικού ανταγωνισμού σε αυτή, τα οποία εξειδικεύονται στον Κώδικα Συναλλαγών Ηλεκτρικής Ενέργειας, και είναι δυνατόν να αφορούν ειδικές ρυθμίσεις αντιστάθμισης τυχόν δεσπόζουσας επιρροής στη σχετική αγορά, ειδικούς ρυθμιστικούς όρους και κανόνες με αντικείμενο τη διασφάλιση της ισότιμης συμμετοχής σε αυτή, καθώς και ρυθμίσεις που αποσκοπούν στη βελτίωση της ρευστότητας της ίδιας αγοράς. Ως παράδειγμα νομικά δεσμευτικού μέτρου που οι ρυθμιστές θα έχουν αρμοδιότητα να εισηγούνται και να επιβάλουν για την προώθηση του ελεύθερου ανταγωνισμού στην αγορά ενέργειας, αναφέρεται η επιβολή υποχρέωσης διάθεσης (απελευθέρωσης) εικονικού δυναμικού ηλεκτροπαραγωγής (VIPPs) - μέτρο δηλαδή διάθεσης δυναμικού παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας για προμήθεια επί ορισμένο χρονικό διάστημα στην αγορά, με σκοπό να διευκολύνεται η είσοδος νέων φορέων στην αγορά και να προωθείται ο ανταγωνισμός.

Άρθρο 121

Συμβουλευτική Επιτροπή της ΑΔΜΗΕΑΕ και της ΛΑΓΗΕ ΑΕ

Το άρθρο αυτό προβλέπει ότι στην ΑΔΜΗΕΑΕ συνίσταται Συμβουλευτική Επιτροπή χρηστών του Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας με σκοπό την κατοχύρωση της διαφάνειας στο πλαίσιο της λειτουργίας της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και της διαχείρισης του Συστήματος Μεταφοράς και καθορίζει τις αρμοδιότητες, τον τρόπο λειτουργίας της, τη σύνθεσή της, καθώς και την πρόσβασή της σε πληροφορίες που αφορούν τη λειτουργία της αγοράς και τη διαχείριση του Συστήματος Μεταφοράς.

Κεφάλαιο Ε': Διανομή Ηλεκτρικής Ενέργειας

Άρθρο 122

Κυριότητα του Δικτύου Διανομής

Η παράγραφος 1 ορίζει ότι η κυριότητα του Ελληνικού Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΕΔΔΗΕ) ανήκει αποκλειστικά στη ΔΕΗ ΑΕ. στην οποία χορηγείται και Άδεια Αποκλειστικότητας της Κυριότητας του ΕΔΔΗΕ που καλύπτει και κάθε μελλοντική επέκτασή του.

Η παράγραφος 2 προβλέπει ότι οι όροι και περιορισμοί της Άδειας Αποκλειστικότητας της Κυριότητας του ΕΔΔΗΕ καθορίζονται με απόφαση της ΡΑΕ και καθορίζει το περιεχόμενο της άδειας αυτής, που συνίσταται ιδίως στην παραχώρηση της διαχείρισης του ΕΔΔΗΕ στον Διαχειριστή αυτού, το ρόλο και τις ευθύνες του Κυρίου έναντι του Διαχειριστή του Δικτύου, και τη διασφάλιση του λογιστικού και του λειτουργικού διαχωρισμού των σχετικών με την κυριότητα του ΕΔΔΗΕ δραστηριοτήτων της ΔΕΗ ΑΕ, από τις λοιπές δραστηριότητες που ασκεί αυτή στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας

Η παράγραφος 3 προβλέπει ότι η ΔΕΗ ΑΕ, ως Κύριος του ΕΔΔΗΕ, υποχρεούται ιδίως να διασφαλίζει τη διάθεση των οικονομικών και κάθε άλλης φύσης πόρων που απαιτούνται από την πλευρά της για την απρόσκοπτη υλοποίηση της ανάπτυξης του δικτύου σύμφωνα με τον προγραμματισμό που εκπονεί ο Διαχειριστής αυτού.

Η άνευ διακρίσεων πρόσβαση στο δίκτυο διανομής καθορίζει την πρόσβαση από τους πελάτες λιανικής στα επόμενα στάδια της αγοράς. Ωστόσο, το ενδεχόμενο διακρίσεων όσον αφορά την πρόσβαση τρίτων και τις επενδύσεις είναι λιγότερο σημαντικό σε επίπεδο διανομής από ό,τι σε επίπεδο μεταφοράς, ενώ η συμφόρηση και η επιρροή των συμφερόντων παραγωγής ή προμήθειας είναι γενικά εντονότερες σε επίπεδο διανομής

Άρθρο 123

Νομικός και λειτουργικός διαχωρισμός της δραστηριότητας Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας

Με το άρθρο αυτό ενσωματώνονται στην εθνική νομοθεσία οι διατάξεις του Άρθρου 24 της Οδηγίας 2009/72/ΕΚ σχετικά με το νομικό και λειτουργικό διαχωρισμό της δραστηριότητας Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας, που πραγματοποιείται με την εισφορά του κλάδου της Διανομής της ΔΕΗ ΑΕ στη θυγατρική της εταιρεία με την επωνυμία «Διαχειριστής Ελληνικού Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας ΑΕ» (ΔΕΔΔΗΕ), η οποία υποκαθίσταται σε όλα εν γένει τα δικαιώματα, τις υποχρεώσεις και τις έννομες σχέσεις της ΔΕΗ ΑΕ που αφορούν τον εισφερόμενο κλάδο.

Ο νομικός και λειτουργικός διαχωρισμός των διαχειριστών συστημάτων διανομής κατέστη υποχρεωτικός, σύμφωνα με την οδηγία 2003/54/ΕΚ, μόλις από 1ης Ιουλίου 2007 και τα αποτελέσματά του στην εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας δεν έχουν ακόμη αξιολογηθεί. Επομένως, οι υφιστάμενοι κανόνες νομικού και λειτουργικού διαχωρισμού είναι δυνατόν να οδηγήσουν σε αποτελεσματικό διαχωρισμό αν καθορισθούν με μεγαλύτερη σαφήνεια, εφαρμοστούν ορθά και παρακολουθούνται στενά και σε αυτό αποβλέπει το παρόν άρθρο. Για τη δημιουργία ίσων όρων ανταγωνισμού σε

επίπεδο λιανικής, οι διαχειριστές των συστημάτων διανομής θα πρέπει επίσης να μην μπορούν να εκμεταλλευθούν την κάθετη ολοκλήρωσή τους όσον αφορά την ανταγωνιστική θέση τους στην αγορά, ιδίως σε σχέση με οικιακούς και μικρούς μη οικιακούς πελάτες.

Άρθρο 124

Ανεξαρτησία του Διαχειριστή του ΕΔΔΗΕ

Οι ρυθμίσεις που εισάγει το άρθρο αυτό αποβλέπουν στην κατοχύρωση της επαγγελματικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και των διοικητικών οργάνων, καθώς και των υψηλόβαθμων στελεχών που λογοδοτούν σε αυτά της ΔΕΔΔΗΕ ΑΕ. Ορίζεται ιδίως ότι η πλειοψηφία των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου της ΔΕΔΔΗΕ ΑΕ, ή άλλου συλλογικού οργάνου με εκτελεστικές αρμοδιότητες, οφείλει να μην κατέχει καμία επαγγελματική θέση ή ευθύνη, συμφέρον ή επιχειρηματική σχέση που να συνδέεται με τη ΔΕΗ ΑΕ ή με συνδεδεμένη με αυτή επιχείρηση για χρονικό διάστημα τριών ετών πριν από τον διορισμό. Στο ίδιο άρθρο προσδιορίζονται οι έννομες συνέπειες που επιφέρει η παράβαση των σχετικών διατάξεων καθώς και τα δικαιώματα των προσώπων η προάσπιση της ανεξαρτησίας των οποίων επιδιώκεται με τις υπόψη διατάξεις.

Περαιτέρω, ορίζεται ότι η ΔΕΔΔΗΕ ΑΕ υποχρεούται να διασφαλίζει τους αναγκαίους ανθρώπινους, τεχνικούς, υλικούς και οικονομικούς πόρους για τη λειτουργία, τη συντήρηση και την ανάπτυξη του ΕΔΔΗΕ και γενικότερα για την αποτελεσματική άσκηση των αρμοδιοτήτων της ενώ με την Άδεια Αποκλειστικότητας της Κυριότητας του Δικτύου Διανομής καθορίζονται όροι και περιορισμοί σχετικά με την προστασία των οικονομικών δικαιωμάτων της κάθετα ολοκληρωμένης επιχείρησης ΔΕΗ ΑΕ καθώς και των δικαιωμάτων εποπτείας επί της διαχείρισης του ΔΕΔΔΗΕ, σε ότι αφορά την απόδοση επί των παραχωρούμενων κεφαλαίων. Η εκτέλεση προγράμματος συμμόρφωσης από τη ΔΕΔΔΗΕ ΑΕ και ο διορισμός και οι αρμοδιότητες του Υπευθύνου Συμμόρφωσης, καθώς και η σχέση λογοδοσίας του τελευταίου έναντι της ΡΑΕ, αποτελούν αντικείμενο των παραγράφων 10, 11, 12 και 13, ενώ η πρόβλεψη για την υποχρέωση του ΔΕΔΔΗΕ να μεριμνά για τη διατήρηση διακριτής εμπορικής ταυτότητας σε σχέση με τη ΔΕΗ ΑΕ ολοκληρώνει τις ρυθμίσεις του άρθρου αυτού.

Άρθρο 125

Προσωπικό της ΔΕΔΔΗΕΑΕ

Η μεταφορά του προσωπικού της ΔΕΗ ΑΕ που απασχολείται με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας στην Γενική Διεύθυνση Διανομής της ΔΕΗ ΑΕ, καθώς και στην Διεύθυνση Διαχείρισης Νησιών της ΔΕΗ ΑΕ στο ΔΕΔΔΗΕ, καθώς και η αντίστοιχη μεταφορά και τα εργασιακά δικαιώματα του λοιπού αναγκαίου προσωπικού αποτελεί αντικείμενο των διατάξεων του άρθρου αυτού.

Άρθρο 126

Άδεια Διαχείρισης του Δικτύου Διανομής

Η παράγραφος 1 εισάγει την υποχρέωση της ΔΕΔΔΗΕ ΑΕ να λάβει Άδεια Διαχείρισης του ΕΔΔΗΕ, η οποία καλύπτει και κάθε μελλοντική επέκτασή του, εντός τακτής προθεσμίας από την ολοκλήρωση της διαδικασίας απόσχισης σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου. Η παράγραφος 2 ορίζει ότι η άδεια χορηγείται από τη ΡΑΕ και οριοθετεί το κανονιστικό της περιεχόμενο.

Άρθρο 127

Αρμοδιότητες του Διαχειριστή του ΕΔΔΗΕ

Με το άρθρο αυτό μεταφέρονται στην εθνική έννομη τάξη ιδίως οι προβλέψεις του άρθρου 25 της Οδηγίας 2009/72/ΕΚ και εξειδικεύονται οι αρμοδιότητες του Διαχειριστή που είναι γενικά υπεύθυνος για την ανάπτυξη, τη λειτουργία και τη συντήρηση, υπό οικονομικούς όρους, ενός ασφαλούς, αξιόπιστου και αποδοτικού Δικτύου Διανομής, για τη διασφάλιση μακροπρόθεσμα της ικανότητας αυτού να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις για παροχή ηλεκτρικής ενέργειας, λαμβάνοντας τη δέουσα μέριμνα για το περιβάλλον, και την ενεργειακή αποδοτικότητα, καθώς και για τη διασφάλιση της πρόσβασης στο Δίκτυο προκειμένου να ασκούν τις δραστηριότητές τους, σύμφωνα με την Άδεια Διαχείρισης του Δικτύου που του χορηγείται κατά τις διατάξεις του προτεινόμενου νόμου καθώς και του Κώδικα Διαχείρισης του ΕΔΔΗΕ. Στις επιμέρους διατάξεις του άρθρου αυτού, εκτός από τις βασικές υποχρεώσεις του Διαχειριστή, καλύπτονται ζητήματα εμπιστευτικότητας, διαφάνειας και οικονομικών σχέσεων του Διαχειριστή του ΕΔΔΗΕ με τον Κύριο του ΕΔΔΗΕ, στον οποίο ο πρώτος καταβάλλει ετήσιο αντάλλαγμα για την παραχώρηση της διαχείρισης του Δικτύου, το οποίο εγκρίνεται από τη ΡΑΕ.

Άρθρο 128

Κώδικας Διαχείρισης του ΕΔΔΗΕ

Στην παράγραφο 1 ορίζεται ότι η διαχείριση του ΕΔΔΗΕ διενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Διαχείρισης του ΕΔΔΗΕ, ο οποίος καταρτίζεται από τον Διαχειριστή αυτού, ο οποίος υποβάλλει σχετική γνώμη στη ΡΑΕ, η οποία τροποποιεί, εγκρίνει και εκδίδει το τελικό κείμενο του κώδικα μετά από διαβούλευση.

Στην παράγραφο 2 οριοθετείται το κανονιστικό περιεχόμενο του Κώδικα, και ενδεικτικά αναφέρονται οι τεχνικές προδιαγραφές και απαιτήσεις σχεδιασμού, λειτουργίας και συντήρησης του δικτύου, οι όροι και η διαδικασία παροχής πρόσβασης σε αυτό, οι προϋποθέσεις άρνησης σύνδεσης, οι συμβατικές σχέσεις μεταξύ του Διαχειριστή και των χρηστών του ΕΔΔΗΕ, οι διαδικασίες και οι όροι ανάπτυξής του, ο καθορισμός καθώς και οι διαδικασίες έκδοσης τιμολογίων και τήρησης λογαριασμών από τον Διαχειριστή του ΕΔΔΗΕ, η αντιμετώπιση έκτακτων καταστάσεων, σχετικά με τη λειτουργία του δικτύου, οι διαδικασίες εφαρμογής μέτρων διαχείρισης της ζήτησης και εξοικονόμησης ενέργειας.

Άρθρο 129

Αρμοδιότητες του Διαχειριστή ΕΔΔΗΕ όσον αφορά στη διαχείριση των ηλεκτρικών συστημάτων των Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών

Με το άρθρο αυτό εξειδικεύονται οι αρμοδιότητες της ΔΕΔΔΗΕ ΑΕ ως διαχειριστή και των ηλεκτρικών συστημάτων των Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών, που περιλαμβάνουν τη διαχείριση της παραγωγής, τη λειτουργία της αγοράς και των δικτύων ηλεκτρικής ενέργειας των νησιών αυτών. Προβλέπεται, καταρχήν, ότι για την άσκηση της δραστηριότητας αυτής, η ΔΕΔΔΗΕ ΑΕ υποχρεούται εντός τακτής προθεσμίας από την ολοκλήρωση της διαδικασίας απόσχισης, να λάβει άδεια Διαχείρισης ηλεκτρικών συστημάτων των Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών. Η άδεια αυτή χορηγείται από τη ΡΑΕ, μετά από αίτηση της ΔΕΔΔΗΕ ΑΕ και με αυτή καθορίζονται οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα της ΔΕΔΔΗΕ ΑΕ, οι προϋποθέσεις που απαιτούνται για την άσκηση της δραστηριότητας αυτής, καθώς και τα αναγκαία μέτρα διασφάλισης της αμερόληπτης και χωρίς διακρίσεις συμπεριφοράς της έναντι των παραγωγών και προμηθευτών. Στο άρθρο αυτό εξειδικεύονται περαιτέρω οι αρμοδιότητες της ΔΕΔΔΗΕ ΑΕ ως Διαχειριστή των ηλεκτρικών συστημάτων των Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών.

Άρθρο 130

Κώδικας Διαχείρισης Ηλεκτρικών Συστημάτων Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών

Στο άρθρο αυτό ορίζεται ότι η διαχείριση της παραγωγής των Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Διαχείρισης Ηλεκτρικών Συστημάτων Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών και καθορίζεται η διαδικασία έκδοσης και τροποποίησής του. Η παράγραφος 2 οριοθετεί το περιεχόμενο του Κώδικα εξειδικεύοντας ιδίως τα κριτήρια που εφαρμόζει η ΔΕΔΔΗΕ ΑΕ κατά την εκτέλεση των επιμέρους υποχρεώσεων της. Ορίζεται επιπλέον ότι η ΔΕΗ ΑΕ οφείλει να τηρεί χωριστούς λογαριασμούς για τις δραστηριότητες παραγωγής και προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας στα Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά, και ομοίως η ΔΕΔΔΗΕ ΑΕ να τηρεί χωριστούς λογαριασμούς για τη δραστηριότητα διαχείρισης δικτύου διανομής για τα Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά καθώς και για τα Απομονωμένα Μικροδίκτυα.

Άρθρο 131

Διαχείριση Δικτύου Διεθνούς Αερολιμένα Αθηνών (ΔΑΑ) - Κλειστά Δίκτυα Διανομής

Στο άρθρο αυτό εισάγονται ειδικοί κανόνες για τη Διαχείριση Δικτύου Διεθνούς Αερολιμένα Αθηνών ως Κλειστού Δικτύου Διανομής και εξειδικεύονται περαιτέρω οι προβλέψεις της Οδηγίας 2009/72/ΕΚ για τη διαχείριση Κλειστών Δικτύων Διανομής, όπως κτίρια σιδηροδρομικών σταθμών, αερολιμένες, νοσοκομεία, με ενσωματωμένες εγκαταστάσεις ή εγκαταστάσεις χημικής βιομηχανίας. Μεταξύ άλλων ορίζεται ότι η ΡΑΕ δύναται με απόφασή της να κατατάσσει ένα δίκτυο, το οποίο διανέμει ηλεκτρική ενέργεια σε γεωγραφικά

περιορισμένο βιομηχανικό ή εμπορικό χώρο ή κοινόχρηστο χώρο, και το οποίο δεν εφοδιάζει οικιακούς καταναλωτές, ως Κλειστό Δίκτυο Διανομής, υπό τη συνδρομή ορισμένων προϋποθέσεων που ορίζονται στο άρθρο αυτό.

Κεφάλαιο ΣΤ': Παράγωγη Προμήθεια Και Οργάνωση Της Αγοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας

Άρθρο 132

Άδεια παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας

Στην παράγραφο 1 του άρθρου αυτού ορίζεται ότι η δραστηριότητα της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας επιτρέπεται σε όσους έχει χορηγηθεί άδεια παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ή έχουν νομίμως εξαιρεθεί από την υποχρέωση αυτή, ενώ στην παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου καθορίζεται ότι με την επιφύλαξη των ειδικότερων διατάξεων για τις άδειες παραγωγής από Α.Π.Ε., η άδεια για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας χορηγείται σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στον προτεινόμενο νόμο και στον Κανονισμό Αδειών, που θεσπίζεται από τη ΡΑΕ. Το κανονιστικό περιεχόμενο του Κανονισμού Αδειών προσδιορίζεται στην παράγραφο 3, ενώ στις υπόλοιπες διατάξεις του άρθρου εξειδικεύονται οι επιμέρους αρμοδιότητες και ο ρόλος της ΡΑΕ κατά τη διαδικασία χορήγησης αδειών.

Η υποχρέωση αδειοδότησης καθώς και οι ειδικά προβλεπόμενες εξαιρέσεις από την υποχρέωση αυτή υπακούουν στην αρχή ότι οι διαδικασίες χορήγησης αδειών δεν θα πρέπει να οδηγούν σε διοικητική επιβάρυνση δυσανάλογη προς το μέγεθος και τη δυναμική σπουδαιότητα των παραγωγών ηλεκτρικής ενέργειας. Οι αρμοδιότητες της ΡΑΕ, έχουν χαρακτήρα τέτοιο ώστε να διασφαλίζεται ότι οι διαδικασίες χορήγησης αδειών δεν θα συνιστούν φραγμό στην πρόσβαση νεοεισερχομένων. Η χορήγηση της άδειας παραγωγής δεν συνεπάγεται την άρση της υποχρέωσης περί απόκτησης των άλλων προβλεπόμενων αδειών, όπως εγκατάστασης και λειτουργίας οι οποίες αποτελούν την ουσιαστική προϋπόθεση για την άσκηση της δραστηριότητας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και οι οποίες χορηγούνται από τον Υπουργό ΠΕΚΑ.,

Άρθρο 133

Άδεια παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στα Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά

Με το άρθρο αυτό καθορίζονται οι όροι και η διαδικασία χορήγησης άδειας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στα Μη Διασυνδεδεμένα από τη ΡΑΕ σύμφωνα με τους όρους και τις ειδικές προϋποθέσεις που προβλέπονται στο νόμο αυτόν και στον Κανονισμό Αδειών.

Άρθρο 134

Άδεια Προμήθειας και Εμπορίας ηλεκτρικής ενέργειας

Με το άρθρο αυτό αποσαφηνίζεται ότι η Προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας σε Επιλέγοντες Πελάτες και, όσον αφορά τη ΔΕΗ ΑΕ και σε Μη Επιλέγοντες Πελάτες, επιτρέπεται σε όσους έχει

χορηγηθεί άδεια προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας, ενώ η εμπορία ηλεκτρικής ενέργειας στην Αγορά Ηλεκτρικής Ενέργειας, επιτρέπεται σε όσους έχει χορηγηθεί άδεια προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας ή άδεια εμπορίας ηλεκτρικής ενέργειας. Καθορίζονται περαιτέρω οι ειδικοί όροι χορήγησης άδειας προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και οι αντίστοιχοι για τη χορήγηση άδειας εμπορίας, ηλεκτρικής ενέργειας. Ορίζεται επιπλέον ότι στα Απομονωμένα Μικροδίκτυα άδεια προμήθειας χορηγείται αποκλειστικά στη ΔΕΗ ΑΕ, ενώ η σύνομη άσκηση δραστηριοτήτων προμήθειας ή εμπορίας ηλεκτρικής ενέργειας σε κράτος-μέλος της ΕΕ, παρέχει δικαίωμα άσκησης της δραστηριότητας προμήθειας στην Ελλάδα, κατά πάρεκκλιση της γενικής διοικητικής διαδικασίας, σύμφωνα με ειδική διαδικασία που προβλέπεται στον Κανονισμό Αδειών.

Άρθρο 135

Κανονισμός Αδειών

Στο άρθρο αυτό καθορίζεται το ρυθμιστικό πεδίο και το κανονιστικό περιεχόμενο του Κανονισμού Αδειών που θεσπίζεται με απόφαση της ΡΑΕ, καθώς και το τέλος για την έκδοση, τροποποίηση και μεταβίβαση των αδειών παραγωγής και αποφάσεων εξαίρεσης, αδειών προμήθειας και εμπορίας και τα ετήσια τέλη για τη χρήση των αδειών και των εξαιρέσεων αυτών.

Προβλέπεται επιπλέον, η δυνατότητα κανονιστικής παρέμβασης του Υπουργού Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής προκειμένου για την επιβολή στους κάτοχους αδειών του παρόντος προσθέτων υποχρεώσεων για τη διασφάλιση της παροχής Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας καθώς και την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, ενώ ρητή μνεία γίνεται στη ρυθμιστική εποπτεία που ασκείται από τη ΡΑΕ. Σημειώνεται σχετικά ότι η τήρηση των προδιαγραφών περί Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας αποτελεί θεμελιώδη απαίτηση της κοινοτικής νομοθεσίας για την ενέργεια, και με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις διασφαλίζονται οι στόχοι της προστασίας των καταναλωτών, της ασφάλειας του εφοδιασμού, της προστασίας του περιβάλλοντος και της διασφάλισης του ελεύθερου ανταγωνισμού, λαμβάνοντας υπόψη τις συνθήκες της ελληνικής πραγματικότητας και τηρουμένου του κοινοτικού δικαίου.

Άρθρο 136

Απευθείας γραμμές

Με το άρθρο αυτό θεσπίζεται δικαίωμα υποβολής αίτησης για χορήγηση από τη ΡΑΕ άδειας απευθείας γραμμής. Ορίζεται συγκεκριμένα ότι τέτοιο δικαίωμα έχουν αφενός οι κάτοχοι αδειών παραγωγής και προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας, που είναι εγκατεστημένοι στην ελληνική επικράτεια, προκειμένου να προμηθεύουν τις εγκαταστάσεις τους, τις θυγατρικές τους επιχειρήσεις και Επιλέγοντες Πελάτες, και αφετέρου κάθε Επιλέγων Πελάτης, που είναι εγκατεστημένος στην ελληνική επικράτεια, προκειμένου να προμηθεύεται ηλεκτρική ενέργεια. Τα κριτήρια και η διαδικασία χορήγησης σχετικής άδειας, καθώς και το περιεχόμενό της, αποτελούν αντικείμενο των

διατάξεων του άρθρου αυτού, που ορίζει επιπλέον ζητήματα εγκατάστασης, λειτουργίας και διαχείρισης των απευθείας γραμμών, που ανακύπτουν μεταξύ άλλων, από ενδεχόμενη ένταξη της Απευθείας Γραμμής στο Σύστημα ή το Δίκτυο.

Άρθρο 137

Επιλέγοντες Πελάτες

Με το άρθρο αυτό διευκρινίζεται ότι όλοι οι καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας ορίζονται ως Επιλέγοντες, Πελάτες με εξαίρεση τους καταναλωτές που είναι εγκατεστημένοι σε Απομονωμένα Μικροδίκτυα με την επιφύλαξη της χορήγησης παρέκκλισης από την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων, και εξειδικεύονται οι έννομες συνέπειες που απορρέουν εκ του γεγονότος αυτού.

Άρθρο 138

Κώδικας Προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας σε Πελάτες

Αντικείμενο του άρθρου αυτού είναι η οριοθέτηση και εξειδίκευση του κανονιστικού περιεχομένου του Κώδικα Προμήθειας σε Πελάτες που εκδίδεται από τη ΡΑΕ.

Επίσης με το άρθρο αυτό εισάγεται υποχρέωση της ΔΕΗ ΑΕ, μετά από αίτηση Μη Επιλέγοντα Πελάτη, να του προμηθεύει ηλεκτρική ενέργεια σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης που ορίζει ο Κώδικας Προμήθειας σε Πελάτες, και αντίστοιχα, μετά από αίτηση Επιλέγοντα Πελάτη άλλου προμηθευτή, να του προμηθεύει ηλεκτρική ενέργεια, με όρους που δεν δημιουργούν διακρίσεις μεταξύ Επιλεγόντων Πελατών.

Άρθρο 139

Παρέκκλισεις

Η δυνατότητα χορήγησης δικαιώματος παρέκκλισης από την εφαρμογή των διατάξεων των Κεφαλαίων III και III της Οδηγίας 2009/72 ΕΚ ως προς τα Απομονωμένα Μικροδίκτυα αποτελεί αντικείμενο του άρθρου αυτού.

Άρθρο 140

Γενικά τιμολόγια και διατάξεις χρέωσης

Το άρθρο αυτό περιλαμβάνει όλες τις ρυθμίσεις σχετικά με τα τιμολόγια με βάση τα οποία, οι κάτοχοι άδειας εισπράττουν τίμημα ή τέλος ή οποιαδήποτε αντιπαροχή για την παροχή των υπηρεσιών τους. Τα τιμολόγια, με εξαίρεση εκείνα της προμήθειας σε Επιλέγοντες Πελάτες, δεν ισχύουν εάν δεν εγκριθούν προηγουμένως από τη ΡΑΕ. Στο άρθρο καθορίζονται η διαδικασία και τα κριτήρια έγκρισης των τιμολογίων από τη ΡΑΕ, η οποία επιπλέον επιβάλλει ρυθμιστικά μέτρα επί ζητημάτων προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας, τα οποία εξειδικεύονται στον Κώδικα Προμήθειας. Τα μέτρα αυτά αποβλέπουν τόσο στην προστασία των καταναλωτών από καταχρηστικές συμπεριφορές, όσο και στην πρόληψη και καταστολή πρακτικών νόθευσης του ανταγωνισμού στην προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας.

Η σχετική διάταξη μεταφέρει στην ελληνική έννομη τάξη τους κανόνες εκείνους του δικαίου της εσωτερικής αγοράς

ενέργειας που ορίζουν ότι οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές θα πρέπει να είναι σε θέση να καθορίζουν ή να εγκρίνουν τιμολόγια ή μεθοδολογίες οι οποίες διέπουν τον υπολογισμό των τιμολογίων, βάσει προτάσεως του διαχειριστή. Βάσει αυτών, διασφαλίζεται η υιοθέτηση τιμολογίων υπό καθεστώς πλήρους διαφάνειας και χωρίς την εισαγωγή διακρίσεων, που ισχύουν για όλους τους χρήστες. Με τις διατάξεις που εισάγει το άρθρο αυτό λαμβάνεται ειδική μέριμνα ώστε τα τιμολόγια να μην εισάγουν διακρίσεις και να αντικατοπτρίζουν το κόστος, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη το μακροπρόθεσμο, οριακό και εξοικονομούμενο κόστος δικτύου από τον επιμερισμό της παραγωγής και τα μέτρα διαχείρισης της ζήτησης. Κατά τον καθορισμό των όρων πρόσβασης, η ΡΑΕ εξασφαλίζει ότι παρέχονται επαρκή βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα κίνητρα στους διαχειριστές δικτύων για τη βελτιστοποίηση των επιδόσεων των συστημάτων, την προώθηση της ενοποίησης της αγοράς, καθώς και την κατοχύρωση της ασφάλειας του εφοδιασμού και της ανάπτυξης του συστήματος. Επιπλέον, είναι αρμόδια για το καθορισμό των όρων ή των μεθοδολογιών πρόσβασης στις διασυνοριακές υποδομές, περιλαμβανομένων των διαδικασιών για την κατανομή δυναμικότητας και τη διαχείριση συμφόρησης.

Αξιοσημείωτο ότι δεν υφίσταται πλέον η δυνατότητα υποβολής προς έγκριση από άλλο όργανο των αποφάσεων του ρυθμιστή για το καθορισμό των τιμολογίων ή της μεθοδολογίας υπολογισμού τους, επομένως πρέπει να γίνει δεκτό ότι οι ρυθμιστικές αρχές διαθέτουν αποκλειστική αρμοδιότητα στο πεδίο αυτό.

Άρθρο 141

Τήρηση λογαριασμών από κατόχους αδειών

Με το άρθρο αυτό εισάγονται οι κανόνες που διέπουν την τήρηση λογαριασμών από κατόχους αδειών, οι οποίοι, ανεξάρτητα από το ιδιοκτησιακό καθεστώς ή τη νομική μορφή τους, καταρτίζουν - υποβάλλουν σε έλεγχο και δημοσιεύουν τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις τους.

Άρθρο 142

Κανόνες ασφαλείας

Αντικείμενο του άρθρου αυτού αποτελεί ο καθορισμός της διαδικασίας θέσπισης και το περιεχόμενο των Κανόνων Ασφαλείας. Πρόκειται για κανόνες αναγκαστικού δικαίου που αποβλέπουν στη προστασία από κινδύνους που ενδέχεται να ανακύψουν από την άσκηση δραστηριοτήτων ηλεκτρικής ενέργειας και λαμβάνουν υπόψη, μεταξύ άλλων, τις συστάσεις που εκδίδει ο Οργανισμός Συνεργασίας Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας.

Άρθρο 143

Ειδικός λογαριασμός

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού ρυθμίζονται επιμέρους ζητήματα που σχετίζονται με τον ειδικό διαχειριστικό Λογαριασμό μέσω του οποίου ο Λειτουργός της Αγοράς και η ΔΕΔΔΗΕ ΑΕ ανακτά πλήρως τα ποσά που καταβάλλει στους

αντισυμβαλλόμενους που παράγουν ηλεκτρική ενέργεια με χρήση ΑΠΕ και ως ΣΗΘΥΑ.. Ως έσοδα του ειδικού λογαριασμού ορίζονται το ποσό που καταβάλλουν οι κάτοχοι άδειας παραγωγής και οι προμηθευτές που συμμετέχουν στην ημερήσια αγορά, μέσω της διαδικασίας διευθέτησης των Αποκλίσεων Παραγωγής-Ζήτησης, τα ποσά που καταβάλλουν οι Προμηθευτές για την απορρόφηση ηλεκτρικής ενέργειας από το δίκτυο των Μη διασυνδεδεμένων Νησιών, καθώς και η Δ.Ε.Η ΑΕ ως αποκλειστικός Προμηθευτής στα Απομονωμένα Μικροδίκτυα, για τα οποία έχει ληφθεί παρέκκλιση, το ειδικό τέλος που επιμερίζεται σε κάθε Πελάτη περιλαμβανομένων και των αυτοπαραγωγών, ομοίμορφα για όλη την ελληνική επικράτεια, τα έσοδα που προέρχονται από τις δημοπρατήσεις των αδιάθετων δικαιωμάτων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, και άλλα ποσά που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία.

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟ: ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ

Άρθρο 144

Με το άρθρο αυτό καθορίζονται οι ποινικές κυρώσεις σε περίπτωση άσκησης των ενεργειακών δραστηριοτήτων που εμπíπουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου, χωρίς την κατοχή σχετικής άδειας. Με την παράγραφο 3 ορίζεται περαιτέρω ότι το Δικαστήριο δύναται να επιβάλλει και τη δήμευση εν όλω ή εν μέρει των εγκαταστάσεων και του εξοπλισμού που χρησιμοποιήθηκαν για την τέλεση της παράβασης.

ΕΝΟΤΗΤΑ Β' - Έρευνα, Παραγωγή και δίκτυα μεταφοράς Υδρογονανθράκων και άλλες ρυθμίσεις

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α': ΣΥΣΤΑΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΥΔΡΟΓΟΝΑΝΘΡΑΚΩΝ Α.Ε.

1. Επί της αρχής των ρυθμίσεων του προτεινόμενου νομοσχεδίου.

Με την προτεινόμενη νομοθετική ρύθμιση προωθείται η υλοποίηση του Εθνικού Φορέα Υδρογονανθράκων, ο οποίος θα διαχειρίζεται τα αποκλειστικά δικαιώματα του Δημοσίου σε θέματα αναζήτησης, έρευνας και εκμετάλλευσης των υδρογονανθράκων της χώρας και θα εισηγείται την παραχώρηση αυτών των δικαιωμάτων σε ενδιαφερόμενες πετρελαϊκές εταιρείες επ'ανταλλάγματι.

Η συμμετοχή του πετρελαίου στο ενεργειακό ισοζύγιο της χώρας παραμένει κυρίαρχη, με ποσοστά σταθερά πάνω από 50%-55%. Οι ανάγκες της Ελλάδας υπολογίζονται σε περίπου 120 εκατ. Βαρέλια το χρόνο. Το 56% της συνολικής κατανάλωσης παρατηρείται στον τομέα των μεταφορών. Η βιομηχανία αντιπροσωπεύει το 18,5% ενώ οι υπόλοιποι κλάδοι (οικιακός, εμπορικός, κ.α.) το 25%. Ένα σημαντικό μέρος του

πετρελαίου χρησιμοποιείται από τη ΔΕΗ για ηλεκτροπαραγωγή, κυρίως στα μη διασυνδεδεμένα νησιά. Το πετρέλαιο είναι βέβαιο ότι για αρκετά χρόνια ακόμα θα εξακολουθεί να καλύπτει σημαντικό μερίδιο της αγοράς. Το 99,5% του αργού πετρελαίου που διατίθεται για διύλιση στη χώρα εισάγεται από το εξωτερικό και μόνο το 0,5% παράγεται στην Ελλάδα.

Η έρευνα και η παραγωγή (Ε&Π) υδρογονανθράκων είναι μια εξαιρετικά περίπλοκη επιχειρηματική δραστηριότητα, κατά την οποία εφαρμόζονται εξειδικευμένες τεχνολογίες, απαιτείται υψηλή ένταση κεφαλαίων ενώ εμπεριέχονται σημαντικοί κίνδυνοι αποτυχίας (γεωλογικοί, τεχνικοί, περιβαλλοντικοί, εμπορικοί, πολιτικοί). Βεβαίως, έχει αποδειχθεί ιστορικά ότι τα τελικά οικονομικά αποτελέσματα είναι ιδιαίτερος θετικά τόσο για τα κράτη που έχουν στην κατοχή τους κοιτάσματα υδρογονανθράκων όσο και για τις πετρελαϊκές εταιρείες που τα εκμεταλλεύονται.

Εξ αιτίας των ανωτέρω λόγων, τα περισσότερα κράτη δεν αναλαμβάνουν άμεσα τους επιχειρηματικούς κινδύνους και δεν δραστηριοποιούνται στην έρευνα για τον εντοπισμό κοιτασμάτων πετρελαίου ενώ μέσω διεθνών διαφανών διαγωνισμών παραχωρούν τα δικαιώματά τους σε εξειδικευμένες πετρελαϊκές εταιρείες, διασφαλίζοντας όμως αυτά τα δικαιώματα μέσω αυστηρών συμβάσεων. Τις διαδικασίες των παραχωρήσεων αυτών τις διενεργούν τα κράτη, μέσω ενός αμιγώς κρατικού φορέα, ο οποίος επιπλέον διαπραγματεύεται τις συμβάσεις με τις πετρελαϊκές εταιρείες και στη συνέχεια ελέγχει την τήρηση των συμβάσεων σε τεχνικά, οικονομικά, εμπορικά και περιβαλλοντικά θέματα. Οι εταιρείες με τη σειρά τους, συνήθως διασπείρουν τους επιχειρηματικούς κινδύνους με τη δημιουργία κοινοπραξιών, ενώ καταβάλλουν στα κράτη υψηλότερους φόρους (συνήθως ως ποσοστό από τα έσοδα παραγωγής), το ύψος των οποίων είναι αποτέλεσμα των διεθνών διαγωνισμών και εξαρτάται από τις εκάστοτε συνθήκες της αγοράς, τις πιθανότητες ύπαρξης υδρογονανθράκων στο υπέδαφος, τις προβλεπόμενες τεχνικές δυσκολίες παραγωγής - μεταφοράς κλπ.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι, εάν οι τεχνικές πιθανότητες ανακάλυψης ενός κοιτάσματος πετρελαίου είναι της τάξεως του 20%, θεωρείται ότι οι συνθήκες είναι πολύ ευνοϊκές, δεδομένου ότι οι ερευνητικές δαπάνες για την ανακάλυψη ενός θαλασσίου κοιτάσματος 100 εκατ. βαρελιών (όσο το κοιτάσμα του Πρίνου) ανέρχονται στα επίπεδα των \$ 0,2 δις και οι αναγκαίες επενδύσεις ανάπτυξης του κοιτάσματος για την έναρξη

παραγωγής σε τουλάχιστον \$ 1 δις. Η παραγωγή αυτού του κοιτάσματος διαρκεί 25 περίπου χρόνια, με δαπάνες παραγωγής \$ 1,5 δις, αποφέρει έσοδα \$ 7,5 δις και εκτιμάται ότι τα προ φόρων καθαρά κέρδη των εταιρειών ανέρχονται \$ 1,8 δις. Οι αντίστοιχοι φόροι ανέρχονται σε \$ 3 δις που μεταφράζεται σε ετήσια έσοδα περίπου \$120 εκατ. από ένα και μόνο κοιτάσμα αντίστοιχο του Πρίνου.

Στη χώρα μας, τη διαχείριση των δικαιωμάτων Ε&Π την ασκούσε το εκάστοτε Υπουργείο Βιομηχανίας/Ανάπτυξης μέσω κρατικών φορέων (ΙΓΕΥ, ΙΓΜΕ) και από το 1975 η κρατική ΔΕΠ και στη συνέχεια η ΔΕΠ – ΕΚΥ, που ιδρύθηκαν για το σκοπό αυτό. Σε αυτά τα πλαίσια παραχωρήθηκαν κατά καιρούς δικαιώματα Ε&Π σε εξειδικευμένες πετρελαϊκές εταιρείες (η τελευταία ήταν το 1997), ενώ πραγματοποίησε αυτοδύναμες έρευνες και η ΔΕΠ – ΕΚΥ. Αποτέλεσμα αυτών των ερευνών ήταν η ανακάλυψη των κοιτασμάτων πετρελαίου και φυσικού αερίου στην περιοχή του Πρίνου (από την τότε OCEANIC τη δεκαετία 1970 με παραγωγή μέχρι σήμερα περίπου 125 εκατ. βαρέλια) και τον εντοπισμό δύο μικρών κοιτασμάτων στο Κατάκολο (πετρέλαιο) και την Επανομή (φυσικό αέριο) από τη ΔΕΠ – ΕΚΥ τη δεκαετία του 1980. Παράλληλα η ΔΕΠ – ΕΚΥ ήλεγχε, για λογαριασμό του ελληνικού δημοσίου και τις εργασίες στην περιοχή του Πρίνου, από τα έσοδα του οποίου εισέπραττε το δημόσιο \$50 εκατ. ετησίως (τη δεκαετία του 1980 με τιμές αργού 10 – 20 \$/ βαρέλι).

Όλες οι μέχρι σήμερα ερευνητικές εργασίες και μελέτες, παρότι αποσπασματικές, ασυνεχείς και ανολοκλήρωτες, επιβεβαιώνουν ότι η χώρα διαθέτει πετρελαϊκό δυναμικό. Εκείνο που απαιτείται είναι η διενέργεια ερευνών ώστε να είναι δυνατή η ανακάλυψη και παραγωγή υδρογονανθράκων, οι οποίοι εκτιμάται ότι θα μπορούσαν να καλύπτουν περίπου το ένα τρίτο (1/3) των ενεργειακών αναγκών της χώρας τα επόμενα 30 χρόνια, με ό,τι αυτό συνεπάγεται σε μείωση δαπανών αγοράς αργού, έσοδα του δημοσίου, αύξηση θέσεων εργασίας κλπ.

Μετά την απορρόφηση της ΔΕΠ – ΕΚΥ από την ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε. (1998) και την αλλαγή της μετοχικής σύνθεσης της τελευταίας (2003), που επέφερε την ιδιωτικοποίηση της, σε συνδυασμό με τις περιορισμένες τεχνικές δυνατότητες του ΥΠΕΚΑ, η Ελλάδα σήμερα αποτελεί εξαίρεση, όχι μόνο στην ΕΕ αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο, κράτους που δεν διαθέτει ένα κρατικό φορέα για την διαχείριση των δικαιωμάτων του και την προστασία του περιβάλλοντος και του ενεργειακού του πλούτου σε πετρέλαιο και φυσικό

αέριο. Το αποτέλεσμα είναι να έχουν διακοπεί εδώ και 12 χρόνια οι αδειοδοτήσεις για Ε&Π, να παρακολουθούνται όχι συστηματικά οι εργασίες στα κοιτάσματα του Πρίνου και φυσικά η χώρα να στερείται πολύτιμων επενδύσεων προερχόμενων από διεθνείς πετρελαϊκές εταιρείες και να αποκλείεται ουσιαστικά η δυνατότητα εισροής εξαιρετικά μεγάλων εσόδων σε περίπτωση ανακάλυψης κοιτασμάτων και παραγωγής πετρελαίου και φυσικού αερίου. Σε όλα τα κράτη της Ε.Ε και της υπόλοιπης Β. Ευρώπης υπάρχει σχετικός κρατικός φορέας, ο οποίος είναι είτε ανεξάρτητη δημόσια διαχειριστική - ρυθμιστική αρχή (11 χώρες), είτε κρατικός φορέας με τη μορφή ανώνυμης εταιρείας, όπως η προτεινόμενη στο παρόν κείμενο, είτε οργανωτική μονάδα σχετικού Υπουργείου (10 χώρες).

Για να κατορθώσει η Χώρα μας να προσελκύσει έμπειρους και οικονομικά εύρωστους επενδυτές στον συγκεκριμένο κλάδο, χρειάζεται να υπάρχει ξεκάθαρο και ελκυστικό νομικό πλαίσιο, συμβατό με τις αρχές της Ε.Ε., αυστηρές προδιαγραφές για την προστασία του περιβάλλοντος καθώς και μηχανισμούς οι οποίοι θα εγγυώνται τη διαφάνεια, την ισότιμη μεταχείριση και την ελαχιστοποίηση των γραφειοκρατικών διαδικασιών, οι οποίοι θα στελεχωθούν με έμπειρα και εξειδικευμένα στελέχη, που κατέχουν το αντικείμενο σε βάθος, και θα αποτελούν αξιόπιστους συνομιλητές.

Επομένως είναι απολύτως επιβεβλημένη η άμεση σύσταση με νόμο ενός αμιγώς κρατικού φορέα, ο βασικός σκοπός του οποίου είναι:

- Η διαχείριση των αποκλειστικών δικαιωμάτων του Δημοσίου στην Αναζήτηση, Έρευνα και Εκμετάλλευση των Υδρογονανθράκων της χώρας καθώς και
- Η διαχείριση, ο έλεγχος και η παρακολούθηση των σχετικών συμβάσεων που συνάπτονται ή έχουν συναφθεί στο παρελθόν από το Δημόσιο με πετρελαϊκές εταιρείες

Ενδειγμένη λύση στη παρούσα φάση, αποτελεί η δημιουργία ενός μικρού, ευέλικτου και αποτελεσματικού σχήματος, με τη μορφή Ανώνυμης Εταιρείας, με μοναδικό μέτοχο το Δημόσιο (στελεχωμένου με έμπειρο προσωπικό 20-25 ατόμων) που θα

αναλάβει σε σύντομο χρονικό ορίζοντα (12 – 18 μήνες) τη διερεύνηση διεθνούς διαγωνισμού (γύρου παραχωρήσεων) για την παραχώρηση των δικαιωμάτων Ε&Π, σε περιοχές όπου τα δεδομένα είναι ώριμα και υπάρχουν ενδείξεις ύπαρξης πετρελαίου ή/και αερίου.

2. Επί των ρυθμίσεων :

Αναλυτικότερα, στο άρθρο 145 του προτεινόμενου σχετικού νομοσχεδίου προβλέπεται ότι με Προεδρικό Διάταγμα συστήνεται ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία 'Ελληνική Διαχειριστική Εταιρεία Υδρογονανθράκων ΑΕ' (ΕΔΕΥ ΑΕ), διάρκειας πενήντα (99) ετών, η οποία διέπεται από τις διατάξεις του νόμου αυτού, το καταστατικό της, και συμπληρωματικά από το Κ.Ν. 2190/1920 (Α'144) και τις διατάξεις του ν.2289/1995 (Α'27).

Με το ως άνω διάταγμα καταρτίζεται το καταστατικό της εταιρείας και ρυθμίζονται όλα τα θέματα που προβλέπεται από την κείμενη για τις ανώνυμες εταιρίες νομοθεσία.

Επίσης, στο ίδιο άρθρο προβλέπονται διάφορες απαλλαγές υπέρ της εταιρείας, όπως από συμβολαιογραφικά δικαιώματα σε σχέση με τη σύνταξη και τροποποίηση του καταστατικού της καθώς και από φόρους ή τέλη.

Με το άρθρο 146 καθορίζεται ο σκοπός της εταιρείας. Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο αυτού, η εταιρεία είναι αρμόδια για τη διαχείριση για λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου των αποκλειστικών δικαιωμάτων του στην αναζήτηση, έρευνα και εκμετάλλευση των υδρογονανθράκων που υπάρχουν στις χερσαίες, υπολίμνιες και υποθαλάσσιες περιοχές, στις οποίες η Ελληνική Δημοκρατία ασκεί κυριαρχία ή κυριαρχικά δικαιώματα καθώς και στη διαχείριση, τον έλεγχο και την παρακολούθηση των σχετικών συμβάσεων που συνάπτονται από το Δημόσιο ή για λογαριασμό αυτού με τρίτους.

Στους σκοπούς της, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνεται η διερεύνηση και αξιολόγηση του δυναμικού της χώρας σε υδρογονάνθρακες, η συλλογή, επεξεργασία, αποτίμηση και διαχείριση των στοιχείων που αποκτώνται κατά τη διάρκεια ερευνών, η προετοιμασία και διεξαγωγή των σχετικών διαγωνισμών και η προβολή τους στη διεθνή ενεργειακή αγορά για την προσέλκυση πετρελαϊκών εταιρειών, η αξιολόγηση των αιτήσεων άδειας αναζήτησης, η διαπραγμάτευση των όρων των σχετικών συμβάσεων και εισήγηση για την υπογραφή αυτών, η έγκριση του συνολικού σχεδίου ανάπτυξης και

γενικότερα όλων των υποχρεώσεων των αναδόχων, η εκπόνηση οικονομοτεχνικών αποτιμήσεων των προς παραχώρηση περιοχών και η ανάλυση επιχειρηματικών κινδύνων καθώς και η παροχή υπηρεσιών συμβούλου του Δημοσίου σε συναφή θέματα.

Στο άρθρο 147 καθορίζεται το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας σε ένα εκατομμύριο (1.000.000) Ευρώ, καλυπτόμενο εξ ολοκλήρου από το Ελληνικό Δημόσιο. Έσοδα της εταιρείας είναι τα ποσά που εισπράττει από τη διάθεση με αντάλλαγμα των στοιχείων και δεδομένων που έχει στη διάθεσή της, τυχόν χορηγίες προς αυτήν, τα ποσά που εισπράττει από την παραχώρηση των δικαιωμάτων.

Στο ίδιο άρθρο προβλέπεται η έκδοση κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, με την οποία θα καθορίζονται η διαδικασία εκκαθάρισης των ποσών που εισπράττει η εταιρεία από την άσκηση των δραστηριοτήτων της, το ποσοστό που παρακρατεί υπέρ αυτής, η διαδικασία απόδοσης του υπολοίπου στο Δημόσιο καθώς και άλλα θέματα.

Επιπλέον, η παράγραφος 4 του ως άνω άρθρου προβλέπει και τη δυνατότητα καταβολής επιχορήγησης στην εταιρεία για την εκτέλεση έργων ή παροχή υπηρεσιών σχετικά με την επίτευξη του σκοπού της από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους, μέσω του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων. Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Περιφερειακής Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής θα καθορίζονται όλες οι αναγκαίες λεπτομέρειες για την καταβολή της σχετικής χρηματοδότησης.

Το άρθρο 148 ρυθμίζει τα θέματα σχετικά με τη διοίκηση της εταιρείας και συγκεκριμένα τον αριθμό των μελών του διοικητικού συμβουλίου, τον τρόπο επιλογής τους, τη διάρκεια της θητείας τους, κωλύματα και ασυμβίβαστα, τη διαδικασία καθορισμού των αποδοχών και αποζημιώσεων, τον τρόπο εκπροσώπησης της εταιρείας καθώς και άλλες υποχρεώσεις των μελών.

Στο άρθρο 149 προβλέπεται η οικονομική διαχείριση της εταιρείας σύμφωνα με την κείμενη για τις ανώνυμες εταιρείες νομοθεσία.

Στο άρθρο 150 παρέχεται η δυνατότητα σύναψης συμβάσεων ανάθεσης μελετών, εκτέλεσης έργων στο φορέα, παροχής υπηρεσιών και προμηθειών καθώς και σύναψης συμβάσεων με Ανώτατα και Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, ερευνητικούς φορείς, όπως το Ινστιτούτο Γεωλογικών και

Μεταλλευτικών Ερευνών και το Ελληνικό Κέντρο Θαλασσίων Ερευνών και επιστήμονες καθώς και εξειδικευμένους επιστήμονες και τεχνικούς.

Στο άρθρο 151 προβλέπεται η έκδοση Κανονισμού Εσωτερικής Λειτουργίας και Διαχείρισης της εταιρείας, που εγκρίνεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

Στο άρθρο 152 ρυθμίζονται θέματα μεταφοράς προσωπικού από υπηρεσίες του δημοσίου, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και νομικά πρόσωπα της παρ.1 του άρθρου 14 του ν.2190/1994.

Επίσης, προβλέπεται η πρόσληψη ειδικού επιστημονικού προσωπικού με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, κατόπιν δημόσιας πρόσκλησης με την οποία καθορίζονται οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις.

Η παράγραφος 3 του ίδιου άρθρου προβλέπει την έκδοση κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής με την οποία θα καθορίζεται κάθε λεπτομέρεια σχετική με τη μισθοδοσία του προσωπικού.

Τέλος, στο άρθρο 153 προβλέπεται ότι ο νέος φορέας διαχειρίζεται τα πάσης φύσεως αρχεία που έχουν προκύψει από ερευνητικές και παραγωγικές διαδικασίες στην Ελλάδα. Επιπλέον, όσα αρχεία και στοιχεία αποκτήθηκαν στο παρελθόν για λογαριασμό του Δημοσίου από εργασίες έρευνας και παραγωγής υδρογονανθράκων μπορεί να παραχωρούνται με απόφαση του Υπουργού ΠΕΚΑ για φύλαξη-διαχείριση και αξιοποίησή τους.

Τις αρμοδιότητες της ΕΔΕΥ ΑΕ που συστήνεται με τον παρόντα νόμο, μέχρι την ουσιαστική λειτουργία αυτής, τις ασκεί προσωρινά η Διεύθυνση Πετρελαϊκής Πολιτικής του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄: ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ Ν.2289/1995 ΠΕΡΙ «ΑΝΑΖΗΤΗΣΗΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΥΔΡΟΓΟΝΑΝΘΡΑΚΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ»

Η διαδικασία παραχώρησης δικαιωμάτων έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων διέπεται από το Νόμο 2289/95 «περί αναζήτησης, έρευνας και εκμετάλλευσης

υδρογονανθράκων στην Ελλάδα», εναρμονισμένος με τη σχετική κοινοτική οδηγία 94/22 ΕΚ.

Το ισχύον πλαίσιο εφαρμόστηκε κατά τον πρώτο γύρο παραχωρήσεων το 1997, ωστόσο, δεν προσέλκυσε το ενδιαφέρον των μεγάλων πετρελαϊκών εταιριών. Παράλληλα, στο χρονικό διάστημα που παρήλθε, η διεθνής πρακτική αδειοδοτήσεων έρευνας και παραγωγής αξιοποίησε νέα εργαλεία που έδωσαν τη δυνατότητα σε χώρες με δυναμικό υδρογονανθράκων να προβληθούν και να προσελκύσουν επενδύσεις στον κλάδο, όπως για παράδειγμα εξελίξεις στις πρακτικές διαχείρισης Ε-Π Υ/Α, στις τεχνολογίες των σεισμικών καταγραφών και των αντίστοιχων επεξεργασιών, στις τεχνολογίες των χερσαίων γεωτρήσεων μεγάλου γεωτρητικού βάθους και των θαλάσσιων γεωτρήσεων σε βαθιά νερά, κλπ.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι δυνατότητες και τα «κίνητρα» που παρέχει σήμερα ο ν. 2289/95 υστερούν και πρέπει να ενισχυθούν με πρόσφορους τρόπους, ώστε να δημιουργηθεί ένα ευνοϊκότερο κλίμα για την προσέλκυση σοβαρών επενδύσεων ιδιαίτερως υψηλού επιχειρηματικού ρίσκου, που θα τονώσουν σημαντικά την ερευνητική δραστηριότητα στην Ελλάδα, αλλά και θα επιτρέψουν στον φορέα διαχείρισης να εφαρμόσει τις επιτυχημένες πρακτικές άλλων χωρών, οι ρυθμίσεις του Κεφαλαίου Β' σκοπούν στην αναμόρφωση και στον εκσυγχρονισμό του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου, σε πλήρη συμμόρφωση με τη σχετική ευρωπαϊκή οδηγία.

Ειδικότερα,

στο πλαίσιο αναμόρφωσης του τροποποιηθέντος νόμου, με τα άρθρα 154 και 155 του παρόντος, όλες οι αρμοδιότητες και τα δικαιώματα που είχαν ανατεθεί στις εταιρίες ΔΕΠ ΑΕ και ΔΕΠ – ΕΚΥ ΑΕ βάσει των ν. 468/1976 και του ν.2289/1995 και των εκτελεστικών αυτών Προεδρικών Διαταγμάτων και Υπουργικών Αποφάσεων περιέρχονται κατ' αποκλειστικότητα στο νέο φορέα ΕΔΕΥ ΑΕ, στον οποίο παρέχεται το δικαίωμα να ενεργεί για λογαριασμό του Δημοσίου, σύμφωνα με τους σκοπούς του, και ειδικότερα, να συνάπτει συμβάσεις με τρίτους για την έρευνα και εκμετάλλευση των υδρογονανθράκων.

Περαιτέρω, υφίσταται ανάγκη αναθεώρησης της ισχύουσας νομοθεσίας περί υφαλοκρηπίδας έτσι ώστε να εναρμονισθεί με τις ευμενέστερες για τα ελληνικά συμφέροντα διατάξεις της Σύμβασης των ΗΕ για το Δίκαιο της Θάλασσας (1982). Ειδικότερα, όσον αφορά τον προσδιορισμό του εξωτερικού ορίου της υφαλοκρηπίδας, η ελληνική νομοθεσία εξακολουθεί

να αναφέρεται στο κριτήριο της Σύμβασης της Γενεύης για την Υφαλοκρηπίδα (1958), δηλαδή «το κριτήριο του ισοβαθούς των 200 μέτρων» και το «κριτήριο της εκμετάλλευσης» (βλ. άρθρο 148(1) του ν.δ/τος 210 της 3/5.10.1973 «Περί μεταλλευτικού κώδικος»)

Παράλληλα, τροποποιείται αναλόγως και το άρθρο 148(1) του ν.δ/τος 210/1973.

Με την παράγραφο 5 του άρθρου 156 εισάγεται η διεθνώς δοκιμασμένη ερευνητική πρακτική των «σεισμικών ερευνών μη αποκλειστικών δεδομένων» (Non-exclusive seismic surveys), με την οποία εξειδικευμένες εταιρίες του κλάδου επενδύουν με τον τρόπο αυτό σε έρευνες και τα δεδομένα που προκύπτουν πωλούνται ως πακέτα πληροφοριών – προγραμμάτων Ε-Π στις περιοχές αυτές. Έτσι η δαπάνη επιμερίζεται σε περισσότερους πελάτες (multi-client surveys). Η παραπάνω διαδικασία θα επιτρέψει στο ελληνικό Δημόσιο να εξερευνησει ευρείες περιοχές του θαλάσσιου χώρου ανέξοδα αλλά και ταυτόχρονα θα προσποριστεί όφελος από τη συμμετοχή του στα κέρδη από τα έσοδα διανομής των ερευνητικών δεδομένων από τον αδειούχο.

Στην παράγραφο 6 του ίδιου άρθρου αυξάνεται η έκταση των προς παραχώρηση για αναζήτηση οικοπέδων. Η αύξηση αυτή ακολουθεί τη διεθνώς διαμορφωμένη τάση, δεδομένου ότι είναι προς το συμφέρον του Δημοσίου η, στο συντομότερο δυνατό χρονικό διάστημα, εξερεύνηση των παραγωγικών χαρακτηριστικών τους, στο βαθμό άλλωστε που οι σύγχρονες τεχνολογικές εξελίξεις επιτρέπουν απολύτως τη διερεύνηση τέτοιων εκτάσεων.

Με την παράγραφο 11 του ίδιου άρθρου εισάγεται το σύστημα «ανοιχτής πρόσκλησης» (open door) με το οποίο οι ενδιαφερόμενοι επενδυτές μπορούν να ζητούν την παραχώρηση οποιασδήποτε διαθέσιμης ελεύθερης περιοχής, χωρίς να χρειάζεται η προκήρυξη «γύρου παραχωρήσεων».

Το ισχύον μέχρι σήμερα σύστημα των «γύρων παραχωρήσεων» ή «γύρου αδειοδοτήσεων» (το μοναδικό σύστημα που εφαρμόζεται έως σήμερα στην Ελλάδα), λειτουργεί μέσω της προκήρυξης διεθνών διαγωνισμών για την παραχώρηση συγκεκριμένων ερευνητικών περιοχών που επιλέγει η χώρα, από τους οποίους αναδεικνύονται οι ανάδοχοι. Είναι ένα σύστημα δοκιμασμένο, που αποτελεί στις περισσότερες χώρες τον «κανόνα» για τις παραχωρήσεις και εφαρμόζεται για το μεγαλύτερο τμήμα των ερευνητικών

περιοχών τους. Είναι όμως δαπανηρό και χρονοβόρο και προκαλεί αρκετές καθυστερήσεις στα προγράμματα ερευνών, δεδομένου ότι από «γύρο» σε «γύρο» μεσολαβούν περίοδοι αρκετών ετών.

Με τη ρύθμιση αυτή ενσωματώνεται πλήρως η σχετική ευρωπαϊκή οδηγία. Κατ' αυτό τον τρόπο, οι περιοχές που εντάσσονται στο σύστημα «ανοιχτής πρόσκλησης», είναι διαθέσιμες σε μόνιμη βάση και μπορούν, ανά πάσα στιγμή, να αποτελέσουν αντικείμενο διαπραγμάτευσης και χορήγησης αδειάς για έρευνα και εκμετάλλευση.

Με τις παραγράφους 12, 13 και 14 του ίδιου άρθρου προστίθεται στους όρους της διακήρυξης η υποχρέωση καταβολής χρηματικών τιμημάτων, με τα οποία επιβαρύνεται ο Ανάδοχος και τα οποία αποτελούν αντικείμενο προσφοράς κατά τη διαγωνιστική διαδικασία.

Πιο συγκεκριμένα, εισάγεται τίμημα ετήσιας στρεμματικής αποζημίωσης και κατά το στάδιο εκμετάλλευσης, δεδομένου ότι η περιοχή αυτή αποστερείται από οποιαδήποτε άλλη χρήση για όλο το διάστημα της εκμετάλλευσης.

Επιπλέον, καθιερώνονται τίμημα υπογραφής της σύμβασης καθώς και τίμημα μετά την έναρξη της πρώτης παραγωγής ενός κοιτάσματος. Με τον τρόπο αυτό, το ελληνικό Δημόσιο εισπράττει προκαταβολικά μέρος των εσόδων για τη μερική κάλυψη δαπανών που έχει πραγματοποιήσει διαχρονικά για την ανάδειξη των περιοχών που αποτελούν συμβατικό αντικείμενο καθώς και για τη λειτουργία του Φορέα που θα παρακολουθεί την παραγωγική δραστηριότητα. Τέλος, προβλέπεται τέλος επιμόρφωσης του σχετικού με τον κλάδο ανθρώπινου δυναμικού που προέρχεται από το δημόσιο τομέα, με στόχο την αναβάθμιση της δημόσιας διοίκησης σε θέματα ενεργειακής και πετρελαϊκής πολιτικής.

Τέλος, στην παράγραφο 18 του ίδιου άρθρου προστίθεται η υποχρέωση υποβολής των υπογραφόμενων από την ΕΔΕΥ ΑΕ και τον Ανάδοχο σχετικών συμβάσεων στον Υπουργό ΠΕΚΑ προς έγκριση, άλλως αυτές καθίστανται άκυρες, μη δυνάμενες να παράγουν έννομα αποτελέσματα.

Με το άρθρο 157 απαγορεύεται ρητά η άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας της ΕΔΕΥ ΑΕ μέσω της συμμετοχής της για λογαριασμό του Δημοσίου σε κοινοπραξία με τον Ανάδοχο.

Με την παράγραφο 1 του άρθρου 158 αυξάνεται η διάρκεια του σταδίου ερευνών σε επτά και οκτώ έτη για χερσαίες και

θαλάσσιες περιοχές αντίστοιχα ενώ με την παράγραφο 2 δίδεται η δυνατότητα παράτασης, επιπλέον των είκοσι πέντε ετών του αρχικού σταδίου εκμετάλλευσης, έως και δύο πενταετίες, όταν αποδεδειγμένα η προβλεπόμενη αρχική διάρκεια δεν επαρκεί για την ολοκλήρωση των εν λόγω δραστηριοτήτων. Για την περίπτωση αυτή, προβλέπεται επαναδιαπραγμάτευση των όρων παραχώρησης.

Με τον τρόπο αυτό, επιτυγχάνεται η μέγιστη δυνατή αξιοποίηση των εναπομεινάντων αποθεμάτων υδρογονανθράκων, συμβάλλοντας στη βέλτιστη και βιώσιμη αξιοποίηση του συγκεκριμένου φυσικού πόρου.

Στο άρθρο 160 προβλέπεται ότι για τη μεταβίβαση συμβατικών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων σε ανεξάρτητο τρίτο, ή ακόμη και σε συγγενή επιχείρηση ή σε άλλο μέλος της κοινοπραξίας απαιτείται η συναίνεση του εκμισθωτή ή εργοδότη και η έγκριση του Υπουργού ΠΕΚΑ ενώ το Δημόσιο σε περίπτωση υποκατάστασης ή μεταβίβασης ποσοστών του Αναδόχου δύναται να ασκήσει δικαίωμα πρώτης προτίμησης.

Επίσης, εισάγεται αυστηρός έλεγχος από τον Εκμισθωτή ή Ανάδοχο των προγραμμάτων εργασιών και των κάθε είδους δαπανών και προμηθειών υλικών και υπηρεσιών που είναι αναγκαίες για την εκτέλεση για των εργασιών, ως απαραίτητη προϋπόθεση για την έγκριση αυτών.

Στο άρθρο 161 προτείνεται η μείωση του φόρου των καθαρών κερδών από το επίπεδο του σαράντα τοις εκατό (40%), στο ύψος του είκοσι (20%), καθόσον η μείωση του φόρου δεν επηρεάζει τα συνολικά έσοδα του Κράτους (φόρος + μισθώματα), γιατί θα αναπληρωθούν με αυξημένα μισθώματα, ανάλογα και με την ζήτηση (πετρελαιοπιθανότητα) μιας περιοχής. Ο υψηλός φόρος λειτουργεί ανασταλτικά στην προσέλκυση επενδύσεων, σε μια χώρα που μέχρι σήμερα δεν έχει να παρουσιάσει μεγάλα κοιτάσματα και θεωρείται υψηλού (γεωλογικού) ρίσκου. Ο υψηλός φόρος επομένως μπορεί να καθιστά μικρά ή και μεσαία κοιτάσματα (ανάλογα και με το πού εντοπίζονται, σε ξηρά ή θάλασσα), μη εκμεταλλεύσιμα. Σύμφωνα με αναλύσεις διεθνών οργανισμών, το ύψος αυτό κυμαίνεται μεταξύ 15-45% των καθαρών κερδών, ενώ σε χώρες ελάχιστου γεωλογικού ρίσκου μπορεί να ξεπερνά το 75% (Νιγηρία, Ντουμπάι, κ.α.).

Επομένως, με χαμηλότερη φορολογία, ανάλογα με την πετρελαιοπιθανότητα μιας περιοχής (και την δυνατότητα ανεύρεσης μικρών, μεσαίων ή και μεγάλων κοιτασμάτων), τον ευρύτερο ανταγωνισμό και τις τιμές πετρελαίου, η αγορά θα

μπορεί να προσφέρει και ανάλογα μισθώματα. Δηλαδή για περιοχές με χαμηλές πιθανότητες/μικρά κοιτάσματα, το Κράτος θα μπορούσε να δεχτεί χαμηλά μισθώματα, ώστε τα κοιτάσματα που θα βρεθούν να είναι εκμεταλλεύσιμα και τελικά να έχει έσοδα και από αυτά. Για περιοχές με πιθανότητες εύρεσης μεσαίων κοιτασμάτων, θα μπορούσε να αναμένει μεγαλύτερα μισθώματα και για περιοχές με πιθανότητες εύρεσης μεγάλων κοιτασμάτων, θα μπορούσε να αναμένει πολύ μεγαλύτερα.

Επιπλέον, εισάγεται Περιφερειακός Φόρος ύψους πέντε τοις εκατό, στο πλαίσιο της ενίσχυσης των κάθε είδους υφιστάμενων και μελλοντικών αναπτυξιακών και περιβαλλοντικών πρωτοβουλιών των τοπικών κοινωνιών.

Στο άρθρο 164 εισάγεται αυστηρή περιβαλλοντική πολιτική, μετά και τις νέες κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης με αφορμή την έκρηξη της εξέδρας γεώτρησης σε κοιτάσματα πετρελαίου στον Κόλπο του Μεξικού.

Λαμβάνοντας υπόψη την από 12.10.2010 ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο για το πρόβλημα της ασφάλειας των υπεράκτιων δραστηριοτήτων εκμετάλλευσης κοιτασμάτων πετρελαίου και φυσικού αερίου, προβλέπεται η υποχρέωση εκπόνησης Κανονισμών, που εγκρίνονται από τον Υπουργό ΠΕΚΑ και τον αρμόδιο κατά περίπτωση Υπουργό, για την εκτέλεση των κάθε φύσης εργασιών αναζήτησης, έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων, με σκοπό τη λήψη μέτρων ασφαλείας και την παρεμπόδιση της ρύπανσης ή μόλυνσης του περιβάλλοντος που μπορεί να προκληθεί σε σχέση με τις δραστηριότητες υδρογονανθράκων. Ειδικότερα, ο Ανάδοχος οφείλει να διασφαλίζει ότι οι δραστηριότητες υδρογονανθράκων διενεργούνται με περιβαλλοντικά αποδεκτό και ασφαλή τρόπο που είναι συμβατός με την περιβαλλοντική νομοθεσία και την ορθή πρακτική της διεθνούς πετρελαϊκής βιομηχανίας και να ασκεί γι αυτό το σκοπό αποτελεσματικό έλεγχο.

Προς τούτο, δίδεται η δυνατότητα στον Υπουργό ΠΕΚΑ να ζητάει την κατάθεση εγγύησης ή εναλλακτικά ασφαλιστήριο συμβόλαιο σε διεθνή οίκο ενώ παράλληλα προβλέπεται η υποχρέωση για τον Ανάδοχο να καταθέτει κατ'έτος είκοσι τοις εκατό από το μίσθωμα ή μερίδιο παραγωγής στο λογαριασμό του Γαλάζιου Ταμείου, για την προστασία του περιβάλλοντος από δραστηριότητες που έχουν σχέση με κάθε είδους εκμετάλλευση ή χρήση ενεργειακών πηγών ή πόρων.

Τέλος, καταργούνται οι διατάξεις που αφορούσαν στη ΔΕΠ – ΕΚΥ, σύμφωνα με τις οποίες το Δημόσιο μπορούσε να παραχωρεί την άσκηση δικαιωμάτων του στην εν λόγω εταιρία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ': Διαδρομή και εγκατάσταση αγωγού πετρελαίου Μπουργκάς-Αλεξανδρούπολη (άρθρα 165-175)

1. Επί των ρυθμίσεων των άρθρων σχετικά με τη διαδρομή και εγκατάσταση αγωγού πετρελαίου Μπουργκάς-Αλεξανδρούπολη.

Η κατασκευή του αγωγού πετρελαίου «Μπουργκάς – Αλεξανδρούπολη» προβλέπεται, ως γνωστόν, στην τριμερή συμφωνία που υπογράφηκε μεταξύ των Κυβερνήσεων της Ρωσικής Ομοσπονδίας, της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας και της Ελληνικής Δημοκρατίας. Η συμφωνία αυτή έχει κυρωθεί με τον νόμο 3558/2007 (ΦΕΚ Α'101) και έχουν αρχίσει να υλοποιούνται τα προβλεπόμενα σε αυτήν προ της κατασκευής του αγωγού στάδια. Έτσι, έχει ήδη συσταθεί από τα συμβαλλόμενα μέρη ως φορέας κατασκευής και εκμετάλλευσης του αγωγού η διεθνής εταιρεία «TRANS-BALKAN PIPELINE B.V.», εταιρεία ολλανδικού δικαίου με έδρα το Άμστερνταμ, και θα ακολουθήσει η έναρξη των διαπραγματεύσεων για την διαμόρφωση των όρων της Συμφωνίας Διέλευσης μεταξύ των κυβερνήσεων της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας και της Ελληνικής Δημοκρατίας αφενός, και της εν λόγω εταιρείας αφεντέρου. Τις διαπραγματεύσεις αυτές από Ελληνικής πλευράς θα διεξάγει η Επιτροπή Διαπραγμάτευσης που συστάθηκε με την ΠΥΣ 11/01-09-2008 (Α' 184) όπως τροποποιήθηκε με την ΠΥΣ 7/01-03-2010 (Α' 37).

Για να γίνει δυνατή η κατασκευή του αγωγού μετά την ολοκλήρωση των ανωτέρω, και μάλιστα με ταχείς ρυθμούς και σύντομες διαδικασίες, απαιτείται η θέσπιση ειδικού νομικού πλαισίου, όπως έχει γίνει κατά το παρελθόν σε όμοια έργα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η διαδρομή και η εγκατάσταση του αγωγού φυσικού αερίου από τη «ΔΕΠΑ Α.Ε.», που προβλέφθηκε με τις διατάξεις των άρθρων 4 και 5 του ν. 1929/1991 «Διαρρυθμίσεις στον ενιαίο φόρο κατανάλωσης των πετρελαιοειδών προϊόντων και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α'19), με τις οποίες θεσπίσθηκε ένα ευέλικτο θεσμικό πλαίσιο που διευκόλυνε την κατασκευή του αγωγού.

Με δεδομένο το πλαίσιο αυτό και με σεβασμό στο δικαίωμα της ιδιοκτησίας που προστατεύεται από το άρθρο 17 του Συντάγματος και το άρθρο 1 του Πρόσθετου Πρωτοκόλλου των Παρισίων (20-03-1952) της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα

Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) της Ρώμης (κυρωθείσης με τον ν. 2329/1953 και στη συνέχεια με το ν.δ. 53/1974), θεσπίστηκαν ορισμένοι περιορισμοί στη χρήση των ακινήτων διέλευσης του αγωγού εις βάρος των ιδιοκτητών και λοιπών δικαιούχων τους, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 18 παρ. 5 του Συντάγματος, το οποίο ορίζει ότι μπορεί με νόμο να προβλεφθεί και κάθε άλλη στέρωση της ελεύθερης χρήσης και κάρπωσης της ιδιοκτησίας (πέρα από αυτές που προβλέπονται από τις παραγράφους 1-4 του ίδιου άρθρου), η οποία επιβάλλεται από ιδιαίτερες περιστάσεις· επίσης ότι νόμος ορίζει τον υπόχρεο και τη διαδικασία καταβολής στον δικαιούχο του ανταλλάγματος της χρήσης ή της κάρπωσης, το οποίο πρέπει να ανταποκρίνεται στις υφιστάμενες κάθε φορά συνθήκες.

Το ειδικό αυτό νομικό πλαίσιο για τον αγωγό του φυσικού αερίου έχει κριθεί από τη νομολογία των Ελληνικών Δικαστηρίων (Α.Π. 1119/2004-Α.Π. 118/2000, -Εφ. Θεσ/νίκης 1526/2003, ΣτΕ 1119/2002, κ.λπ.) συμβατό με τις ανωτέρω διατάξεις του Συντάγματος και του Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ, αφού μάλιστα προβλέπεται και αποζημίωση για τους ιδιοκτήτες, τους νομείς ή κατόχους των ακινήτων από τα οποία διέρχεται ο αγωγός. Έτσι, με δεδομένο το νομολογιακό αυτό κεκτημένο και τις ομοιότητες των έργων των δύο αγωγών, προτείνονται με το παρόν νομοσχέδιο όμοιες περίπτωσης ρυθμίσεις με αυτές του αγωγού φυσικού αερίου, προσαρμοσμένες στις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες του αγωγού πετρελαίου «Μπουργκάς-Αλεξανδρούπολη».

2. Επί των επί μέρους άρθρων του νομοσχεδίου.

Άρθρο 265

Διαδρομή και Εγκατάσταση Αγωγού

1. Η διαδρομή και εγκατάσταση του αγωγού πετρελαίου «Μπουργκάς – Αλεξανδρούπολη», των τυχόν διακλαδώσεων του, των συστατικών και των παρατημάτων του ορίζονται με απόφαση ή αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

2. Το έργο του αγωγού συνολικά χαρακτηρίζεται ως έργο εθνικής σημασίας, δημόσιας ωφέλειας και γενικά δημόσιου συμφέροντος.

Άρθρο 166

Υποχρεώσεις ιδιοκτητών ακινήτων , απαγορεύσεις, καταβολή ποσοστού αγοραίας αξίας

1. Οι κύριοι ή νομείς ή κάτοχοι κάθε μορφής εκτάσεων υποχρεούνται να επιτρέπουν στα ακίνητα που εξουσιάζουν, την εκτέλεση οιοδήποτε έργου και εργασιών που είναι αναγκαίες για την κατασκευή, εγκατάσταση, λειτουργία και συντήρηση του αγωγού.

2. Ορίζονται ζώνες ορισμένου πλάτους δεξιά και αριστερά από τον άξονα του αγωγού και των καλωδίων προστασίας του, εντός των οποίων απαγορεύεται η εκτέλεση ορισμένων έργων και εργασιών, όπως ανόρυξη φρεάτων, φύτευση δένδρων κ.λπ.

3. Επιπλέον των ανωτέρω ζωνών, για τις εργασίες εγκατάστασης του αγωγού, επιτρέπεται η προσωρινή κατάληψη και χρησιμοποίηση και άλλων εδαφικών ζωνών με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Οι ζώνες αυτές δεν επιτρέπεται να υπερβαίνουν το προβλεπόμενο πλάτος των 22 μέτρων.

4. Καθορίζεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας - Θράκης η αγοραία αξία των εκτάσεων των παραγράφων 2 και 3 , το 25% της οποίας καταβάλλεται στον δικαιούχο ως αποζημίωση για τους περιορισμούς που επιβάλλονται στο ακίνητο.

5. Ορίζεται προθεσμία ενός (1) έτους από τη δημοσίευση στο οικείο Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως της απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής για τη διαδρομή του αγωγού, εντός της οποίας πρέπει να εκδοθεί από τον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας - Θράκης η απόφαση ή οι αποφάσεις καθορισμού της αξίας των εκτάσεων της παραγράφου 4.

6. Τα ποσά που καταβάλλονται στους δικαιούχους είτε ως ποσοστό της αξίας των ανωτέρω ζωνών είτε ως αποζημίωση σύμφωνα με το άρθρο 168 απαλλάσσονται από φόρο, τέλη ή κρατήσεις υπέρ του Δημοσίου ή οποιουδήποτε άλλου στα πλαίσια της πλήρους ικανοποίησης των δικαιούχων κατά τη συνταγματική επιταγή (αρθ. 17 και 18 Συντάγματος).

Άρθρο 167

Περιορισμοί δόμησης

1. Ορίζονται ζώνες ορισμένου πλάτους δεξιά και αριστερά από τον άξονα του αγωγού και από το καλώδιο καθοδικής προστασίας, στις οποίες απαγορεύεται κάθε είδους δόμηση.

2. Παρέχεται η δυνατότητα, με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, να μειώνεται το πλάτος της συγκεκριμένης ζώνης, σύμφωνα με τον σχεδιασμό του έργου.

Άρθρο 168

Αποζημίωση δικαιούχων

1. Προβλέπεται η καταβολή στους δικαιούχους χρηματικής αποζημίωσης για τη ζημία που υφίστανται σε περίπτωση που παραβιάζεται η συνήθης εκμετάλλευση των ακινήτων ή προκαλούνται ζημιές σε αυτά, η οποία αποζημίωση ορίζεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας - Θράκης.

2. Καθορίζεται η διεθνής εταιρεία του έργου «TRANS-BALKAN PIPELINE BV» ως υπόχρεος για την καταβολή όλων των ειδών αποζημιώσεων που προβλέπονται στον παρόντα νόμο, ήτοι της αποζημίωσης για τους περιορισμούς στη χρήση σύμφωνα με το άρθρο 166 παρ. 2, της αποζημίωσης για τη ζημία που υφίσταται ο ιδιοκτήτης του ακινήτου εκ της προσωρινής καταλήψεως αυτού, σύμφωνα με το άρθρο 166 παρ. 4, της αποζημίωσης για τους περιορισμούς δόμησης, σύμφωνα με το άρθρο 167 παρ. 1, και, τέλος, της αποζημίωσης για την περίπτωση που παραβιάζεται η συνήθης εκμετάλλευση του ακινήτου ή προκαλούνται ζημιές στα τυχόν επικείμενα κτίσματα, σε κάθε άλλου είδους εγκαταστάσεις, δένδρα, φυτά και καρπούς, σύμφωνα με το άρθρο 168 παρ. 1.

Άρθρο 169

Δικαστική επίλυση διαφορών

1. Παρέχεται στους ενδιαφερόμενους (ιδιοκτήτες κ.λπ. των ακινήτων) η δυνατότητα προσφυγής στο αρμόδιο κατά τόπο Μονομελές Πρωτοδικείο, σε περίπτωση που δεν αποδέχονται την καθοριζόμενη από τον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας - Θράκης αξία των εκατέρωθεν του αγωγού ζωνών, καθώς και το ύψος της αποζημίωσης για τις ζημιές στην εκμετάλλευση των ακινήτων και για τις τυχόν λοιπές βλάβες ή φθορές αυτών από την κατασκευή του αγωγού.

2. Προβλέπεται η δυνατότητα έναρξης και συνέχισης εκτέλεσης του έργου του αγωγού ανεξαρτήτως της άσκησης προσφυγής ή οποιασδήποτε άλλης δικαστικής ενέργειας.

Άρθρο 170

Χρησιμοποίηση δημοτικών εκτάσεων

Παρέχεται στην εταιρεία η δυνατότητα να χρησιμοποιεί με αποζημίωση εκτάσεις που ανήκουν σε ΟΤΑ Α΄ και Β΄ βαθμού, οι οποίες είναι αναγκαίες για την κατασκευή του αγωγού και, σε περίπτωση που αυτές είναι κοινόχρηστες, να τις επαναφέρει στην προηγούμενη κατάσταση με δικές της δαπάνες.

Άρθρο 171

Απαλλοτρίωση ακινήτων

1. Επιτρέπεται η αναγκαστική απαλλοτρίωση κάθε μορφής έκτασης μόνο κατά το μέτρο που είναι αναγκαία για την εκτέλεση του έργου, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 17 του Συντάγματος και του Κώδικα Αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων Ακινήτων, που κυρώθηκε με τον ν. 2882/2001 (ΦΕΚ Α΄ 17) για όλα τα σχετικά με την απαλλοτρίωση θέματα. Η απαλλοτρίωση επιτρέπεται μόνον υπέρ του Δημοσίου, την δε σχετική δαπάνη φέρει η εταιρεία.

2. Στις απαλλοτριωμένες εκτάσεις περιλαμβάνονται αυτοδικαίως και όλα τα επ' αυτών επικείμενα, όπως κτίσματα, δένδρα κ.λπ.

3. Οι απαλλοτριωμένες εκτάσεις προβλέπεται να παραδίδονται στην εταιρεία κατά χρήση.

Άρθρο 172

Ποινικές κυρώσεις – Μεταγραφή

1. Προβλέπονται ποινικές κυρώσεις για όσους παραβαίνουν τις διατάξεις του άρθρου 166 παρ. 1, 2 και 3 και του άρθρου 167 παρ. 1, εμποδίζοντας την εκτέλεση του έργου με δραστηριότητες επί των ακινήτων οι οποίες δεν επιτρέπονται (π.χ. φύτευση, δόμηση κ.λπ.).

2. Ορίζεται ότι μεταγράφονται στις μερίδες των δικαιούχων στο οικείο Υποθηκοφυλακείο και στο Κτηματολογικό Γραφείο αν υπάρχει οι αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής με τις οποίες: α) ορίζεται η διαδρομή του αγωγού (άρθρο 165 παρ. 1), β) επιτρέπεται η προσωρινή κατάληψη και χρησιμοποίηση επιπλέον εδαφικών ζωνών για τις ανάγκες του έργου (άρθρο 166 παρ. 3) και γ) μειώνεται το πλάτος συγκεκριμένης ζώνης (άρθρο 167 παρ. 2).

Άρθρο 173

Παραχώρηση χρήσης αιγιαλού, παραλίας – Υποθαλάσσια έργα- Χρήση Λιμένα

1. Παρέχεται η δυνατότητα παραχώρησης στην εταιρεία, με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, Θαλασσιών Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας και Προστασίας του Πολίτη, του δικαιώματος χρήσης τμημάτων αιγιαλού, παραλίας, παρακείμενου θαλάσσιου χώρου και πυθμένα θάλασσας με την καταβολή σχετικής εύλογης αποζημίωσης, για την εγκατάσταση και λειτουργία του αγωγού και για την εκτέλεση κάθε είδους αναγκαίου για τον σκοπό αυτόν έργου και εργασιών, με ενδεικτική αναφορά ορισμένων.

2. Παρέχεται επίσης η δυνατότητα παραχώρησης στην εταιρεία από τον φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης του Λιμένα Αλεξανδρούπολης ορισμένων χώρων αυτού κατά χρήση, αναγκαιών για την εξυπηρέτηση της λειτουργίας και συντήρησης του αγωγού και με όρους που θα περιλαμβάνονται σε σχετική σύμβαση που θα υπογράψουν οι εν λόγω ενδιαφερόμενοι μεταξύ των οποίων και η καταβολή ευλόγου ανταλλάγματος.

Άρθρο 174

Παρεκκλίσεις για απόκτηση ακινήτων

Προβλέπεται να μην ισχύουν για την εταιρεία ως προς τα ακίνητα που θα αποκτή για τις ανάγκες του έργου: α) οι ισχύουσες απαγορεύσεις κατάτμησης ακινήτων και κληροτεμαχίων δυνάμει των διατάξεων των άρθρων 29 του ν. 1337/1983 (ΦΕΚ Α' 33) και 1 του α.ν. 431/1968 (ΦΕΚ Α' 115) και β) οι περιορισμοί κατάρτισης δικαιοπραξιών σε παραμεθόριες περιοχές από αλλοδαπά φυσικά ή νομικά πρόσωπα δυνάμει του άρθρου 25 του ν. 1892/1990 (ΦΕΚ Α' 101).

Άρθρο 175

Πολεοδομικές ρυθμίσεις

Για την ανέγερση εγκαταστάσεων της εταιρείας που είναι αναγκαίες για την εκτέλεση και λειτουργία του έργου, εισάγονται ως προς τους όρους δόμησης παρεκκλίσεις από τις ρυθμίσεις των άρθρων 1 και 4 του π.δ. 24/31-05-1982 ως προς την αρτιότητα των οικοπέδων, τον συντελεστή δόμησης κ.λπ.

Ενόψει όλων των ανωτέρω, η μείζων εθνική σημασία των έργων αυτών και η προφανής δημόσια ωφέλεια που απορρέει από την υλοποίησή τους επιβάλλουν τη διαμόρφωση ενός ειδικού νομικού πλαισίου, κατάλληλου να εγγυηθεί την επιτάχυνση των διαδικασιών εκτέλεσής τους.

Ανάλογη νομοθετική παρέμβαση κρίθηκε αναγκαία στο παρελθόν, οπότε και τα άρθρα 4 και 5 του ν.1929/1991 (ΦΕΚ Α'19) θεσπίστηκαν για την άμεση και αδιαμφισβήτητη ρύθμιση θεμάτων, που αφορούσαν στη διαδρομή και στην εγκατάσταση αγωγού φυσικού αερίου από τη ΔΕΓΠΑ Α.Ε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ': ΑΓΩΓΟΙ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ ΕΛΛΑΔΑΣ-ΙΤΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΕΛΛΑΔΑΣ-ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ (άρθρα 176-177)

1. Επί της αρχής των ρυθμίσεων

Η αναβάθμιση της θέσης της χώρας στο διεθνή ενεργειακό χάρτη επιτάσσει τη μέγιστη δυνατή διασύνδεσή της με πηγές φυσικού αερίου, μιας ενεργειακής μορφής που καταλαμβάνει πλέον κεντρική θέση στις προτεραιότητες της ενεργειακής πολιτικής, ενόψει της υψηλής της απόδοσης και της περιβαλλοντικής της προσφορότητας σε σχέση με τις παραδοσιακές μορφές ενέργειας. Στο πλαίσιο αυτό, κρίνεται επιβεβλημένη η διεθνής συνεργασία για την ανάπτυξη δικτύων διακίνησης του φυσικού αερίου που συνδέουν την ελληνική επικράτεια με άλλα Κράτη και την καθιστούν διεθνή και περιφερειακό ενεργειακό κόμβο.

Ο Υποθαλάσσιος Αγωγός Φυσικού Αερίου για τη Διασύνδεση Ελλάδας-Ιταλίας (ΥΑΦΑ-ΠΟΣΕΙΔΩΝ ή IGI Poseidon) αποτελεί αντικείμενο των διατάξεων του ν.3441/2006 (ΦΕΚ Α'39), με τον οποίον κυρώθηκε η σχετική διακρατική συμφωνία. Για την υλοποίηση του έργου, το οποίο βρίσκεται σε προπαρασκευαστικό της κατασκευής στάδιο, έχει ήδη συσταθεί η ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία ΥΑΦΑ ΠΟΣΕΙΔΩΝ Α.Ε. (IGI-POSEIDON).

Ταυτόχρονα, ο Αγωγός Φυσικού Αερίου για τη Διασύνδεση Ελλάδας-Βουλγαρίας (IGB) βρίσκεται σε ανάλογη προπαρασκευαστική φάση, δοθέντος ότι τα συμβαλλόμενα μέρη έχουν ήδη δρομολογήσει τη διαδικασία σύστασης του φορέα υλοποίησης του έργου.

Ενόψει των ανωτέρω, από τα οποία προκύπτει η εθνική σημασία και η προφανής δημόσια ωφέλεια των έργων αυτών και η ομοιότητά τους με το έργο του αγωγού πετρελαίου Μπουργκάς – Αλεξανδρούπολη, προκρίνεται να ισχύσουν και για τα έργα αυτά οι ρυθμίσεις των προηγούμενων άρθρων που αφορούν στο έργο του εν λόγω αγωγού, με σκοπό την επιτάχυνση των διαδικασιών εκτέλεσής τους.

2. Επί των επί μέρους άρθρων του νομοσχεδίου

Άρθρο 176

Αγωγοί Φυσικού Αερίου Διασύνδεσης Ελλάδας - Ιταλίας και Ελλάδας - Βουλγαρίας

Το άρθρο αυτό έχει ως αντικείμενο την ταυτοποίηση των έργων που υπάγονται στις ρυθμίσεις του παρόντος σχεδίου νόμου. Αναγνωρίζονται ως έργα εθνικής σημασίας και δημόσιας ωφέλειας και προσδιορίζονται κατά περιεχόμενο ο υποθαλάσσιος Αγωγός Φυσικού Αερίου για τη Διασύνδεση Ελλάδας-Ιταλίας (ΥΑΦΑ-ΠΟΣΕΙΔΩΝ ή IGI Poseidon) και ο Αγωγός Φυσικού Αερίου για τη Διασύνδεση Ελλάδας-Βουλγαρίας (IGB). Παράλληλα, παρέχεται νομοθετική εξουσιοδότηση στον αρμόδιο Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής να εκδώσει τις αναγκαίες πράξεις για την χωροταξική ρύθμιση των έργων των Αγωγών.

Άρθρο 177

Οριοθέτηση έργων αγωγών

Με το άρθρο αυτό, προβλέπεται η εφαρμογή των ρυθμίσεων που εισάγονται με τα άρθρα 165 μέχρι 172, 173 παρ. 1 και τα άρθρα 174 και 175 για τη διαδρομή και εγκατάσταση του αγωγού πετρελαίου Μπουργκάς-Αλεξανδρούπολη και για τους αγωγούς φυσικού αερίου του άρθρου 176.

Επιπλέον, εξατομικεύονται οι φορείς εκτέλεσης των έργων των εν λόγω αγωγών ως νομικά πρόσωπα εταιρικής μορφής που απολαμβάνουν των ρυθμίσεων του παρόντος για τους σκοπούς της επιτάχυνσης και της απρόσκοπτης υλοποίησης των έργων αυτών.

Με την παράγραφο τρία παρέχεται νομοθετική εξουσιοδότηση για τη ρύθμιση θαλάσσιων δραστηριοτήτων, στο βαθμό που συνδέονται με τα σημεία διέλευσης του ελληνοϊταλικού Αγωγού και ενδέχεται να παραβιάζουν τη λειτουργία του. Η θέση τέτοιων κανόνων πρέπει να επιφέρει την ελάχιστη δυνατή βλάβη σε νόμιμα δικαιώματα και να κατατείνει στην ασφάλεια των εγκαταστάσεων και των δραστηριοτήτων, χωρίς να παραβιάζει κανόνες του διεθνούς συμβατικού και εθνικού δικαίου της θάλασσας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄: Άλλες ρυθμίσεις (άρθρα 178-193)

Άρθρο 178

Θέματα διαχείρισης- κατανομής δυναμικότητας διακρατικών διασυνδέσεων φυσικού αερίου

Κατά την εφαρμογή των διατάξεων της περίπτωσης ια' της παραγράφου 2 του άρθρου 3 του ν.3428/2005 (Α' 313), όπως τροποποιήθηκε με την παράγραφο 3 του άρθρου 16 του ν. 3661/2008 (Α'89) προέκυψε ότι, με αυτές προβλέπεται μόνο η έκδοση της γνωμοδότησης της ΡΑΕ προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής για τα αναφερόμενα στις εν λόγω διατάξεις θέματα και δεν προβλέπεται σε συνέχεια αυτής η έκδοση απόφασης του Υπουργού για την ρύθμιση των θεμάτων αυτών.

Έτσι με την προτεινόμενη ρύθμιση συμπληρώνονται οι ανωτέρω διατάξεις και παρέχεται εξουσιοδότηση στον Υπουργό Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής μετά από τη γνωμοδότηση αυτή της ΡΑΕ να ρυθμίζει γενικώς τα θέματα των διακρατικών διασυνδέσεων των αγωγών φυσικού αερίου καθώς και τα ειδικότερα θέματα διαχείρισης του δυναμικού των διασυνδέσεων αυτών, όπως οι όροι πρόσβασης, τα σχετικά τιμολόγια, κλπ καθώς και των σχετικών κανονισμών και διατηρείται επίσης παράλληλα η αρμοδιότητα της ΡΑΕ να παρακολουθεί και να εποπτεύει τη διαχείριση του δυναμικού των διασυνδέσεων και να συνεργάζεται για το σκοπό αυτό με τις αρμόδιες αρχές των άλλων κρατών.

Άρθρο 179

Τροποποίηση διατάξεων ν. 2364/1995 και ν. 3428/2005

Σχετικά με την ίδρυση των τριών νέων Ε.Π.Α στις γεωγραφικές περιοχές της Στερεάς Ελλάδας και Εύβοιας, της Κεντρικής Μακεδονίας και της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, για τις οποίες τυγχάνουν εφαρμογής οι σχετικές διατάξεις των ν. 2364/1995 (ΦΕΚ 252 Α'), 3428/2005 (ΦΕΚ 313 Α') και 3734/2009 (ΦΕΚ 8 Α'), χορηγήθηκε, μετά από αίτηση της Ελληνικής Κυβέρνησης, με την υπ' αριθμ. Πρωτοκόλλου 22836/11.09.2008 Απόφαση της Επιτροπής παρέκκλιση επί συγκεκριμένων διατάξεων της Οδηγίας 2003/55/ΕΚ.

Επί τη βάση της Απόφασης Παρέκκλισης υφίσταται ανάγκη τροποποίησης ορισμένων διατάξεων του εθνικού νομοθετικού πλαισίου, ώστε να υπάρξει συμμόρφωση αυτού με τους περιορισμούς και τις απαγορεύσεις που επιτάσσει η προαναφερόμενη Απόφαση Παρέκκλισης. Οι ρυθμίσεις που προτείνονται σκοπό έχουν να προσαρμόσουν τις διατάξεις του

ν. 2364/1995, ώστε να δημιουργήσουν ένα συμβατό νομοθετικό πλαίσιο τόσο με την Απόφαση Παρέκκλισης όσο και με τις διατάξεις του μεταγενέστερου ν. 3428/2005, βάσει των οποίων θα προκηρυχθούν οι σχετικοί διαγωνισμοί και το οποίο θα συμβάλλει καθοριστικά στην προσέλκυση ιδιωτών επενδυτών για συμμετοχή στο μετοχικό κεφάλαιο των τριών νέων Ε.Π.Α.

Επιπλέον, προβλέπεται το αργότερο μέχρι την παρέλευση ενός (1) έτους από την έναρξη λειτουργίας καθενός εκ των αγωγών μεταφοράς φυσικού αερίου υψηλής πίεσης που θα διέρχονται από τις γεωγραφικές περιοχές των Περιφερειών Ηπείρου, Δυτικής Μακεδονίας και Πελοποννήσου, η Δ.ΕΠ.Α. Α.Ε. να προβεί στις απαραίτητες ενέργειες για τη δημιουργία και λειτουργία με τη μορφή ανωνύμων εταιρειών δύο (2) νέων Ε.Π.Α., ήτοι της Ε.Π.Α. Ηπείρου, Δυτικής Μακεδονίας και της Ε.Π.Α. Πελοποννήσου με γεωγραφικά όρια δραστηριότητας τις αντίστοιχες Περιφέρειες

1. Επειδή η χρονική ισχύς της άδειας διανομής φυσικού αερίου επί τη βάση των διατάξεων του ν. 2364/1995 (δεύτερο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 4) έχει ορισθεί από είκοσι πέντε (25) μέχρι τριάντα πέντε (35) έτη, κρίνεται σκόπιμο να αποσαφηνισθεί ότι η παρεχόμενη από τον ίδιο νόμο δυνατότητα παράτασης της χρονικής ισχύος της άδειας διανομής φυσικού αερίου θα αφορά χρονικό διάστημα και πέραν των 35 ετών.

2. Σχετικά με τους όρους τους οποίους θα πρέπει να περιλαμβάνει η άδεια διανομής, η παρ. 5 του άρθρου 4 του ν. 2364/1995 συμπληρώνεται για λόγους εναρμόνισης με το άρθρο 28 του Κανονισμού αδειών φυσικού αερίου σχετικά με τη δραστηριότητα της διανομής.

3. Αναφορικά με το ποσοστό συμμετοχής του ιδιώτη επενδυτή στο μετοχικό κεφάλαιο των Ε.Π.Α που θα συσταθούν, τροποποιείται το πρώτο εδάφιο της παρ. 6 του άρθρου 4 του ν. 2364/1995, όπως ισχύει σήμερα, ώστε να επιτυγχάνεται συμμόρφωση με τη σχετική περιοριστική διάταξη της Απόφασης Παρέκκλισης σχετικά με το θέμα αυτό, η οποία απαγορεύει τον εκ των προτέρων καθορισμό του ποσοστού συμμετοχής του ιδιώτη επενδυτή στο 49% στις νέες Ε.Π.Α. Σύμφωνα με την Απόφαση Παρέκκλισης, η κατανομή των μετοχών των Ε.Π.Α μεταξύ της ΔΕΠΑ και των ιδιωτών επενδυτών θα εξαρτάται αποκλειστικά από την εισφορά κάθε μετόχου στο κεφάλαιο της αντίστοιχης Ε.Π.Α. Αναφορικά με το προκηρυσσόμενο ποσοστό, αυτό ορίζεται κατ' ελάχιστο σε

ποσοστό 35%, δεδομένου ότι ο ιδιώτης επενδυτής θα αναλάβει το δικαίωμα διαχείρισης των Ε.Π.Α.

4. Σύμφωνα με την Απόφαση Παρέκκλισης προστίθενται στα συμβατικά τεύχη των διαγωνισμών συγκεκριμένοι περιορισμοί που σχετίζονται με την υποχρέωση επανεπένδυσης, δικαιώματα ελέγχου πλειοψηφίας, κλπ.

5. Σύμφωνα με την Απόφαση Παρέκκλισης οι ιδιώτες επενδυτές που θα συμμετάσχουν στους διαγωνισμούς δεν θα υποχρεούνται να υποβάλλουν σχέδιο σύμβασης προμήθειας φυσικού αερίου διάρκειας τουλάχιστον πέντε (5) ετών, αλλά δύναται να υποχρεωθούν να επιβεβαιώσουν ότι έχουν εξασφαλίσει δικαίωμα αγοράς φυσικού αερίου για περίοδο που δεν θα υπερβαίνει τα πέντε (5) έτη. Στο πλαίσιο αυτό και προκειμένου να διασφαλιστεί κατ' ελάχιστον η ασφάλεια εφοδιασμού των Ε.Π.Α. οι ιδιώτες επενδυτές θα υποβάλλουν δήλωση επιβεβαίωσης εξασφάλισης δικαιώματος αγοράς ή εφόσον δύναται, προσύμφωνο αγοράς φυσικού αερίου με ελάχιστους όρους που θα καλύπτουν (i) τη μέγιστη διάρκεια μη δυνάμενη να υπερβαίνει τα πέντε (5) έτη, (ii) τις ελάχιστες ετήσιες ποσότητες φυσικού αερίου μη δυνάμενες να υπερβούν τις ανώτατες ποσότητες που έχουν προσδιορισθεί με την ως άνω απόφαση παρέκκλισης, και (iii) τα σημεία εισόδου του ΕΣΦΑ στα οποία θα παραδίδονται οι ως άνω ποσότητες αερίου.

6. Η διάταξη της παρ. 23 του άρθρου 7 του ν. 2364/1995, όπως προστέθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 31, του ν. 3734/2009 σχετικά με τη δυνατότητα επικαιροποίησης της έκθεσης αποτίμησης των εισφερομένων σε είδος από την ΕΔΑ προς την αντίστοιχη νέα Ε.Π.Α. για κάλυψη του μετοχικού κεφαλαίου, τροποποιείται λαμβανομένου υπόψη της απορρόφησης της ΕΔΑ από τη Δ.ΕΠ.Α. Α.Ε. αλλά και του σχετικού περιορισμού που εισάγει η Απόφαση Παρέκκλισης σχετικά με την υποχρέωση της Δ.ΕΠ.Α. Α.Ε. να έχει συνταχθεί εκ των προτέρων η σχετική έκθεση αποτίμησης και να έχει τεθεί υπόψη των προεπιλεγέντων στα πλαίσια υποβολής της οικονομικής τους προσφοράς.

7. Η διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 21 του ν. 3428/2005 αναφέρει μεταξύ άλλων στο δεύτερο εδάφιο ότι η υπουργική απόφαση αναφορικά με την προκήρυξη του διαγωνισμού για τις νέες Ε.Π.Α πρέπει να ρυθμίζει και τους όρους προμήθειας φυσικού αερίου κάθε υπό σύσταση Ε.Π.Α. Η διάταξη αυτή καταργείται προκειμένου να μην υφίσταται σύγκρουση με την Απόφαση Παρέκκλισης, η οποία προβλέπει ότι οι ιδιώτες

επενδυτές δεν θα υποχρεούνται να παράσχουν σχέδιο σύμβασης προμήθειας φυσικού αερίου για τουλάχιστον πέντε (5) έτη αλλά μία δήλωση από τον προμηθευτή φυσικού αερίου επιβεβαίωσης εξασφάλισης του δικαιώματος αγοράς φυσικού αερίου για περίοδο που δεν θα υπερβαίνει τα πέντε (5) έτη.

Άρθρο 180

Τροποποίηση διατάξεων ν. 3175/2003

Με τις παραγράφους 1 και 2 προβλέπεται πιο ευέλικτη διαδικασία για την εκμίσθωση των δικαιωμάτων έρευνας και διαχείρισης γεωθερμικού δυναμικού που πιθανολογείται ότι θα οδηγήσει στην προσέλκυση επενδυτών.

Με την παράγραφο 3 καθιερώνεται τέλος υπέρ των ΟΤΑ Α' βαθμού στα όρια των οποίων βρίσκεται η γεωθερμική εκμετάλλευση

Με την παράγραφο 4 ορίζεται, πέραν των προβλεπόμενων ελεγκτικών διαδικασιών, ότι οι διαδικασίες, οι μέθοδοι παρακολούθησης και ο έλεγχος των γεωθερμικών εργασιών σε επίπεδο Αποκεντρωμένης Διοίκησης καθορίζονται με απόφαση του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

Άρθρο 181

Μεταλλευτικές - Λατομικές εργασίες εντός δασών - δασικών εκτάσεων

Η προτεινόμενη προσθήκη στο τέλος της παραγράφου 3 του άρθρου 57 του ν.998/1979 (ΦΕΚ Α' 289), έχει ως σκοπό:

α. την παροχή, υπό αυστηρές προϋποθέσεις, της δυνατότητας απόθεσης καταλοίπων της μεταλλουργικής επεξεργασίας τα οποία μπορούν να αξιοποιηθούν και περαιτέρω, εντός δασών ή δασικών εκτάσεων που ευρίσκονται εντός της ζώνης οριστικής παραχώρησης του μεταλλευτικού χώρου όπου ασκείται μεταλλουργική δραστηριότητα.

Η ρύθμιση αυτή είναι αναγκαία γιατί δίνει διέξοδο στη διαχείριση προϊόντων, παραπροϊόντων και υπολειμμάτων της συνολικής αλυσίδας εκμετάλλευσης των ορυκτών πρώτων υλών, ώστε η εκμετάλλευση αυτών να γίνεται με όρους βιώσιμης ανάπτυξης και να αποφεύγεται διάσπαρτη και

ευκαιριακή κατάληψη χώρων χωρίς υποδομές εντός δασών και δασικών εκτάσεων.

Επίσης, με τη ρύθμιση αυτή επιτυγχάνεται ο περιορισμός των επεμβάσεων εντός δασών ή δασικών εκτάσεων στις περιοχές εκείνες μόνο όπου υπάρχει διαπιστωμένη ανάγκη επέμβασης για την εξυπηρέτηση της μεταλλουργικής δραστηριότητας, διότι υποχρεώνεται ο φορέας της μεταλλουργικής δραστηριότητας σε ενδελεχή εξέταση της καταλληλότητας και της χωρητικότητας της θέσης υποδοχής των καταλοίπων για λόγους περιβαλλοντικής προστασίας (πχ, γεωτεκτονικά συστήματα, υδροφόροι ορίζοντες κλπ) σε συνδυασμό με τη βιωσιμότητα της δραστηριότητας, πράγματα τα οποία σταθμίζονται κατά το στάδιο της περιβαλλοντικής αδειοδότησης, προκειμένου να χορηγηθεί ή μη η έγκριση.

β. την παροχή της δυνατότητας χρησιμοποίησης προσωρινά των χώρων των ανενεργών μεταλλείων και λατομείων για τα οποία έχει χορηγηθεί έγκριση επέμβασης, ως χώρων απόθεσης, επεξεργασίας και αξιοποίησης αποβλήτων προερχομένων από εκσκαφές κατασκευές και κατεδαφίσεις (ΑΕΚΚ), στο πλαίσιο της αποκατάστασης και αναδάσωσης των εκτάσεων αυτών, με προφανές όφελος για το περιβάλλον, αφού α) μέσω της διαδικασίας αυτής ανακτώνται υλικά τα οποία καλύπτουν ανάγκες της κοινωνίας, τα οποία σε διαφορετική περίπτωση θα έπρεπε να εξορυχθούν πρωτογενώς, με ό,τι αυτό συνεπάγεται σε επίπεδο περιβαλλοντικών επιπτώσεων, β) τα δε οριστικώς απορριπτόμενα υλικά συμμετέχουν στην υλοποίηση του προγράμματος αποκατάστασης του μεταλλείου ή λατομείου και γ) αποφεύγεται η δέσμευση «παρθένων» εκτάσεων για την υποδοχή των δραστηριοτήτων απόθεσης, επεξεργασίας και αξιοποίησης αποβλήτων προερχομένων από εκσκαφές κατασκευές και κατεδαφίσεις.

Άρθρο 182

Παράταση προθεσμίας για τον καθορισμό λατομικών περιοχών

Με τις προτεινόμενες διατάξεις παρατείνεται για μία ακόμη πενταετία, η προθεσμία καθορισμού λατομικών περιοχών (ή των χώρων συγκέντρωσης λατομικών επιχειρήσεων του άρθρου 15 του Ν. 1515/1985), προκειμένου να ολοκληρωθεί το σύστημα καθορισμού των λατομικών περιοχών σε όλους τους Νομούς της Χώρας.

Παράλληλα η διαδικασία καθορισμού των εν λόγω περιοχών εναρμονίζεται με τις απαιτήσεις του νέου νομοθετικού πλαισίου το οποίο προέκυψε από την ενσωμάτωση στο εθνικό δίκαιο των διατάξεων της οδηγίας 2001/42/ΕΚ δια της ΚΥΑ υπ' αριθ. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ.107017/28-7-2006 (ΦΕΚ 1225/Β/5-12-2006)

Η ολοκλήρωση του συστήματος καθορισμού των λατομικών περιοχών είναι ύψιστης σημασίας, καθώς μόνο κατ' εξαίρεση και σε συγκεκριμένες περιπτώσεις είναι επιτρεπτή η εκμετάλλευση λατομείων αδρανών υλικών εκτός λατομικών περιοχών. Μία από αυτές είναι και η περίπτωση που δεν έχει καταστεί δυνατή με τη διαδικασία του άρθρου 3 του Ν.2115/1993 η δημιουργία λατομικής περιοχής σε συγκεκριμένη επαρχία ή νήσο. Συνεπώς, εφόσον η Διοίκηση αποστερηθεί της δυνατότητας να καθορίσει λατομικές περιοχές σε κάποιους Νομούς, θα καταστεί επιτρεπτή η εκμετάλλευση λατομείων αδρανών υλικών εκτός λατομικών περιοχών και, άρα, θα καταστρατηγηθεί το πνεύμα του νομοθέτη, που ήταν η συγκέντρωση της λατομικής δραστηριότητας σε κατάλληλα επιλεγμένες περιοχές.

Βεβαίως, ο νομοθέτης έθεσε και συγκεκριμένη προθεσμία για τον καθορισμό των λατομικών περιοχών (ή των χώρων συγκέντρωσης λατομικών επιχειρήσεων του άρθρου 15 του Ν. 1515/1985), πλην όμως, αφενός αυτή η προθεσμία δεν είναι αποκλειστική, αφετέρου η μη ολοκλήρωση του συστήματος καθορισμού των λατομικών περιοχών αναιρεί την ουσία της νομοθετικής ρύθμισης του άρθρου 3 του Ν.1428/1984, όπως ισχύει, που είναι, πρωτίστως, ο καθορισμός των λατομικών περιοχών και η συγκέντρωση της λατομικής δραστηριότητας εντός αυτών και, δευτερευόντως, το χρονικό πλαίσιο ολοκλήρωσης του συστήματος. Εξάλλου, στις περισσότερες περιπτώσεις η καθυστέρηση που, όντως, έχει σημειωθεί δεν οφείλεται σε αδράνεια της Διοίκησης, αλλά σε διάφορους λόγους, όπως αποχαρκτηρισμός ή μη ενεργοποίηση υφιστάμενων λατομικών περιοχών, πιέσεις των τοπικών κοινωνιών, εκδόσεις αποφάσεων του Συμβουλίου της Επικρατείας, οι οποίες είχαν ως συνέπεια ή επέβαλαν τον αποχαρκτηρισμό τους, είτε ακόμη και λόγω αμφισβητήσεων ως προς το ιδιοκτησιακό καθεστώς τους.

Άρθρο 183

Παράταση λειτουργίας λατομείων αδρανών υλικών και λατομείων μαρμάρων

Με την παράγραφο 1 του εν λόγω άρθρου παρατείνεται μέχρι 31-12-2013, υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, η λειτουργία των λατομείων αδρανών υλικών των οποίων δεν έχει λήξει η ισχύς των περιβαλλοντικών όρων και τα οποία λειτουργούν εντός λατομικών περιοχών (ή εντός των χώρων συγκέντρωσης λατομικών επιχειρήσεων του άρθρου 15 του Ν. 1515/1985) ή με βάση τις διατάξεις του άρθρου 8 παρ. 2α και 2β του Ν.1428/1984, όπως ισχύουν, και των οποίων οι συμβάσεις μίσθωσης ή οι άδειες εκμετάλλευσης έχουν συμπληρώσει ή συμπληρώνουν μέχρι 31-12-2012 την προβλεπόμενη διάρκεια των τριάντα ετών.

Σκοπός της διάταξης είναι η αποτροπή της διακοπής της λειτουργίας των εν λόγω λατομείων, μόνο και μόνο επειδή συμπλήρωσαν την τριακονταετία. Η συγκεκριμένη διάρκεια ισχύος των συμβάσεων μίσθωσης ή αδειών εκμετάλλευσης καθιερώθηκε με το Ν.2115/1993, διότι τότε ο νομοθέτης έκρινε, όπως προκύπτει και από την εισηγητική έκθεσή του, ότι αυτή ήταν επαρκής για την απόσβεση των σημαντικών δαπανών που απαιτούντο για τη δημιουργία σύγχρονων λατομείων (αγορά - ανανέωση εγκαταστάσεων, μηχανικού εξοπλισμού, δημιουργία έργων υποδομής, διανοίξεως λατομείων κλπ). Αυτή η προσέγγιση, όμως, δεν ανταποκρίνεται πλέον στις σύγχρονες επιταγές και δεν λαμβάνει υπόψη σημαντικές παραμέτρους.

Τούτο διότι η ορθολογική διαχείριση του φυσικού πλούτου επιτάσσει την πλήρη αξιοποίηση των κοιτασμάτων σε θέσεις, όπου έχει ήδη συντελεσθεί η επέμβαση στο περιβάλλον, καθώς αυτή αποτελεί την πιο ενδεδειγμένη από περιβαλλοντική άποψη λύση. Εξάλλου, δεδομένου ότι οι πρώτες συμβάσεις μίσθωσης ή άδειες εκμετάλλευσης χρονολογούνται από το 1977, η σταδιακή διακοπή λειτουργίας των λατομείων αδρανών υλικών που έχει αρχίσει το 2007 έχει ιδιαίτερα αρνητικές επιπτώσεις για την εθνική και την τοπική οικονομία.

Με γνώμονα τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης οι οποίες επιβάλλουν την ορθολογικότερη και πλήρη αξιοποίηση των φυσικών πόρων και την αποτελεσματικότερη προστασία του περιβάλλοντος, το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής προτίθεται, στο αμέσως επόμενο διάστημα, να προτείνει νέο σχέδιο νόμου, προκειμένου να αντιμετωπιστούν συνολικά τα προβλήματα που αναδύθηκαν προϊόντος του χρόνου από την εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας και να απλουστευθεί το νομικό πλαίσιο λειτουργίας των λατομικών εν γένει εκμεταλλεύσεων με σκοπό την ισόρροπη ανάπτυξη και την απρόσκοπτη αξιοποίηση των

κοιτασμάτων, μέχρις εξαντλήσεώς τους, με ορθολογικό τρόπο και το οποίο θα λαμβάνει, παράλληλα, μέριμνα για την προστασία και αποκατάσταση του περιβάλλοντος. Η αξιοποίηση όλων των πηγών του εθνικού πλούτου για την εξυπηρέτηση του γενικού συμφέροντος δεν αποτελεί μόνο υποχρέωση της πολιτείας και συνταγματική επιταγή, αλλά και σημαντική παράμετρο που ενσωματώνεται διεθνώς στις αναπτυξιακές πολιτικές και, ιδίως, της Ε.Ε., όπως στην πρόσφατη πρωτοβουλία του Επιτρόπου Verheugen «Πρωτοβουλία για τις πρώτες ύλες – Κάλυψη των ουσιαστών αναγκών μας για ανάπτυξη και απασχόληση στην Ευρώπη (COM(2008)699)». Η εξορυκτική δραστηριότητα αναπτύσσεται ουσιαστικά στην περιφέρεια, όπου οι γεωλογικοί και κοιτασματολογικοί παράγοντες το επιτρέπουν, συμβάλλοντας στη δημιουργία θέσεων εργασίας και στηρίζοντας συναφείς οικονομικές δραστηριότητες. Δεδομένης, λοιπόν, της συμβολής της αξιοποίησης του ορυκτού πλούτου στην περιφερειακή ανάπτυξη, αλλά και της διαχρονικής ζήτησης των λατομικών προϊόντων, οι αποφάσεις της Διοίκησης πάνω σε θέματα εγκατάστασης και λειτουργίας εκμεταλλεύσεων λατομείων θα πρέπει να είναι αποτέλεσμα συγκερασμού της προστασίας του περιβάλλοντος με την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.

Λαμβανομένων υπόψη όλων των ανωτέρω, η διακοπή λειτουργίας των λατομείων του εν λόγω άρθρου λόγω συμπλήρωσης της τριακονταετίας τη δεδομένη χρονική περίοδο και πριν τεθεί σε εφαρμογή το νέο νομικό πλαίσιο, μόνο προβλήματα θα δημιουργούσε. Με γνώμονα λοιπόν την ομαλή και οικονομικά συμφέρουσα τροφοδοσία της χώρας με αδρανή υλικά, είναι αναγκαίο να παραταθεί η λειτουργία των εν λόγω λατομείων μέχρι 31-12-2013, εύλογο χρονικό διάστημα εντός του οποίου θα μπορούσε να ολοκληρωθεί η διαδικασία επεξεργασίας και θέσπισης του νέου νομικού πλαισίου.

Βεβαίως, ως προϋπόθεση για την παράταση της λειτουργίας των λατομείων τίθεται η ανανέωση των περιβαλλοντικών όρων καθώς και των σχετικών εγγυητικών επιστολών για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από την μελέτη αποκατάστασης του περιβάλλοντος και την καλή εκτέλεση των συμβάσεων μίσθωσης, λαμβάνοντας υπόψη και το γεγονός ότι η παράταση που δίνεται έχει το χαρακτήρα προσωρινής ρύθμισης μέχρι τη μετάβαση στο νέο νομικό πλαίσιο.

Με την παράγραφο 2 ρυθμίζεται ομοίως και η περίπτωση των λατομείων μαρμάρων, οι άδειες των οποίων έχουν λήξει ή λήγουν. Το νομικό πλαίσιο που διέπει σήμερα

την εκμετάλλευση των λατομείων μαρμάρων είναι ο Ν.669/79, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει. Το ειδικότερο θέμα της χρονικής παράτασης των αδειών εκμετάλλευσης και των συμβάσεων των λατομείων μαρμάρων ρυθμίζεται αναλυτικά από τις διατάξεις του άρθρου 7 του Ν. 2702/99. Με βάση τις διατάξεις αυτές το μέγιστο χρονικό διάστημα μέχρι του οποίου μπορεί να παραταθούν οι εν λόγω άδειες και μισθώσεις είναι τα σαράντα (40) έτη.

Δεδομένου ότι η υποχρέωση εφοδιασμού των λατομείων μαρμάρων με άδεια εκμεταλλεύσεως θεσπίσθηκε με τις διατάξεις του Ν.Δ. 433/1970, το οποίο εκδόθηκε στις 3-2-1970, αρχίζει πλέον να συμπληρώνεται η μέγιστη χρονική διάρκεια των σαράντα (40) ετών που προβλέπουν οι ισχύουσες διατάξεις. Ήδη όμως έχει λήξει ο μέγιστος χρόνος των σαράντα (40) ετών για τις μισθώσεις πολύ περιορισμένου αριθμού λατομείων μαρμάρου, καθώς η σύναψη της σύμβασης μίσθωσης προηγείται πάντοτε της έκδοσης της άδειας εκμετάλλευσης.

Εντός των αμέσως επόμενων ετών πρόκειται να συμπληρωθεί ο μέγιστος χρόνος των σαράντα (40) ετών για τις μισθώσεις ή/και τις άδειες εκμετάλλευσης μεγάλου αριθμού λατομείων μαρμάρων με αποτέλεσμα μεγάλος αριθμός λατομείων να αναγκασθεί να διακόψει τη λειτουργία του. Τούτο θα έχει αρνητικές συνέπειες, τόσο για την εθνική οικονομία, καθώς δεν μπορεί να προβλεφθεί ότι θα υπάρξουν αντίστοιχες νέες εκμεταλλεύσεις, όσο και για το περιβάλλον, καθώς θα απαιτηθούν επεμβάσεις σε νέες πιθανές μαρμαροφόρες περιοχές. Επιπλέον για τα περισσότερα από τα λειτουργούντα λατομεία μαρμάρων πληρούνται οι προϋποθέσεις (ύπαρξη κοιτάσματος, απουσία απαγορευτικών της λατομείας λόγων κ.λ.π.) για την συνέχιση της λειτουργίας τους.

Η επαύξηση της χρονικής διάρκειας των αδειών εκμετάλλευσης των λατομείων μαρμάρων και των αντίστοιχων συμβάσεων μίσθωσης έως τις 31.12.2013 κρίνεται σκόπιμη: Πρώτον από περιβαλλοντικής απόψεως, αφού είναι περιβαλλοντικά φιλικότερο να γίνεται κατά το δυνατόν πληρέστερη αξιοποίηση των κοιτασμάτων μαρμάρου σε θέσεις στις οποίες έχει ήδη συντελεσθεί η επέμβαση στο περιβάλλον και έχουν ήδη κατασκευασθεί τα απαιτούμενα έργα υποδομής (δρόμοι, εγκαταστάσεις κ.λ.π.). Δεύτερον από οικονομικής απόψεως δεδομένου ότι συνεπάγεται επέκταση του χρόνου απόσβεσης των σχετικών επενδύσεων, δεν απαιτούνται δαπάνες για έρευνες σε νέες περιοχές ή δαπάνες για εκμετάλλευση νέων λατομείων και των αντίστοιχων έργων

υποδομής, γεγονός σημαντικό ιδιαίτερα στη σημερινή δύσκολη οικονομική συγκυρία για έναν κλάδο όπως αυτός του μαρμάρου, ο οποίος έχει σημαντική συμβολή στην Εθνική Οικονομία και ιδιαίτερα στην περιφερειακή ανάπτυξη και απασχόληση, ενώ πλήττεται από την οικονομική κρίση στον κατασκευαστικό κλάδο και τον διεθνή ανταγωνισμό από αντίστοιχα προϊόντα χωρών όπως η Τουρκία, η Κίνα η Ινδία κ.λ.π. στις οποίες υπάρχουν πολύ μικρότερες περιβαλλοντικές υποχρεώσεις και κοινωνικά ή μισθολογικά βάρη.

Με την παραγραφο 3 του εν λόγω άρθρου, θεσπίζεται η καταβολή «πράσινου τέλους» από τους εκμεταλλευτές των λατομείων των προηγούμενων παραγράφων. Το τέλος αυτό θα ανέρχεται στο 1% επί της αξίας των πωλούμενων προϊόντων και θα κατατίθεται σε ειδικό προς τούτο τραπεζικό λογαριασμό του Πράσινου Ταμείου. Είναι σημαντικό ότι το τέλος αυτό θα διατίθεται αποκλειστικά για περιβαλλοντικές δράσεις στην περιοχή των τοπικών ή δημοτικών κοινοτήτων στις οποίες λειτουργούν τα εν λόγω λατομεία, αντισταθμίζοντας έτσι τις οχλήσεις ή περιβαλλοντικές επιβαρύνσεις που ενδεχομένως υφίσταται η περιοχή από τη λειτουργία τους.

Τέλος με την παραγραφο 3 του εν λόγω άρθρου, εξαιρούνται των ρυθμίσεων των παραγράφων 1 και 3 τα λατομεία τα οποία δεν συμπληρώνουν τριακονταετία μέχρι 31-12-2013, ώστε να συνεχίσουν την λειτουργία τους σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από τις ήδη ισχύουσες διατάξεις.

Άρθρο 184

Αποκέντρωση αρμοδιότητας παραγωγής ANFO και SLURRIES

Με τις προτεινόμενες διατάξεις αποκεντρώνονται οι αρμοδιότητες που αφορούν στην παραγωγή ANFO και SLURRIES (γαλακτωμάτων), επί εγκαταστάσεων ευρισκομένων πάνω σε οχήματα, εντός μεταλλευτικών και λατομικών χώρων, ώστε να ασκούνται από τις υπηρεσίες της Περιφέρειας στις οποίες ανήκει και η συναφής αρμοδιότητα χορήγησης αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας αποθηκών εκρηκτικών υλών και καψυλλίων εντός μεταλλευτικών και λατομικών χώρων.

Άρθρο 185

Τροποποίηση ν. 3557/2007

Σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 2 του Α.Ν. 1838 της 8/9 Ιουνίου 1951 "Περί εκτελέσεως των έργων Υδρεύσεως των Αθηνών-Πειραιώς- -Περιχώρων" (ΦΕΚ Α' 170) ορίστηκε ότι : "Επιτρέπεται η επίταξς υπό του Υπουργού των Δημοσίων Έργων χώρων ή πραγμάτων αμέσως αναγκαιούντων εις την εκτέλεσιν των έργων υπό όρους και αποζημιώσεις κανονιζομένους και εγκρινομένους υπό του Υπουργού μετά γνώμην του κατά το άρθρον 3 Συμβουλίου".

Η παραπάνω διάταξη ενσωματώθηκε στο άρθρο Πέμπτο του Ν 3555/2007 για την "Κύρωση Σύμβασης Παραχώρησης του Έργου της Μελέτης, Κατασκευής, Χρηματοδότησης, Λειτουργίας, Συντήρησης και Εκμετάλλευσης του Αυτοκινητοδρόμου "Ιονία Οδός" από Αντίρριο μέχρι Ιωάννινα, ΠΑΘΕ Αθήνα (Α/Κ Μεταμόρφωσης) - Μαλιακός (Σκάρφεια) και Συνδετήριου Κλάδου του ΠΑΘΕ Σχηματάρι - Χαλκίδα και λοιπές διατάξεις" (ΦΕΚ Α' 81/16.04.2007) σύμφωνα με το οποίο : " 1. Για την κατασκευή των έργων της παραγράφου 1 του άρθρου τέταρτου του παρόντος, καθώς και των έργων που συγχρηματοδοτούνται από κοινοτικά προγράμματα και υπό την προϋπόθεση ότι έχει κηρυχθεί απαλλοτρίωση για την απόκτηση των αναγκαιών εκτάσεων, έχουν εφαρμογή οι διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 5 του ν. 1838/1951 (ΦΕΚ 170 Α'), προς εκτέλεση των έργων μέχρι τη συντέλεση της απαλλοτρίωσης. Η καταβληθείσα λόγω της επίταξης αποζημίωση συμψηφίζεται με την αποζημίωση εκ της αναγκαστικής απαλλοτριώσεως, όπως αυτή καθορίζεται από τα αρμόδια δικαστήρια, εφόσον αφορά την αξία απαλλοτριουμένων ακινήτων ή και των επικειμένων τους, ενώ δεν υπόκειται σε συμψηφισμό η αποζημίωση λόγω επίταξης που αφορά την προσωρινή στέρηση της χρήσης των ακινήτων. 2. Η παρ. 20β του άρθρου 6 του ν. 2052/1992 (ΦΕΚ 94 Α') έχει ανάλογη εφαρμογή στα ως άνω έργα. 3. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων και της παραγράφου 2 του άρθρου τέταρτου του παρόντος νόμου έχουν ανάλογη εφαρμογή στις αναγκαστικές απαλλοτριώσεις εδαφικών εκτάσεων και των επικειμένων τους που κρίνονται απαραίτητες για την απόληψη λιγνίτη με σκοπό την απρόσκοπτη λειτουργία των εργοστασίων της Δημόσιας Επιχείρησης Ηλεκτρισμού".

Με την ως άνω διάταξη προβλέπεται ρητά πλέον η δυνατότητα επίταξης- προ της συντέλεσης της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης - εδαφικών εκτάσεων και των επικειμένων τους που κρίνονται απαραίτητες για την απόληψη λιγνίτη, κατά τρόπο όμως που δεν ρυθμίζεται ούτε η διοικητική διαδικασία

υλοποίησης της δυνατότητας του Νόμου, ούτε η (οικονομική) διασφάλιση του θιγόμενου ιδιοκτήτη αλλά ούτε και προκύπτει με σαφήνεια οι λόγοι δημοσίου συμφέροντος που δικαιολογούν την εξαιρετική αυτή ρύθμιση. Ως προς το τελευταίο αυτό σημείο, επισημαίνεται ότι, *αφενός* μεν η γραμματική διατύπωση της υφιστάμενης διάταξης ("*...με σκοπό την απρόσκοπη λειτουργία των εργοστασίων της Δημόσιας Επιχείρησης Ηλεκτρισμού ...*") επιδέχεται ευρύτητα περιθώρια ερμηνείας, *αφετέρου* δε το γεγονός ότι η ρύθμιση επικεντρώνεται αποκλειστικά στη Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού, έρχεται σε αντίθεση με τα όσα όρισε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (υπόθεση COMP/B-/38.700 κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμ. Ε (2009) 6244)) αναφορικά με την διαπίστωση της προστασίας της δεσπόζουσας θέσης της Δ.Ε.Η. στην εθνική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και τα μέτρα που προτάθηκαν για την άρση της παραβίασης του άρθρου 86 της Συνθήκης.

Με την προταθείσα Τροποποίηση σκοπείται συνεπώς *αφενός* η δυνατότητα σαφούς πρακτικής εφαρμογής και υπηρεσιακής υλοποίησης των διατάξεων του άρθρου Πέμπτου του Ν 3557/2007, *αφετέρου* η θέσπιση όρων προστασίας του ιδιοκτήτη και της περιουσίας του και *εκ τρίτου* ο περιορισμός του μέτρου αυτού στην εξαιρετική και μόνον περίπτωση όπου επαπειλείται η ενεργειακή επάρκεια του Συστήματος, αδιακρίτως προς το πρόσωπο του τροφοδοτούντος Παραγωγού. Ειδικότερα :

(α). Κατά το πρώτο εδάφιο της προταθείσας Τροποποίησης, η επίταξη επιτρέπεται προκειμένου να διασφαλισθεί η ενεργειακή επάρκεια του Συστήματος. Στο βαθμό που η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από τους Ατμοηλεκτρικούς Σταθμούς (ΑΗΣ), εξαρτάται απόλυτα από την τροφοδοσία των τελευταίων με εξορυσσόμενες ποσότητες λιγνίτη, η μη τροφοδοσία αυτών με τις απαραίτητες ποσότητες - λόγω πρόσκαιρης αδυναμίας εξόρυξης οφειλόμενης στην αδυναμία επέμβασης στο υπό απαλλοτρίωση ακίνητο μέχρι τη συντέλεση της απαλλοτρίωσης - δύναται να επαπειλείσει, ανάλογα πάντα και με την παραγόμενη ισχύ του τροφοδοτούμενου ΑΗΣ, την επάρκεια του Συστήματος επηρεάζοντας συνακόλουθα και νομοτελειακά την ηλεκτροδότηση περιοχών που τροφοδοτούνται από τον συγκεκριμένο ΑΗΣ. Στις περιπτώσεις αυτές και προκειμένου να αποφευχθεί η κατακόρυφη μείωση των παραγωγικών δυνατοτήτων του ελλιπώς τροφοδοτούμενου ΑΗΣ ώστε να συνεχίσει απρόσκοπτα η ηλεκτροδότηση περιοχών της

επικράτειας που εξαρτώνται ενεργειακά από τον συγκεκριμένο ΑΗΣ, για όσο χρόνο διαρκέσουν οι εκκρεμείς δικαστικές διαδικασίες, καθίσταται προφανής ο χαρακτήρα και το εύρος του δημοσίου συμφέροντος που υπηρετείται από την έγκαιρη και επείγουσα υλοποίηση του μέτρου της επίταξης και μάλιστα σε έναν τόσο κρίσιμο τομέα όπως η απρόσκοπτη ηλεκτροδότηση της χώρας.

(β). Κατά το δεύτερο εδάφιο της προταθείσας Τροποποίησης διευκρινίζεται ότι ο κίνδυνος κατάρρευσης της ενεργειακής επάρκειας του Συστήματος, ο οποίος και αποτελεί καταλυτική προϋπόθεση για την εφαρμογή του μέτρου της επίταξης, λόγω ακριβώς του εθνικού χαρακτήρα και της άμεσης κοινωνικής ανάγκης που εγείρει, αποφασίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και ΠΕΚΑ. Αρμόδιο όργανο για να εισηγηθεί το εξαιρετικό αυτό μέτρο καθίσταται η Γενική Διεύθυνση Φυσικού Πλούτου του ΥΠΕΚΑ, η οποία αποτελεί την πλέον εξειδικευμένη διοικητική Υπηρεσία σε θέματα και δραστηριότητες που αφορούν την εξόρυξη λιγνίτη και η οποία δύναται να εντοπίσει και εξαντλήσει τυχόν εναλλακτικές λύσεις προτού εισηγηθεί υπέρ του μέτρου της επίταξης.

(γ). Η διασφάλιση του θιγόμενου ιδιοκτήτη προβλέπεται στα επόμενα εδάφια της προταθείσας Τροποποίησης, με τη σύνταξη εμπειριστατωμένης έκθεσης εκτίμησης της αποζημίωσης για τη στέρηση της χρήσης των επιτασσομένων εκτάσεων και των επικειμένων τους και την καταβολή αυτής προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε πράξη κατάληψης επί του ακινήτου. Πρόσθετα δε, ο θιγόμενος ιδιοκτήτης δεν αποστερείται του δικαιώματος να αναζητήσει τυχόν μεγαλύτερη αποζημίωση από το Δικαστήριο που είναι αρμόδιο για τον καθορισμό τιμής μονάδος αποζημίωσης.

Άρθρο 186

Τροποποίηση άρθρου 27^Α ν.3734/2009

Σύμφωνα με τις υφιστάμενες διατάξεις η εγγυημένη τιμή πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας από φωτοβολταϊκούς σταθμούς κατοχυρώνεται κατά την ημερομηνία σύναψης της Σύμβασης Πώλησης. Το γεγονός αυτό έχει ως συνέπεια πιθανή υπαγωγή σε χαμηλότερο τιμολογιακό καθεστώς ως αποτέλεσμα καθυστερήσεων στην εξέταση αιτημάτων για σύναψη Συμβάσεων Πώλησης λόγω αστάθμητων παραγόντων που δεν οφείλονται στην υπαιτιότητα του υποψήφιου παραγωγού. Για τον λόγο αυτό κρίνεται αναγκαίο η τιμή πώλησης ηλεκτρικής

ενέργειας που παράγεται από φωτοβολταϊκούς σταθμούς να κατοχυρώνεται κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης, εφόσον ο φάκελος είναι πλήρης, άλλως από τη συμπλήρωσή του. Η αναδρομικότητα της ανωτέρω διάταξης τίθεται για εκκρεμή αιτήματα από 6.9.2010 για το λόγο ότι αυτή είναι η ημερομηνία δημοσίευσης στο ΦΕΚ Β'1497 της Υ.Α./Φ1/οικ.17149 σχετικά με τον τύπο και το περιεχόμενο της σύμβασης πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ & ΣΗΘΥΑ.

Η εγγυημένη αυτή τιμή πώλησης ισχύει για 18 μήνες για τα μικρά έργα και για 36 μήνες για τα μεγαλύτερα (πάνω από 10 MW) αφού για τα τελευταία απαιτείται, κατά τεκμήριο, μεγαλύτερος χρόνος κατασκευής. Προστίθεται μια νέα ρύθμιση ώστε το 36μηνο να ισχύει και για μικρότερα μεμονωμένα έργα τα οποία, όμως, απαιτούν κοινά έργα σύνδεσης (δηλαδή νέες γραμμές μεταφοράς ή διανομής ή νέους υποσταθμούς) με άλλα και όλα μαζί ξεπερνούν τα 10 MW. Και αυτό διότι η κατασκευή νέων γραμμών μεταφοράς ή διανομής ή/και νέων υποσταθμών ανύψωσης από τη μέση στην υψηλή τάση αποτελούν χρονοβόρες διαδικασίες για την ολοκλήρωση των οποίων οι 18 μήνες δεν είναι αρκετοί.

Τέλος, ο δείκτης τιμών καταναλωτή, βάσει του οποίου γίνεται η ετήσια αναπροσαρμογή τιμών ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από φωτοβολταϊκούς σταθμούς, καθορίζεται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή και όχι από την Τράπεζα της Ελλάδος όπως εκ παραδρομής είχε γραφεί στη διάταξη.

Άρθρο 187

Τροποποίηση διατάξεων ν.3468/2006

Η εν λόγω νομοθετική ρύθμιση της παραγράφου 1 σκοπεί στην προώθηση ευρύτερα του σχεδίου ενεργειακής αυτόαρκειας της νήσου Αγίου Ευστρατίου, κατά το μεγαλύτερο μέρος από ανανεώσιμες πηγές, μέσω της δημιουργίας μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. και αποθήκευσής της, κατά τρόπον ώστε να καλύπτονται πλήρως και υπό καθεστώς ασφάλειας εφοδιασμού οι εκάστοτε ανάγκες του νησιού.

Προκειμένου να επιταχυνθεί η πραγματοποίηση του εγχειρήματος και δεδομένου του μικρού μεγέθους των ενεργειακών αναγκών του νησιού και επομένως -κατά τεκμήριο- και των μονάδων που θα κατασκευασθούν, με τη ρύθμιση αυτή απαλλάσσεται το Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών και Εξοικονόμησης Ενέργειας (Κ.Α.Π.Ε.) από την υποχρέωση

να λάβει άδειες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας του ν. 3468/2006 για σταθμούς από Α.Π.Ε ιδιοκτησίας των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τους οποίους αναλαμβάνει να προμηθεύσει και να εγκαταστήσει για λογαριασμό αυτών στο πλαίσιο προγραμματικών συμβάσεων.

Στο αρθ.8 του ν.3468/2006, όπως ισχύει, προβλέπεται η διάρκεια ισχύος της προσφοράς σύνδεσης όσον αφορά σε έργα τα οποία δεν εξαιρούνται από την υποχρέωση λήψης άδειας παραγωγής. Δεν υπήρχε πρόβλεψη στο νόμο όσον αφορά στο χρόνο ισχύος της προσφοράς σύνδεσης για τα έργα που εξαιρούνται από την υποχρέωση να λάβουν άδεια παραγωγής. Κρίνεται απαραίτητο να υπάρξει σχετική πρόβλεψη και για τα έργα αυτά προκειμένου να μη δεσμεύεται άκριτα ο ηλεκτρικός χώρος. Το εξάμηνο, ως χρόνος ισχύος της προσφοράς σύνδεσης για τα ανωτέρω έργα, κρίνεται ως ικανοποιητικός προκειμένου ο ενδιαφερόμενος να προχωρήσει στο επόμενο βήμα της αδειοδοτικής διαδικασίας με τη σύναψη σύμβασης σύνδεσης και την κατάθεση της προβλεπόμενης από τον ίδιο νόμο εγγυητικής επιστολής.

Ακόμα εισάγεται διαφοροποίηση ως προς το χρονικό σημείο που η προσφορά σύνδεσης καθίσταται οριστική για σταθμούς ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α. που εξαιρούνται από την υποχρέωση λήψης άδειας παραγωγής και επιπλέον δεν υπόκεινται σε διαδικασία Ε.Π.Ο. Στην περίπτωση αυτή προβλέπεται ότι η προσφορά σύνδεσης είναι εξαρχής οριστική. Κατά τεκμήριο για τα έργα αυτά δεν έχει νόημα η έννοια της αρχικής προσφοράς σύνδεσης.

Επιπλέον, προς άρση της αμφισβήτησης για τη χρονολογική σειρά υπογραφής των Συμβάσεων Σύνδεσης και Πώλησης της ηλεκτρικής ενέργειας των σταθμών ηλεκτροπαραγωγής από Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α. προτείνεται με την ίδια ρύθμιση να προηγείται σε κάθε περίπτωση η υπογραφή της Σύμβασης Σύνδεσης.

Προκειμένου να καθίσταται εφικτή η κατά προτεραιότητα ένγχυση στο δίκτυο της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από την αξιοποίηση της ηλιακής ακτινοβολίας και χαρακτηρίζεται ως ΑΠΕ, επιβάλλεται ανάλογη διαχείριση και της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από συμβατικά καύσιμα στους ηλιοθερμικούς σταθμούς, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περίπτωση ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 13 του ν. 3468/2006, όπως ισχύει. Η περιορισμένη αυτή κατανάλωση των συμβατικών καυσίμων, σύμφωνα με την ως άνω διάταξη, έχει κριθεί αναγκαία για την λειτουργία του

σταθμού και την αξιοποίηση της ηλιακής ενέργειας και η ηλεκτρική ενέργεια που θα παραχθεί από τα καύσιμα αυτά δεν μπορεί να διαχωριστεί από το σύνολο της παραγόμενης ενέργειας κατά τη διαδικασία παραγωγής. Συνεπώς, θα πρέπει να έχει προτεραιότητα κατά την κατανομή του φορτίου από τον αρμόδιο διαχειριστή, ως τμήμα της συνολικής ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από το σταθμό. Εξάλλου, σε περίπτωση χρήσης βιοντίζελ ή άλλου βιοκαυσίμου, η προτεραιότητα αυτή επιβάλλεται για λόγους ίσης μεταχείρισης των πηγών ΑΠΕ.

Η παραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια από το βοηθητικό καύσιμο που καταναλώνει ο ηλιοθερμικός σταθμός, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περίπτωση ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 13 του ν. 3468/2006, όπως ισχύει, θα πρέπει να τιμολογείται ανάλογα με τη φύση της πρωτογενούς ενέργειας. Στην περίπτωση χρήσης βιοντίζελ ή άλλου βιοκαυσίμου που χαρακτηρίζεται ως ΑΠΕ, η τιμολόγηση θα πρέπει να γίνεται όπως και για τους σταθμούς που χρησιμοποιούν τα καύσιμα αυτά. Σε διαφορετική περίπτωση, η τιμολόγηση θα πρέπει να αντανakλά το μεταβλητό κόστος παραγωγής της ενέργειας αυτής. Είναι αναγκαία, ωστόσο, η υιοθέτηση ανώτατης τιμής για την τιμολόγηση αυτή, η οποία θα αντανakλά το κόστος παραγωγής από συμβατικά καύσιμα στο ηλεκτρικό σύστημα στο οποίο συνδέεται ο ηλιοθερμικός σταθμός, ώστε να δίνονται τα κίνητρα επιλογής των κατάλληλων καυσίμων μεταξύ αυτών που επιτρέπεται να χρησιμοποιηθούν, βάσει της ως άνω διάταξης. Με απόφαση της ΡΑΕ θα καθορίζεται η σχετική μεθοδολογία υπολογισμού του τιμήματος, ενώ με την απόφαση της παραγράφου 3 του άρθρου 12 καθορίζεται η μεθοδολογία για τον προσδιορισμό των ποσοτήτων ηλεκτρικής ενέργειας που παράγονται από ηλιοθερμικό σταθμό και αντιστοιχούν στις διάφορες πρωτογενείς πηγές ενέργειας.

Παρότι ένας ηλιοθερμικός σταθμός κατά κανόνα μπορεί να καλύψει τις ανάγκες του για διατήρηση της αρτιότητας και λειτουργικότητας του εξοπλισμού του από τη χρήση των βοηθητικών καυσίμων (συμβατικών και βιοκαυσίμων), κατά τα οριζόμενα στην περίπτωση ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 13 του ν. 3468/2006, όπως ισχύει, σε εξαιρετικές περιπτώσεις που αυτό δεν καθίσταται εφικτό για οποιονδήποτε λόγο, θα πρέπει να επιτρέπεται η απορρόφηση ηλεκτρικής ενέργειας από το δίκτυο για την κάλυψη των αναγκών αυτών. Ωστόσο, η ηλεκτρική αυτή ενέργεια θα πρέπει να συμψηφίζεται με την παραγωγή του ηλιοθερμικού σταθμού, ώστε η διαδικασία αυτή να λειτουργεί ως αντικίνητρο για την εκτεταμένη χρήση της. Ο

τρόπος εφαρμογής της διαδικασίας αυτής, ο χρόνος που λαμβάνεται υπόψη για τον συμψηφισμό και κάθε άλλη λεπτομέρεια εφαρμογής θα καθορίζεται στην απόφαση της παραγράφου 3 του άρθρου 12. Από τη ρύθμιση αυτή θα πρέπει να εξαιρείται η κατανάλωση από παροχή χαμηλής τάσης στο σταθμό, για την κάλυψη μικρών και συνηθισμένων καταναλώσεων (π.χ. φωτισμός, κατανάλωση υπολογιστικών συστημάτων κλπ), όπως συμβαίνει και σε άλλους σταθμούς ΑΠΕ.

Άρθρο 188

Προτεραιότητα σύνδεσης σταθμών ηλεκτροπαραγωγής από βιοαέριο

Οι σταθμοί βιοαερίου θεωρούνται ως σταθμοί «βάσης», που παρέχουν εγγυημένη ισχύ και συμβάλουν στην ευστάθεια του συστήματος. Παράλληλα, η εγκατάσταση σταθμών ηλεκτροπαραγωγής από βιοαέριο, που εμπίπτει στις υποπεριπτώσεις (ιδ) και (ιε), του πίνακα τιμολόγησης παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας, της περίπτωσης β, της παραγράφου 1 του άρθρου 13 του ν. 3468/2006, όπως αντικαταστάθηκε από την παράγραφο 2, του άρθρου 5 του ν. 351/2010, συμβάλει άμεσα στην επίλυση περιβαλλοντικής φύσεως προβλημάτων, που άπτονται της ασφαλούς διαχείρισης των οργανικών αποβλήτων, όπως είναι τα πτηνο-κτηνοτροφικά απόβλητα.

Με τις εισαγόμενες ρυθμίσεις απεμπλέκονται οι εκκρεμότητες, στους αρμόδιους διαχειριστές του δικτύου, αιτήσεις για τη χορήγηση προσφορών σύνδεσης σε σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής από βιοαέριο, η αξιολόγηση των οποίων καθυστερεί λόγω του συσσωρευμένου φόρτου εργασίας που προέκυψε μετά το ν. 3851/2010, εξαιτίας της πληθώρας των αιτήσεων που έχουν υποβληθεί για τη χορήγηση προσφορών σύνδεσης σε φωτοβολταϊκούς σταθμούς, στους αρμόδιους διαχειριστές του δικτύου.

Η υλοποίηση των εν λόγω σταθμών ηλεκτροπαραγωγής βιοαερίου, πέραν της συμβολής τους στους εθνικούς στόχους διεύθυνσης των ΑΠΕ στο ενεργειακό ισοζύγιο και στην άμβλυση περιβαλλοντικών προβλημάτων από την ανεξέλεγκτη διάθεση γεωργικών και πτηνο-κτηνοτροφικών αποβλήτων, αναμένεται να συμβάλει στην ενεργοποίηση του αγροτικού πληθυσμού, μέσω της δημιουργίας συναφών θέσεων εργασίας στην ελληνική Περιφέρεια.

Άρθρο 189

Ρυθμίσεις για έργα ηλεκτροδότησης των νησιών

Η ομαλή, συνεχής και ασφαλής τροφοδότηση των καταναλωτών με ηλεκτρική ενέργεια ανά πάσα στιγμή και σε όλη την Επικράτεια, αποτελεί υπηρεσία κοινής ωφέλειας και συνιστά εκπλήρωση καθολικής υπηρεσίας με την οποία σήμερα είναι επιφορτισμένη η ΔΕΗ, επί τη βάση των διατάξεων του ιδρυτικού της νόμου 1468/1950, των διατάξεων των άρθρων 1 παρ. 2 και 26 παρ. 2 και 3 του νόμου 2773/1999 και της διάταξης του άρθρου 3 παρ. 2 της Οδηγίας 2003/54.

Ιδίως στα Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά, η εκπλήρωση της υποχρέωσης αυτής γίνεται περισσότερο επιτακτική για τη ΔΕΗ, ως Διαχειριστή των Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 23Α του ν. 2773/1999 και τούτο διότι οι ενεργειακές ανάγκες τους δεν καλύπτονται επαρκώς και αποτελεσματικά, η δε εγκατεστημένη ισχύς των υφιστάμενων Σταθμών Παραγωγής (Αυτόνομοι Σταθμοί Παραγωγής -ΑΣΠ, Τοπικοί Σταθμοί Παραγωγής -ΤΣΠ) δεν δύναται να ανταποκριθεί στη ζήτηση και να την καλύψει. Βασική προϋπόθεση της σύνομης λειτουργίας των Σταθμών παραγωγής και των στοιχείων του Δικτύου μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας αποτελεί η χωροταξική τακτοποίησή τους, η οποία σε αρκετές περιπτώσεις παραμένει μέχρι σήμερα σε εκκρεμότητα. Επισημαίνεται ότι αρκετοί από τους ΑΣΠ υπάρχουν και λειτουργούν στα νησιά πολλά χρόνια πριν εφαρμοσθούν χωροταξικά σχέδια και σε μερικές περιπτώσεις παρ' όλο που οι σταθμοί προϋπήρχαν δεν λήφθηκαν υπόψη και δεν περιελήφθησαν σε αυτά.

Από τα παραπάνω διαπιστώνεται ότι είναι αναγκαία και επιτακτική η άμεση σύζευξη των χωροταξικών/πολεοδομικών, περιβαλλοντικών, οικοδομικών και ενεργειακών παραμέτρων που διέπουν τη σύνομη λειτουργία ΑΣΠ κατά τρόπον ώστε να καθίσταται περισσότερο απλή, γρήγορη και αποτελεσματική η σύνομη λειτουργία τους σε περιπτώσεις κατά τις οποίες είναι αναγκαία η δρομολόγηση μικρών, περιορισμένων σε έκταση και ένταση αποκλίσεων από την αρχική τους περιγραφή, οργάνωση και λειτουργία, τη στιγμή μάλιστα που πολλές από τις εν λόγω αποκλίσεις γίνονται για σύντομο χρονικό διάστημα.

Για την αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών και μέχρι την εξατομικευμένη τακτοποίηση κάθε ΑΣΠ χωριστά με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του, τη δυναμική του, το χώρο εγκατάστασής του, τις ανάγκες (υπάρχουσες και μελλοντικές) που καλείται να καλύψει, και ενόψει της ικανοποίησης της υποχρέωσης παροχής καθολικής υπηρεσίας στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας, προτείνεται η αντιμετώπιση της κατάστασης με την εισαγωγή νομοθετικής ρύθμισης.

Με την προτεινόμενη **παράγραφο 1**, επιδιώκεται να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της έλλειψης χωροταξικής πρόβλεψης για την εγκατάσταση των Σταθμών Παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και των Στοιχείων του Δικτύου Διανομής και Μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας στα Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά .

Πιο συγκεκριμένα, προβλήματα δημιουργούνται στις περιπτώσεις των τοπικών πολεοδομικών/χωροταξικών ακόμα και ρυμοτομικών σχεδίων τα οποία είτε δεν προβλέπουν ρυθμίσεις για ήδη υφιστάμενες εγκαταστάσεις ΣΠ και στοιχείων του δικτύου μεταφοράς και διανομής, είτε απαγορεύουν την εγκατάστασή τους. Με τέτοιο όμως περιεχόμενο οι ρυθμίσεις αυτές έρχονται σε πλήρη αντίθεση με το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΦΕΚ Α' 128/2008), το οποίο περιέχει σαφείς διατάξεις για την εγκατάσταση υποδομών παραγωγής και μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας (βλ. σχετικά Άρθρο 6, Κεφάλαιο Β, Β1 Γενικές Κατευθύνσεις για την Ενέργεια, Β2 Υποδομές Ενέργειας) καθώς και με το Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Βορείου Αιγαίου (ΥΑ 262/2003, ΦΕΚ Β' 1473/2003, Κεφάλαιο Β.2.1.2 Χωροταξική Οργάνωση-Αξιολόγηση και Προοπτικές, Χωρική Οργάνωση Υποδομών, Ενέργεια) και το Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Νοτίου Αιγαίου (ΥΑ 252/2003, ΦΕΚ Β' 1487/2003, Άρθρο 3, Θέση και Ρόλος της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου στον Διεθνή, Ευρωπαϊκό και Εθνικό Χώρο, Κεφάλαιο Β.3.1.2., Χωρική Οργάνωση, Αξιολόγηση και Προοπτικές, Χωρική Οργάνωση Υποδομών, Μεταφορές). Επομένως, αυτά (τα ειδικά, τοπικά χωροταξικά πλαίσια), ως ιεραρχικά κατώτερα, δεν δύναται να εφαρμοστούν όταν οι προβλέψεις τους έρχονται σε αντίθεση με τις διατάξεις, προβλέψεις και κατευθύνσεις του προαναφερθέντος Γενικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (πρβλ πρόσφατη νομοθετική διόρθωση με ν. 3851/2010) και των Περιφερειακών Πλαισίων

Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Βορείου και Νοτίου Αιγαίου, αντίστοιχα.

Αντίστοιχα προβλήματα δημιουργούνται και σε επίπεδο περιβαλλοντικής αδειοδότησης (π.χ. η προσθήκη ηλεκτροπαραγωγών ζευγών (H/Z) καθιστά αναγκαία, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, την τροποποίηση της απόφασης ΕΠΟ ακόμα και αν τα H/Z εγκαθίστανται για την κάλυψη των αναγκών των θερινών μηνών με στόχο την μικρή επαύξηση ισχύος λόγω αύξησης της ζήτησης κλπ) καθώς επίσης και σε επίπεδο οικοδομικών αδειών και εγκρίσεων.

Με την **παράγραφο 2** του σχεδίου νόμου, εισάγεται παρέκκλιση από τον περιορισμό της περ. α' του άρθρου 1 του από 31.5.1985 προεδρικού διατάγματος για τους όρους δόμησης γηπέδων εκτός σχεδίου πόλεων (ΦΕΚ Δ' 270), όπως ισχύει. Ειδικότερα, η παρέκκλιση συνίσταται στην κάμψη της υποχρέωσης για πρόσωπο 25 μέτρων σε κοινόχρηστο δρόμο, γηπέδου στο οποίο είναι εγκατεστημένος ή πρόκειται να εγκατασταθεί Σταθμός Παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ή στοιχείο του Δικτύου μεταφοράς ή διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, υπό την προϋπόθεση ότι η ανέγερση γίνεται σε γήπεδο που εξυπηρετείται από αγροτικούς ή δασικούς δρόμους.

Με την **παράγραφο 3** επιδιώκεται να αντιμετωπιστούν προβλήματα και δυσλειτουργίες που δημιουργούνται όταν σε συγκεκριμένες περιοχές, όπως, ενδεικτικά, στη Σύρο, τη Νάξο, Μύκονο, στις οποίες έχει εγκριθεί σχετικό π.δ. καθορισμού ΖΟΕ καθορίζεται με αυτό (το π.δ. καθορισμού ΖΟΕ) η οικοδομική γραμμή στα 100 μέτρα από τη γραμμή αιγιαλού σε αντίθεση αφενός με το γενικό όριο των 30 μέτρων που ισχύει για την υπόλοιπη Χώρα, αφετέρου δε με την ειδική παρέκκλιση που χορηγείται ειδικά για βιομηχανίες και βιοτεχνίες για τις οποίες δεν ισχύει ο περιορισμός των 30 μέτρων, μετά από σχετική απόφαση του αρμόδιου Υπουργού (ν.δ. 439 της 12/13.12.1970 –ΦΕΚ Α' 36, περί συμπληρώσεως των διατάξεων περί αιγιαλού). Με την προτεινόμενη ρύθμιση καθορίζεται η οικοδομική γραμμή από τη γραμμή αιγιαλού στα 30 μέτρα, ανεξάρτητα από άλλη, αντίθετη πρόβλεψη σε πδ ΖΟΕ. Από τις ρυθμίσεις της παρούσας δεν θίγονται οι διατάξεις του ν.δ. 439 /1970 (ΦΕΚ Α' 36).

Με την **παράγραφο 4** αντιμετωπίζονται οι σοβαρότατες δυσλειτουργίες που δημιουργούνται λόγω καθυστερήσεων στη διαδικασία του άρθρου 14 του ν. 2971/2001 σε περιπτώσεις αντικατάστασης ή συντήρησης νόμιμων ενεργειακών

εγκαταστάσεων σε παραλία ή αιγιαλό συνεχόμενου ή παρακείμενου θαλάσσιου χώρου ή πυθμένα, που θέτουν σε κίνδυνο την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού. Εισάγεται λοιπόν ρύθμιση σύμφωνα με την οποία όταν πρόκειται για αντικατάσταση ή συντήρηση ενεργειακής εγκατάστασης σε παραλία ή αιγιαλό συνεχόμενου ή παρακείμενου θαλάσσιου χώρου ή πυθμένα, η σχετική διαδικασία (αντικατάστασης ή συντήρησης) γίνεται επί τη βάσει της απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, μετά από ενημέρωση της αρμόδιας κατά τόπο Κτηματικής Υπηρεσίας.

Με την **παράγραφο 5** επιδιώκεται να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα που δημιουργούνται από τις αποφάσεις κήρυξης περιοχής ως αναδασωτέας. Σύμφωνα με τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΟΛΣτΕ 677/2010, ΣτΕ 2778/1988), αφ' ης στιγμής η περιοχή χαρακτηριστεί αναδασωτέα, κάθε δραστηριότητα σ' αυτή απαγορεύεται, επιτρέπεται δε, στο άκρως απαραίτητο μέτρο μόνο μετά την πραγματοποίηση της αναδάσωσης και την ανάκτηση της δασικής μορφής της καταστραφείσας έκτασης, απαγορευομένης απολύτως τέτοιας επέμβασης προ της πραγματοποίησης του σκοπού της αναδάσωσης, αφού αποχαρακτηριστεί και χαρακτηριστεί ως δασική, οπότε πλέον θα μπορεί κανείς να ζητήσει έγκριση επέμβασης σε δασική έκταση. Με τον τρόπο όμως αυτό, δημιουργούνται τεράστια προβλήματα κυρίως για την εγκατάσταση στοιχείων του Δικτύου, τη στιγμή μάλιστα που ιδίως οι Γραμμές Μεταφοράς και Διανομής ηλεκτρικής ενέργειας διέρχονται από τέτοιες περιοχές.

Προτείνεται λοιπόν τροποποίηση υφιστάμενης ρύθμισης, της παραγράφου 1 άρθρου 45 ν.998/79, προκειμένου να αρθεί η αμφισβήτηση σχετικά με την αληθή έκταση εφαρμογής της και επεκταθεί και στους σταθμούς παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και τα συνοδά αυτών έργα, δηλαδή στα στοιχεία του Συστήματος και Δικτύου. Στην διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 45 του ν.998/79, προβλέπονται οι εξαιρέσεις από την γενική αρχή απαγόρευσης επεμβάσεων στις κηρυγμένες ως αναδασωτέες εκτάσεις. Σε αυτές τις εξαιρέσεις συγκαταλέγονται και τα έργα υποδομής της παραγράφου 2 άρθρου 58 ν.998/79. Οι σταθμοί παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας καθώς και τα συνοδά αυτών έργα θεωρούνται έργα υποδομής της παραγράφου 2 άρθρου 58 ν.998/79 σύμφωνα με το ερμηνευτικό κανόνα της παραγράφου 3 του ίδιου άρθρου. Στην παράγραφο 1 άρθρου 45 ν.998/79 ωστόσο δεν έχει συμπεριληφθεί σαφής αναφορά στην παράγραφο 3 άρθρου

58, με αποτέλεσμα αυτή να δύναται να ερμηνευθεί κατά τρόπο που αποκλείει την εγκατάσταση σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και συνοδών έργων σε κηρυγμένες ως αναδασωτές εκτάσεις. Λαμβάνοντας υπόψη αφενός την φύση της παραγράφου 3 άρθρου 58 ν.998/79 –ερμηνευτικός κανόνας της έννοιας «έργων υποδομής»- αλλά και την έκταση εφαρμογής της στον παρόντα νόμο σύμφωνα με την διατύπωση της, και αφετέρου την βούληση του νομοθέτη αναφορικά με την εξαίρεση των έργων υποδομής από την γενική απαγόρευση επεμβάσεων σε κηρυγμένες ως αναδασωτές εκτάσεις και προκειμένου να μην καταλείπεται καμία αμφιβολία σχετικά με το πεδίο εφαρμογής της παραγράφου 1 του άρθρου 45 ν. 998/79 προτείνεται τροποποίηση της προαναφερθείσας παραγράφου.

Άρθρο 190

Κέντρα Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας

1. Η τροφοδότηση με ηλεκτρική ενέργεια πυκνοκατοικημένων αστικών περιοχών κατά πάγια διεθνή πρακτική γίνεται μέσω υποσταθμών υψηλής τάσης προς μέση τάση, κλειστού τύπου με υπόγεια δίκτυα σύνδεσης, οι οποίοι έχουν καθιερωθεί να ονομάζονται Κέντρα Διανομής (Κ/Δ). Παρόμοιοι υποσταθμοί λειτουργούν σε όλα τα μεγάλα αστικά κέντρα της Ευρώπης, αλλά και διεθνώς. Έτσι, στο Λεκανοπέδιο της Αττικής, από δεκαετιών, είναι εγκατεστημένα και λειτουργούν 15 Κέντρα Διανομής, ορισμένα εκ των οποίων σε πολύ κεντρικές θέσεις, κάτι που συμβαίνει άλλωστε σε όλες τις μεγάλες πόλεις της Ευρώπης και όλου του κόσμου.

Τα Κ/Δ αποτελούν θεμελιώδη τμήματα του ηλεκτρικού συστήματος της χώρας, δηλαδή, του διαγράμματος ροής της ηλεκτρικής ενέργειας έτσι όπως αυτή παράγεται, μεταφέρεται και διανέμεται από τους Σταθμούς Παραγωγής μέχρι τον τελικό Καταναλωτή. Οι υπηρεσίες και δραστηριότητες διανομής ηλεκτρικής ενέργειας έχουν δε κοινωφελή χαρακτήρα σύμφωνα με το άρθρο 1 ν. 2773/1999 [ΦΕΚ Α' 286].

Βασική σκοπιμότητα και προορισμός των Κ/Δ είναι η εξασφάλιση της επάρκειας και αξιοπιστίας ηλεκτροδότησης των πάσης φύσεως καταναλωτών (οικιακών, εμπορικών, βιομηχανικών) της ευρύτερης περιοχής την οποία εξυπηρετούν. Η επάρκεια τροφοδότησης των αστικών κέντρων ή άλλων πολεοδομικών ιστών της χώρας με ηλεκτρική ενέργεια θα ήταν τεχνικά ανέφικτη χωρίς την ύπαρξη διάσπαρτων υποσταθμών υψηλής τάσης προς μέση τάση εντός αυτών σε αποστάσεις

μεταξύ τους ανάλογα με την πυκνότητα των εξυπηρετούμενων φορτίων. Επί πλέον για τη διασφάλιση ικανοποιητικού επιπέδου αξιοπιστίας της ηλεκτροδότησης των καταναλωτών, η ισχύουσα νομοθεσία επιβάλλει την τήρηση του κριτηρίου αξιοπιστίας «N-1», κατά την εκμετάλλευση και ανάπτυξη του Δικτύου. Σύμφωνα με αυτό, απώλεια οποιουδήποτε στοιχείου (γραμμής, μετασχηματιστή κ.λπ.) πρέπει να μπορεί να αντιμετωπιστεί από την εφεδρεία ισχύος που διαθέτουν τα υπόλοιπα εν λειτουργία στοιχεία. Σε αντίθετη περίπτωση, υπάρχει κίνδυνος εκτεταμένων διακοπών ηλεκτροδότησης για μεγάλα χρονικά διαστήματα, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την ομαλή κοινωνική και οικονομική ζωή των ηλεκτροδοτούμενων περιοχών. Η εν λόγω ουσιαστική απαίτηση αξιοπιστίας επιβάλλει τη διατήρηση σημαντικών περιθωρίων εφεδρείας στα υφιστάμενα Κ/Δ, οι μετασχηματιστές των οποίων δεν μπορούν να φορτίζονται σε ισχύ ανώτερη ενός ποσοστού της τάξης του 80% της ονομαστικής τους ικανότητας. Πέραν αυτών όμως για να διασφαλίζεται η ομαλή και αδιάλειπτη παροχή ηλεκτρικής ενέργειας απαιτείται, λόγω της διαρκούς αύξησης της ζήτησης στα μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας, η δημιουργία νέων Κ/Δ εντός των πόλεων.

Η σημασία των Κ/Δ ως θεμελιώδους αστικής υποδομής αναγνωρίζεται στο Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης [ΦΕΚ Α' 128/2008], στο άρθρο 6 του οποίου, «περί της χωρικής διάρθρωσης των στρατηγικής σημασίας δικτύων υποδομών και υπηρεσιών μεταφορών, ενέργειας και επικοινωνιών», προβλέπεται για τις υποδομές ενέργειας (ενότητα Β), ότι «η ένταξη των υποδομών ενέργειας στρατηγικής εμβέλειας στον εθνικό χωροταξικό σχεδιασμό επιβάλλει [...] τη ριζική βελτίωση του συστήματος μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας και ιδίως την αντιμετώπιση των προβλημάτων των ιδιαίτερα ευαίσθητων ενεργειακά περιοχών (π.χ. μεγάλα αστικά κέντρα) μέσω ενίσχυσης του δικτύου και των αντίστοιχων υποσταθμών».

Βασικό χαρακτηριστικό των Κ/Δ είναι ότι ο εξοπλισμός εγκλείεται στο σύνολό του στο εσωτερικό κτιρίου και η είσοδος και έξοδος των ηλεκτρικών γραμμών υψηλής και μέσης τάσης γίνεται αποκλειστικά με υπόγεια καλώδια. Η βασική αυτή κατασκευαστική αρχή έχει ως αποτέλεσμα την απουσία οποιασδήποτε αρνητικής επίπτωσης στο περιβάλλον. Ειδικότερα, τα παραγόμενα μαγνητικά και ηλεκτρικά πεδία είναι μηδαμινά και υπολείπονται σημαντικά από τα αυστηρότερα επίπεδα αναφοράς για συχνότητες έως 100 ΚΗz που ισχύουν στην ελληνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία [βλ.

Πίνακα 2 του άρθρου 2 της 3060 (ΦΟΡ) 238/28.3.2002 Κοινής Απόφασης των Υπουργών Ανάπτυξης, Π.Ε.ΧΩ.Δ.Ε. και Υγείας και Πρόνοιας (ΦΕΚ Β' 512) που εκδόθηκε σε εκτέλεση, μεταξύ άλλων, και της συστάσεως του Συμβουλίου της Ε.Ε. «Σχετικά με τον περιορισμό της έκθεσης του κοινού σε ηλεκτρομαγνητικά πεδία 0 Hz-300GHz», L 199 (1999/519/EC), 30-7-1999], κινούνται δε στο επίπεδο του υποβάθρου του αστικού περιβάλλοντος. Επιπλέον, δεν υφίσταται κίνδυνος έκρηξης, έκλυσης τοξικών αερίων, χημικής ρύπανσης ή διαρροής αποβλήτων.

Όπως είναι διεθνώς αποδεκτό τα Κ/Δ πρέπει να βρίσκονται σε κεντροβαρικές θέσεις ως προς τα φορτία που τροφοδοτούν, εντός του πολεοδομικού ιστού και των περιοχών ζήτησης ενέργειας.

Αυτό επιβάλλεται από λόγους περιβαλλοντικούς αλλά και εθνικής οικονομίας, δεδομένου ότι όσο αυξάνεται η απόσταση μεταξύ των Κ/Δ και των τροφοδοτούμενων απ' αυτά καταναλώσεων τόσο αυξάνονται οι απώλειες των δικτύων άρα και η κατασπατάληση πολύτιμων ενεργειακών πόρων και κατά συνέπεια και η αύξηση εκπομπών αερίου του θερμοκηπίου με όλες τις δυσάρεστες περιβαλλοντικές και οικονομικές συνέπειες. Επί πλέον όμως η ανάγκη συνεχούς βελτίωσης της ποιότητας τροφοδότησης των καταναλωτών με την ισοφόρτιση των εγκαταστάσεων και τη μείωση των διαταραχών της τάσεως εξ αιτίας γραμμών μεγάλου μήκους, επιβάλλει την εγκατάσταση των Κ/Δ εντός των περιοχών ζήτησης του φορτίου σε κεντροβαρικές θέσεις του πολεοδομικού ιστού.

Την εγκατάσταση των Κ/Δ εντός του πολεοδομικού ιστού επιβάλλει επίσης και η ανάγκη ορθολογικής ανάπτυξης του υπόγειου δικτύου υψηλής και μέσης τάσης, σε καθορισμένες οδεύσεις με σαφώς χαραγμένα και διαμορφωμένα όρια οδών και πεζοδρομίων.

3. Η ισχύουσα πολεοδομική νομοθεσία ως προς τον καθορισμό χρήσεων γης δεν έχει λάβει υπόψη της την ανάγκη δημιουργίας των αναγκαίων για τη διανομή της ηλεκτρικής ενέργειας εγκαταστάσεων βασικού κοινωνικού εξοπλισμού. Ο νομοθέτης του Π.Δ./τος της 23.2/6.3.1987 (ΦΕΚ Δ' 166), με το οποίο θεσπίστηκαν οι κατηγορίες των πολεοδομικών χρήσεων γης και το περιεχόμενό τους, παρέλειψε να προβλέψει ρητά τη χρήση των κοινωφελών εγκαταστάσεων που είναι αναγκαίες για την ομαλή λειτουργία του οικισμού, όπως είναι οι εγκαταστάσεις διανομής ηλεκτρικής ενέργειας (αλλά και άλλων κοινωνικών αγαθών όπως το νερό, η αποχέτευση, οι

ηλεκτροκοινωνίες κλπ.). Είναι λογικό να υποθέσει κανείς ότι ο νομοθέτης του εν λόγω Π.Δ. υπέλαβε ότι τα απαραίτητα για τη λειτουργία του οικισμού βασικά έργα αστικής υποδομής, όπως είναι τα Κέντρα Διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, επιτρέπεται να κατασκευασθούν σε κάθε γενική κατηγορία χρήσεων γης, εφόσον είναι αναγκαία για τη διασφάλιση των βασικών όρων διαβίωσης στον οικισμό. Σε κάθε περίπτωση, με την απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας 2283/2000 κρίθηκε ότι τα Κ/Δ ηλεκτρικής ενέργειας περιλαμβάνονται στην ειδική πολεοδομική χρήση «κοινωφελούς οργανισμού» του άρθρου 1 περ. Β, εδ. 4 του Π.Δ. της 23.2/6.3.1987. Σημειώνεται ότι η τελευταία αυτή διάταξη συγκαταλέγει τη χρήση κοινωφελών οργανισμών μαζί με τις χρήσεις γραφείων, τραπεζών και ασφαλιστικών εταιρειών, υπολαμβάνει δηλαδή ότι πρόκειται για χρήση παροχής υπηρεσιών, ανάλογη ως προς την πολεοδομική της λειτουργία με εκείνη των γραφείων. Για τον λόγο αυτό, ο νομοθέτης του Π.Δ. της 23.2/6.3.1987 περιέλαβε την πολεοδομική χρήση «κοινωφελούς οργανισμού» ως επιτρεπτή χρήση μόνον στις κατηγορίες χρήσεων «γενικής κατοικίας» και «Πολεοδομικό κέντρο - κεντρικές λειτουργίες πόλης τοπικό κέντρο συνοικίας - γειτονιάς», ενώ δεν περιλαμβάνεται στις υπόλοιπες κατηγορίες χρήσεων, ακόμα και σε εκείνες που επιτρέπουν επιβαρυντικές λειτουργίες, όπως είναι οι κατηγορίες χρήσεων οχλούσας βιομηχανίας-βιοτεχνίας, μη οχλούσας βιομηχανίας-βιοτεχνίας, χονδρεμπορίου κλπ., προφανώς διότι δεν συνάδει η παρουσία εγκαταστάσεων παροχής υπηρεσιών σε τέτοιου είδους χρήσεις. Διαπιστώνεται λοιπόν ένα νομοθετικό κενό όσον αφορά τα Κέντρα Διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, το οποίο, ενόψει της δεσμευτικότητας των τυποποιημένων χρήσεων γης στον πολεοδομικό σχεδιασμό, μπορεί μεσοπρόθεσμα να οδηγήσει σε μείζονα προβλήματα ηλεκτροδότησης των αστικών περιοχών της χώρας, δεδομένου ότι προκύπτουν αμφιβολίες ως προς το επιτρεπτό της ανέγερσης και λειτουργίας Κ/Δ σε πολλές περιοχές, ακόμη μάλιστα και αν η προβλεπόμενη για την οικεία περιοχή κατηγορία χρήσεων είναι βιοτεχνική ή βιομηχανική.

Είναι επομένως αναγκαία μια ρητή νομοθετική ρύθμιση, όπως η εισαγόμενη, με την οποία να αίρονται οι αμφιβολίες ως προς το επιτρεπτό της ανέγερσης και λειτουργίας εγκαταστάσεων διανομής ηλεκτρικής ενέργειας σε όλες τις κατηγορίες χρήσεων γης που προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία ή από τον χωροταξικό ή πολεοδομικό σχεδιασμό. Η ρύθμιση αυτή επιβάλλεται από πολεοδομικά κριτήρια, τα οποία αναγνωρίστηκαν στην πρόσφατη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, ειδικότερα δε από τη σημασία που έχουν οι

βασικές κοινωφελείς υποδομές για τη διασφάλιση ικανοποιητικών όρων διαβίωσης στον οικισμό ή σε κάθε πολεοδομικό ιστό. Σύμφωνα με τη νομολογία αυτή, από τα άρθρα 24 παρ. 1 και 2 του Συντάγματος απορρέει η επιταγή για τον νομοθέτη να ρυθμίσει τη χωροταξική αναδιάρθρωση και την πολεοδομική ανάπτυξη των οικιστικών εν γένει περιοχών, με κριτήρια την «εξυπηρέτηση της λειτουργικότητας και της αναπτύξεως των οικισμών και την εξασφάλιση των καλλίτερων δυνατών όρων διαβίωσης των κατοίκων, η οποία προϋποθέτει την ύπαρξη βασικών έργων υποδομής, καθώς και έργων κοινωνικού εξοπλισμού» [βλ. ΣτΕ 3944/2008, ΣτΕ 967/2007, ΣτΕ 1567/2005]. Στο πλαίσιο αυτό, η πολεοδομική νομοθεσία οφείλει να λάβει υπόψη της κατά τον καθορισμό του περιεχομένου των κατηγοριών χρήσεων γης την ανάγκη δημιουργίας Κ/Δ ηλεκτρικής ενέργειας, τα οποία, όπως εκτέθηκε ανωτέρω, συνιστούν βασικά έργα κοινωνικής υποδομής που είναι απολύτως απαραίτητα για τη λειτουργία του πολεοδομικού συγκροτήματος που εξυπηρετούν.

4. Όσον αφορά την περιβαλλοντική νομοθεσία, οι ισχύουσες διατάξεις [ΥΑ ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ. 126880/07, ΦΕΚ Β' 435/29-3-2007] προβλέπουν ότι τα Κ/Δ ηλεκτρικής ενέργειας 150 έως 400 kV αποτελούν έργα της δεύτερης κατηγορίας και τέταρτης υποκατηγορίας, υπό την έννοια του άρθρου 3 παρ. 2 ν. 1650/1986, όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει. Η κατάταξη σε μία κατηγορία έργων που «δεν προκαλούν σοβαρές επιπτώσεις» στο περιβάλλον είναι εύλογη, δεδομένου ότι όπως διαπιστώθηκε ανωτέρω, λόγω ακριβώς του κλειστού χαρακτήρα των Κ/Δ, το μεν παραγόμενο ηλεκτρικό και μαγνητικό πεδίο είναι μηδαμινό, ενώ δεν δημιουργούνται άλλου είδους εκπομπές ή κίνδυνοι για το περιβάλλον. Λόγω όμως της ανυπέρθετης ανάγκης εγκατάστασης των Κ/Δ εντός αστικών περιοχών, αλλά και της σημασίας των Κ/Δ για τη διασφάλιση της ομαλής ηλεκτροδότησης των πόλεων, κρίνεται αναγκαίο να περιέλθει η αρμοδιότητα περιβαλλοντικής αδειοδότησης των Κ/Δ στις κεντρικές υπηρεσίες του Υπουργείου Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Πράγματι, όπως έχει κριθεί επανειλημμένως από το ΣτΕ, η άσκηση της αρμοδιότητας έγκρισης περιβαλλοντικών όρων από τον Υπουργό ΠΕΚΑ συνιστά ουσιώδη διαδικαστική εγγύηση σεβασμού της ισχύουσας περιβαλλοντικής νομοθεσίας [πρβλ. ΣτΕ 1657, 1805/2005].-

Άρθρο 191

Τροποποίηση άρθρου 20 ν.3054/2002

Με την προτεινόμενη ρύθμιση στο άρθρο 20 του ν.3054/2002 προτείνεται να διαγραφεί η έκφραση «στους πρατηριούχους» και να αντικατασταθεί με την έκφραση «στους κατόχους άδειας λιανικής εμπορίας ή σε τελικούς καταναλωτές» ώστε να μη δρα περιοριστικά στην υποχρέωση αναφοράς των τιμών από τις εταιρίες εμπορίας πετρελαιοειδών μόνο για τα πετρελαιοειδή που διαθέτουν στους πρατηριούχους αλλά και για τα λοιπά είδη πετρελαιοειδών (όπως ναυτιλιακά και αεροπορικά καύσιμα).

Άρθρο 192

Τροποποίηση διατάξεων ν.3852/2010

1. Κατόπιν των αλλαγών που επήλθαν στις Περιφέρειες με το ν.3852/2010 (ΦΕΚ Α' 87) ανέκυψε ζήτημα αναφορικά με το ποιο είναι το αρμόδιο όργανο έκδοσης αδειών εγκατάστασης, λειτουργίας και επέκτασης σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε.

Ειδικότερα, στο άρθρο 186 ΙΙ Γ (Υποτομέας Ενέργειας, περ. 20) του ν.3852/2010 η χορήγηση άδειας εγκατάστασης, λειτουργίας ή επέκτασης σταθμού ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε ή Σ.Η.Θ.Υ.Α. σύμφωνα με το άρθρο 8 του ν.3468/2006 (ΦΕΚ Α'129) εμπίπτει στις αρμοδιότητες των Περιφερειών. Συνεπώς οι ανωτέρω άδειες χορηγούνται με απόφαση του Περιφερειάρχη.

Μετά τη δημοσίευση του ν.3852/2010, εκδόθηκαν τα προεδρικά διατάγματα που προβλέπουν τους Οργανισμούς των Περιφερειών και των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων. Στους Οργανισμούς των Περιφερειών προβλέπεται ότι στις αρμοδιότητες του Τμήματος Χορήγησης Αδειών Ανάπτυξης, Ενέργειας και Φυσικών Πόρων (της Διεύθυνσης Ανάπτυξης της Γενικής Διεύθυνσης Ανάπτυξης) υπάγεται η χορήγηση αδειών εγκατάστασης, λειτουργίας, ελέγχου, μελετών και όλων των σχετικών διοικητικών και τεχνικών θεμάτων και ζητημάτων που αφορούν θέματα ανάπτυξης, ενέργειας, φυσικών πόρων, επενδύσεων και προστασίας περιβάλλοντος (ενδεικτικά άρθ. 21 του π.δ/τος 130/2010, Οργανισμός της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου, ΦΕΚ Α'223 και άρθ. 21 του π.δ/τος 241/2010, Οργανισμός της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, ΦΕΚ Α'241). Αρμόδιο όργανο για τη χορήγηση των ανωτέρω αδειών είναι ο Περιφερειάρχης.

Στους Οργανισμούς των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων προβλέπεται ότι στις αρμοδιότητες του Τμήματος Φυσικών Πόρων (της Διεύθυνσης Τεχνικού Ελέγχου της Γενικής Διεύθυνσης Χωροταξικής και Περιβαλλοντικής Πολιτικής) υπάγεται, μεταξύ άλλων, η διαχείριση αξιοποίησης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας με όλες τις απαιτούμενες διαδικασίες αδειοδότησης και παρακολούθησης (ενδεικτικά άρθρ. 9 Ε2 περ. β΄ του π.δ/τος 236/2010, Οργανισμός της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αιγαίου, ΦΕΚ Α΄236 και άρθρ. 9 Ε2 περ. β΄ του π.δ/τος 231/2010, Οργανισμός της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας – Στερεάς Ελλάδας, ΦΕΚ Α΄231). Στις ανωτέρω περιπτώσεις αρμόδιο όργανο για τη χορήγηση αδειών είναι ο Γενικός Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Βάσει των ανωτέρω, ανακύπτει ζήτημα ως προς την αρμοδιότητα χορήγησης αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. καθώς δημιουργείται σύγχυση ως προς το γεγονός, αν αυτή εμπίπτει στις αρμοδιότητες του Περιφερειάρχη ή του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Με γνώμονα τη μέγιστη δυνατή επιτάχυνση της διαδικασίας έκδοσης αδειών εγκατάστασης, λειτουργίας και επέκτασης σταθμών ηλεκτροπαραγωγής από Α.Π.Ε. προτείνεται η μεταφορά της αρμοδιότητας χορήγησης των ανωτέρω αδειών στο Γενικό Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Προς τούτο, καθίσταται αναγκαία η τροποποίηση του άρθρ.186 του ν.3852/2010 σύμφωνα με την προτεινόμενη ρύθμιση, ενώ η δεύτερη παράγραφος της φροντίζει την εξασφάλιση του σύννομου των αδειών που έχουν ήδη εκδοθεί (στην συντριπτική τους πλειοψηφία από τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις) ανεξάρτητα από την αρχή χορήγησης τους.

2. Οι αρμοδιότητες που είχαν οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις μέχρι την ισχύ του ν. 3852/2010, ως προς την αδειοδότηση εγκαταστάσεων πετρελαιοειδών, φυσικού αερίου, κ.ά., αποτυπώνονται στην παρ. 29, του άρθρου 3, του Π.Δ. 78/2006 (ΦΕΚ 80Α΄), ως κάτωθι:

« Η χορήγηση αδειών εγκατάστασης, επέκτασης, εκσυγχρονισμού και λειτουργίας, σύμφωνα με το ν.3325/2005, στις:

α) Βιομηχανίες παραγωγής πετρελαιοειδών και λιπαντικών (δουλιστήρια) με εγκατε-στημένη παραγωγική ισχύ μέχρι και 367 KW (500 HP) και αποθηκευτική ικανότητα μέχρι και 10.000 m³.

β) Εγκαταστάσεις εναποθήκευσης και διακίνησης υγρών καυσίμων, υγραερίων και ασφάλτου, εμφιάλωσης υγραερίων και συσκευασίας λιπαντικών, με αποθηκευτική ικανότητα μέχρι και 50.000 m³ και με εγκατεστημένη παραγωγική ισχύ μέχρι και 367 KW (500 HP) με εξαίρεση τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Θεσσαλονίκης για την οποία ισχύει μέχρι και 1470 KW (2000 HP).

γ) Εγκαταστάσεις αναγέννησης ορυκτελαίων με αποθηκευτική ικανότητα μέχρι και 10.000 m³ ανεξαρτήτως εγκατεστημένης ισχύος.

δ) Εγκαταστάσεις ερευνών και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων, αποθήκευσης, διακίνησης και διανομής φυσικού αερίου με εγκατεστημένη παραγωγική ισχύ μέχρι και 367 KW (500 HP) και αποθηκευτική ικανότητα μέχρι και 10.000 m³ ».

Με την παράγραφο 17 του γ΄. Υποτομέα Ενέργειας, του άρθρου 186, του ν. 3852/2010, η Περιφέρεια αναλαμβάνει, αντίστοιχα, τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

«τη χορήγηση αδειών εγκατάστασης, επέκτασης και λειτουργίας εγκαταστάσεων αποθήκευσης και διακίνησης υγρών καυσίμων, υγραερίων, λιπαντικών και ασφάλτου χωρητικότητας από 10.000 μέχρι 50.000 κ.μ., καθώς και μονάδων αναγέννησης ορυκτελαίων, ανεξαρτήτως ιπποδύναμης, εμφιαλώσεως υγραερίων, συσκευασίας λιπαντικών, ερευνών και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων, αποθήκευσης, διακίνησης και διανομής φυσικού αερίου».

Όπως προκύπτει από τη σύγκριση των ανωτέρω διατάξεων, στη νέα ρύθμιση έχει μεταφερθεί, ρητά, μέρος μόνον των αρμοδιοτήτων, γεγονός που δημιουργεί ασάφειες και αμφιβολίες ως προς τις αρμοδιότητες. Τα κενά και οι αμφιβολίες δεν φαίνεται να αίρονται από τις γενικές διατάξεις του άρθρου 283 του ν.3852/2010, δεδομένου ότι και στην πράξη, από 1/1/2011, έχουν ανακύψει ερωτηματικά φορέων και επενδυτών ως προς την κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ Κεντρικής Διοίκησης και Περιφέρειας.

Σκοπός της ρύθμισης, που προτείνεται, είναι να αποτυπώσει με σαφήνεια και πληρότητα τις αρμοδιότητες της Περιφέρειας, όσον αφορά στην αδειοδότηση δουλιστηρίων, εγκαταστάσεων

πετρελαιοειδών, φυσικού αερίου και άλλων συναφών εγκαταστάσεων.

Άρθρο 193

Αποσπάσεις προσωπικού Δ.Ε.Η Α.Ε.

Μέχρι την ισχύ του Ν. 3429/05 στην Επιχείρηση ΔΕΗ Α.Ε. υλοποιούνταν αποσπάσεις μισθωτών σε φορείς εκτός αυτής δεδομένου ότι μέχρι τότε η ΔΕΗ ανήκε στον ευρύτερο Δημόσιο Τομέα, όπως αυτός είχε οριοθετηθεί με το Ν. 1256/82 και επαναπροσδιορίστηκε με τους Ν. 1892/90 και Ν. 2190/94. Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Κεφ. Β', άρθρο 15 του Ν.3429/05, οι Εταιρείες της παραγράφου 5 του άρθρου 1 του υπόψη Νόμου – μεταξύ των οποίων και η ΔΕΗ Α.Ε. ευρίσκονται εκτός του, κατά τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις, ευρύτερου δημόσιου τομέα. Ως εκ τούτου, μετά την έναρξη ισχύος του παραπάνω Νόμου, δεν ήταν πλέον δυνατές οι αποσπάσεις μισθωτών της Επιχείρησης σε φορείς εκτός αυτής.

Ωστόσο σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 21 του Ν. 3581/07 «οι διατάξεις που προβλέπουν αποσπάσεις προσωπικού των εταιρειών της παραγράφου 5 του άρθρου 1 του Ν. 3429/05, στις οποίες το Δημόσιο κατέχει αμέσως ή εμμέσως την πλειοψηφία του μετοχικού τους κεφαλαίου, εξακολουθούν να εφαρμόζονται και μετά την ισχύ του Ν. 3429/05, μέχρι την 31.12.2008. Με την απόφαση απόσπασης, είναι δυνατόν να ορίζεται ότι με τη μισθοδοσία του αποσπώμενου βαρύνεται ο φορέας στον οποίο γίνεται η απόσπαση».

Στη συνέχεια, με την ψήφιση του άρθρου 31 του Ν. 3730/08, η ισχύς των αποσπάσεων παρατάθηκε μέχρι την 31.12.2011.

Επιπλέον πρόβλημα δημιουργείται και από την απαίτηση των αποσπασμένων έναντι της Επιχείρησης – μετά τη λήξη της απόσπασής τους – για καταβολή αντίστοιχης αποζημίωσης, λόγω μη χορήγησης των κανονικών αδειών τους από τους υπόχρεους προς τούτο φορείς απόσπασης. Αυτό έχει ως συνέπεια τη δημιουργία δικαστικής αντιδικίας μεταξύ μισθωτών και Επιχείρησης, με τις περαιτέρω εύλογες αρνητικές συνέπειες για την τελευταία.

Με την παρούσα ρύθμιση προτείνεται να μην επιτρέπονται στο εξής αποσπάσεις προσωπικού της ΔΕΗ, με εξαίρεση σε υπηρεσιακές μονάδες του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής καθώς και όσες έχουν γίνει με βάση το άρθρο 34 του Ν.2773/1999.

Άρθρο 194

Τροποποίηση ν.δ/τος 210/1974

Προκειμένου να εναρμονισθεί η νομοθεσία με τις ευμενέστερες για τα ελληνικά συμφέροντα διατάξεις της Σύμβασης των ΗΕ για το Δίκαιο της Θάλασσας, υφίσταται ανάγκη τροποποίησης του ορισμού των υπολίμνιων και υποθαλάσσιων περιοχών της χώρας, όπως αναφέρεται στο μεταλλευτικό Κώδικα

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ' – Τελικές, Μεταβατικές και Καταργούμενες Διατάξεις

Άρθρο 195

Με το άρθρο αυτό ορίζονται οι καταργούμενες διατάξεις.

Άρθρο 196

Στο άρθρο αυτό περιέχονται ορισμένες τελικές και μεταβατικές διατάξεις.

Άρθρο 197

Με το άρθρο αυτό επέρχονται τροποποιήσεις σε διατάξεις του ν. 3468/2006.

Άρθρο 198

Με το άρθρο αυτό ορίζεται η έναρξη ισχύος του παρόντος.

Αθήνα, Ιουλίου 2011

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

**ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ, ΚΑΙ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ**

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΡΕΠΠΑΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

**ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ &
ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ**

ΜΙΧΑΛΗΣ ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ

**ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ & ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ
ΑΛΛΑΓΗΣ**

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΥΤΡΟΥΜΑΝΗΣ

**ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ & ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ**

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΧΑΡΗΣ ΚΑΣΤΑΝΙΔΗΣ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

ΠΑΝΟΣ ΜΠΕΓΛΙΤΗΣ

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ